

การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

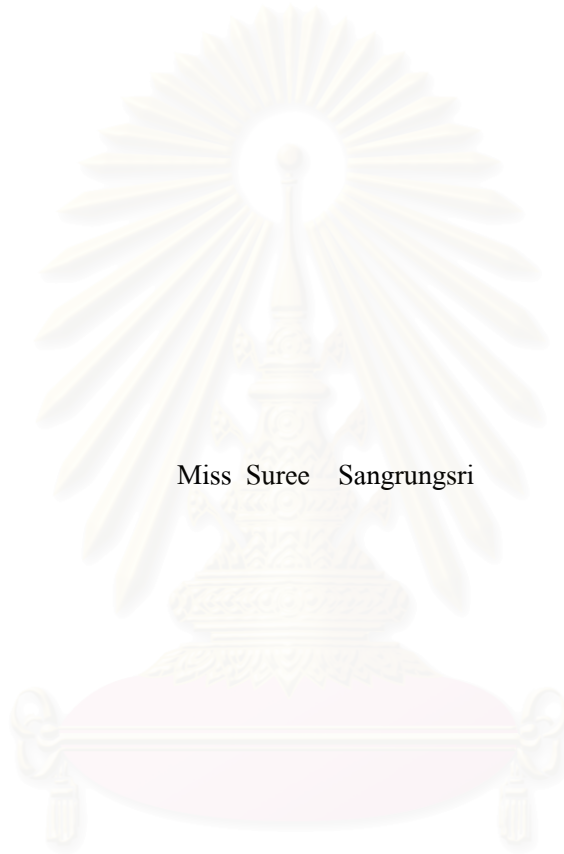
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974 – 53 – 2254 – 7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE IMPLEMENTATION OF BACHELOR DEGREE PROGRAMME
IN NURSING SCIENCE CURRICULUM B.E. 2545 IN NURSING INSTITUTES
UNDER THE PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE OF HEALTH WORK FORCE
DEVELOPMENT DIVISION, OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY,
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Suree Sangrungsri

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development

Department of Educational Policy, Management , and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-2254-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัย
พยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุข

โดย

นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี

สาขาวิชา

นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอด

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. พุทธิ ศรีบริรมพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอด)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

สุริย์ แสงรุ่งศรี : การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบัน
 พระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข (THE IMPLEMENTATION OF BACHELOR
 DEGREE PROGRAMME IN NURSING SCIENCE CURRICULUM B.E.2545 IN NURSING INSTITUTES
 UNDER THE PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE OF HEALTH WORK FORCE DEVELOPMENT
 DIVISION, OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH)
 อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เจริญชอด, 317 หน้า. ISBN 974-53-2254-7.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัย
 พยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 25 คน และใช้แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน
 จำนวน 134 ฉบับ ในวิทยาลัยพยาบาล 5 แห่ง ได้รับแบบสอบถามคืน 134 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ
 ผลการวิจัยพบว่า

วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บท เอกสารประกอบหลักสูตรและคู่มือการใช้
 หลักสูตร มีการวางแผนการใช้หลักสูตร จัดแผนการเรียน จัดทำแผนการสอน เอกสารประกอบการสอนและแผนการนิเทศ มีการเตรียม
 บุคลากร อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมตนเอง มีเกณฑ์ในการพิจารณาจัดอาจารย์เข้าสอนและจัดการเรียน มีการจัดบริการสื่อการเรียน
 การสอนและวัสดุหลักสูตร ดำรงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ดำรงหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติมในห้องสมุด มีการจัด
 สภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน และเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก คิดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก
 ล่วงหน้า มีหลักในการบริหารจัดการงบประมาณ อาจารย์ผู้สอนมีการปรับหลักสูตร จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและสอนเสริม มี
 การเตรียมการสอน วิธีที่ใช้สอนภาคทฤษฎีมากที่สุดคือ การบรรยาย วิธีที่ใช้สอนภาคปฏิบัติมากที่สุดคือ การประชุมปรึกษากา
 รพยาบาล ลักษณะการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานคือ อาจารย์นิเทศคู่ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ชี้แจงหลักเกณฑ์ วิธีวัดและประเมินผลให้
 นักศึกษาทราบล่วงหน้า วิธีที่ใช้วัดผลภาคทฤษฎีมากที่สุดคือ การทดสอบ และวิธีที่ใช้วัดผลภาคปฏิบัติมากที่สุดคือ การใช้แบบฟอร์ม
 การประเมิน

ปัญหาในการใช้หลักสูตร ได้แก่ อาจารย์ไม่เข้าใจเนื้อหาในเอกสารหลักสูตร ขาดผู้มีประสบการณ์ความรู้ด้านหลักสูตร
 อาจารย์ไม่มีเวลาในการศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน การจัดทำแผนการนิเทศ
 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะมีงานต้องรับผิดชอบมาก วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ
 ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆล่าช้า ขาดเอกสารหลักสูตรและเอกสารต่างๆ ตำรา สำหรับค้นคว้า อาจารย์ในแต่ละกลุ่มวิชาไม่เพียงพอ
 สัดส่วนระหว่างอาจารย์นิเทศต่อจำนวนนักศึกษาไม่เหมาะสม ห้องปฏิบัติการและห้องเรียนมีไม่เพียงพอ ขาดพาหนะมีไม่เพียงพอและ
 ไม่สามารถให้บริการได้ทุกครั้ง อาจารย์ขาดทักษะการสอนในเทคนิควิธีสอนแบบบูรณาการที่ใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ เนื้อหาวิชา
 มากเกินไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ขาดความรู้ ความชำนาญในการวัดและประเมินผล ขาดทักษะในการสร้าง
 เครื่องมือวัดและประเมินผล

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา.....ลายมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชา .....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2547.....

4683775027 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEYWORD : CURRICULUM IMPLEMENTATION/ NURSING INSTITUTES

SUREE SANGRUNGSRI: THE IMPLEMENTATION OF BACHELOR DEGREE PROGRAMME IN NURSING SCIENCE CURRICULUM B.E 2545 IN NURSING INSTITUTES UNDER THE PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE OF HEALTH WORK FORCE DEVELOPMENT DIVISION, OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D., 317 pp. ISBN 974-53- 2254-7.

The purposes of this research were to study state and problems in the implementation of the bachelor degree program of Nursing Science Curriculum B.E 2545 in Nursing Institutes under The Praboromarajchanok Institute of Health Work Force Development Division. Data were collected through interviewing 25 administrators and surveying 134 teachers with questionnaire. Data were analyzed by percentage. The research findings were as follows:

Most of the Nursing Institutes organized activities to analyze core curriculum, provided supplementary documents and curriculum manuals. They prepared curriculum implementation plans, study programs, lesson plans, resources for teaching and supervision plans. The institutes prepared their staff and they also prepared themselves. They had the criteria for selecting and assigning teachers. They provided and developed teacher's aids and always checked the text books and supplementary books in the library. They set the academic atmosphere, the environment, and building facilities, also workplaces were coordinated in advance. They had the criteria for budgeting management. The teachers were allowed to adopt the curriculum. Extra activities were provided so as the remedial teaching. Lesson plans were prepared. The teaching method which most used for theoretical subjects was a lecture while nursing consultation was most used in practicing subjects. Students were closely supervised by teachers and they were informed regarding the regulations and evaluation in advance. Testing was the most used method for content evaluation and assessment forms were used for students while practicing.

The curriculum implementation problems were as follows. Lack of understanding among teachers regarding content of the curriculum, insufficient amount of time due to duties assigned, materials and equipment were limited, inappropriated amount of books and texts and also lack of communication, inappropriated amount of teacher-supervisors and students. There were limited amount of classrooms and laboratories and transportation. The teachers lack of teaching skills especially community – based learning method and evaluation tools construction.

Department of Educational Policy, Management, and Leadership Student's signature. *Suree Sangrungsri*
Field of study...Supervision and Curriculum Development..... Advisor's signature. *Boonmee Nenyod*
Academic year..2004...

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอค อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เมตตาให้คำปรึกษาและคอยชี้แนะเป็นอย่างดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและมีมานะในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ท่านอาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ กรรมการ ที่ได้ประสาทความรู้และให้ข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำเครื่องมือการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและคณาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและช่วยเหลือ ดูแลผู้วิจัยในขณะเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์อำไพรัตน์ กลิ่นขจร และอาจารย์เฟื่องฟ้า นรพัลลภ ที่ได้ให้ความรู้ข้อคิดเห็นอันทรงคุณค่า รวมทั้ง พี่ๆ ในส่วนพัฒนาการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่ก่อประโยชน์ในการวิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออุดม แสงรุ่งศรี คุณอาทูกุ๊กท่าน ครอบครัวยุคแสงรุ่งศรี เจ้าหน้าที่ทุกท่านในคณะครุศาสตร์ พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาวิชานิเทศการศึกษาศึกษาและพัฒนาหลักสูตร และสาขาวิชาบริหารการศึกษาศึกษา ที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บุพการี ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และสมาชิกในครอบครัวทุกท่าน และขออุทิศให้แก่ คุณแม่สมทรง แสงรุ่งศรี ที่สร้างพลังกายและพลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของหลักสูตร.....	12
ความสำคัญของหลักสูตร.....	15
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	16
ความสำคัญของปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	21
การพัฒนาหลักสูตร.....	22
การนำหลักสูตรไปใช้.....	27
บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร.....	33
หลักสูตรการศึกษาพยาบาล.....	37
การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข.....	38
หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์.....	42
หลักสูตรบูรณาการ.....	45
การใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้.....	47
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545.....	48
การนำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ไปใช้ในวิทยาลัย.....	53
- การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน.....	54
- การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร.....	61

- การจัดการเรียนการสอน.....	82
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	104
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	111
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	111
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112
การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	114
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	114
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	219
สรุปผลการวิจัย.....	219
อภิปรายผลการวิจัย.....	235
ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้.....	255
รายการอ้างอิง.....	257
ภาคผนวก.....	264
- ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	265
- หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	266
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	279
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	317

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล.....	121
2	แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ในด้าน การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน.....	124
3	แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ในด้าน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร.....	129
4	แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ในด้าน การจัดการเรียนการสอน.....	148
5	แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้าน การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน.....	152
6	แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้าน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร.....	157
7	แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้าน การจัดการเรียนการสอน.....	166
8	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล.....	170
9	แสดงจำนวนและคำร้อยละของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน.....	172
10	แสดงจำนวนและคำร้อยละของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร.....	178
11	แสดงจำนวนและคำร้อยละของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ในด้านการจัดการเรียนการสอน.....	182
12	แสดงจำนวนและคำร้อยละของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน.....	200
13	แสดงจำนวนและคำร้อยละของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร.....	204
14	แสดงจำนวนและคำร้อยละของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้านการจัดการเรียนการสอน.....	209

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้นั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือการมีสุขภาพดี เพราะสุขภาพดีนำมาซึ่งสมรรถนะของร่างกายที่พร้อมสำหรับการทำงาน การดูแลตนเอง การมีจิตใจที่ปลอดโปร่งไม่เครียดกับภาวะสุขภาพ การเอื้อต่อการมีกิจกรรมทางสังคม ซึ่งมีคำกล่าวว่า การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ นั่นคือผู้ที่มีสุขภาพดีย่อมเอื้อต่อการหาปัจจัยทางเศรษฐกิจมาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการดำรงชีวิต (สุรีย์ ธรรมิกบวร , 2546) สุขภาพและความเจ็บป่วยของบุคคลจะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของชีวิต โดยภาวะสุขภาพของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมา อันเนื่องมาจากปฏิกิริยาของบุคคลที่พึงมีต่อปัจจัยต่างๆและมีต่อสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ถ้าสามารถปรับตัวได้ย่อมหมายถึงการมีสุขภาพดีคือมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆหรือดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข แต่ถ้าเมื่อใดมีสุขภาพร่างกายบกพร่องและเบี่ยงเบนไปจากปกติมาก คือเจ็บป่วยหรือพิการแล้วไม่ได้รับการดูแลอย่างถูกต้องเหมาะสม ก็อาจจะป่วยเรื้อรังจนเข้าสู่ระยะสุดท้ายของชีวิตได้ (อุบล ดุลยากรณ์ , 2546) จากการสำรวจระบบบริการสุขภาพของสถานที่ให้บริการทางด้านสุขภาพทุกสังกัด พบว่าจะมี “พยาบาล” มากเป็นอันดับหนึ่งของทีมสุขภาพที่ให้การดูแลทางด้าน การพยาบาลแก่ผู้ป่วยคือ มีจำนวนพยาบาลที่มีอยู่ในประเทศไทยมากกว่า 70,000 คน ซึ่งประกอบไปด้วย พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีหน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับได้แก่ สถานีอนามัย (สอ.) โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) และกระจายอยู่ในอีกหลายกระทรวง รวมทั้งโรงพยาบาลในสังกัด กทม. และศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชน ดังนั้นพยาบาลจึงเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทที่ขยายกว้างขวางออกไปครอบคลุมการปฏิบัติงานทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การฟื้นฟูสภาพและดูแลประชาชนที่เจ็บป่วยทั้งกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเจ็บป่วยเรื้อรัง (ทัศนยา บุญทอง , 2542) จะเห็นได้ว่าในด้านสุขภาพอนามัยนั้นยังคงต้องมีพยาบาลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในทีมสุขภาพที่ติดต่อกลิ้งชิดกับประชาชนมากที่สุด พยาบาลจึงเป็นองค์ประกอบด้านกำลังคนที่สำคัญของการสาธารณสุขและเป็นกลุ่มอาชีพที่ใหญ่ที่สุดในงานสาธารณสุข ทั้งในด้านปริมาณและบทบาทหน้าที่ที่ขยายกลุ่มออกไปในปัจจุบัน (วรรณวิไล จันทราภา , 2530) การพยาบาลเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเพื่อจะปรับปรุงให้ชีวิตมนุษย์ดำเนินไปตาม

กระบวนการของวงจรชีวิตที่ดีที่สุด (ล่อ หุตางกูร, 2521) วิชาชีพพยาบาลจึงเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อสังคมอย่างมาก เนื่องจากต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนและเป็นวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญต่อการแก้ปัญหาสาธารณสุขตลอดจนพิทักษ์รักษาสุขภาพอนามัยของประชาชนชาติทั้งในอดีตและอนาคต (อมร นนทสุด, 2519) ซึ่งการพยาบาลในปัจจุบันนั้นแตกต่างจากการพยาบาลในอดีต ที่มุ่งให้การดูแลร่างกายของผู้ป่วยหรือผู้ไร้ความสามารถเท่านั้น (Wolf, Weitzed and Furest, 1982 อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า นรพลลภ และคณะ, 2545)

จากแผนยุทธศาสตร์ฉบับแก้ไขตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2544 ซึ่งเป็นฉบับร่างของแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ อันเป็นเครื่องมือผลักดันการปฏิรูประบบบริการสุขภาพว่า ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูประบบบริการสุขภาพของพยาบาลไทยในยุคนี้ก็คือการปฏิรูประบบบริการสุขภาพแบบเชิงรุกเพื่อให้สอดคล้องกับองค์การอนามัยโลกว่า Health for all by the year 2000 โดยให้ความสำคัญของสุขภาพว่า “Health is complete physical, mental, social and spiritual well-being” นอกจากนี้การปฏิรูประบบบริการสุขภาพแบบเชิงรุกยังต้องสนับสนุนและดำเนินตามเป้าหมายของการพัฒนาการพยาบาลตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ 1 ใน 11 ปฏิบัติการคือ ปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพด้านสุขภาพของประชาชน ครอบครัว ชุมชนและประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการเตรียมพยาบาลให้มีความรู้ มีความสามารถที่เหมาะสมกับงานด้านการพยาบาลที่จะต้องปฏิบัติจริง คือพยาบาลต้องมีความรู้และมีทักษะขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งศึกษาหาแนวทางการแก้ไขการเจ็บป่วยของผู้ป่วยแล้วให้การพยาบาลแบบองค์รวมโดยเริ่มตั้งแต่เข้ามาเรียนในวิชาชีพพยาบาล มาเป็นนักศึกษาพยาบาล ครูพยาบาลจะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา โดยบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Storyline method) โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวของผู้เรียนเองแล้วเชื่อมโยงไปสู่วิถีชีวิตจริง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการค้นคว้าหาความรู้ แล้วสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นั่นคือการเตรียมพยาบาลให้มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการตามลักษณะของวิชาชีพ และต้องมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่ถูกต้องคือ การเรียนการสอนที่ประกอบไปด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งการศึกษาภาคปฏิบัตินั้นต้องเน้นให้นักศึกษาได้นำความรู้ทางด้านทฤษฎีไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงและมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร (อุบล คุณยากรณ์, 2546)

ดังนั้นเพื่อให้สังคมได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถให้บริการการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพแก่ประชาชน สถาบันการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ผลิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร์จึงต้องเร่งรัดปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบบริการสุขภาพและการปฏิรูปการศึกษา ตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2545)

จากหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้ ดังนั้นการดำเนินการเพื่อการปฏิรูปการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ในการประชุมสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3 วันที่ 23-25 กรกฎาคม 2544 จึงมีมติจากที่ประชุม “ การพัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเพื่อตอบสนองการปฏิรูประบบบริการสุขภาพไทย” ให้เร่งรัดการผลิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่จะเป็นกฎหมายในภายหลังคือพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ที่ภาคีสมาชิกร่วมกันผลักดันให้เกิดขึ้น จึงเกิดการปฏิรูปการศึกษาพยาบาลศาสตร์ เพื่อให้ได้ผลผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ทั้งในด้านความเจริญงอกงามของร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมของวิชาชีพพยาบาลและมีคุณสมบัติหลักในเชิงวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ การวิจัยและการใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและความพิการและการฟื้นฟูสมรรถภาพ (ยุวราณี สุขวิญญาณ์ , 2546)

สิ่งที่สถาบันการศึกษาพยาบาลซึ่งทำหน้าที่ผลิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องรับมติแห่งชาติในการร่วมกันปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาพยาบาลศาสตร์ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาคือ (1) ปฏิรูปการศึกษาในระบบ (2) ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดหลักสูตรและเนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในสภาพจริงทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติและผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตร์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลทั่วไป (General nursing) และมีคุณลักษณะพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด (3) ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมีคุณภาพของผลผลิตที่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจ จัดให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการ

สถานศึกษาพยาบาลให้เกิดความโปร่งใสเป็นธรรมและเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคม (4) การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาพยาบาลให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง ที่มีจรรยาบรรณวิชาชีพและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปรับสัดส่วนของผู้สอนให้มีอัตราส่วนปริญญาเอก : โท : ตรี เท่ากับ 2 : 6 : 2 ตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยที่สภาการพยาบาลให้การรับรอง (5) ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับอย่างทั่วถึงเสมอภาคและเป็นธรรม มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรที่มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2543)

จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปการศึกษานั้นต้องปฏิรูปหลายด้านและมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับหลายฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วม ดังที่ศาสตราจารย์นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ (2544) กล่าวย่ำว่า “การปฏิรูปการศึกษาถือเป็นวาระแห่งชาติของรัฐบาล ขอให้ทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก” ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่งต้องถือเป็นนโยบายร่วมกันที่จะปฏิรูปการศึกษาศาสตร์ทั้ง 5 ข้อดังกล่าว

ขณะเดียวกันวิกฤตเศรษฐกิจและปัญหาสาธารณสุขที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีความตื่นตัว เพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น (ทองสุข คำชน, 2538) อ่ำพล จินดาวัฒน์ (2541) เสนอแนวคิดที่พึงประสงค์ควรประกอบด้วย (1) ทักษะด้านวิชาชีพคือ มีทั้งความรู้ด้านการส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูสภาพ (2) ความสามารถในการคิด วิเคราะห์และบูรณาการความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) ทักษะด้านการบริหารจัดการ การเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีคุณธรรม การพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องเปลี่ยนไปจากเดิมที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เป็นยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นอิสระเรียนรู้จากประสบการณ์ ตื่นตัวที่จะแสวงหาความรู้อยู่เสมออย่างต่อเนื่อง บทบาทของผู้สอนจะเป็นเพียงผู้เอื้ออำนวย (facilitator) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่น อาจารย์ นักศึกษา หลักสูตร สภาพแวดล้อม การจัดโปรแกรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนของตัวผู้เรียนเอง (Knowles, 1978 อ้างถึงใน อังคณาพร สอนง่ายและคณะ , 2546)

เมื่อวิเคราะห์ถึงการดำเนินการและทิศทางสู่อนาคตของการศึกษาพยาบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดการบูรณาการที่แท้จริงและเกิดผลดีแก่บัณฑิตพยาบาลในการสร้างความรู้ ความคิด ความสามารถและความดีตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้เป็นบุคคลที่สามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพึ่งพาตนเองได้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคม ในยุคที่เศรษฐกิจใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge-based Economy) และการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) (ศ. ศิวรักษ์, 2545)

สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบผลิตพยาบาล เพื่อสนองความต้องการด้านกำลังคนและนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ได้ตระหนักถึงความจำเป็นเหล่านี้เพื่อการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาพยาบาลและหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบสุขภาพตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 และการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเชื่อมโยงบูรณาการและการใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความสามารถในการวินิจฉัยชุมชน การคิด วิจัย วิจารณ์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2537 เป็นหลักสูตรที่เน้นชุมชนและใช้จัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลักสูตรที่สร้างขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ยังมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในช่วงเวลานั้น เมื่อเวลาผ่านไป สภาพของสังคมมีการเปลี่ยนไปย่อมมีผลต่อหลักสูตร อาจทำให้หลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของสังคมในช่วงเวลาใหม่ได้ (สังัด อุทรานันท์ , 2532)

ดังนั้นสถาบันพระบรมราชชนกจึงได้ทำการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของสังคมดังกล่าวข้างต้น หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ได้เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 ในวิทยาลัยพยาบาล 5 แห่ง สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข และได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้เป็นวิทยาลัยพยาบาลนำร่องในการใช้หลักสูตรนี้ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสายนาท วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษฏร์ธานี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราชนบุรี ส่วนวิทยาลัยพยาบาลอื่นๆได้ใช้แนวคิด หลักการของหลักสูตรใหม่นี้ไปปรับใช้ในแต่ละวิทยาลัยพยาบาลของตนเอง

หลักประกันของคุณภาพการศึกษาพยาบาลมิได้อยู่ที่โครงสร้างของหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป แต่การที่หลักสูตรจะบรรลุจุดหมายได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับให้นำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จนมีคำกล่าวว่า “การพัฒนาหลักสูตรนั้นไม่ยาก แต่การนำหลักสูตรไปใช้นั้นมีความยุ่งยากมากกว่า” (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525) แม้ว่าตัวหลักสูตรจะพัฒนาขึ้นมาดีเลิศเพียงใด ถ้าการใช้หลักสูตรขาดความเข้าใจและความไม่พร้อม การจะพัฒนาหลักสูตรไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อาจจะประสบความสำเร็จได้ยาก (บุญมี เณรยอค, ม.ป.ป.)

ฉะนั้น ในการนำหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรหลายฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ผู้บริหารก็เป็นผู้ที่มีบทบาทมากในการนำหลักสูตรไปใช้ ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการวางแผน และการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนเกิดความสะดวกในการปฏิบัติตามหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายอย่างครบถ้วน

หลักสูตรพยาบาลศาสตร์แม้จะได้รับการพัฒนาโดยตลอด แต่ก็ยังคงมีปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไปได้ จากรายงานการติดตามและประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2537 ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งดำเนินการโดย ส่วนพัฒนาการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก พบว่ายังมีปัญหาในการใช้หลักสูตรอยู่มาก อันได้แก่คุณภาพของทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียน ความสะดวกในการใช้บริการ การจัดการเรียนการสอนนักศึกษา ยังไม่มีส่วนร่วม สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติบางแห่งมีประเภทและปริมาณของผู้ป่วยสำหรับฝึกปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (ส่วนพัฒนาการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก, 2545)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาพยาบาล ได้พบปัญหาและอุปสรรคในการสอนหลักสูตรพยาบาลที่ผ่านๆมาหลายประการ ประกอบกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ที่ใช้ในปัจจุบันนี้เป็นหลักสูตรใหม่ เริ่มใช้เมื่อปีการศึกษา 2546 ที่ผ่านมา เป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปีครึ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบัน

พระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข” เพื่อจะได้ศึกษาสภาพอันแท้จริงในการนำหลักสูตรไปใช้ของวิทยาลัยพยาบาลว่า ได้ดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างไรบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพราะการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร ทำให้ทราบว่สิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น สามารถนำไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด โดยการศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร อันได้แก่ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ในส่วนของการนำหลักสูตรไปใช้ 3 ประการคือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า ผลการวิจัยในครั้งนี้จะได้ข้อมูลที่เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในทุกวิทยาลัยพยาบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล โดยมีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 จำนวน 5 แห่ง
2. การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ศึกษาจากขอบเขตของการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดของ สุมิตร คุณานุกร (2523) เป็นหลักและเพิ่มเติมแนวคิดของนักการศึกษาหลายๆท่านและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนในวิชาการศึกษาพยาบาล ดังต่อไปนี้

2.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

- การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ
- การวางแผนการใช้หลักสูตร
- การจัดทำแผนการสอน
- การจัดแผนการเรียน

2.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

- การบริหารและการบริการหลักสูตร
- การเตรียมบุคลากร
- การจัดครูเข้าสอน
- การจัดตารางเรียน (ตารางสอน)
- การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร
- การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก
- สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน
- การจัดงบประมาณ

2.3 การจัดการเรียนการสอน

- การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร
- การใช้เอกสารหลักสูตร
- การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน
- เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน
- การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม
- การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน
- แผนการนิเทศ
- การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง สภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในลักษณะการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังต่อไปนี้คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาการใช้หลักสูตร หมายถึง สภาพการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตรในด้านการปฏิบัติ

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีระยะเวลาการศึกษา 4 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

วิทยาลัยพยาบาล หมายถึง วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับวิชาชีพและเป็นวิทยาลัยพยาบาลนำร่องในโครงการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของสถาบันการศึกษา ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีวิทยาลัยพยาบาลจำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท
2. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์
3. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี
4. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์
5. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนภาคทฤษฎีและ/หรือนิเทศการฝึกปฏิบัติงานภาคปฏิบัติของนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล

แหล่งฝึกภาคปฏิบัติ หมายถึง โรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุขต่างๆที่สถานศึกษาพยาบาลกำหนดให้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล

การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน หมายถึง การสอน การดูแล ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้ และคำแนะนำ ปรับปรุง ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตร นำไปใช้เป็นแนวทางพิจารณาปรับปรุง และส่งเสริมคุณภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล นำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ
3. เป็นข้อมูลสำหรับส่วนพัฒนาการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนกและนักการศึกษา สำหรับใช้ในการวางแผนเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ไปใช้ให้เหมาะสมและมีคุณภาพต่อไป
4. วิทยาลัยพยาบาลอื่นที่กำลังดำเนินการสอนหรือยังไม่ได้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและดำเนินงานบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดศึกษาไว้ก่อน จึงต้องทำความเข้าใจในเรื่องการใช้หลักสูตรให้ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อนำไปสู่การศึกษาวิจัย โดยจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของหลักสูตร
2. ความสำคัญของหลักสูตร
3. องค์ประกอบของหลักสูตร
4. ความสำคัญของปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. การพัฒนาหลักสูตร
6. การนำหลักสูตรไปใช้
7. บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
8. หลักสูตรการศึกษาพยาบาล
9. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข
10. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์
11. หลักสูตรบูรณาการ
12. การใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้
13. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545
14. การนำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ไปใช้ในวิทยาลัยพยาบาล
  - การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
  - การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร
  - การจัดการเรียนการสอน
15. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

นักวิชาการด้านการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กัน ดังเช่น

สุมิตร คุณานุกร (2518) กล่าวว่า วิชา หลักสูตร หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

สวัสดิ์ จงกล (2521) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดที่ว่าด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา แนวทางดำเนินงาน เนื้อหาสาระ ซึ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ทิสนา เขมมณี (2524) กล่าวว่า “หลักสูตร” หมายถึง โปรแกรมการศึกษาใดๆ ก็ตาม ที่กำหนดโครงร่างการเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยวิชาต่างๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนแต่ละวิชา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือ ประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียน ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่โรงเรียนปรารถนาและหลักสูตรที่ดีนั้นควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนอันสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสม ได้แก่

- 1) สภาพทางเศรษฐกิจ
- 2) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการศึกษา
- 3) การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม
- 4) สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- 5) สภาพการเมืองการปกครอง
- 6) สภาพทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมและคุณธรรม

ภิญโญ สาธร (2526) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง โครงการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียน เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามแผนการศึกษาหรือโครงการการศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติ เพื่อให้ บรรลุผลทางการศึกษาตามแผนการศึกษา

สังัด อุทรานันท์ (2532) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่ามี 4 ลักษณะคือ

- 1) หลักสูตรคือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้ จัดเรียงลำดับความยากง่ายหรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว
- 2) หลักสูตร ประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียน ซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ
- 3) หลักสูตร เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กใน โรงเรียน
- 4) หลักสูตร ประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำ ได้รับรู้และได้ ตอบสนองต่อการแนะนำแนวทางของโรงเรียน

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า หลักสูตรคือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึง จุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม ประมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวว่า หลักสูตรยังมีความหมายแตกต่างกันตามผู้ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จะให้ความหมายของหลักสูตรเป็นการจัดประสบการณ์ทั้งหมดใน สถานศึกษาให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต

บุญมี เณรยอด (2537) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการของผู้เรียน ประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการให้การศึกษา เนื้อหาวิชา อัตราเวลาเรียน กิจกรรมและ ประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เช่น หนังสือหลักสูตร ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

หลักสูตรในอีกความหมายหนึ่งหมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านต่างๆของผู้เรียนไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ทาบ (Taba, 1962) กล่าวว่า หลักสูตรคือ แนวทางในการเตรียมพลเมือง เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคมนั้น

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ

1. เนื้อหาวิชาที่ทางโรงเรียนได้ศึกษา เพื่อให้จบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง
2. โปรแกรมการศึกษาที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียน เพื่อรับประกาศนียบัตรเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในรายวิชาต่อไป
3. กลุ่มวิชาและประสบการณ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

โรบบิต (Robbit, 1974) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้วางแผนไว้อย่างดีและขึ้นอยู่กับการสอน เพราะประสบการณ์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นเมื่อพิจารณาความหมายของหลักสูตรตามที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึงข้อกำหนดหรือประมวลความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่สถานศึกษาจัดไว้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านต่างๆและมีสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นๆ หรือตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรถือว่าเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นแม่บทสำคัญต่อการจัดการศึกษาและยังเป็นเครื่องมือในการแปลงจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ นักวิชาการด้านการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

กาญจนา คุณารักษ์ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการศึกษาบรรลุผลที่ไว้ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรเป็นข้อกำหนดและแนวปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จ หลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเมื่อประเทศชาติต้องการที่จะสร้างคุณลักษณะของประชาชนในชาติให้เป็นอย่างไร รัฐบาลก็สามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เยาวชนเป็นไปตามที่ชาติต้องการได้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ตอนหนึ่งว่า หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง ย่อมให้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพ

ธำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของหลักสูตรมีสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้แน่ใจว่าเยาวชนแต่ละวัย แต่ละระดับการศึกษา มีแนวทางกำหนดไว้ว่าผู้เรียนควรเรียนรู้วิชาอะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยแค่ไหน ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะด้านใดและควรมีพัฒนาการในด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ตอนหนึ่งว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนหางเสือที่คอยกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษาหรือเราอาจจะเปรียบเทียบหลักสูตรเป็นเสมือนกับแผนที่เดินเรือซึ่งแสดงเส้นทางและทิศทางที่จะไปให้ถึง จุดหมายปลายทางที่ต้องการ ครูผู้สอนเปรียบเสมือนกับต้นเรือที่จะนำพา

ผู้เรียนซึ่งเปรียบเสมือนผู้โดยสารไปให้ถึงที่หมาย กับต้นเรือต้องอาศัยแผนที่เดินเรือเพื่อช่วยในการขับเรือและนำทาง ดังนั้นกับต้นเรือจึงต้องสามารถอ่านแผนที่เดินเรือซึ่งเปรียบเสมือนหลักสูตรให้เข้าใจก่อนว่า ต้องการไปไหน ไปทำไมและไปอย่างไร รวมทั้งต้องรู้วิธีการขับเรือซึ่งหมายถึงการสอนนั่นเอง

จากแนวคิดของนักวิชาการด้านการศึกษา หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่งเพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้หลักสูตรยังช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ตลอดจนรู้จักกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามที่ถนัด หลักสูตรจึงเป็นแผนปฏิบัติการที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จในทุกๆระดับและทุกสาขาวิชา ทั้งในระดับประเทศ ระดับสังคมและตัวบุคคล

องค์ประกอบของหลักสูตร

ในเรื่องขององค์ประกอบของหลักสูตรนั้น หน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการด้านการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปในด้านหลักการและสาระสำคัญ แต่จะมีความสอดคล้องกัน ดังนี้

กรมวิชาการ (2521) กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า องค์ประกอบเต็มรูปของหลักสูตรมีอยู่ 8 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมาย
2. หลักการ
3. โครงสร้าง
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. การประเมินผล
6. เนื้อหาวิชา

7. วิธีสอน
8. สื่อการเรียน

สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวถึงหลักสูตรในรูปขององค์ประกอบว่ามี 4 องค์ประกอบคือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร (Objectives) หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรนั้นๆ คาดหวังไว้โดยความมุ่งหมายนี้จะต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับปรัชญาหรือปณิธานที่วางไว้

2. เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหาสาระที่ผ่านการจัดลำดับการเรียนรู้ก่อนหลังแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง โดยครูจะต้องนำหลักสูตรที่กำหนดมาให้ขึ้นไปดัดแปลงให้เหมาะสมแล้วจึงนำไปสอน

4. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร โดยมีขอบเขตคือการวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียนและการวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

โกสินทร์ รังสิยานนท์ (2526) ได้กำหนดองค์ประกอบและกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ (Objective)
2. เนื้อหาวิชา (Subject Matter)
3. วิธีการสอนและการจัดดำเนินการ (Method and Organization)
4. การประเมินผลตามหลักสูตร (Evaluation)

และองค์ประกอบเหล่านี้ต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

กาญจนา คุณารักษ์ (2527) มีความเห็นว่าองค์ประกอบของหลักสูตรควรจะประกอบไปด้วย

1. ความมุ่งหมาย (Objectives) จะเป็นแนวทางในการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนรู้ว่า จะต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนให้แก่ใคร มีวัตถุประสงค์อย่างไรและจะมีวิธีการสอนและการประเมินผลอย่างไร
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ (Subject Matter and Experience) หมายถึงเนื้อหาสาระของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ เนื้อหาวิชาจะเป็นรายละเอียดที่จะนำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนให้ได้มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. วิธีการสอน (Method) หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ไปสู่การสอน สอนเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนดด้วยการใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีความรู้ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด
4. วัสดุอุปกรณ์การสอน (Materials) ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างขึ้น
5. กิจกรรมการเรียนการสอน (Activities)
6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ สมรรถภาพ เจตคติและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยใช้วัตถุประสงค์เป็นแนวทางในการประเมินผล

จินตนา ยูนิพันธุ์ (2527) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรพยาบาลตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย ว่าได้กำหนดให้มีองค์ประกอบดังนี้คือ

1. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาและวิชาชีพของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์รวมทั้งมีความก้าวหน้าทางวิชาการและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
2. โครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วย 4 หมวดวิชาคือ หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ หมวดวิชาชีพ และหมวดเลือกเสรี ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต
3. โปรแกรมการเรียนซึ่งแสดงลำดับรายวิชาต่างๆ ที่นักศึกษาต้องเรียนตลอดหลักสูตร
4. การประเมินผลการเรียนการสอนในหลักสูตร จะต้องมึระบบการประเมินผลที่ใช้ในหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนนำไปปฏิบัติได้

5. คำอธิบายรายวิชาของทุกรายวิชาที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรนั้น

สัจด์ อุทรานันท์ (2527) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร 3 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ จุดมุ่งหมายทั่วไปเป็นจุดมุ่งหมายอย่างกว้างๆ จะพบในส่วนแรกของหลักสูตรทุกระดับและทุกประเภทและแสดงถึงจุดมุ่งหมายและเจตนารมณ์ โดยทั่วไปว่า หลักสูตรนั้นๆ มีความประสงค์ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นเช่นใด ส่วนจุดมุ่งหมายเฉพาะเป็นจุดมุ่งหมายที่เป็นการประยุกต์มากกว่า
2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอาจแบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา ความคิดรวบยอดและหลักการ การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางกายและเจตคติและค่านิยม
3. การประเมินผล ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นการเสนอแนะแนวทางการดำเนินการจัดและประเมินผลที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรนั้นๆ

ธีรารัง บัวศรี (2532) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร 6 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims)
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives)
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experience)
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Media Strategies)
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials)
6. การประเมินผล (Evaluation)

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้เขียนถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์
3. วิธีการสอน
4. การประเมินผลหลักสูตร

พนัส หันนาคินท์ (2542) กล่าวว่า หลักสูตรที่จัดดำเนินการขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้

1. ความหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.)กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรมีดังต่อไปนี้

1. จุดหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร

ไทเลอร์ (Tyler , 1950) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและวางแผนการสอนไว้ว่า ผู้ดำเนินการจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการ คือ

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
2. การเลือกเนื้อหา
3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
4. การประเมินผลหลักสูตร

ทาบ (Taba , 1962) กล่าวว่าหลักสูตรโดยทั่วไป จะมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ (Objective) เป็นการกำหนดสิ่งที่คาดหวังเมื่อผู้เรียนผ่านหลักสูตรนี้แล้วควรมีคุณสมบัติอย่างไรหรือให้การศึกษาเพื่ออะไร

2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ (Content) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) หมายถึง แผนการในการนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนดหรือเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ตามที่กำหนดหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มไปปฏิบัติให้เกิดผล

4. การประเมินผลการสอนตามหลักสูตร (Evaluation) เป็นการค้นหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่ เพียงใด

จากแนวความคิดของนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านและหน่วยงานทางการศึกษา พอสรุปองค์ประกอบของหลักสูตรได้ว่าควรมีอย่างน้อย 4 องค์ประกอบคือ

1. ความมุ่งหมาย / วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร

ความสำคัญของปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ปรัชญาการศึกษาควรมีเนื้อหาสาระ 3 ประการ ประการแรกเกี่ยวกับหน้าที่และข้อผูกพันของสถาบันการศึกษา หมายถึงการแสดงเจตจำนง ประการที่สอง ปณิธานต้องแสดงให้เห็นถึงลักษณะของความรู้ที่ยึดเป็นหลักในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน หมายถึง เป็นความรู้ประเภทอะไร เมื่อเรียนไปแล้วจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์อะไร ประการที่สาม ปณิธานต้องแสดงให้เห็นถึงลักษณะและคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาไปแล้วว่าเป็นบุคคลที่มีลักษณะความรู้ ความคิด และค่านิยมอย่างไร (สุมิตร คุณานุกร, 2523) ดังนั้นปรัชญาจึงเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับหลักสูตร โดยจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การเลือกและการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ยึดปรัชญาเป็นแนวทาง จึงกำหนดจุดมุ่งหมายหรือคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ

(1) วัตถุประสงค์ทั่วไป เป็นวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไว้กว้างๆ เน้นที่ค่านิยมมากกว่าเน้นทางด้านจิตวิทยาหรือการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ทั่วไปจะแสดงถึงจุดหมายและเจตนารมณ์ โดยทั่วไปว่าหลักสูตรนั้นๆ มีความประสงค์ต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะเป็นเช่นใด

(2) วัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นวัตถุประสงค์ที่มีความหมายชัดเจนสู่การปฏิบัติเมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแล้วมีความรู้ ความสามารถด้านใดและปฏิบัติงานลักษณะอย่างไรได้บ้าง

การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานและการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์หรือเหมาะสมยิ่งขึ้น มีนักวิชาการด้านการศึกษาหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่าไว้ว่ากระบวนการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรมี 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การเลือกและจัดเนื้อหากิจกรรม
3. การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ
4. การประเมินผลหลักสูตร
5. การปรับปรุงหลักสูตร

ธีรารัง บัวศรี (2532) กล่าวว่าไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. กำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร
4. กำหนดจุดประสงค์ของวิชา
5. การเลือกเนื้อหาวิชา
6. ทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
7. กำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
8. กำหนดยุทธศาสตร์การเรียน
9. กำหนดการประเมินผลการเรียน
10. จัดทำหน่วยการเรียนการสอนเพื่อทดลองใช้
11. ทดลอง ทดสอบ หลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า โดยทั่วไปการพัฒนาหลักสูตรหมายถึง กระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 3 ระบบคือ

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆดังนี้คือ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ กำหนดวิธีการประเมินผล อาจมีการทดลองใช้หลักสูตร ทำการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้วและปรับปรุงหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้

2. ระบบการใช้หลักสูตร จะต้องประกอบด้วยขั้นตอนการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เตรียมบุคลากร บริหารและบริการหลักสูตร ดำเนินการสอนตามหลักสูตรและนิเทศการใช้หลักสูตร

3. ระบบการประเมินผลหลักสูตร จะประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรและการประเมินระบบหลักสูตรทั้งหมด

ทั้งนี้ สังัด อุทรานันท์ (2532) ได้ลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้เสนอกระบวนการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรไว้เป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน สังคม และปรัชญาการศึกษา
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้
4. การประเมินผลหลักสูตร
5. การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ลำลี รัตสุทธิ (2544) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
2. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแม่บท
3. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา
4. กำหนดจุดมุ่งหมาย
5. พิจารณาความเหมาะสม
6. กำหนดรูปแบบ/วิธีการในการพัฒนาหลักสูตร
7. ทำแผนการสอน
8. ทำคู่มือครู
9. ทำแบบฝึกหัด / แบบประเมิน
10. ทดลอง / ใช้หลักสูตร
11. ประเมินผลการใช้
12. ปรับปรุงแก้ไข
13. ขออนุญาตใช้

ฟ็อกซ์ (Robert S. Fox, 1962) ได้เสนอรูปแบบการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรคือ นักพัฒนาหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจากค่านิยมต่างๆ ของสังคมและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะช่วยในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่เป็นความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาและการเรียนรู้ของนักเรียน ความต้องการทางสังคมและความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ความรู้ทั้ง 3 ประเภทนี้เป็นแนวทางแก่นักพัฒนาหลักสูตรในการคัดเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน รูปแบบของหลักสูตรและวิธีการสอน ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการจัดโอกาสการเรียนรู้แก่นักเรียนหรือการจัดทำหลักสูตรนั่นเอง

ทาบ (Taba, 1962) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรจากล่างขึ้นไปสู่บน (The Grass – roots Approach) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. วินิจฉัยด้านความต้องการ (Diagnosis of Needs) สสำรวจสภาพปัญหาความต้องการความจำเป็นต่างๆ ของสังคมและผู้เรียน

2. กำหนดจุดประสงค์ (Formulation of Objectives) กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนหลังจากที่ได้วินิจฉัยความต้องการแล้ว
3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) จุดประสงค์ที่กำหนดแล้วจะช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่เลือกนี้นอกจากจะต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ วยและความสามารถของผู้เรียนแล้ว เนื้อหาสาระยังต้องมีความเชื่อถือได้และสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วย
4. จัดเนื้อหาสาระ (Organization of Content) เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ของหลักสูตร
6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) ประสบการณ์การเรียนรู้ ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง
7. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

ไทเลอร์ (Tyler,1970) แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์นั้นที่รู้จักกันดี คือหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรว่า ในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้นควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการคือ

- คำถาม 1 มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาอะไรบ้างที่ทางสถาบันควรแสวงหา
  - คำถาม 2 มีประสบการณ์การศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียน บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
  - คำถาม 3 จะจัดประสบการณ์การศึกษาเหล่านั้นอย่างไร เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ
  - คำถาม 4 จะประเมินผลอย่างไรจึงจะทราบว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
- โดยที่ไทเลอร์ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้คือ

1. ศึกษาข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือ สังคม ผู้เรียน และผู้เชี่ยวชาญ
2. กำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว
3. ตัดทอนจุดมุ่งหมายบางประการ
4. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แท้จริง
5. จัดประสบการณ์การเรียนรู้
6. ประเมินผล

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (J. Galen Saylor and William M. Alexander, 1971) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขต (Goals , Objectives and Domains) นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสิ่งแรก เป้าหมายแต่ละประเด็นควรบ่งบอกถึงขอบเขตๆ หนึ่งของหลักสูตร (a Curriculum Domain) เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ได้เสนอขอบเขต 4 ขอบเขตที่สำคัญและควรให้ความสนใจ ซึ่งได้แก่ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง (Continued Learning Skills) และความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) อย่างไรก็ตามอาจจะมีขอบเขตที่สำคัญอื่นๆ อีก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรหรือผู้วางแผนหลักสูตรอาจจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะของสังคม เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขตต่างๆ จะได้รับการคัดเลือกจากการพิจารณาตัวแปรภายนอก (External Variables) อย่างรอบคอบ ตัวแปรดังกล่าวได้แก่ ทักษะและความต้องการของสังคม ข้อบังคับทางกฎหมายของรัฐ ข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างๆ ปรัชญาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร เป็นต้น

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) หลังจากที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรวางแผนการออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ได้เลือกมาแล้ว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม รูปแบบของหลักสูตรที่ได้เลือกแล้วควรจะให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและลักษณะของสังคม ตลอดจนข้อกำหนดต่างๆ ของสังคมและปรัชญาการศึกษา

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) หลังจากที่ได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบของหลักสูตร (Curriculum Design) แล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้โดยครูผู้สอนควรวางแผนและจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่างๆ (Instructional Plans) ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอนและวัสดุสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) การประเมินผลหลักสูตรจะเป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร คือ สามารถบอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรควรเน้นที่การประเมินตัวหลักสูตร คุณภาพของการสอนและพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน ผลจากการประเมินด้วยเทคนิควิธีการประเมินที่เลือกนี้จะช่วยให้นักพัฒนาหลักสูตรสามารถตัดสินใจได้ว่ายังคงใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไขหรือควรจะยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว

จากแนวคิดของนักวิชาการด้านการศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นสรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานหรือวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน สังคมและปรัชญาการศึกษา
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย/เป้าหมาย/วัตถุประสงค์
3. กำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้/วิเคราะห์/จัดลำดับเนื้อหาวิชา
4. ทดลองนำหลักสูตรไปใช้
5. วัดและประเมินผลหลักสูตร
6. ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการต่างๆ ของการพัฒนาหลักสูตรเพราะเป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้น ในทางปฏิบัติมีสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด มีอะไรบ้างเป็นปัญหาและอุปสรรคและควรได้รับการปรับปรุงในด้านใดบ้าง หลักสูตรนั้นแม้จะจัดทำขึ้นดีเพียงใดและมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา ตลอดจน

ประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ดีพร้อมทุกประการ แต่ผู้ใช้หลักสูตรดำเนินการไม่ดี มีข้อบกพร่องต่างๆ เกิดขึ้น หลักสูตรนั้นก็ประสบความล้มเหลวได้ง่าย (สุจริต เพียรชอบ , 2531)

การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนดคนนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากหลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในสถานศึกษา ผู้สอนจะเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การพัฒนาหลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมาย อีกทั้งผู้บริหารก็มีส่วนสำคัญไม่น้อยที่จะทำหน้าที่บริหารและให้บริการหลักสูตร เพื่อให้การสอนดำเนินการไปด้วยดี นอกจากนี้ความร่วมมือจากบุคคลอีกหลายฝ่าย เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครองและชุมชน ช่วยเสริมให้การนำหลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ , 2539) หรือดังที่ สันต์ ธรรมบำรุง (2525) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด หัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้คือการสอน บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือ ครู

นักวิชาการด้านการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่ทำให้หลักสูตรกลายเป็นการปฏิบัติจริงและเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีกิจกรรมที่จะกระทำได้ 3 ประเภทคือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ การจำแนกหลักสูตรเป็นรายละเอียดต่างๆ ก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ให้ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรได้เข้าใจตรงกันและไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะออกมาในรูปของเอกสารหลักสูตรที่เรียกว่า ประมวลการสอน โครงการสอนหรือแผนการสอน เพื่อขยายความหลักสูตรให้กระจ่างมากขึ้นและเมื่อครูจะลงมือทำการสอนจริงอาจต้องทำบันทึกการสอนอีกด้วย เพื่อให้เห็นแนวทางในการสอนชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน ข้อกำหนดของหลักสูตรจะมีผลในทางปฏิบัติได้ตามความมุ่งหมายนั้น จำเป็นต้องมีปัจจัยหลายๆ ด้านมาเสริม โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้ความเข้าใจแตกฉานในหลักสูตรทุกวิชาและทุกระดับชั้น เพื่อประสานการเรียนการสอนให้กลมกลืนสมดุลงันและเอื้ออำนวยให้ครูและนักเรียน สามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะต้องสำรวจปัจจัยและสภาพต่างๆ ของโรงเรียน เช่น วัสดุหลักสูตร วัสดุการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่างๆ ครุภัณฑ์ ตลอดจนอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งนอกจากจะจัดให้มีแล้ว ยังครอบคลุมถึงการรักษาสภาพให้พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้อย่างพอเพียง ความสะดวกในการใช้และการใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า

3. การสอน หัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การสอน และบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดคือ ครู ครูควรเอาใจใส่ต่อการสอน สอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะชี้ชะตาของหลักสูตรทั้งสิ้น

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2530) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ควรพิจารณากิจกรรม 3 ประเภทคือ

1. การปรับเพื่อนำไปสู่การสอน คือ การศึกษา วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแม่บทกับแผนการสอนในด้านจุดหมาย จุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล
2. การจัดเตรียมดำเนินการ คือ จัดประชุมครู เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและวางแผนการสอนร่วมกัน เช่น การจัดครูเข้าสอน การจัดทำตารางสอน โครงการสอน บันทึกการสอน ประเมินคุณภาพของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนให้ดีขึ้น เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ธีรารัตน์ บัวศรี (2532) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้มีลักษณะดังนี้

1. การเตรียมการและการบริหารหลักสูตร
  - 1.1 การวางแผนนำหลักสูตรใหม่เข้าแทนที่หลักสูตรเดิม
  - 1.2 การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้
  - 1.3 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
  - 1.4 การเตรียมบุคลากร

- 1.5 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้และอาคารสถานที่
- 1.6 การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา
- 1.7 การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย
- 1.8 การเตรียมปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู
- 1.9 การเตรียมชุมชนและสังคม
2. การตรวจสอบความพร้อม
  - 2.1 การประเมินผลหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้
  - 2.2 การประเมินผลความพร้อมของผู้เรียนผู้สอนและชุมชน
  - 2.3 การประเมินผลโครงการที่สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้
3. การบริหารการใช้หลักสูตร
  - 3.1 การสนับสนุนงานการใช้หลักสูตร
  - 3.2 การกำกับดูแลเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่ามีงานหลักอยู่ 3 งาน คือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร ประกอบด้วย งานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรและการบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนและการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร และการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

กรมวิชาการ (2535) กล่าวว่าดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับ จะต้องมีการบูรณาการในการดำเนินงานดังนี้คือ

1. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตร

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. การจัดทำกำหนดการสอนและตารางสอน
4. การจัดชั้นเรียน
5. การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียน
6. การส่งเสริมงานทางด้านวิชาการ
7. แนวปฏิบัติในห้องเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) กล่าวว่า การใช้หลักสูตร ได้แก่ การอนุมัติหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร และการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. การขออนุมัติหลักการ
2. การวางแผนการใช้หลักสูตร
  - 2.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
  - 2.2 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร
  - 2.3 การเตรียมงบประมาณ
  - 2.4 วัสดุหลักสูตร
  - 2.5 บริการสนับสนุนและอาคารสถานที่
  - 2.6 ระบบบริหารหลักสูตร
  - 2.7 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
  - 2.8 การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร
3. การดำเนินการใช้หลักสูตรหรือการบริหารหลักสูตร
  - 3.1 การดำเนินการใช้หลักสูตรตามแผน
  - 3.2 การจัดตารางสอน
  - 3.3 แผนการสอน
  - 3.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.5 คู่มือการเรียน
  - 3.6 ความพร้อมของผู้เรียน
  - 3.7 การนิเทศกำกับดูแล

3.8 การประเมินผลการเรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า มีงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 2 งานดังนี้

1. งานบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารและดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารจะเป็นแกนนำโดยมีผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ หัวหน้าหมวดวิชา ครูวิชาการ ครูผู้สอน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เสริมการบริหารหลักสูตร เช่น กรรมการบริหาร โรงเรียน กรรมการบริหารวิชาการ มีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

- 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ
- 1.2 การเตรียมบุคลากร
- 1.3 การจัดครูเข้าสอน
- 1.4 การจัดตารางสอน
- 1.5 การจัดแผนการเรียน
- 1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 1.7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตรเช่น อาคาร สถานที่งบประมาณ การบริการห้องสมุด เป็นต้น
- 1.8 การนิเทศติดตามและการประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครอง

2. งานสอน เป็นการนำหลักสูตรที่วางแผนไว้ไปสู่การสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนที่จะให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตร มีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

- 2.1 การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 2.2 การวางแผนการสอน
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.4 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2.5 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

โบซอง (Beauchamp , 1975) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ โดยประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญที่สุดคือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีการพัฒนาการเรียนการสอน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ดังกล่าว จะเห็นว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้นั้น ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่นักวิชาการด้านการศึกษาแต่ละท่านจะเน้นความสำคัญแยกย่อยแตกต่างกันไป แต่ถ้าพิจารณาแล้วจะพบว่า มีกิจกรรมอยู่ 3 กิจกรรมที่เป็นหลักในการนำหลักสูตรไปใช้คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ เพื่อการใช้หลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอน

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีหลายระดับ ตั้งแต่ผู้ปฏิบัติการใช้หลักสูตร ผู้ให้การสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย แต่ทั้งนี้ผู้บริหารและครูผู้สอน นับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้โดยตรง ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีอยู่ 2 ระดับคือ ระดับผู้บริหาร และระดับอาจารย์ผู้สอน

ผู้บริหารเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะบทบาทของผู้บริหารจะเกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้นั้นเป็นหัวใจของงานบริหารงานวิชาการ นอกจากนี้บทบาทของผู้บริหารยังเกี่ยวข้องกับงานด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรอีกด้วย

วิชัย ราษฎร์ศิริ (2519) ได้กล่าวสรุปถึงหน้าที่ของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและการประสานงานในการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนและระหว่างกลุ่มโรงเรียน

2. การบริหารวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนจะมีส่วนส่งเสริมแนะนำในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางด้านวิชาการที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผล

3. การบริหารบุคลากร ผู้บริหารจะมีส่วนในการคัดเลือกและจัดบุคคลให้สอนตามความสามารถ ความถนัดและส่งเสริมการศึกษาต่อ การอบรมหรือการประชุมทางวิชาการต่างๆ ให้บุคคลได้มีความเข้าใจการใช้หลักสูตรในการสอนได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น

4. การบริหารธุรการและการเงิน โดยอำนวยความสะดวกและจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานต่างๆ ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

5. บริหารอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การสอนให้มีความพร้อมในการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานตามหลักสูตรการสอน

อุทัย บุญประเสริฐ(2540) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรดังนี้

1. ต้องศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทและหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ให้ชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวกับ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการ การวัดและประเมินผล

2. ต้องเป็นผู้นำในการนำหลักสูตรไปใช้ จัดประชุมเพื่อวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ดูแลดำเนินการ ประสานงานการดำเนินการใช้หลักสูตร ติดตามผลการปฏิบัติและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3. จัดหาหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว คู่มือการประเมินผลการเรียน คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน คู่มือการบริหารหลักสูตร คู่มือครู คู่มือนักเรียน คู่มือผู้ปกครอง ฯลฯ) ให้เพียงพอและให้ครบถ้วนทุกระดับชั้นเรียนและทุกหมวดวิชา

4. เตรียมครูให้พร้อมที่จะใช้หลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรที่โรงเรียนจะใช้ อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรและวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลตามที่หลักสูตรกำหนด

5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบและให้เข้าใจ เพื่อผู้ปกครองจะได้ร่วมมือและช่วยส่งเสริมให้การใช้หลักสูตรเกิดผลดีแก่ตัวผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

6. จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและให้จัดทำแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาครูและบำรุงรักษาครูให้อุทิศตัวปฏิบัติหน้าที่และคงอยู่กับหน่วยงาน

7. จัดสถานที่ให้เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศทางวิชาการและส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่นักเรียน

8. จัดให้มีการบริการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนในทุกด้านรวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ และการจัดทำโครงการตามสาระการเรียนรู้และโครงการตามความสนใจ

9. นิเทศการใช้หลักสูตรและนิเทศการสอนและจัดให้มีการนิเทศและติดตามผลอย่างเป็นระบบ

อาจารย์หรือครูผู้สอน เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญที่สุดในการใช้หลักสูตรเพราะครูทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนให้แก่ผู้เรียนโดยตรง เป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ การใช้หลักสูตรจะเกิดผลดีมากน้อยเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ จะขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูผู้สอนและการจัดการควบคุมดูแลครูของผู้บริหาร

วิชัย ราชบุรีศิริ (2522) กล่าวถึงบทบาทของครูในการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจน ตั้งแต่ จุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตัวหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรอื่นๆ เพื่อจะใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนต่างๆ ที่เอื้อต่อหลักสูตร

3. ต้องใฝ่ใจศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

4. ต้องเตรียมการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรโดยพยายามใช้แผนการสอน คู่มือครูให้เป็นประโยชน์

5. ทำการสอนทุกครั้งอย่างมีจุดหมาย

6. พยายามจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอน

7. พยายามแสวงหา จัดทำและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

8. พยายามใช้แหล่งวิทยาการที่มีอยู่ในโรงเรียน ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

9. พยายามใกล้ชิดให้ความสนใจสนทนากับนักเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงพื้นฐานความสนใจ ความถนัดและปัญหาของเด็กแต่ละคน อันจะเป็นประโยชน์ในการสอน อบรมแนะนำและ ประเมินผลได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้สอนในด้านวิชาการมีดังนี้

1. มีความเข้าใจในหลักสูตรและแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนตามจุดหมายของหลักสูตร ได้อย่างดี
2. เตรียมการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและเลือกใช้อุปกรณ์ การสอน ได้อย่างเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเนื้อหา
3. ดำเนินการสอนอย่างมีระบบและเป็นลำดับขั้นตอน
4. ประเมินผลการเรียน ได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง
5. สละเวลาในการสอนซ่อมเสริมและอุทิศเวลาสอนให้แก่ นักเรียน
6. ควบคุมชั้นเรียน ได้อย่างดี
7. รักษาเวลาในการสอน
8. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
9. ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

จากหน้าที่ที่จะต้องกระทำดังกล่าวนี้ ผู้สอนจะต้องใช้ความรู้และคุณสมบัติและลักษณะ พิเศษของตนเองนั้นทำหน้าที่เหมือนเป็นผู้จัดการ โดยต้องวางแผนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ แนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ช่วยพัฒนาผู้เรียน ช่วยตกแต่งความรู้ ของผู้เรียนให้สมบูรณ์ ให้เรียนอย่างมีความสุข มีอิสรภาพ ให้ความรัก ให้ความมั่นคง ให้ข้อมูล ย้อนกลับทางทรัพยากรการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

จะเห็นได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการใช้หลักสูตร จะเป็นเรื่องของการบริหารการใช้ หลักสูตร อันได้แก่ การวางแผนการใช้หลักสูตร งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตร

สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานส่งเสริมการสอน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ สำหรับบทบาทของอาจารย์หรือครูผู้สอนจะเป็นเรื่องของการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่การศึกษาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร รวมทั้งต้องเข้าใจในกระบวนการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาพยาบาล

หลักสูตรการศึกษาศาขาพยาบาลศาสตร์ที่เปิดสอนในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ (รัตนา ทองสวัสดิ์, 2537)

1. **หลักสูตรพื้นฐาน** เป็นหลักสูตรการศึกษาศาขาพยาบาลศาสตร์ ที่ผลิตพยาบาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่การพยาบาลทั่วไปในโรงพยาบาลและในชุมชน รับผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมปีที่ 6 แบ่งการศึกษาเป็นระดับพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลระดับต้น สำหรับพยาบาลวิชาชีพจัดการศึกษาเป็น 2 รูปแบบ คือ

1.1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีระยะเวลาการศึกษา 4 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ จะได้รับปริญญาตรีพยาบาลศาสตรบัณฑิตหรือวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล) หรือประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรชั้นสูง ปฏิบัติงานในสายงานการพยาบาล ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ โดยขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพในสาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง มีสถาบันการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และเอกชน รวม 32 แห่ง

1.2 หลักสูตรพยาบาลระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีระยะเวลาการศึกษา 3 ปี หรือ 3½ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ จะได้รับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร ในอดีตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ ได้รับการบรรจุให้เป็นพยาบาลวิชาชีพ แต่หลังจากวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. กำหนดให้บรรจุเป็นผู้ปฏิบัติในตำแหน่งพยาบาลเทคนิค เท่านั้น

1.3 หลักสูตรพยาบาลระดับต้น มีระยะเวลาการศึกษา 2 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ จะได้รับประกาศนียบัตรพยาบาลระดับต้น ปฏิบัติงานในสายงานการพยาบาลตำแหน่ง

พยาบาลเทคนิค โดยขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพในสาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นสอง และเมื่อปฏิบัติงานไปแล้วอย่างน้อย 1-2 ปี จะมีสิทธิไปศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลวิชาชีพได้

2. หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ต่อเนื่อง เป็นหลักสูตรการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ที่ต่อเนื่องจากหลักสูตรพยาบาล ระดับต้น โดยรับผู้สำเร็จจากหลักสูตรพยาบาลระดับต้น ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งพยาบาลเทคนิคมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ระยะเวลาการศึกษา 2 ปี ผู้สำเร็จจะได้รับประกาศนียบัตรสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ชั้นสูงหรือพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพและมีสิทธิขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพสาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขหลายแห่งและที่คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยบูรพาและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. หลักสูตรการพยาบาลหลังระดับพื้นฐาน เป็นหลักสูตรต่อจากระดับพื้นฐานเพื่อเตรียมพยาบาลวิชาชีพให้สามารถให้การพยาบาลเฉพาะทาง โดยมีระยะเวลาศึกษาตั้งแต่ 4 เดือน ถึง 2 ปี ถ้าเป็นหลักสูตรระยะสั้น 4 เดือน ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรเฉพาะทางเช่น การพยาบาลผู้ป่วยมะเร็ง การพยาบาลผู้ป่วยในภาวะวิกฤติ เป็นต้น

4. หลักสูตรบัณฑิตศึกษา เป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตต่อจากระดับปริญญาตรีและหลักสูตรดุษฎีบัณฑิตต่อจากระดับปริญญาโท

นอกจากการจัดจำแนกลักษณะหลักสูตรดังที่กล่าวมาแล้ว หลักสูตรการศึกษาพยาบาล อาจจำแนกออกตามรูปแบบหลักสูตรได้ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชา หลักสูตรรายวิชานี้เป็นที่นิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการศึกษพยาบาล เนื้อหาวิชาจะเน้นโรคเป็นสำคัญ เนื้อหาหลักสูตรจะอยู่ในรูปแบบเน้นการพยาบาลผู้ป่วย ผู้เรียนจะเรียนในแต่ละวิชาแต่ละโรคไป การฝึกปฏิบัติจะเน้นด้านการปฏิบัติในโรงพยาบาลและการดูแลผู้ป่วย (Hospital-oriented)

2. หลักสูตรบูรณาการ เป็นหลักสูตรแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพยาบาล เพื่อการประสานเนื้อหาวิชาการพยาบาลเข้าด้วยกัน ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา มีการจัดลำดับการเรียนจากการเรียนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ง่ายไปหายาก การจัดหลักสูตรในลักษณะนี้ตัว

แกนของหลักสูตรอาจเน้นอายุ คือ เรียนจากเด็กไปผู้ใหญ่และผู้สูงอายุหรือเรียนจากสุขภาพดีไปเป็นความเจ็บป่วยก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ปรัชญาการศึกษาพยาบาลของสถาบันนั้น

3. หลักสูตรมุ่งชุมชน เน้นความสำคัญกับชุมชนเป็นหลัก ปัจจุบันได้นำมาใช้ในการศึกษาพยาบาลมาก เนื่องจากนโยบายการสาธารณสุขมูลฐาน การพัฒนาหลักสูตรรูปแบบนี้มาจากแนวความคิดพื้นฐานของการจัดการศึกษา 2 รูปแบบ คือ การศึกษาที่เน้นชุมชนเป็นฐานที่มุ่งถึงการศึกษาเพื่อให้เข้าใจสภาพชุมชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน องค์การอนามัยโลกให้ความหมายของรูปแบบหลักสูตรทั้ง 2 ดังนี้

การศึกษาเน้นชุมชน (Community-oriented education) หมายถึง การศึกษาที่มุ่งถึงการดูแลรักษาและส่งเสริมสุขภาพตามความต้องการทางสุขภาพของบุคคลหรือกลุ่มชนและความต้องการของชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยหลักการและพื้นฐานการศึกษาต้องสนองตอบความต้องการของชุมชนที่สถาบันตั้งอยู่ โดยมีเป้าหมายที่มีสุขภาพดีถ้วนหน้า

การศึกษาที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based education) เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งถึงความเข้าใจความต้องการของชุมชน โดยผู้เรียน ครูและกิจกรรมการเรียนจะเกิดขึ้นในชุมชน นักศึกษาจะเรียนรู้ทุกอย่างโดยตรงจากชุมชน อาจจะเป็นชุมชนชนบท ชุมชนในเมืองก็ได้

การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข

การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขได้เริ่มขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจาก ประเทศไทยเกิดความเปลี่ยนแปลงในระบบสังคมทั่วไป ค่าครองชีพสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว พยาบาลลาออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นจำนวนมากจนเกิดปัญหาการขาดแคลนพยาบาล กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เปิดโรงเรียนพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขขึ้นในปี พ.ศ. 2489 (ผกา เศรษฐจันทร์ , กุลยา ดันติผลาชีวะ และเฟื่องฟ้า นรพัลลภ , 2529) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตพยาบาลให้กับโรงพยาบาลทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ใช้หลักสูตร 3 ปี 6 เดือน รับผิดชอบสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กระทรวงสาธารณสุขได้ใช้หลักสูตรนี้ เพื่อผลิตพยาบาลมาจนถึงปี พ.ศ. 2498 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาล 3 ปี 6 เดือน เป็น 4 ปี เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านการศึกษาทั่วไปและวิชาชีพกว้างขวางขึ้น คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาคงเดิม คือ สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.6) และเปิดหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล โดยใช้หลักสูตร 1 ปี รับผิดชอบสำเร็จชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อผลิตผู้ช่วยพยาบาลมาช่วยเหลืองานพยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาผู้ช่วยพยาบาลสามารถให้การพยาบาลง่ายๆแก่ผู้ป่วยที่พักฟื้นหรือช่วยเหลือพยาบาลในขณะที่ให้การพยาบาลผู้ป่วยหนักซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของพยาบาลระดับวิชาชีพ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 ได้ปรับหลักสูตรวิชาพยาบาลจากรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษา 4 ปี เป็นรับผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เข้าศึกษาในหลักสูตรวิชาพยาบาล 3 ปี 6 เดือน โดยเพิ่มวิชาผดุงครรภ์อีก 6 เดือนและเปลี่ยนชื่อโรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลเป็นโรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลและผดุงครรภ์ ส่วนโรงเรียนพยาบาล ผดุงครรภ์และอนามัยในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้เปลี่ยนเป็นวิทยาลัยพยาบาลในปี พ.ศ. 2517

ต่อมาใน พ.ศ. 2520 ได้ปรับหลักสูตรวิชาพยาบาลอนามัยและผดุงครรภ์ 3 ปี 6 เดือน เป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เข้าศึกษาระยะเวลา 4 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ได้รับประกาศนียบัตรพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นสูงเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการพยาบาล

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2523 ประเทศไทยได้ลงนามในกฎบัตรขององค์การอนามัยโลก (WHO) จะสนับสนุนการสาธารณสุขมูลฐาน (Primary health care) เพื่อให้ประชาชนคนไทยไปสู่ “เป้าหมายการมีสุขภาพดีถ้วนหน้า ในปี 2543” (Health for all by the year 2000) (กระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป.) ตามคำประกาศขององค์การอนามัยโลกที่เมือง อัลมา อตา ประเทศรัสเซีย เมื่อ พ.ศ. 2521 (กระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป.) นโยบายด้านการสาธารณสุขของประเทศจึงเปลี่ยนแปลงไป กระทรวงสาธารณสุขได้นำแนวคิดในการดำเนินการสาธารณสุขมูลฐานมาดำเนินการ โดยกำหนดนโยบายไว้ในแผนพัฒนาสาธารณสุขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เรียกว่า “แผนงานสาธารณสุขมูลฐาน” (ปรีชา ดีสวัสดิ์, 2527) หลังจากนั้นมา การดำเนินงานได้ขยายออกไปจนเป็นนโยบายระดับชาติ ในเรื่องของการพัฒนาความจำเป็นพื้นฐานหรือคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ฉบับที่ 6 (2530-2534) ฉบับที่ 7 (2535-2539) และฉบับที่ 8 (2540-2544)

กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่โดยตรงในการผลิตพยาบาล เพื่อตอบสนองความต้องการด้านกำลังคนตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขในสมัยนั้น จึงได้พัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ให้เป็นหลักสูตรที่เน้นชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตในปี 2527 ที่มีลักษณะเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นปัญหา

การวินิจฉัยปัญหาและการแก้ปัญหาของชุมชนเป็นหลัก โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อผลิตพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถ ในการให้บริการสาธารณสุขในปัจจุบัน ได้ครบทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายและนโยบายสาธารณสุขระดับชาติ หลักสูตรนี้ได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2528

ที่ผ่านมามีการจัดการศึกษาพยาบาลของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขมีหลักสูตรพื้นฐานทางการพยาบาลแบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร เพื่อผลิตพยาบาลทั้ง 2 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เป็นการศึกษาระดับปริญญาตรี รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใช้ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรประมาณ 140-150 หน่วยกิต จุดประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติการพยาบาลในทุกระดับของบริการสุขภาพและในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งเป็นผู้นำหรือให้การสนับสนุนทางด้านสุขภาพแก่บุคคลต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการมีสุขภาพดีถ้วนหน้า ผู้สำเร็จหลักสูตรจะปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล , 2532)

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลระดับต้น เป็นหลักสูตรพยาบาล 2 ปี แรกรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มุ่งผลิตพยาบาลที่มีความสามารถในการให้บริการทางสุขภาพระดับต้นและทำงานร่วมกับทีมสุขภาพในการให้บริการด้านสุขภาพ รวมทั้งสามารถบริหารและนิเทศงานผู้ที่อยู่ในความรับผิดชอบ การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการพยาบาลในทุกสาขาเช่นเดียวกับหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ แต่ลักษณะปัญหาทางสุขภาพและประเภทของผู้ป่วยที่มีอาการไม่ซับซ้อน (กองงานวิทยาลัยพยาบาล , 2535) ผู้สำเร็จหลักสูตรจะปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลเทคนิค

3. หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ต่อเนื่อง 2 ปี เป็นหลักสูตร 2 ปี ต่อเนื่องจาก หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลระดับต้น รับผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลระดับต้น ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์เทียบเท่าปริญญาตรี (ต่อเนื่อง 2 ปี) และมีความสามารถเช่นเดียวกับพยาบาลปริญญาตรีทุกประการ

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์

จากการสัมมนาพยาบาลศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ที่ประชุมมีมติเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาหลักสูตรการศึกษพยาบาล ดังนี้ (กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล , 2530)

1. กรอบแนวคิดของหลักสูตรทุกหลักสูตร จะต้องระบุกรอบแนวคิดของหลักสูตรให้ชัดเจน โดยใช้รูปแบบทางการพยาบาลเป็นหลัก

2. ปรัชญาของหลักสูตร การเขียนปรัชญาของหลักสูตร จะต้องมีการเขียนระบุไว้ให้ชัดเจนโดยมีการระบุเกี่ยวกับความเชื่อในองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านวิชาชีพ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 มโนคติ ได้แก่ คน สุขภาพ สิ่งแวดล้อมและการพยาบาล

2.2 ด้านการศึกษาหรือความรู้ ประกอบด้วย

- การศึกษาในระดับอุดมศึกษา
- กระบวนการเรียนการสอน
- การศึกษาพยาบาล

2.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของผู้สำเร็จการศึกษา

ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับรูปแบบทางการพยาบาลที่เลือกเป็นกรอบแนวคิดของหลักสูตร

3. การเน้นหนักของหลักสูตรการพยาบาลระดับพื้นฐาน ควรเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานระหว่างการเน้นชุมชน (Community Oriented) กับการใช้โรงพยาบาลเป็นฐาน (Hospital – based) เพื่อให้ผลผลิต คือ พยาบาลระดับพื้นฐานสามารถทำงานได้ทั้งในโรงพยาบาลและชุมชน ในส่วนที่เน้นชุมชนให้คำนึงถึงบทบาทในด้านการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนหรือสังคมที่โรงพยาบาลตั้งอยู่ด้วย

4. โครงสร้างของหลักสูตร การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับวิชาชีพ พ.ศ. 2539 ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหลักในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรทุกหลักสูตร

5. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเชิญอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่เป็นความรู้พื้นฐานทั่วไปและพื้นฐานวิชาชีพ การสอนรายวิชาที่เป็นความรู้ทั่วไป ควรให้อาจารย์ที่มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นอย่างแท้จริงเป็นผู้รับผิดชอบสอน ทั้งนี้อาจเชิญอาจารย์พิเศษหรือมีตำแหน่งอาจารย์ประจำของ

สถาบันก็ได้ การสอนรายวิชาที่เป็นความรู้พื้นฐานวิชาชีพ สถาบันอาจจะพัฒนาอาจารย์พยาบาลมาเป็นผู้สอนรายวิชา โดยที่อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาเหล่านี้ ควรจะมีการเตรียมตัวด้านความรู้เพิ่มเติมและการพิจารณาผู้สอนดังกล่าว ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละสถาบันในด้านการจัดการควบคุมเนื้อหาในรายวิชาที่สอน โดยอาจารย์พิเศษหรือเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น ให้สถาบันมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับอาจารย์พิเศษ โดยทางสถาบันการศึกษาพยาบาลควรจะเป็นผู้กำหนดคำอธิบายรายวิชาและทำสังเขปหัวข้อวิชาและปรึกษากับอาจารย์ผู้สอนให้เป็นไปตามความต้องการของสถาบัน

6. แนวปฏิบัติในเรื่องลักษณะการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาชีพและหมวดความรู้ทั่วไป ควรจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาในหมวดความรู้ทั่วไปและหมวดวิชาชีพผสมผสานกัน ไปตั้งแต่ปีแรกของหลักสูตร ส่วนสัดส่วนของการจัดรายวิชาของทั้งสองหมวดนี้ให้ขึ้นอยู่กับสภาพและความคล่องตัวของแต่ละสถาบันที่สามารถจะจัดได้

7. การจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในหมวดวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแต่ละรายวิชาควรแยกจากกัน การเขียนคำอธิบายรายวิชาและสังเขปหัวข้อวิชาควรแยกกันระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนแยกจากกันชัดเจนและนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนได้ง่าย

ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนั้น ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจะจัดควบคู่กันไประหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

8. แนวปฏิบัติเพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระของวิชาการพยาบาล ให้มีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ร่วมกันในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนทุกรายวิชาล่วงหน้าเพื่อตกลงกันว่า เนื้อหาส่วนใดควรจะอยู่ในวิชาใดและให้มีการสอนแบบเน้นทีม โนมติทางการพยาบาลเป็นหลัก เพื่อลดความซ้ำซ้อนของบทนำเข้าสู่เนื้อหา

9. วิธีการเรียนการสอนรายวิชาทางการพยาบาล ควรมีการสอนแบบเป็นทีมสำหรับรายวิชาทางการพยาบาล โดยผู้สอนทั้งทีมจะร่วมกันใช้ความถนัดแต่ละด้านของตนเองมาร่วมกันแก้ปัญหาทางการพยาบาล ทั้งนี้ สมาชิกในทีมผู้สอนไม่ควรมีจำนวนมากเกินไปและมีหัวหน้าทีมเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

10. การเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล ควรมีการกำหนดประสบการณ์ที่นักศึกษาจำเป็นจะต้องได้รับและที่ควรได้รับ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกภาคปฏิบัติให้ครบตาม

วัตถุประสงค์ โดยทั้งนี้สถาบันจะต้องมีการวิเคราะห์กิจกรรม (Task analysis) ล่วงหน้า รวมทั้งมีการใช้กลยุทธ์ด้านการเรียนการสอนที่เหมาะสมเข้าร่วมด้วย

นอกจากนี้ การจัดประสบการณ์ภาคปฏิบัติสำหรับนักศึกษาควรเลือกสรรเฉพาะที่จำเป็น โดยยกกรอบแนวคิด โมเดลทางการพยาบาลเป็นหลัก ประสบการณ์ทางการพยาบาลควรครอบคลุม การบริหารทั้งระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิและตติยภูมิ

11. เกี่ยวกับผู้สอน อาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาด้านการพยาบาลควรเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยจัดการสอนแบบเป็นทีม สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทุกคน คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนควรมีประสบการณ์และความรู้ความสามารถด้านการพยาบาลอย่างดี สามารถสอนในคลินิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ อาจารย์ทุกคนควรมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนอย่างชัดเจน เนื่องจากทุกหลักสูตรจะเน้นชุมชนโดยใช้โรงพยาบาลเป็นฐาน

12. สัดส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียนควรให้เป็นไปตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวคือ สัดส่วนของผู้สอน : ผู้เรียน ควรเป็น 1 : 8 ถึง 1 : 4

13. สัดส่วนคณาจารย์ผู้สอนประจำ ควรให้เป็นไปตามแผนการศึกษาพยาบาล กล่าวถึง สัดส่วน คณาจารย์ประจำ ตรี : โท : เอก ควรเป็น 2.5 : 5.5 : 2

14. คุณวุฒิของพยาบาลผู้ช่วยสอนทางคลินิก ควรกำหนดคุณวุฒิของพยาบาลผู้ช่วยสอนทางคลินิกให้มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีทางการพยาบาลและกำหนดให้มีประสบการณ์ทางคลินิกอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ ควรมีการแต่งตั้งให้พยาบาลผู้ช่วยสอนทำหน้าที่อาจารย์ช่วยสอนโดยชัดเจนและควรคำนึงถึงสิ่งตอบแทนที่ผู้ช่วยสอนจะได้รับด้วย

15. สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติทางการพยาบาล สถานที่สำหรับฝึกภาคปฏิบัติในชุมชนและคลินิกให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยการรับรองสถาบันการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2545

16. การพัฒนาวัสดุอุปกรณ์การศึกษาทางการพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลควรมีการแลกเปลี่ยนการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ระหว่างสถาบัน รวมทั้งมีการร่วมมือกันพัฒนาและผลิตอุปกรณ์การศึกษาทางการพยาบาล เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน

หลักสูตรบูรณาการหรือสหวิทยาการ (Integration or Integrated Curriculum)

ความหมายของหลักสูตรบูรณาการ

นักวิชาการด้านการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรบูรณาการไว้ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ (2523) กล่าวถึงหลักสูตรบูรณาการว่าเป็นหลักสูตรที่รวมประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่างๆเข้าด้วยกัน ประสบการณ์นั้นๆผู้ทำหลักสูตรได้คัดเลือก ตัดทอนมาจากหลายสาขาวิชาแล้วมาจัดเป็นหมวดหมู่

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรที่มีความผสมผสานกันระหว่างเนื้อหาวิชามากที่สุดจนไม่ปรากฏเด่นชัดว่าวิชาหนึ่งวิชาใดเป็นหลักสำคัญในหลักสูตร

จากแนวคิดของนักวิชาการด้านการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรบูรณาการ พอสรุปได้ว่า หลักสูตรบูรณาการหมายถึง หลักสูตรที่รวมประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่างๆเข้าด้วยกัน ประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ที่คัดเลือกมาจากหลายสาขาวิชา แล้วจัดเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ของประสบการณ์และผสมผสานเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกันหรือที่เรียกว่าการบูรณาการ จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตและมีมุมมองความรู้ที่เป็นองค์รวม

รูปแบบของหลักสูตรบูรณาการ

เสริมศรี ไชยสร (2528) กล่าวว่า การบูรณาการในหลักสูตรแยกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. การบูรณาการเชิงเนื้อหา ในแง่ของการผสมผสานเนื้อหาวิชา จะมีลักษณะหลอมรวมแบบแกนหรือแบบสหวิทยาการ จะเป็นหน่วยก็ได้หรือจะเป็น โปรแกรมก็ได้เช่นเดียวกัน ประเภทของหลักสูตรที่แบ่งตามเนื้อหาและมีความสัมพันธ์กันระหว่างวิชาแสดงว่ามีการบูรณาการอยู่ แต่ระดับของการบูรณาการนั้นจะต่างกันตามลักษณะของการจัดเนื้อหาวิชาเหล่านั้น

2. การบูรณาการเชิงวิธีการ ได้มีวิธีการผสมผสานวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆกันโดยพยายามใช้ “สื่อประสม” และใช้ “วิธีการประสม” ให้มากที่สุด

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2539) กล่าวว่ารูปแบบของหลักสูตรบูรณาการหรือสหวิทยาการมีหลายรูปแบบดังนี้

1. ปรับหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปให้นักศึกษารู้กว้าง จุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนขยายทัศนนะ ปรับค่านิยมหรือแนวความคิดของผู้เรียนให้หลากหลายและลึกซึ้ง แต่ถ้านำหลายๆวิชามารวมกันแล้วแยกกันสอนจะไม่ใช่ Interdisciplinary แต่เป็น disciplinary
2. รูปแบบหรือลักษณะของรายวิชาหรือโปรแกรมในรูปแบบที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ ทำความเข้าใจและมองเห็นปัญหาใหม่ๆ ปัญหาหลักๆของสังคม
3. การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เรียนองค์ความรู้ของสังคมไทย เช่น วิชา Thai study , ภูมิปัญญาชาวบ้าน
4. ลักษณะของสหวิทยาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงของภูมิภาคและของโลกเป็นสำคัญ เช่น วิชา Asian study
5. การเรียนรู้เกี่ยวกับอนาคตเรื่องแนวทางใหม่ เรื่องของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นหลักสำคัญ เช่น วิชา Future study
6. ความต้องการใหม่ๆในสังคม เช่น กฎหมายธุรกิจ
7. สหวิทยาการที่ไม่มั่นคง ไม่ถาวร แต่เป็นการสร้างไว้เพื่อการทดลองค้นคว้าให้มีการปรับปรุงใหม่ เช่น วิชาบัณฑิตในอุดมคติ

จุดเด่นของหลักสูตรบูรณาการหรือสหวิทยาการ

1. การยึดประสบการณ์เป็นแกนสำคัญ ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง
2. ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์สัมพันธ์และต่อเนื่องกับประสบการณ์ตรงเพื่อพัฒนาตนเอง
3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน โดยเฉพาะและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับแล้วไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม

4. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทั้งระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ด้วยตนเอง จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จุดอ่อนของหลักสูตรบูรณาการหรือสหวิทยาการ

1. การรวมเนื้อหาและประสบการณ์ให้มีบูรณาการในระดับชั้นมัธยมศึกษาและสูงกว่า ขึ้นไป ได้ยาก
2. ผู้สอนต้องมีความสามารถและรอบรู้หลายๆ ด้านและต้องตระหนักถึงความสำคัญของ หลักการบูรณาการ
3. ต้องอาศัยสื่อการเรียนการสอนหลายๆ อย่าง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีสิทธิร่วมกิจกรรม อย่างจริงจัง
4. หากครูที่มีความรู้ความสามารถดังกล่าวได้ยาก จำเป็นต้องมีการฝึกฝนอบรมเตรียมครู ในช่วงระยะเวลาพอสมควร

การใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้

การใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์จริงในชุมชน ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การประชุมกลุ่มย่อย การเรียนจากสถานการณ์จริงของชุมชน ดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมา ใช้ในการเรียนรู้ ใช้กิจกรรมหรือคำถามกระตุ้นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สามารถ ควบคุมและสรุปผลการเรียนรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ให้ผู้เรียนมี การสะท้อนประสบการณ์เพื่อให้เกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) การแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักสิ่งที่จะเรียน โดยวิธีการอ่านหรือการมองดู (การเห็นของจริง) (2) การ สอบถามหรือการพูดคุย (3) การลงมือปฏิบัติ (4) การประเมินย้อนกลับว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกหรือผิด (5) การคิดทบทวน ปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ใหม่ บทบาทของผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหาที่ทำงาน ร่วมกับชุมชนจริง ทีมผู้สอนประกอบด้วยอาจารย์ของวิทยาลัยฯ และทีมเจ้าหน้าที่ของ PCU ซึ่งมี บทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ (อังคณาพร สอนง่าย และคณะ , 2546)

การจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมีเป้าหมายสำคัญคือ ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นไปที่การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายสุขภาพขององค์การอนามัยโลก (WHO) ส่วนรูปแบบการจัดหลักสูตร สามารถกระทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความพร้อมของทางสถาบัน ทีมสุขภาพในแต่ละชุมชนรวมไปถึงประชาชนในชุมชนอีกด้วย เช่น การจัดหลักสูตรโดยการบูรณาการทุกรายวิชาเข้าด้วยกันและจัดให้นักศึกษาเรียนรู้จากปัญหาสุขภาพของคนในชุมชนโดยตรงหรือเลือกจัดในบางรายวิชา เช่น วิชาอนามัยชุมชน

การจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ส่วนใหญ่จะจัดแบบเน้นชุมชนและใช้ชุมชนเป็นฐาน คือมีทั้งการนำเอาปัญหาสุขภาพของชุมชนมาเป็นประเด็นการเรียนรู้ภายในห้องเรียนและการให้นักศึกษาได้ออกไปศึกษาปัญหาและเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเองภายในชุมชน

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545

สถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ทำหน้าที่ในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพมานานกว่า 50 ปี หลักสูตรที่สถาบันการศึกษาในสังกัดที่ใช้อยู่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมไทยมาโดยตลอด สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเน้นชุมชนปี พ.ศ. 2528 ได้มีการพัฒนาปรับปรุงเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของกระทรวงสาธารณสุขที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งได้เริ่มใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2537 มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2541 ครบวาระจะต้องปรับปรุงหลักสูตร ประกอบกับหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา และยังมีข้อจำกัด ไม่เชื่อมโยงในส่วนที่สำคัญ และในขณะนี้ระบบบริการสุขภาพได้มีการปฏิรูปการบริการด้านสุขภาพ เน้นการดูแลในระดับปฐมภูมิเพื่อให้ประชาชนดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวได้ เป็นผลให้บทบาทของพยาบาลเปลี่ยนจากการตั้งรับในสถานบริการมาเป็นการให้บริการสุขภาพเชิงรุกและใช้สถานบริการสุขภาพใกล้ตัวใกล้ใจ ประกอบกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ได้ สถาบันพระบรมราชชนกจึงได้ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่

ให้เป็นหลักสูตรแบบบูรณาการให้มีความสมดุลของเนื้อหาสาระทั้งด้านการดูแลปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพและสังคมไทยในปัจจุบัน

ผลลัพธ์ของหลักสูตร (Program outcome) หมายถึง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และ การตอบสนองปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่

1. ระบบบริหารสุขภาพและชุมชน (Health care system and community)
2. วิชาชีพ (Professional bodies)
3. สมรรถนะของนักศึกษา
4. ความต้องการของผู้ใช้บริการและคุณภาพของการบริการ

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการจึงได้ผลลัพธ์ของหลักสูตร (program outcome) โดยกำหนดเป็น

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (Characteristic of the Graduate) ดังนี้

1. ลักษณะด้านวิชาชีพ
  - 1.1 มีความรู้และสามารถปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมโดยบูรณาการศาสตร์ทางการพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องด้วยหลักการของ Evidence base Nursing Practice
  - 1.2 สร้างองค์ความรู้และพัฒนางาน โดยใช้กระบวนการวิจัย
2. สมรรถนะสากล
  - 2.1 ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
  - 2.2 ความคิดวิจารณ์ญาณและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
  - 2.3 มีสมรรถนะในการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์
  - 2.4 ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและเข้าถึงสารสนเทศโดยใช้เทคโนโลยี
  - 2.5 มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม
3. ทักษะชีวิต
  - 3.1 ตระหนักในคุณค่าของตนเอง บุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม
  - 3.2 มีวินัยในตัวเอง ดำรงตนร่วมกับครอบครัว ชุมชนและสังคมอย่างมีความสุข
  - 3.3 เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิต
  - 3.4 มีความรับผิดชอบต่อสังคม

แนวคิดของหลักสูตร

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของสถาบันพระบรมราชชนก ประกอบด้วย มโนทัศน์ทางการพยาบาลและการศึกษาพยาบาล ดังนี้

1. **การดูแลอย่างเอื้ออาทร** เป็นการแสดงความสัมพันธ์อันกัลยาณมิตร ระหว่างบุคคลต่อบุคคลตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบทางสังคม ด้วยการเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ความเมตตา ความเอื้ออาทร ความสนใจ ความเอาใจใส่ ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจ
2. **ผู้เรียน** เป็นปัจเจกบุคคลที่ประกอบด้วย กาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ มีคุณค่าศักดิ์ศรี ความคิด ความเชื่อและค่านิยมเป็นของตนเอง มีประสบการณ์ชีวิต มีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาได้
3. **ผู้สอน** เป็นปัจเจกบุคคลที่มีความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพ มีประสบการณ์ชีวิต มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดี
4. **การเรียนการสอน** เป็นการนำกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน บุคคล ครอบครัวและชุมชน ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการทางปัญญา การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ ปฏิสัมพันธ์ด้วยความเอื้ออาทรระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนจากสภาพการณ์จริง ด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
5. **สภาพแวดล้อม** ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชีวภาพ เคมี การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ การดำเนินชีวิต สังคม เศรษฐกิจและการเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ
6. **สุขภาพ** คือ ภาวะที่เป็นสุขทั้งกาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ ที่มีคุณค่าต่อชีวิตและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดช่วงชีวิต โดยมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมตลอดเวลา สุขภาพเป็นความรับผิดชอบต่อบุคคล ครอบครัวและชุมชน ในการดูแลตนเอง
7. **บุคคล ครอบครัว ชุมชน** มีความเป็นปัจเจก มีศักยภาพในการดูแลตนเอง มีประสบการณ์ชีวิต มีศักดิ์ศรีและสิทธิในการเลือกแบบแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง มีเครือข่ายทางสังคมและมีภูมิปัญญา
8. **การปฏิบัติการพยาบาล** เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย ในผู้มีภาวะสุขภาพปกติ ให้การดูแลและฟื้นฟูสุขภาพผู้เจ็บป่วยแบบองค์รวมและมุ่งพัฒนาศักยภาพประชาชนให้พึ่งตนเองได้ ทั้งนี้ โดยยึดหลักสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ บนพื้นฐานของความเอื้ออาทร คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

กรอบแนวคิดของหลักสูตร

กรอบแนวคิดนำมาเป็นฐานในการกำหนดปรัชญาของหลักสูตร สำหรับหลักสูตรพยาบาล ศาสตร์ได้แก่

- Model of Nursing ระบุความสัมพันธ์ของความเชื่อ ค่านิยม เกี่ยวกับคนหรือมนุษย์ สิ่งแวดล้อม ภาวะสุขภาพและการพยาบาล
- Model of Nursing Education ระบุความสัมพันธ์ของความเชื่อ ค่านิยม เกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน การจัดการเรียนการสอน ประชาชนและสิ่งแวดล้อม

กรอบแนวคิดของหลักสูตรประกอบด้วย มโนทัศน์ทางการพยาบาล และมโนทัศน์ทางการศึกษาพยาบาล ผู้สอน ผู้เรียนและบุคคล ครอบครัวและชุมชน ปฏิสัมพันธ์ในรูปของการเรียน การสอน และการปฏิบัติการพยาบาล โดยมีการดูแลอย่างเอื้ออาทรเป็นแกนหลัก ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เป็นการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการทางปัญญาในการเรียนรู้ตามสภาพการณ์จริงในชุมชน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ผู้เรียนกับบุคคล ครอบครัวและชุมชน เป็นการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวม มุ่งสร้างเสริมคุณภาพและป้องกันความเจ็บป่วยดูแลและฟื้นฟูสภาพ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพให้ประชาชนพึ่งตนเองได้

ปรัชญาหลักสูตร

สถาบันพระบรมราชชนกมีความเชื่อว่าการพยาบาลมีคุณค่าและจำเป็นต่อสังคม

การพยาบาล เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับประชาชนในการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันการเจ็บป่วยในผู้มีภาวะสุขภาพปกติ ให้การดูแลและการฟื้นฟูสภาพผู้เจ็บป่วยแบบองค์รวม โดยยึดหลักสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ บนพื้นฐานของการดูแลอย่างเอื้ออาทร คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพในการดูแลตนเองแบบบุคคล ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจก มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ มีอิสระในการเลือก การตัดสินใจและมีสิทธิ์ที่จะได้รับการดูแลอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

สุขภาพ เป็นความสมดุลของร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

การเรียนการสอน เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน ประชาชนและชุมชน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยการเรียนรู้ตามสภาพการณ์จริง ใช้ชุมชนเป็นฐาน มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการทางปัญญา ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ด้วยความสัมพันธ์อันกัลยาณมิตร

บัณฑิตพยาบาล เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ มีทักษะการสื่อสาร มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งมีเจตคติที่ดี เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถบูรณาการความรู้ทางการพยาบาลและศาสตร์อื่นไปใช้ปฏิบัติงานในระบบสุขภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งในภาวะสุขภาพดี เจ็บป่วย จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตและการพัฒนาศักยภาพประชาชนให้สามารถดูแลและพึ่งตนเอง เพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ เป็นสมาชิกที่ดีของวิชาชีพ เป็นพลเมืองดีและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์หลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษา จะมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ดังต่อไปนี้
  - 1.1 เคารพในคุณค่า ศักดิ์ศรีและความเป็นปัจเจกทั้งของตนเองและผู้อื่น
  - 1.2 มีจิตสำนึกในการให้บริการ
  - 1.3 มีสุขภาพและวุฒิภาวะทางอารมณ์
  - 1.4 ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
  - 1.5 มีภาวะผู้นำและสามารถบริหารจัดการตนเองและงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม
  - 1.6 ทำงานได้โดยอิสระและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
  - 1.7 แสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต
  - 1.8 เป็นสมาชิกที่ดีของวิชาชีพและเป็นพลเมืองดีของสังคม
2. ปฏิบัติการพยาบาลแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน ทั้งภาวะสุขภาพปกติและภาวะที่มีปัญหาสุขภาพได้อย่างมีคุณภาพแบบองค์รวมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทรยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม
3. รักษาพยาบาลเบื้องต้น ตามขอบเขตวิชาชีพการพยาบาล
4. พัฒนาศักยภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชนให้สามารถดูแลและพึ่งตนเองได้
5. ติดต่อสื่อสาร ให้ความรู้และให้คำปรึกษาทางสุขภาพได้
6. ร่วมทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ได้
7. เลือกใช้แหล่งทรัพยากร นวัตกรรม เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม
8. ร่วมมือในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ

โครงสร้างหลักสูตร (Program structure)

การกำหนดชนิดของวิชาที่ต้องเรียนแบ่งออกเป็น หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยวิชาต่างๆ ในหมวดเหล่านี้ต้องนำมาบูรณาการ

สำหรับหลักสูตรพยาบาลแบบบูรณาการของสถาบันพระบรมราชชนก พัฒนาขึ้นแทนหลักสูตรเดิมและเป็นหลักสูตรที่บูรณาการเฉพาะหมวดวิชาชีพ (Hybrid Model) ซึ่งมีการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกัน โดยใช้ Theme และ Concept เป็นตัวกำหนดเนื้อหา

โครงสร้างหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นหลักสูตรแบบบูรณาการ Hybrid Model มีโครงสร้างดังนี้

หลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 140 หน่วยกิต

ประกอบด้วย

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต
1) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	7	หน่วยกิต
2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	7	หน่วยกิต
3) กลุ่มวิชาภาษา	11	หน่วยกิต
4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	8	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	101	หน่วยกิต
1) กลุ่มพื้นฐานวิชาชีพ	29	หน่วยกิต
2) กลุ่มวิชาชีพ	72	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

การนำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ไปใช้ในวิทยาลัยพยาบาล

ดังที่ได้กล่าวมาแต่ต้นแล้วว่า การนำหลักสูตรไปใช้นั้นประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภทคือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ เพื่อการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในการนำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ไปใช้ในวิทยาลัยพยาบาลนั้นก็ต้องใช้กิจกรรม 3 ประเภทนี้ด้วยเช่นกัน ดังจะกล่าวถึงรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

เนื่องจากหลักสูตรระดับชาติหรือหลักสูตรแม่บท ได้กำหนดความมุ่งหมาย เนื้อหา วิชา ที่จะสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้อย่างกว้างๆ มีลักษณะยืดหยุ่นได้ เพื่อสามารถใช้กับสภาพของท้องถิ่น ดังนั้นผู้นำหลักสูตรไปใช้จึงต้องแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน นั่นหมายถึง ต้องตีความหมายของความมุ่งหมายของหลักสูตรและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรให้ สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นหรือสภาพของโรงเรียนแล้วออกมาในรูปของเอกสารหลักสูตร เช่น ประมวลการสอน โครงการสอน แผนจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอน เพื่อให้ครูใช้ได้สะดวกและ สอนผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ

เอกสารประกอบหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องจัดเตรียมไว้ เพราะช่วยให้ครูเห็นแนวทาง ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าจะทำการสอนแบบใด จะเลือกจัดประสบการณ์อย่างไรให้กับเด็ก เพื่อให้เด็ก อยากรเรียนและทำให้การเรียนน่าสนใจ สุมิตร คุณานุกร(2523) กล่าวว่า เอกสารหลักสูตร ประกอบด้วย ประมวลการสอนในระดับท้องถิ่น โครงการสอน(รวมทั้งคู่มือครูหรือคู่มือการสอน) ในระดับโรงเรียนและบันทึกการสอนในระดับชั้นเรียน นอกจากนี้แบบเรียนก็ถือว่าเป็นเอกสาร หลักสูตรที่มีอิทธิพลสูงในวงการหลักสูตรของประเทศ ประมวลการสอนมีโครงสร้างและ องค์ประกอบคือ (1) วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมาย (2) หัวข้อเรื่อง (3) เนื้อเรื่องหรือรายการของ เรื่อง (4) กิจกรรมเสนอแนะในการเรียนการสอน ซึ่งประมวลการสอนจะบอกเพียงว่ามีหัวข้อหรือ ประเด็นอะไรตลอดจนรายละเอียดอย่างสังเขปที่ครูจะต้องสอนทั้งหมด ส่วนโครงการสอนจะมี หน้าที่ขยายและปรับประมวลการสอนเพื่อให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยจะแยกแยะรายละเอียดของเนื้อหา ออกไปอีก กิจกรรมเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนจะเพิ่มขึ้นอีกมาก ตลอดจนกำหนดเวลา ในการสอนไว้ด้วย สำหรับบันทึกการสอนจะประกอบไปด้วย (1) จุดมุ่งหมายในการสอน (2) เนื้อหาวิชาที่สอน (3) กิจกรรมและประสบการณ์ในการเรียนรู้ (4) วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการ สอน (5) การประเมินผล ซึ่งการเขียนบันทึกการสอนเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนโดยตรง

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้แบ่งเอกสารหลักสูตรเป็น 2 ประเภท คือ

1. เอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับครู เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นให้ครูผู้สอนได้ใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน คู่มือประเมินผล ฯลฯ
2. เอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับนักเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัด บัตรงาน ฯลฯ

บุญมี เณรยอด (2525) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ต้องศึกษาหลักสูตรแม่บทและหลักสูตรระดับท้องถิ่นแล้วนำมาจัดเป็นแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรอบรู้และความสามารถตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุมิตร คุณานุกร (2523) ที่ว่า เอกสารหลักสูตรจะถูกปรับขยายมาเรื่อยๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สุด เมื่อมาถึงในชั้นเรียนยังต้องถูกปรับอีก เพื่อให้สอดคล้องกับนักเรียนในแต่ละชั้น เอกสารหลักสูตรที่ได้จากการพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียนได้แก่ โครงการสอน นั่นเอง ซึ่งจะมีการจัดทำในสองระดับคือระดับจังหวัดและระดับโรงเรียน ซึ่งในปัจจุบันคือตัวกำหนดตารางสอน

จะเห็นได้ว่า เอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ นั้นมีความสำคัญต่อการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นเอกสารที่บอกแนวทางในการจัดการศึกษาและนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรเตรียมให้พร้อมและเพียงพอต่อบุคลากรของโรงเรียนก่อนที่จะเริ่มมีการใช้หลักสูตรและ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอนจะต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกับเอกสารประกอบหลักสูตรทุกประเภทให้ถ่องแท้ เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จ

การวางแผนการใช้หลักสูตร

การวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา จะเน้นหนักไปทางด้านใดและมีจำนวนมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปรัชญา ขนาดและสภาพความพร้อมของโรงเรียน นอกจากนี้การวางแผนการใช้หลักสูตรนั้นควรจะให้ครอบคลุมงานทุกด้านของหลักสูตรหรืองานวิชาการและงานบริการอื่นๆ ที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ

กรมวิชาการ (2520) ได้กล่าวไว้ในคู่มือการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไปใช้ว่า ในการเตรียมการใช้หลักสูตรนั้น ควรมีการวางแผนตามขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์
2. จัดตั้งกลุ่มปฏิบัติการหลักสูตรขึ้นในส่วนภูมิภาคทุกเขตการศึกษา
3. ประสานงานกับกรมการฝึกหัดครู
4. ฝึกอบรมครู
5. จัดสรรงบประมาณ
6. จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนควรจัดวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรคือ

1. การเตรียมแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
2. การเตรียมจัดการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตร
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร
7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และการเลือกสรรโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

ทานการ์ด (Tankard , 1974) ได้ให้ความเห็นว่า ความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ที่ การวางแผนการทดลองใช้ ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ คือ

1. รายละเอียดของโครงการ
2. ปรัชญาและจุดมุ่งหมาย
3. แผนการนำไปใช้และการดำเนินการ

จากเอกสารประชุมของประเทศต่างๆ ในเอเชีย (APEID , 1977) ในการประชุมทบทวน ประสบการณ์ต่างๆ ของประเทศในเอเชีย เรื่อง ยุทธศาสตร์การนำหลักสูตรไปใช้ได้สรุปเป็น องค์ประกอบที่สำคัญได้ดังนี้

1. วางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้โดยให้คนหลายกลุ่ม เข้าร่วมแสวงหาการ สนับสนุนจากประชาชนและจัดเตรียมทรัพยากร (มนุษย์และวัสดุ) ให้พร้อม
2. จัดให้มีหน่วยงานส่งเสริมการนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปได้สะดวกและรวดเร็ว
3. กำหนดวิถิต่างและกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นขั้นตอน รวมเหตุผลต่างๆ ที่ จะใช้ในการจูงใจครูและติดตามผลปฏิบัติงาน

การจัดทำแผนการสอน

การแปลงหลักสูตรไปสู่แนวปฏิบัติที่เป็นงานในหน้าที่ของครู โดยตรงคือ การจัดทำแผนการ สอน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นเอกสารบริการหลักสูตรที่สำคัญที่สุดของผู้สอน การจัดทำแผนการ สอน จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งในงานการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรของการใช้หลักสูตร แผนการสอนที่เขียนอย่างชัดเจนบนพื้นฐานการวิเคราะห์หลักการและจุดหมายของหลักสูตรจะส่งผล ต่อผลสำเร็จของหลักสูตรอย่างแน่นอน (วัชรวิทย์ บูรณสิงห์ , 2544)

ปานจิต เครื่องกำแหง (2530) ได้กล่าวถึง แผนการสอนว่ามี 2 ประเภท คือ แผนการสอน ระยะยาว จะประกอบด้วย 6 ขั้นตอนและแผนการสอนประจำวันหรือบทการสอนจะประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

1. การกำหนดวัตถุประสงค์

2. การกำหนดเนื้อหา
3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การเลือกตำรา เอกสาร อุปกรณ์
5. การประเมินผล
6. การเตรียมประมวลการสอนรายวิชา

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอน เป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติโดยกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ แผนการสอนอาจแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. แผนการสอนระยะยาว จัดทำเป็นรายภาคหรือรายปี
2. แผนการสอนระยะสั้น นำแผนการสอนระยะยาวขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง

แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครูดังนี้คือ

1. วางเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ในการช่วยเหลือ แนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

วัชร บุณณสิงห์ (2544) กล่าวว่า แผนการสอนหมายถึง เอกสารที่ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องได้จัดทำขึ้นไว้ล่วงหน้าก่อนทำการสอน โดยกำหนดหัวเรื่อง เวลา จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล การเรียนการสอน การวางแผนการสอนต้องศึกษาหลักสูตร ผู้เรียน ตำราเรียน เอกสาร หนังสืออ่านประกอบต่างๆ สื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาฯ การจัดทำแผนการสอน อาจจัดทำได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ แผนการสอนระยะยาว เช่น แผนการสอนรายวิชาหรือแผนการ

สอนระดับหน่วยและแผนการสอนระยะสั้น เช่น แผนการสอนรายวัน (รายคาบ) หรือบันทึกการ
สอนประจำวันที่ได้

จะเห็นได้ว่าแผนการสอนจะเป็นแนวทางในการใช้หลักสูตรของครู ถ้าหากไม่มีการจัดทำ
แผนการสอน การใช้หลักสูตรก็จะเป็นไปอย่างไม่มีจุดหมาย ทำให้เสียเวลาหรือมีข้อบกพร่องใน
การใช้หลักสูตรเป็นอย่างมาก

การจัดแผนการเรียน

ตามโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย นักเรียน
จะต้องเรียนวิชาบังคับส่วนหนึ่งและวิชาเลือกอีกส่วนหนึ่ง นักเรียนทุกคนต้องเรียนวิชาบังคับ
เหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันในส่วนที่เป็นวิชาเลือก โดยนักเรียนจะเลือกตามความถนัด ความ
ต้องการและความสนใจที่ต่างกัน โรงเรียนจึงต้องจัดรายวิชาที่จะให้นักเรียนเลือกเรียนไว้เป็นแบบ
หรือเป็นชุดที่แสดงให้เห็นลำดับรายวิชาที่จะเรียนตั้งแต่เริ่มเรียนจนจบหลักสูตร จากแบบหรือชุด
รายวิชาที่จัดไว้ทำให้มองเห็นแนวทางในการที่จะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพหลังจากเรียนจบตาม
ชุดรายวิชานั้นๆ แบบหรือชุดรายวิชาที่กำหนดไว้เรียกว่า แผนการเรียน ดังนั้น แผนการเรียนจึง
หมายถึง กำหนดรายวิชาให้นักเรียนได้เลือกเรียนอย่างมีเป้าหมายตามความถนัด ความต้องการ
และความสนใจหรืออาจกล่าวได้ว่าแผนการเรียนก็คือ กำหนดรายวิชาเลือกที่จะเรียนอย่างมีเป้าหมาย
เพราะวิชาเลือกเป็นเครื่องบอกแนวทางว่านักเรียนมุ่งศึกษาต่อในสาขาวิชาใดหรือออกไปประกอบวิชา
อาชีพใด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525)

วัชรวิ บูรณสิงห์ (2544) กล่าวว่า แผนการเรียนหมายถึง กลุ่มของรายวิชาต่างๆที่โรงเรียน
แต่ละแห่งจัดขึ้นมาอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัดและ
ความสนใจของตนเอง โรงเรียนจะต้องกำหนดแผนการเรียนไว้ล่วงหน้าว่า ในแผนการเรียนนั้นๆ
จะต้องศึกษาอะไรบ้าง เป็นจำนวนมากน้อยเพียงไร ในตลอดระยะเวลาที่ศึกษา การกำหนดรายวิชา
ในแผนการเรียนต่างๆนั้น โรงเรียนจะต้องคำนึงถึงการศึกษาต่อในระดับสูงสาขาต่างๆหรือการ

ประกอบอาชีพของผู้เรียนด้วย แผนการเรียนจะกำหนดให้มีขึ้นได้ตามโครงสร้างของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายซึ่งมี 2 แบบคือ แผนการเรียนวิชาสามัญและแผนการเรียนวิชาชีพ สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดแผนการเรียน มีดังต่อไปนี้

1. การจัดแผนการเรียนจะต้องยึดโครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและต้องจัดให้สอดคล้องกับจุดหมายและหลักการของหลักสูตรเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนไปศึกษาต่อ ประกอบอาชีพหรือเพื่อสำรวจความถนัดของผู้เรียน
2. ต้องคำนึงถึงความพร้อมและทรัพยากรของโรงเรียนที่มีอยู่ในขณะนั้นหรือที่จะได้มาในอนาคตอันใกล้ ความพร้อมและทรัพยากรที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบได้แก่ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนั้นๆ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น
3. ต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ทั้งนี้ต้องพิจารณาความรู้ความสามารถของนักเรียนประกอบด้วย
4. ต้องคำนึงถึงสภาพทางกายภาพ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เนื่องจากสภาพของชุมชนแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างกัน แผนการเรียนที่จัดควรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนด้วย
5. ต้องคำนึงถึงระเบียบว่าด้วยการประเมินผลและระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพราะในการจัดแผนการเรียนต่างๆ อาจมีบางส่วนที่ต้องเกี่ยวข้องกับการประเมินผลหรือเงื่อนไขของการจบหลักสูตร
6. ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขหรือความต้องการของสถาบันชั้นสูงประกอบด้วย เช่น บางสาขา กำหนดว่าต้องเรียนวิชานั้นๆมาที่หน่วยกิต แผนการเรียนที่โรงเรียนจัดก็ต้องใส่วิชาเหล่านี้ให้ครบ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงขั้นตอนในการจัดแผนการเรียนว่าการดำเนินการควรมีขั้นตอนดังนี้
  1. รวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่างๆ เช่น หลักสูตร ทรัพยากรของโรงเรียน ระเบียบ ความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง ฯลฯ
  2. กำหนดแผนการเรียน โดยอาศัยข้อมูลในข้อ 1
  3. กำหนดรายวิชาตามลำดับของรายวิชาในหลักสูตรลงในแผนการเรียนแต่ละแผน ลงแต่ละภาคเรียนจนครบตามที่หลักสูตรกำหนด โดยลงรายวิชาที่เป็นวิชาบังคับก่อนรายวิชาเลือก
  4. ตรวจสอบจำนวนคาบและหน่วยกิตหรือหน่วยการเรียนในแต่ละภาคเรียนให้ถูกต้องตามที่กำหนดในหลักสูตร

5. ตรวจสอบความถูกต้อง จัดพิมพ์ ขออนุมัติต่อกรมเจ้าสังกัด เผยแพร่และนำมาใช้
6. กำหนดจำนวนผู้เรียนที่โรงเรียนจะสามารถรับเข้าเรียนได้ในแต่ละแผน

จะเห็นได้ว่าการจัดแผนการเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในรายวิชาต่างๆตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยโรงเรียนจะต้องจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกันตลอดระยะเวลาเรียนและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตรหมายถึง การจัดสิ่งต่างๆให้มีสภาพเหมาะสมและส่งเสริมให้การดำเนินการในการใช้หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมาย นั่นหมายความว่าหลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆด้านมาเสริม ผู้บริหารโรงเรียนควรสำรวจดูปัจจัยและสภาพต่างๆของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาใช้หรือไม่ เช่น การเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางเรียน การจัดงบประมาณ การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก การบริหารและการบริการหลักสูตร การจัด/ผลิตวัสดุหลักสูตรหรือสื่อการเรียนการสอน การจัดบริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน เป็นต้น

การบริหารและการบริการหลักสูตร

การบริหารและการบริการหลักสูตร เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

สังัด อุทรานันท์ (2526) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานการบริหารวิชาการหรือการบริหารหลักสูตรว่าประกอบด้วยงานต่างๆดังนี้

1. งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร การทำแผนการสอน การจัดตารางสอน งานเลือกหนังสือและแบบเรียน งานพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชน
2. งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานเตรียมการสอน งานการพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอน งานนิเทศการเรียนการสอน
3. งานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ งานระเบียบนักเรียน งานห้องสมุด งานบริการสื่อการเรียนการสอน งานแนะแนวการศึกษา
4. งานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ งานข้อสอบมาตรฐานและคลังข้อสอบ งานวัดและประเมินผลการเรียน งานประเมินโครงการ
5. งานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัดบุคลากร งานพัฒนาบุคลากร งานบำรุงขวัญบุคลากร
6. งานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานการใช้แหล่งวิชาการในชุมชนและงานการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน

นิพนธ์ ไทยพานิช (2530) กล่าวถึงการบริหารและบริการหลักสูตรว่าแบ่งออกได้ดังนี้

1. งานเตรียมบุคลากร เป็นการให้ความรู้แก่บุคลากร โดยการชี้แจง อบรมให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจ จุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลตามหลักสูตร
2. การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความสมัครใจของครูแต่ละคน
3. การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตรและสื่อการสอนทุกชนิดที่จำเป็น เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง
4. การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้แก่ครูและนักเรียน เช่น การบริการห้องสมุด สื่อการเรียน การใช้อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ

สรุปได้ว่า การบริหารและการบริการหลักสูตรเป็นการจัดการและการดำเนินการ การควบคุมดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่างๆในสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อจุดหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดในสถานศึกษา

นั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด นั่นคือเป็นการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆที่อำนวยความสะดวก ส่งเสริมให้ใช้ ควบคุมดูแลและประเมินผล ครอบคลุมทั้งในด้านบุคลากร วัสดุ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การรับนักเรียน การจัดชั้นเรียน การจัดแผนการเรียน การจัดการตารางเรียนและตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การใช้อาคารสถานที่ งบประมาณ การเลือกแบบเรียน การใช้ทรัพยากรและแหล่งความรู้ในท้องถิ่น การประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นต้น

การเตรียมบุคลากร

การเตรียมบุคลากรเป็นงานที่สำคัญ โดยเฉพาะการเตรียมบุคลากรครู เพราะครูเป็นผู้ดำเนินการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรอย่างถ่องแท้ มีความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ที่เหมาะสม จึงจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ฉะนั้นก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้จึงควรให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรได้เข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นเสียก่อน การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรอาจดำเนินการได้หลายวิธีเช่น วิธีการประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่เอกสารและสื่อมวลชนชนิดต่างๆ (สงัด อุทรานันท์, 2532)

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่าก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ที่รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะในการใช้หลักสูตรและเจตคติที่มีต่อหลักสูตร ตลอดจน โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร สำหรับทักษะในการใช้หลักสูตรนอกจากจะต้องมียุทธศาสตร์การเรียนการสอน การปกครองชั้นเรียนและการประเมินผลการเรียนรู้แล้วยังต้องมีความเข้าใจทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้วย

วัชรวิ บูรณสิงห์ (2544) กล่าวว่า การงานและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจะดีเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูและผู้บริหารงานต่างๆในโรงเรียน การบริหารจัดการครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการล่วงหน้าเพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ ความสามารถและมีจำนวนเพียงพอ การเตรียมครูจึงเป็นการเตรียมในด้านต่างๆดังนี้

1. การวางแผนกำลังคน เป็นสิ่งแรกที่โรงเรียนต้องกระทำ โรงเรียนจะต้องทราบภารกิจของโรงเรียน จำนวนผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องมีข้อมูลต่างๆเพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาการวางแผนกำลังคน ดังนี้

- 1.1 โครงการที่โรงเรียนดำเนินการอยู่และต้องการจะดำเนินการในเรื่องใดเพิ่มเติม
- 1.2 จำนวนครูที่มีอยู่ คุณสมบัติของครู การคิดหาจำนวนครูเพิ่มเติมจะต้องคิดถึงภาระงานสอนและงานพิเศษอย่างอื่นที่ครูต้องทำด้วย
- 1.3 การเปลี่ยนแปลงจำนวนครูที่มีอยู่แล้วเนื่องจากสาเหตุอื่น เช่น การเกษียณอายุ การลาศึกษาต่อ การโอนย้าย ฯลฯ เป็นต้น
- 1.4 กฎระเบียบเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังข้าราชการครูที่หน่วยงานที่รับผิดชอบได้กำหนดไว้

2. การคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นครู มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- 2.1 กำหนดวิธีการคัดเลือก อาจใช้การจูงตัวผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการในขณะที่ยังกำลังศึกษาอยู่ในปีสุดท้ายหรืออาจใช้วิธีการรับสมัครเพื่อคัดเลือกหรือสอบคัดเลือก
- 2.2 การประกาศรับสมัคร ควรประกาศรับสมัครอย่างเป็นทางการและล่วงหน้า ทำให้กว้างขวางและระบุคุณสมบัติที่ต้องการให้ชัดเจน
- 2.3 วิธีการคัดเลือก ทำในรูปของคณะกรรมการเพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อผู้ที่สมัครทุกคน วิธีการคัดเลือกอาจทำได้โดยการสอบ เพื่อวัดความรู้ทางทฤษฎี การให้ทดลองปฏิบัติงานในหน้าที่ นอกจากนี้อาจมีการสัมภาษณ์ซึ่งจะมีส่วนช่วยอย่างมากในการตัดสินใจ การคัดเลือกควรยึดระบบคุณธรรม คือ ยึดถือความรู้ ความดี ความสามารถเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก

3. การจัดครูเข้าปฏิบัติงาน อาจทำได้ 3 วิธีคือ

- 3.1 การจัดตามความต้องการและสมัครใจของครู
- 3.2 การจัดโดยการพิจารณาของผู้บริหาร
- 3.3 การจัดโดยวิธีผสมผสาน เป็นการนำวิธีทั้งสองที่กล่าวมาใช้ด้วยกัน

4. การปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ครูใหม่ได้เข้าใจสภาพความเป็นไปเกี่ยวกับงานสอน การทำงานและท้องถิ่น โดยผู้บริหารควรจัดตั้งแต่ที่ครูใหม่เริ่มเข้ามาทำงานในโรงเรียนและในช่วงแรกของการทำงาน การเลือกกิจกรรมการปฐมนิเทศแบบใดขึ้นอยู่กับความต้องการของครูใหม่

5. การเสริมสร้างความรู้และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยการให้

- 5.1 บริการด้านข่าวสารและจัดหาเอกสารเพิ่มเติมความรู้
  - 5.2 ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าทางวิชาการและวิชาชีพ
  - 5.3 จัดการบรรยาย อบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการ
  - 5.4 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมระยะสั้น
  - 5.5 การศึกษาดูงาน ชมการสาธิตหรือทดลองจากสถาบันหรือหน่วยงานอื่น
  - 5.6 การประชุมครูในโรงเรียน
  - 5.7 การส่งเสริมด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพครู
  - 5.8 การจัดปายนิเทศ ความรู้หรือข้อมูลต่างๆที่ทันสมัย
  - 5.9 การเป็นสมาชิกในชมรมหรือสมาคมวิชาชีพ
  - 5.10 การให้การนิเทศทั้งภายในและภายนอก
6. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เกณฑ์การประเมินผลการสอนของครูมีดังนี้
- 6.1 ด้านการสอน
  - 6.2 ด้านการพัฒนาและการปรับปรุงความรู้ของตนเอง
  - 6.3 ด้านที่ปรากฏแก่นักเรียน
7. การรักษามูลค่าครูให้คงอยู่กับหน่วยงานและทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นกับครู สิ่งที่จะทำให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานได้แก่
1. ได้รับมอบหมายให้ทำงานที่ตนเองชอบและมีความสามารถ ได้ผลงานออกมาเป็นที่พอใจ
  2. หัวหน้างานหรือผู้บริหารยอมรับและชื่นชมในผลงานที่ตนเองปฏิบัติ
  3. การได้มีโอกาสที่จะก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานตามความสามารถของตนเอง
  4. ผู้บริหารกระทำตัวหรือแสดงพฤติกรรมให้เป็นที่พึงหรือที่ปรียายามเกิดเหตุทุกข์ร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือ
  5. ผู้บริหารจัดสถานที่ให้เหมาะสมและมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงานพอสมควร

6. ผู้บริหารให้เกียรติและให้ความเป็นกันเองและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ
7. ผู้บริหารสามารถเลือกใช้สื่อหรือเครื่องมือในการบริหารได้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล
8. ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่อย่างถูกต้อง ยุติธรรมและเสมอภาคกัน
9. การได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับงานที่ทำ เช่น เงินเดือนหรือผลตอบแทนอื่นๆ
10. การจัดสวัสดิการอื่นๆให้ตามสมควร เช่น การให้บริการเรื่องที่พัก การให้บริการตรวจสุขภาพ การจัดโครงการอาหารกลางวันให้ฟรีหรือราคาถูก การจัดสหกรณ์ออมทรัพย์ การบริการรถรับส่ง ฯลฯ

กองงานวิทยาลัยพยาบาลได้กล่าวถึง การเตรียมอาจารย์เพื่อสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2528 ว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลควรเตรียมให้ความรู้เกี่ยวกับ ปรัชญา วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการประเมินนักศึกษา โดยใช้ขั้นตอนวิธีต่างๆ ดังนี้

1. วิทยาลัยพยาบาลจัดพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ให้แก่คณะอาจารย์ เพื่อรับทราบและอ่านทำความเข้าใจ
2. จัดประชุมเพื่อชี้แจงและอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตรใหม่ เช่น วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา การเรียนการสอน ซึ่งแตกต่างไปจากหลักสูตรเดิม
3. จัดบรรยายเกี่ยวกับการสาธารณสุขมูลฐาน ธรรมชาติของชุมชนและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยวิทยากร เช่น นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด อาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ
4. จัดอภิปรายเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่
5. ส่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการและอาจารย์ที่รับผิดชอบแผนกวิชาไปดูงานแล้วนำผลการดูงานมาปรับปรุง
6. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ทฤษฎีทางการพยาบาลและการนำไปใช้สำหรับอาจารย์ทั้งวิทยาลัย

นอกจากนี้ ทางวิทยาลัยพยาบาลต้องเตรียมอบรมอาจารย์พี่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ให้เข้าใจปรัชญา วัตถุประสงค์ การเรียนการสอนที่เน้นชุมชน ดังนี้

1. นำผลการประชุม/บรรยาย ไปอบรมครูพี่เลี้ยงของโรงพยาบาลชุมชนและสถานพยาบาลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจนโยบายของหลักสูตรใหม่
2. นำผลการประชุม/บรรยาย เสนอต่อที่ประชุมฝ่ายการพยาบาล ผู้อำนวยการและหัวหน้าตึก ตลอดจนผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนและหัวหน้างาน 6 กระทรวงหลัก
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ทฤษฎีทางการพยาบาล และการนำไปใช้สำหรับอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลนั้นๆ
4. สำหรับวิทยาลัยพยาบาลใหม่ ซึ่งเริ่มใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่เน้นชุมชน จะให้คณะอาจารย์ไปศึกษาวิธีการสอนจากสถาบันที่จัดการสอนไปแล้ว แล้วนำมาปรับให้เข้ากับสถานการณ์ของวิทยาลัยพยาบาลของตนด้วย

การจัดครูเข้าสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนว่าควรดำเนินการดังนี้

1. สสำรวจความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดหลักสูตรใหม่
2. กำหนดคุณสมบัติสำหรับครูผู้สอนรายวิชา
3. จัดตามความถนัดของครูผู้สอน คือ
  - 3.1 จัดตามวิชาเอกที่เรียนมา
  - 3.2 จัดตามวิชาโทที่เรียนมา
  - 3.3 จัดตามรายวิชาที่ครูสนใจ
  - 3.4 จัดตามรายวิชาที่ครูมีประสบการณ์
4. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน ได้แก่
  - 4.1 จัดครูคนเดียวให้สามารถสอนได้หลายวิชา
  - 4.2 จัดครูฝ่ายสนับสนุนการสอนช่วยฝ่ายปฏิบัติการ
  - 4.3 จัดคาบเรียนและสอนชั้นเรียนให้ตรงกัน

5. ภาววิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
6. การจัดครูสอนแทน เมื่อครูไม่มาสอน

วัชรวิ บูรณสิงห์ (2544) กล่าวถึงการจัดบุคลากรสำหรับการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดครูเข้าสอนแบ่งได้เป็น 3 แบบใหญ่ๆคือ

1.1 แบบครูประจำชั้น (Self-contained) เป็นวิธีการจัดที่ให้ผู้สอนคนเดียวรับผิดชอบสอนทุกวิชาหรือเกือบทุกวิชาสำหรับห้องเรียนหนึ่งๆ ส่วนใหญ่มักใช้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่เนื้อหาวิชายังไม่ต้องการความลึกซึ้งเฉพาะด้าน แต่มุ่งเน้นที่จะพัฒนาลักษณะนิสัย ปลูกพื้นฐานความรู้เบื้องต้น ทำให้สะดวกต่อการที่จะบูรณาการเนื้อหาวิชาการและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านต่างๆ สามารถที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีความยืดหยุ่น

1.2 แบบประจำวิชา (Departmentalized or Specialized) เป็นการจัดโดยให้ผู้สอนคนหนึ่งรับผิดชอบสอนวิชาหนึ่งหรืออาจจะหลายวิชาแต่อยู่ในกลุ่มหรือหมวดวิชาเดียวกัน วิธีนี้ใช้ได้เหมาะสมกับการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เพราะลักษณะเนื้อหาวิชาจะมีลักษณะเฉพาะ มีความลึกซึ้งและเจาะจงมากยิ่งขึ้น

1.3 แบบเป็นทีม (Team Teaching) เป็นการจัดให้ผู้สอนหลายคนรับผิดชอบร่วมสอนเป็นคณะในวิชาหรือหัวเรื่องนั้นๆ

2. ในการจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารควรคำนึงถึงหลักในการจัดดังนี้

2.1 ต้องพิจารณาความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของครู นอกจากนี้ยังควรพิจารณาสิ่งอื่นๆประกอบเช่น เต็มใจและตั้งใจทำงาน มีความสามารถในงานนั้น สุขภาพกายและใจสมบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร

2.2 ต้องพิจารณาภาระงานของครูในทุกด้าน

2.3 นโยบายในการจัดครูเข้าสอนในแนวตั้ง คือ คนหนึ่งสอนวิชาหนึ่งๆในหลายระดับ หรือในแนวนอน คือ ครูคนหนึ่งสอนวิชาระดับเดียวแต่หลายห้องจะส่งผลต่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นอย่างมาก จึงควรจะได้ศึกษาผลดีและผลเสียของทั้ง 2 แบบ และศึกษาถึงความต้องการของครูมาประกอบการพิจารณาด้วย

2.4 ควรหมุนเวียนให้ครูได้มีโอกาสสอนเด็กเก่ง-เด็กอ่อน วิชา เวลา และระดับชั้นอื่นบ้าง เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการสอนและสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

2.5 ควรให้หัวหน้าหมวดรับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่มีครูบางคนลาเป็นครั้งคราว

2.6 การจัดครูเข้าสอนในบางวิชาที่เป็นปัญหาที่จะต้องให้ครูอื่นมาช่วยสอนนั้น ควรให้เป็นด้วยความสมัครใจ แต่ในบางกรณีอาจต้องใช้วิธีอื่นๆ เช่น ขอร้อง บังคับหรือจับฉลาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำเป็น

3. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ใช้วิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ได้หลายวิธี ดังนี้

3.1 จัดเวลาเรียนหลายห้องเรียนในระดับชั้นเดียวกันในเวลาเดียวกัน เพื่อให้สามารถรวมนักเรียนหลายห้องเรียนมาสอนพร้อมกันได้

3.2 จัดกลุ่มรายวิชาที่หลายชั้นหรือหลายห้องต้องเรียนเหมือนกันไว้ในเวลาเดียวกัน เช่น วิชาเลือก

3.3 พยายามสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูแต่ละคนสอนได้หลายวิชาหรือหลายระดับโดยใช้วิธีการต่างๆ

3.4 จัดให้ครูที่สอนสาขาวิชาอื่นหรือครูฝ่ายสนับสนุนการสอนมาช่วยสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน

3.5 ใช้แหล่งทรัพยากรต่างๆ ในท้องถิ่น เช่น เชิญผู้มีความรู้ ความสามารถในท้องถิ่นหรือตามสถานประกอบการต่างๆ มาช่วยสอน

3.6 ใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น จัดกิจกรรมการเรียนแบบพี่ช่วยน้องหรือเพื่อนช่วยเพื่อน ใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบทเรียนที่เรียนได้ด้วยตนเอง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การเรียนโดยการสื่อสารทางไกลหรือการทำโครงการ เป็นต้น

3.7 จ้างครูพิเศษเป็นการชั่วคราว

ดังนั้นก่อนจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำการสำรวจคุณสมบัติของบุคลากรทั้งในด้านวุฒิการศึกษา ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ แล้วจึงเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ถึงโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรด้วยวิธีการต่างๆ เช่น

การอบรม การดูงาน เป็นต้น ก่อนที่จะจัดครูเข้าสอน เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

การจัดตารางเรียน (ตารางสอน)

ตารางเรียนหรือเดิมเรียกว่า ตารางสอน หมายถึง ตารางกำหนด วัน เวลา สถานที่ วิชา หรือกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยปกติจะกำหนดเป็นสัปดาห์ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดนั้นต้องสอดคล้องกับหลักสูตร หลักการพัฒนาผู้เรียน ธรรมชาติและลักษณะของวิชาต่างๆ และจะต้องสัมพันธ์กับเวลาด้วย การจัดตารางเรียนจะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่างๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่าๆกัน ระดับความยากง่ายของการเรียนรู้ย่อมแตกต่างกัน ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนและรวมถึงอัตราเวลาเรียนแต่ละภาคการศึกษาและรอบปีการศึกษา ตลอดจนชั่วโมงสอนของครู การจัดตารางเรียนนี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เพราะการใช้หลักสูตรจะบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับตารางเรียนที่จัดขึ้นด้วย หากการจัดตารางเรียนไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามหลักสูตรหรือวิธีการจัดไม่ถูกต้อง ผลเสียย่อมตกกับผู้เรียน ทำให้ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร (วัชรบุรณสิงห์ , 2544)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำตารางสอนไว้ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ได้แก่
  - 1.1 โรงเรียนจัดการศึกษาในระดับใด เช่น ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ฯลฯ
  - 1.2 กำหนดรูปแบบการจัดครูเข้าสอนในแต่ละระดับชั้น โดยคำนึงถึงอายุของนักเรียน หลักสูตรของแต่ละระดับ บุคลิกภาพ คุณลักษณะของครูที่เหมาะสมในแต่ละระดับ
  - 1.3 สำรวจรายวิชาที่เปิดสอน เพื่อพิจารณาจัดครูเข้าสอนประจำชั้นและประจำวิชา
2. การจัดทำตารางสอนรวม ซึ่งดำเนินการดังนี้
  - 2.1 การจัดทำตารางขนาดใหญ่ (แยกเป็นราย 5 วัน คือวันจันทร์-ศุกร์)

2.2 จัดทำรายวิชาต่างๆลงในตารางสอนรวม โดยคำนึงถึงธรรมชาติของเนื้อหาวิชา เวลาที่ใช้สอนและภาระงานของครูที่สอนรายวิชาต่างๆ

3. จัดทำตารางสอนรายห้องเรียนและตารางสอนของครูรายบุคคล โดยใช้ข้อมูลตารางสอนรวม

วัชร บุรณสิงห์ (2544) กล่าวถึงประเภทหรือชนิดของตารางเรียนไว้เป็น 2 ประเภทดังนี้

1. แบบดั้งเดิม (Traditional schedule) เป็นตารางเรียนที่กำหนดเวลาในการเรียนวิชาต่างๆเท่ากัน เช่น จัดเวลาเรียนในแต่ละวันเป็น 7 คาบๆละ 50 นาที วิชาที่เรียน 7 วิชา วิธีการจัดตารางเรียนแบบดั้งเดิมนี้อาจจัดได้ 3 รูปแบบคือ

1.1 จัดแบบแบ่ง (Block method) เป็นการกำหนดที่ให้วิชาใดเรียนในช่วงเวลาหรือคาบเรียนใดก็จะอยู่ในช่วงนั้นหรือเวลานั้นทุกครั้ง การจัดแบบนี้มักจะใช้กับวิชาบังคับ

1.2 จัดแบบตัดปะ (Mosaic method) เป็นการจัดโดยไม่คำนึงว่าวิชาหนึ่งๆจะต้องเรียนในช่วงเดียวกันของวัน จะอยู่ช่วงใดก็ได้ โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป นิยมใช้วิธีจัดตารางเรียนแบบนี้ เพราะจัดได้ง่ายและเหมาะสำหรับโรงเรียนที่มีห้องเรียนน้อยแต่มีวิชาเรียนมาก

1.3 จัดแบบผสม เป็นการจัดที่ใช้ทั้งแบบแบ่งและแบบตัดปะผสม เช่น อาจจัดวิชาบังคับที่สำคัญเป็นแบบแบ่งและจัดวิชาเลือกหรือวิชาอื่นๆแบบตัดปะหรือในทางตรงข้าม อาจจัดวิชาเลือกเป็นแบบแบ่ง ส่วนวิชาบังคับจัดแบบตัดปะก็ได้

2. แบบยืดหยุ่น (Flexible schedule หรือ Modular schedule) เป็นตารางเรียนที่จัดเวลาในการเรียนแต่ละวิชาไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน เวลาที่ใช้จึงควรแตกต่างกัน การแบ่งคาบการเรียนอาจไม่เท่ากัน การจัดตารางเรียนแบบนี้ ในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์หรือแต่ละวิชา จะใช้เวลาเรียนที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนทำได้หลายลักษณะ อาจใช้การจัดการเรียนแบบกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยหรือเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องตามหลักจิตวิทยาการศึกษา การจัดตารางเรียนแบบยืดหยุ่นนี้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

นอกจากนี้ วัชร บุรณสิงห์ (2544) ยังได้กล่าวถึง หลักในการจัดตารางเรียน ลักษณะของตารางเรียนที่ดีและการเตรียมการเพื่อจัดตารางเรียน ไว้ดังนี้

ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้จัดตารางเรียน ควรคำนึงถึงหลักในการจัดดังนี้

1. ต้องบรรจุวิชาและเวลาเรียนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หากวิชาใดมีความสำคัญมาก อาจจัดจำนวนเวลาเรียนให้มากกว่าบางวิชาที่ย่อมทำได้
2. การกำหนดเวลาเรียนของวิชาใดๆควรคำนึงถึงลักษณะวิชา ความยากง่าย ลักษณะและธรรมชาติของวิชาและจิตวิทยาการเรียนรู้ด้วย
3. วิชาที่มีเนื้อหายากหรือต้องใช้ความคิดมาก ไม่ควรจัดหลายคาบในวันเดียวกัน
4. วิชาที่ต้องมีการปฏิบัติมากๆ ควรจัดเป็น 2 คาบต่อเนื่องกัน
5. วิชาที่ต้องมีการฝึกปฏิบัติหรือทดลอง ไม่ควรจัดให้วันติดกัน
6. ควรจัดจำนวนคาบหรือเวลาเรียนในช่วงเช้ามากกว่าช่วงบ่าย
7. การจัดเวลาควรคำนึงถึงผู้สอนด้วย ทั้งจำนวนคาบที่สอนต่อวันและความต่อเนื่องของคาบที่สอน
8. จัดวิชาที่มีเงื่อนไขลงก่อน
9. ต้องคำนึงถึงวัยและระดับชั้นของผู้เรียน
10. กำหนดเวลาเรียนควรให้มีความยืดหยุ่นได้
11. ต้องจัดให้แล้วเสร็จก่อนเปิดภาคเรียนและประกาศให้ครูและนักเรียนทราบ

ตารางเรียนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสะดวกต่อนักเรียนที่จะเข้าเรียนตามวัน เวลาและสถานที่
2. มีความสะดวกต่อครูที่จะเข้าสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆ
3. มีการกระจายคาบการเรียนของนักเรียนและคาบการสอนของครูแต่ละคนไว้อย่างเหมาะสม
4. มีช่วงเวลาว่างเพียงพอสำหรับการเปลี่ยนห้องเรียน การเปลี่ยนครูผู้สอน การพักเล็กน้อยเพื่อเปลี่ยนอิริยาบถและคลายเครียด

เพื่อให้การจัดตารางเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็วและได้ผลออกมาอย่างดี ควรมีการเตรียมการก่อนลงมือจัดดังนี้

1. ตั้งคณะกรรมการจัดตารางเรียนหรืออาจให้คณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนดำเนินการก็ได้ เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งของหมวดวิชาต่างๆ
2. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้พร้อม รวมทั้งแบบฟอร์มต่างๆที่ต้องใช้
3. เตรียมข้อมูลต่างๆที่ต้องใช้เช่น
  - จำนวนห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องพิเศษ ฯลฯ
  - แผนการเรียนที่เปิดสอน (หากจำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์หรือสถานที่เฉพาะต้องระบุไว้ด้วย)
  - จำนวนชั้นเรียน ห้องเรียน
  - จำนวนรายวิชาที่เปิดสอนทั้งหมด
  - จำนวนคาบที่ครูแต่ละคนในหมวดวิชาต้องสอน
  - จำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนในแต่ละรายวิชาเลือก
  - แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ สถานฝึกปฏิบัติ ฯลฯ
  - ข้อมูลอื่นๆ (เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เวลาพัก ฯลฯ)

ดังนั้นในการจัดทำตารางเรียน โรงเรียนต้องจัดทำตารางเรียนตามแผนการเรียนให้สัมพันธ์ระหว่างบุคลากร รายวิชา คาบเวลาและรายชั้นเรียน ทั้งนี้ต้องจัดทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนโรงเรียนเปิด

การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร

สื่อการเรียนการสอน

ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนไว้บริการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้สะดวก ทันเวลาและคุ้มค่า ผู้บริหารจะต้องมีการสำรวจความต้องการของครู รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือและจัดบริการด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์แก่ครูได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับและทุกขนาดควรสนับสนุนให้ครูทุกคนใช้สื่อการเรียนการสอนให้

เหมาะสมกับระดับ วัยและวุฒิภาวะของนักเรียน อบรมครูให้มีความรู้และสร้างสื่อการเรียนการสอน ให้เป็น จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อและจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของ โรงเรียน จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบให้คำแนะนำแก่ครูและให้บริการในการจัดหาและสร้าง หรือทำสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครูเท่าที่จะทำได้ (วัชรวิ บูรณสิงห์ , 2544)

กระทรวงศึกษาธิการ (2525) ได้กล่าวถึงชนิดของสื่อและอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนควร จัดหา มีดังนี้

1. สิ่งพิมพ์

1.1 สิ่งพิมพ์ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหนังสือเรียน หนังสือ อ่างอิง หนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือหนังสืออ่านประกอบ หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านนอกเวลาและคู่มือการเรียนการสอน

1.2 สิ่งพิมพ์ทั่วไป ได้แก่ หนังสือสารคดีทั่วไป วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร และกฤตภาค (สิ่งพิมพ์ที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์หรืออื่นๆ อาจเป็นบทความ ข่าว หรือภาพก็ได้)

2. โสตทัศนวัสดุ หมายถึง วัสดุทุกประเภทที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจ เกิดทักษะและเจตคติ ตามต้องการ เช่น สไลด์ เทป แผนภูมิ รูปภาพ และเครื่องมือต่างๆ เป็นต้น

กิติมา ปริดีดิลก (2532) ได้แนะนำแนวทางในการจัดหาสื่อการสอนแก่ผู้บริหารโรงเรียนว่า ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรจัดศูนย์บริการสื่อการสอน
2. แบ่งแยกสื่อประเภทต่างๆและเป็นรายวิชาในการใช้
3. จัดหาสื่อที่ทันสมัยและปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้
4. สำรวจ วิเคราะห์ความต้องการสื่อการสอนของรายวิชา
5. ฝึกอบรมครูให้มีความรู้และทักษะในการใช้ การรักษาและซ่อมแซมสื่อการสอน
6. กระตุ้นให้ครูและนักเรียนสนใจใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน
7. สถานที่ควรจัดให้เพียงพอกับประเภทของสื่อ
8. ควรมีสื่อที่เป็นวัสดุอุปกรณ์และวิธีการ จัดเตรียมไว้

9. ควรมีบุคลากรรับผิดชอบในการจัดและบริการให้มีประสิทธิภาพ

วัชรวิ บูรณสิงห์ (2544) กล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยหรือศูนย์สื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. จัดทำแผนงานและโครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอนและจัดโครงการบริการให้แก่บุคลากรในโรงเรียน
2. สำรวจความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน
3. จัดซื้อ จัดหาและจัดการผลิตสื่อต่างๆ
4. จัดสถานที่เก็บรักษาที่เหมาะสมและจัดทำระเบียบสื่อที่มีทุกชั้น เพื่อสะดวกต่อการค้นหา ตรวจสอบและให้บริการ
5. จัดทำระเบียบการใช้และการให้บริการ
6. จัดกิจกรรมส่งเสริม ให้คำแนะนำวิธีการและเทคนิคการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
7. จัดทำเอกสารคู่มือการใช้และสาริตการใช้สื่อการเรียนการสอนให้ถูกวิธี
8. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมการผลิตและการใช้สื่อชนิดต่างๆให้กับครู
9. ดูแล ควบคุมและอำนวยความสะดวกในการให้ยืม รับคืนสื่อการเรียนการสอนของครู
10. ดูแลและรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมจะใช้งานได้อยู่เสมอ
11. ติดต่อประสานงานกับหน่วยวิชาต่างๆเพื่อจัดหา ผลิตและส่งเสริมการใช้และให้บริการแก่ครูในทุกหมวดวิชา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
12. ร่วมมือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกและการใช้สื่อ
13. ช่วยดูแล ปรับปรุงและพัฒนาห้องเรียนหรือห้องประชุมให้เหมาะสมและสะดวกกับการใช้อุปกรณ์การฉายภาพยนตร์ วิดีทัศน์หรือสไลด์
14. ควบคุมดูแลและรักษาอุปกรณ์เกี่ยวกับแสง เสียง ในโรงเรียน
15. จัดบริการเสียงตามสาย โดยเสนอสาระนำรู้ต่างๆ
16. กำหนดเกณฑ์และประเมินผลโครงการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน

17. จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนและโสตทัศนูปกรณ์ให้แก่บุคลากรของโรงเรียนและจัดบริการแก่ชุมชนตามโอกาสอันควร

จะเห็นได้ว่าการจัดบริการสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสนใจ เข้าใจและรักการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

วัสดุหลักสูตร

วัสดุหลักสูตร (Curriculum Materials) หมายถึง เอกสารหลักสูตรหรือเอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือประกอบหลักสูตร (คู่มือการประเมินผลการเรียน คู่มือการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ คู่มือการจัดการบริหารแนะแนว คู่มือครู แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือแบบฝึกหัด ฯลฯ)

วิชัย ราษฎร์ศิริ(2521) ได้กล่าวถึง เอกสารหลักสูตรว่าเป็น วัสดุสิ่งพิมพ์ที่แนะนำการจัดกิจกรรมหรือใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งได้แก่ ประมวลการสอน โครงการสอน แผนการสอน คู่มือครู คู่มือการใช้หลักสูตร หนังสือเรียน ฯลฯ

สังัด อุทรานันท์ (2527) กล่าวว่า เอกสารหลักสูตรเป็นเอกสารที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆของหลักสูตร เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ผลตามความมุ่งหมาย ตัวอย่างเอกสารหลักสูตร ได้แก่ คู่มือเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหรือคู่มือหลักสูตร แผนการสอนกลุ่มวิชาต่างๆ คู่มือการประเมินผลการเรียน ฯลฯ

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537) กล่าวว่า ถ้าหลักสูตรไม่มีเอกสารประกอบหลักสูตรเพิ่มเติม ก็จะเป็นเรื่องยากที่ครูจะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมวิชาการจึงจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรหลายอย่างที่จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูผู้สอนบรรลุเป้าหมาย เช่น การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียนและอุปกรณ์การสอนต่างๆ แล้วเผยแพร่ความรู้โดยการ

จัดอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการหรือประชุมสัมมนา เพื่อครูสามารถนำหลักสูตรไปสู่การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัชรีย์ บุรณสิงห์ (2544) กล่าวว่า วัสดุหลักสูตรประกอบด้วย

1. เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ หนังสือหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร ระเบียบการประเมินผล คู่มือประเมินผลการเรียน คู่มือการจัดกิจกรรม คู่มือการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน คู่มือการบริหารหลักสูตร คู่มือครู คู่มือนักเรียน คู่มือผู้ปกครอง ฯลฯ เอกสารอื่นที่ใช้ประกอบกับหลักสูตร
2. สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ แบบเรียน หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด บทเรียนแบบต่างๆ ใบงานและอุปกรณ์การสอนต่างๆ

ในการให้บริการด้านวัสดุหลักสูตรนี้ ผู้บริหารจะต้องจัดหาลบับที่เป็นปัจจุบัน ให้มีจำนวนครบถ้วนทุกประเภทและให้มีจำนวนมากพอที่ผู้สอนจะศึกษาหาความรู้และนำไปใช้ได้ หากโรงเรียนได้รับจากหน่วยงานเหนือจำนวนไม่มากนัก ผู้บริหารควรทำสำเนาเพิ่มขึ้นและแจกให้แก่หมวดวิชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยแห่งละ 1 ชุด หากหมวดใดมีผู้สอนมาก อาจจะต้องทำให้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ต้องมีการประชุมชี้แจงและทบทวนให้ผู้สอนได้ใช้และใช้ให้เป็น ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดต้องคอยดูแลให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้สอนด้วย

การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

อาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดเตรียมอาคารสถานที่จึงถือเป็นการจัดปัจจัยและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพของโรงเรียนด้วย

วัชรีย์ บุรณสิงห์ (2544) กล่าวว่า อาคารสถานที่ในโรงเรียนที่จะเอื้อให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลดี ได้แก่

- ห้องเรียนประจำ

- ห้องปฏิบัติการประจำวิชา เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคหกรรม ห้องพิมพ์ดีด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา โรงพละ ห้องเก็บวัสดุฝึก ฯลฯ

- ห้องเสริมงานวิชาการ เช่น ห้องสมุด ห้องแนะแนว ศูนย์โสตทัศนศึกษา

- ห้องอาหาร

- สนาม ฯลฯ

สิ่งที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้การใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายคือ

1. จัดให้มีสถานที่เรียนและกิจกรรมต่างๆและให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ หากไม่มีและจำเป็นต้องใช้ ต้องพยายามหาสิ่งอื่นทดแทน
2. กำหนดแนวทางการใช้และการดูแลรักษา เพื่อให้ใช้ได้ทนทาน
3. จัดให้มีตารางการใช้ เพื่อให้ใช้ได้อย่างทั่วถึงและคุ้มค่า ป้องกันการซ้ำซ้อนหรือแย่งกันใช้
4. ส่งเสริมให้มีการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. กำหนดระเบียบและมาตรการใช้สถานที่และวัสดุฝึกที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้หากประมาทเลินเล่อหรือใช้ไม่เป็น

สำหรับแหล่งฝึกจัดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะการศึกษาทางวิชาชีพทุกแขนง รวมถึงวิชาชีพพยาบาลด้วย เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่เรียนในภาคทฤษฎีมาฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ทำให้เกิดทักษะและประสบการณ์ในวิชาชีพ สามารถนำไปใช้เมื่อสำเร็จการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรจัดเตรียมสถานที่สำหรับการฝึกภาคปฏิบัติให้กับผู้เรียน ทั้งนี้ควรพิจารณาความพร้อมและความเหมาะสมของสถานที่ฝึก ตลอดจนความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวนประชากรที่มารับบริการ ที่พักอาศัยและความปลอดภัยของสถานที่ฝึกนั้นๆด้วย

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

การพัฒนาและปรับปรุงงานวิชาการอีกแนวหนึ่งที่โรงเรียนควรทำตลอดเวลาคือการส่งเสริมการเรียนการสอน อันได้แก่ การส่งเสริมการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆรอบตัวเด็กภายในห้องเรียนที่เหมาะสมและกระตุ้นการเรียนรู้ จะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาในด้านต่างๆสูงขึ้น

กอร์ดอนและบราวน์ (Gordon and Browne, 1989 อ้างถึงใน วัชรวิ บูรณสิงห์, 2544) ได้จำแนกเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนและการพัฒนาของเด็กเป็น 3 ด้านคือ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ พื้นที่ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งความสะดวกและประโยชน์ของสิ่งเหล่านี้
2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ ได้แก่ ประสบการณ์ต่างๆ กิจกรรมการเรียนการสอน ช่วงเวลาและกิจวัตรประจำวันที่ได้กำหนดขึ้น
3. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ จำนวนนักเรียนในห้อง อัตราส่วนของครูกับนักเรียน กลุ่มอายุของนักเรียน บุคลิกภาพของครูและลักษณะของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคลในโรงเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมเข้าช่วยเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการนั้นทำได้ทุกที่ในบริเวณโรงเรียนและอาคารเรียนหรืออาคารประกอบต่างๆ สิ่งที่โรงเรียนจัดทำได้แก่

1. สอดแทรกความรู้ สิ่งที่นักเรียนควรรู้ควรปฏิบัติไว้ตามที่ต่างๆให้นักเรียนได้เห็นอยู่ตลอดเวลา
2. ส่งเสียงตามสายเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนควรรู้หรือเหตุการณ์ปัจจุบันในช่วงเวลาพักของนักเรียน
3. จัดทุกส่วนภายในบริเวณโรงเรียนเท่าที่จะทำได้ ให้เป็นมุมแห่งความรู้
4. จัดบอร์ดหรือนิทรรศการตามบริเวณที่นักเรียนเดินผ่านบ่อยๆ
5. จัดมุมเสวนาหรืออภิปรายปัญหาในชีวิตประจำวัน

การจัดงบประมาณ

การนำหลักสูตรไปใช้ย่อมต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ละหลักสูตรย่อมมีค่าใช้จ่ายไม่เท่ากันและไม่เหมือนกัน หลักสูตรซึ่งแต่เดิมไม่ได้บรรจุวิชาชีพไว้ ค่าใช้จ่ายในด้านนี้จะมี แต่เมื่อนำเอาวิชาชีพนมาสอนก็จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในการฝึกงาน อันมีอุปกรณ์การฝึกงาน วัสดุฝึก ค่าจ้างครูผู้สอนและค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าและคาดการณ์ไว้ด้วยว่า ถ้าหากไม่ได้รับงบประมาณตามที่ได้วางแผนไว้จะทำอย่างไร การวางแผนงบประมาณจะต้องอาศัยความรอบคอบและใช้หลักวิชา ปัญหาการวางแผนงบประมาณก็คือ จะใช้เงินอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัดและมีประสิทธิภาพ (ชำรงบัวศรี , 2532)

วัชร บุณสิงห์ (2544) กล่าวว่า การเงินที่นำมาใช้จ่ายในโรงเรียนแบ่งได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. เงินงบประมาณของแผ่นดิน เป็นเงินที่นำมาใช้จ่ายในด้านค่าตอบแทนและเงินเดือน ค่าครุภัณฑ์ ฯลฯ ที่การใช้ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติ
2. เงินนอกงบประมาณ ได้แก่ เงินที่โรงเรียนหามาได้ เช่น เงินบำรุงการศึกษา ซึ่งโรงเรียนจะเก็บจากนักเรียนได้ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้ เงินที่ได้รับในโครงการอาหารกลางวัน เงินลูกเสือ-เนตรนารี เงินรายได้ที่โรงเรียนจัดหามาโดยการทำกิจกรรมอื่นและเงินบริจาคที่ผู้บริจาคระบุดำเนินการเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง

การวางแผนงบประมาณทางวิชาการของโรงเรียนควรทำล่วงหน้าเป็นรายปี โดยให้หัวหน้าหมวดและหัวหน้างานหรือส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำงบประมาณ การดำเนินงานควรทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประมาณรายรับของโรงเรียนและประมาณจำนวนเงินที่จะได้มาเพื่อใช้จ่ายทางด้านวิชาการ
2. ให้แต่ละหมวดวิชาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องคิดล่วงหน้าว่า ในรอบปีข้างหน้าสมควรจะทำอะไรบ้างทางด้านวิชาการ สรรวจวัสดุ อุปกรณ์และกิจกรรมที่จะกระทำ จัดทำเป็นโครงการ ในโครงการควรประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมายความสำเร็จ วิธีดำเนินงาน ค่าใช้จ่าย ระยะเวลา ผลที่คาดว่าจะได้รับและผู้รับผิดชอบโครงการ

3. คัดเลือกและจัดเรียงลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของโครงการ ประมาณค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการและงบประมาณโดยรวมของโครงการที่ได้รับพิจารณาแล้ว พร้อมทั้งจะเสนอโรงเรียนเพื่อพิจารณา

ในการจัดงบประมาณของโรงเรียน ผู้จัดทำควรคำนึงว่า (1) โครงการนั้นมีความเร่งด่วนหรือไม่ ถ้าไม่ทำจะเกิดผลเสียหายอย่างไรหรือถ้าทำแล้วจะก่อให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง (2) นโยบายของหน่วยงานที่เหนือกว่าหรือของโรงเรียนมีนโยบายเป็นอย่างไร ไม่ควรทำโครงการที่ไม่สอดคล้องกับนโยบาย (3) โครงการนั้นเป็นโครงการต่อเนื่องหรือโครงการอิสระ หากเป็นโครงการต่อเนื่องควรได้รับการพิจารณาก่อน (4) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจะส่งผลให้แก่นักเรียนอย่างไรบ้างหรือจะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องใดบ้างและ (5) โครงการนั้นเป็นความต้องการของโรงเรียนและของท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือไม่

4. เมื่อโครงการได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณแล้ว ผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการต้องเร่งรัดให้จัดทำโครงการนั้น ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบ

5. ติดตามและประเมินโครงการทุกโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำโครงการและงบประมาณในปีต่อไป

เพื่อให้การจัดทำงบประมาณของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามกฎระเบียบต่างๆและการใช้เงินและวัสดุที่มีอยู่อย่างจำกัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด ผู้บริหารควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการจัดทำและพิจารณาจัดสรรงบประมาณควรประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ หัวหน้าหมวดและหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ

2. การจัดสรรงบประมาณควรพิจารณาจากความจำเป็นและประโยชน์จากโครงการที่กำหนด

3. การจัดสรรงบประมาณให้หมวดต่างๆและหน่วยงานอื่น ไม่จำเป็นต้องจัดสรรให้เท่ากัน ควรพิจารณาตามลักษณะงานและโครงการ

4. การตั้งงบประมาณ ควรแยกค่าใช้จ่ายเป็นหมวดต่างๆให้ชัดเจน ไม่ควรตั้งรวมๆ

5. จัดสรรงบประมาณของทั้งสองภาคเรียนให้สมดุลกันและควบคุมการใช้จ่ายด้วย

6. ควบคุม ดูแลและติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามโครงการที่เสนอ

7. การควบคุมยอดรายจ่าย ควรให้ดำเนินการทั้งสองทาง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายธุรการที่ทำหน้าที่เบิกจ่าย

8. ให้มีการติดตามและประเมินผลงานอย่างเป็นรูปธรรมและแจ้งให้โรงเรียนทราบ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณและการทำโครงการในปีต่อไป

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ ข้อกำหนดของหลักสูตรจะยังไม่แสดงผลในทางปฏิบัติ ถ้าปราศจากการสอนของครู ครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอน การสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกสื่อและวิธีการสอนที่เหมาะสม ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรทั้งสิ้น (สุมิตร คุณานุกร , 2523)

ดังนั้นครูซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน จึงควรเริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจในหลักสูตรและปรับหลักสูตร การเตรียมการสอน การใช้เทคนิควิธีสอน การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล ฯลฯ สำหรับการศึกษายาบาลนั้น เป็นการศึกษาวิชาชีพที่มีการปฏิบัติเป็นแกนกลาง (Practice - oriented discipline) การจัดการเรียนการสอนมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป ครูผู้สอนจึงต้องทำหน้าที่นี้เทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลด้วย

การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร

ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทให้ถ่องแท้ แล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆของหลักสูตรแม่บท เพื่อทำการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมของส่วนกลางกับท้องถิ่น มีความแตกต่างกันและแต่ละท้องถิ่นยังมีสภาพ โรงเรียนและห้องเรียน (ตามสภาพนักเรียน) ที่ต่างกัน ดังนั้นจึงต้องมีการปรับหรือพัฒนาหลักสูตรแม่บทหรือ

หลักสูตรกลางก่อนนำไปใช้ในท้องถิ่นนั้นๆ ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2523) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตร รวม 4 ระดับคือ

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ เอกสารหลักสูตรในระดับนี้ได้แก่ ตัวหลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการและคู่มือหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้ความกระจ่างแก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้หลักสูตรระดับชาตินี้มีลักษณะกว้างและครอบคลุม โดยจะกำหนดความมุ่งหมายและเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้ ซึ่งต้องการถ่ายทอดให้ผู้เรียนอย่างกว้างๆ ความมุ่งหมายจะออกมาในลักษณะของค่านิยมทางการศึกษามากกว่าที่จะออกมาเป็นแนวปฏิบัติในการเรียนและการสอนอย่างชัดเจน

2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรระดับชาติไม่อาจประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และสภาพของชุมชนหรือท้องถิ่นแต่ละแห่งมาไว้ในตัวหลักสูตรได้หมด ดังนั้นผู้ใช้ระดับรองๆลงไปจึงต้องนำไปขยายและปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โรงเรียนและชั้นเรียนต่อไป การนำหลักสูตรในระดับชาติมาสู่ท้องถิ่น คือ การทำหลักสูตรแกนกลางให้กระจ่างขึ้น โดยการนำตัวหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรระดับชาติมาขยายเป็นประมวลการสอน โครงการสอน คู่มือครูและบันทึกการสอนหรือเป็นการนำลักษณะนามธรรมมาสู่รูปธรรม ด้วยวิธีปรับให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นนั่นเอง

การขยายคือ การนำหลักสูตรระดับชาติซึ่งมีลักษณะครอบคลุมกว้างและเป็นแกนกลางในการให้การศึกษาก่อนเยาวชนทั้งชาติมาขยายความ

การปรับคือ การนำความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาซึ่งกล่าวไว้อย่างกว้าง ไม่เฉพาะเจาะจงถึงท้องถิ่นหรือชุมชนใดในหลักสูตรระดับชาติ มาปรับให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ภูมิศาสตร์และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา

3. การพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน เป็นการนำหลักสูตรระดับท้องถิ่นมาสู่โรงเรียน จัดทำได้โดยการพัฒนาโครงการสอน โครงการสอนคือ การขยายโดยปรับให้ประมวลการสอนละเอียดยิ่งขึ้น โดยแยกแยะรายละเอียดของเนื้อหาวิชา กำหนดเวลาทั้งหมดตลอดปีและตามหัวข้อที่สอนและแยกแยะรายละเอียดของเนื้อหาวิชาออกไปอีก แต่ถ้าเป็นโครงการสอนของจังหวัด โรงเรียนต้องนำไปดัดแปลงอีกครั้งให้เหมาะสม โดยจัดทำโครงการสอนของโรงเรียนเอง นอกจากโครงการสอนแล้ว อาจมีคู่มือครู ซึ่งช่วยให้ครูสอนได้สะดวกขึ้น โครงการสอนที่ดีและคู่มือครูต้องสอดคล้องกับประมวลการสอน มีลักษณะและรายละเอียดที่เอื้ออำนวยต่อการทำบันทึกการสอนด้วย

4. การพัฒนาหลักสูตรในระดับห้องเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรจากระดับโรงเรียนมาสู่ชั้นเรียน เอกสารหลักสูตรที่ใช้คือ บันทึกรายการสอน ซึ่งจะเน้นความต้องการ ความสนใจและระดับสติปัญญาของผู้เรียน

การปรับเอกสารหลักสูตรตั้งแต่หลักสูตรระดับชาติ ประมวลการสอน โครงการสอน แล้วกลายเป็นบันทึกรายสอนนั้น ในระดับสุดท้ายได้เน้นความสอดคล้องกับนักเรียนแต่ละคน เพราะหลักสูตรเกิดจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียนนั่นเอง

สังค อุทรานันท์ (2528) ได้กล่าวถึง วิธีดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นไว้ 2 ลักษณะคือ

1. การปรับหลักสูตรกลางให้เข้ากับท้องถิ่น ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีส่วนโดยตรงในการปรับหลักสูตรกลางให้เข้ากับท้องถิ่น
2. การสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นเสริมหลักสูตรกลาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหลักสูตรวิชาชีพในท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2540) ได้เสนอลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ 5 ลักษณะคือ

1. การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม ในการปรับจะต้องไม่ทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้เปลี่ยนไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมเสริมนี้ จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จริงจากสิ่งใกล้ตัว ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและยังได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติมาปรับใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ดีได้อีกวิธีหนึ่ง
2. การปรับรายละเอียดของเนื้อหา สามารถปรับให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ โดยรายละเอียดที่พัฒนาขึ้นใหม่นี้จะปรากฏในแผนการสอนและหลังจากปรับเนื้อหาแล้ว ควรพิจารณาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาด้วย
3. การปรับปรุงและ / หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน เมื่อมีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนและปรับรายละเอียดเนื้อหาแล้ว สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่นั้นอาจไม่สอดคล้องกับกิจกรรมหรือเนื้อหา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม ควรสำรวจแหล่งสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด

4. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ ในกรณีผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนท้องถิ่นพบที่มีความจำเป็นต้องพัฒนาสื่อชิ้นใหม่ ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ แต่สื่อที่จัดทำชิ้นใหม่นี้ จะต้องมีเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อนกับหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้แล้วกับรายวิชานั้นๆ

5. การจัดทำคำอธิบาย / รายวิชาเพิ่มเติมชิ้นใหม่ เป็นการจัดทำคำอธิบายหรือทำรายวิชาเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในเอกสารหลักสูตรแม่บท ซึ่งจะต้องไม่ทำให้จุดประสงค์และคาบเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเปลี่ยนแปลงไปและไม่ซ้ำซ้อนกับเนื้อหา / รายวิชาที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรแม่บท

ดังนั้น ครูซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการนำหลักสูตรไปใช้ สิ่งแรกที่ครูควรจะทำคือ การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บท ด้วยการตีความหมายของความมุ่งหมาย ไม่ว่าจะ เป็นของหลักสูตร หรือความมุ่งหมายของหมวดวิชาก็ตาม การตีความหมายของความมุ่งหมายคือการตีปัญหาให้แตก ว่า คำที่เป็นนามธรรมซึ่งใช้ในความมุ่งหมายนั้น มีความหมายในทางปฏิบัติอย่างไร จะจัดการเรียนการสอนอย่างไร จึงจะบรรลุถึงความมุ่งหมายที่เป็นนามธรรมนั้น แล้วนำมาปรับให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ภูมิศาสตร์และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา รวมทั้งต้องสอดคล้องกับนักเรียนแต่ละคนทั้งด้านความต้องการและความสนใจด้วย

การใช้เอกสารหลักสูตร

เอกสารหลักสูตร เป็นเอกสารที่บอกแนวทางในการจัดการศึกษา กล่าวถึงสาระของหลักสูตรโดยตรง คือกล่าวถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างและเนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตรนั้น (สัจด์ อุทรานันท์ , 2532) ซึ่งโรงเรียนควรมีไว้ให้ครู ผู้บริหารโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาทำความเข้าใจและนำไปใช้ได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ สิ่งที่สำคัญที่ครูทุกคนต้องร่วมกันทำก็คือ การศึกษา การอ่าน การทำความเข้าใจให้ต้องแท้กับเอกสารหลักสูตรทุกประเภท เพื่อเป็นตัวกลางในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จ (สุนน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ , 2531 อ้างถึงใน วิไลพร เรือนศรี , 2544)

การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน

การเตรียมการสอน คือ การวางแผนการสอนล่วงหน้า เป็นการเตรียมตัวครูผู้สอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2525) กล่าวถึง การเตรียมการสอนของครูว่า มี 2 ลักษณะคือ

1. การเตรียมตัวในระยะยาวหรือการเตรียมตัวโดยทั่วไป ซึ่งครูจะต้องเตรียมในเรื่อง การศึกษาหลักสูตร การศึกษาเอกสารอื่นๆที่ประกอบเป็นตัวหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด สื่อการเรียนการสอนอื่นๆและการศึกษาวิธีการวัดและประเมินผล การเรียน ตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่างๆตามหลักสูตรใหม่
2. การเตรียมตัวในระยะสั้นหรือการเตรียมตัวเพื่อที่จะสอนในแต่ละวัน ซึ่งครูจะต้องทำ กำหนดการสอนและตารางสอนก่อน เพราะจะทำให้ครูประหยัดเวลา ลดข้อผิดพลาดและเกิดความ มั่นใจในการสอนมากขึ้น

ธีรารัง บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอนว่า เป็นขั้นต้นของการวางแผนการสอน ซึ่งครูผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมมือกัน สิ่งที่จะต้องทำคือ กำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนและสิ่งที่ผู้สอนจะต้องเตรียมได้แก่ การศึกษาพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน กำหนดวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนและการ ประเมินผลการเรียนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535) กล่าวถึงการเตรียมการสอนว่า ครูผู้สอนควรมีการเตรียมการสอน โดยศึกษาแผนการสอนรายวิชา เตรียมวิธีการและเครื่องมือตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน เตรียมการสอนซ่อมเสริม เตรียมกิจกรรมสนับสนุนและเตรียมจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การจัดทำกำหนดการสอน

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 อ้างถึงใน พิพัฒน์ ภูภิญญา, 2540) กล่าวว่า การจัดทำกำหนดการสอน นับว่าเป็นการเตรียมการสอนในระยะยาว การจัดทำกำหนดการสอนเป็นการกำหนดเนื้อหาสาระที่จะต้องสอนตลอดปี ตลอดเทอมและตลอดสัปดาห์ กำหนดการสอนต้องคำนึงถึง กำหนดวันเปิดและปิดภาคเรียน วันหยุดและการกำหนดการสอนย่อยและการสอบปลายภาค กำหนดการสอนเปรียบเสมือนการกำหนดตารางเวลาดำเนินการสอนของครู การกำหนดเวลาเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม โดยกำหนดเรื่องใด ตอนใดต้องสอนก่อนหลัง ต้องใช้เวลาสอนในแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด ซึ่งการกำหนดการสอนจะช่วยให้ครูผู้สอน สอนทันตามกำหนด

ยุพิน พิพิธกุล (2530 อ้างถึงใน พิพัฒน์ ภูภิญญา, 2540) กล่าวว่า กำหนดการสอน คือ เอกสารที่กำหนดเนื้อหาสาระของแผนการสอนและคู่มือครูที่จะสอนตลอดปีว่า จะสอนเรื่องใด ตอนใด กิจกรรมใดต้องสอนก่อนหลัง ใช้เวลาในแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด โดยแบ่งเป็น กำหนดการสอนรายสัปดาห์และกำหนดการสอนรายวัน โดยการสอนแต่ละครั้งจะมีการบันทึกการสอน ซึ่งเป็นเอกสารที่กำหนดเนื้อหาสาระในการสอนของครูในแต่ละวัน มีส่วนประกอบดังนี้ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และหมายเหตุ ในการบันทึกการสอนนี้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนโดยตรง

สรุปได้ว่าการเตรียมการสอนหรือการวางแผนการสอนและการจัดทำกำหนดการสอนนั้น เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนทุกคนจะต้องทำ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่างๆให้เป็นไปตามเนื้อหา จุดมุ่งหมายและเวลาที่ได้กำหนดไว้ ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ เพื่อจัดทำโครงการสอนและแผนการสอน ซึ่งการเตรียมการวางแผนล่วงหน้านี้ จะสร้างความมั่นใจในการสอนให้กับครู ในการที่จะนำหลักสูตรไปสู่การสอนที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่อง เมื่อเกิดปัญหา ครูสามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่และสามารถนำข้อบกพร่องที่ได้จากการจัดกิจกรรม นำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เทคนิคและวิธีสอนมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนต้องรู้วิธีสอนหลายวิธี และสามารถเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาวิชาและเวลา รวมทั้งสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ต่างๆ

การสอนที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความจำ ความคิดและทักษะในการปฏิบัติหรือการนำความรู้ต่างๆเหล่านั้นไปใช้ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีความรู้และความเข้าใจ สามารถนำการสอนที่มีประสิทธิภาพในรูปแบบต่างๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (วัชรวิภา เล่าเรียนดี , 2545)

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2522) ได้เสนอหลักในการเลือกวิธีสอนไว้ดังนี้

1. เหมาะสมกับตัวผู้สอน
2. เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน
3. เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสอน
4. เหมาะสมกับจำนวนและลักษณะของผู้เรียน
5. เหมาะสมกับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

พวงรัตน์ บุญญาบุรุษย์ (2525) กล่าวถึงวิธีการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในคลินิก ว่ามีดังต่อไปนี้

1. วิธีการสอนทางห้องทดลอง (laboratory method) อาศัยหลักของการแก้ปัญหาโดยการทดลอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาในเทคนิคการพยาบาล
2. วิธีวิเคราะห์หุ้ปฏิบัติการเฉพาะกรณี (case incident method) เป็นกระบวนการของการศึกษาอุบัติการณ์ที่มีระเบียบวิธี ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดความรู้ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ
3. การประชุมปรึกษากาพยาบาล (nursing care conference) เป็นการพบกันในกลุ่มบุคลากรพยาบาล เพื่อปรึกษาหารือถึงปัญหาทางการพยาบาลสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย โดยใช้เทคนิควิธีของการแก้ปัญหาตามลำดับขั้น

4. การประชุมปรึกษาทีมการพยาบาล (nursing team conference) เป็นการรวมกลุ่มบุคลากรทุกประเภท โดยมุ่งที่จะวางแผนการดูแลรักษาประจำวัน ให้มีความต่อเนื่องกันและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยได้อย่างดีที่สุด

5. การศึกษารายผู้ป่วยโดยกลุ่ม (nursing clinic) เป็นการประชุมปรึกษาการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะรายที่กลุ่มสนใจและเลือกมาเป็นรายที่จะศึกษา โดยจะศึกษา วิเคราะห์ถึงหลักการและแนวปฏิบัติทางการพยาบาลเฉพาะรายผู้ป่วยนั้นๆ เพื่อปรับปรุงการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะราย

6. การศึกษาการพยาบาลรายบุคคล (nursing case study) วิธีนี้ผู้เรียนและผู้สอน(เฉพาะ 2 คน) จะประชุมปรึกษาร่วมกัน เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผู้ป่วยเฉพาะรายที่ผู้เรียนสนใจและวางแผนการพยาบาลตามปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยนั้น

7. การบันทึกการสนทนากับผู้ป่วย (process record) เป็นเทคนิคการเรียนรู้รายบุคคลอย่างหนึ่ง โดยใช้การบันทึกอย่างมีขั้นตอน มีรูปแบบและมีจุดมุ่งหมาย ทั้งคำพูดและท่าทางของคู่สนทนา

8. วิธีวิเคราะห์กรณีเฉพาะ (case analysis method) เป็นการวิเคราะห์เฉพาะกรณีโดยกลุ่มมุ่งที่จะสะท้อนความคิดจากปัญหาที่ได้รับการแก้ไขไปแล้ว มีลักษณะเป็นการวิเคราะห์การตัดสินใจ การเรียนรู้จะเกิดจากการใช้ข้อตัดสินใจ โดยอาศัยหลักการและแนวทฤษฎีที่ถูกต้อง

9. การแสดงบทบาทสมมติ (role playing) เป็นลักษณะของการแสดงละครสั้นตามเนื้อหาที่กำหนดให้ โดยให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมและบทบาทตามรายละเอียดที่ให้ แล้ววิเคราะห์พฤติกรรมจากบทบาทของตัวละคร ช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อพฤติกรรมเฉพาะและมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องได้ดีขึ้น

10. การสัมมนา (seminar) เป็นการเรียนร่วมกัน โดยกลุ่มสัมมนาให้ประโยชน์ในการเรียนรู้แก่กัน ผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำ ชี้แนะแนวทางการอภิปรายและช่วยให้ผู้นำสัมมนาและกลุ่มสมาชิกได้ผสมผสาน สังเคราะห์และการคิดแปลงใช้ประโยชน์ของความรู้ในศาสตร์ต่างๆของสุขภาพอนามัย เพื่อค้นหาวิธีการแก้ปัญหาทางการพยาบาลที่ถูกต้อง เหมาะสมที่สุด

11. การศึกษาการพยาบาลรายผู้ป่วย (nursing care study) เป็นวิธีการเรียนรายบุคคล ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนทำงานร่วมกัน โดยผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเตรียมรายงาน ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกผู้ป่วยแล้วศึกษารวบรวมข้อมูลอย่างสมบูรณ์ แล้วนำเสนอต่อกับกลุ่มต่อไป

12. การสาธิต (demonstration) เป็นการแสดงให้เห็นตัวอย่างทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม

13. การอภิปรายกลุ่มย่อย (group discussion method) หมายถึงการพบกัน พุดจาปราศรัยกันอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ในจำนวน 2 คนหรือมากกว่า ด้วยมุ่งที่จะแลกเปลี่ยนความคิด ความสนใจและข้อเสนอแนะแก่กันในเรื่องปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ภายใต้การช่วยเหลือของผู้นำกลุ่ม โดยพยายามจะนำมาซึ่งข้อตัดสินใจในแนวปฏิบัติ

สุรางค์ สากร (2537) กล่าวว่าวิธีสอนคือ การจัดกิจกรรมแบบต่างๆที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดพัฒนาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยมีครูเป็นผู้จัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายและน่าสนใจให้กับนักเรียน นักเรียนจะได้มีโอกาสฝึกความรับผิดชอบ รู้จักคิด รู้วิธีเรียนและวิธีทำงาน

ลักษณะวิธีสอนมี 3 แบบ ได้แก่

1. วิธีสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centered method) เป็นวิธีสอนที่ครูมีบทบาท แต่เพียงผู้เดียว เริ่มตั้งแต่ตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียน วางแผนการสอน จัดหาวัสดุและสื่อการเรียน ตลอดจนทำกิจกรรมต่างๆโดยนักเรียนมีส่วนร่วมน้อยมากหรือไม่มีเลย วิธีสอนแบบนี้ได้แก่ การสอนแบบบรรยาย การสาธิต เป็นต้น

2. วิธีสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered Method) เป็นวิธีสอนที่นักเรียนมีบทบาทมากขึ้น โดยมีโอกาสตั้งจุดมุ่งหมาย มีส่วนร่วมในกิจกรรม สามารถเลือกกิจกรรมและวัสดุสื่อการเรียนเอง ส่วนครูลดบทบาทลง โดยทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ (Facilitator) วิธีสอนแบบนี้ได้แก่ การปฏิบัติการทดลอง การสืบสวน การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

3. วิธีสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) เป็นวิธีสอนที่นับว่าเป็นเรื่องใหม่ในวงการสอนเน้นการทำงาน ที่ใช้บทบาทของสมาชิกในกลุ่มและมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรม โดยเน้นการปฏิบัติในการแก้ปัญหามากกว่าการสอนเนื้อหา วิธีสอนแบบนี้ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม (Group Dynamics) เกมจำลองสถานการณ์ (Simulation Games) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นต้น

สรุปได้ว่า วิธีการสอนนั้นไม่ว่าจะเป็นภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติก็ตาม มีวิธีการสอนได้หลายวิธี ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็น ความเหมาะสม ตลอดจนข้อจำกัดต่างๆ ด้วย เช่น ความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน ความสามารถของผู้สอน เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญมากในการที่จะช่วยให้ความมุ่งหมายทางการศึกษาบรรลุถึงผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ การเรียนการสอนในชั้นอย่างเดียวไม่สามารถพัฒนาด้านจิตพิสัยซึ่งเกี่ยวกับเรื่องของค่านิยมและนิสัยดีงามต่างๆ ได้อย่างบริบูรณ์ การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรมาประกอบ จะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ ซึ่งบทบาทและประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร แยกแยะได้ดังนี้คือ

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนในชั้น เช่น การจัดชมรมวิชาการต่างๆ
2. ช่วยพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของผู้เรียน การเลือกเข้าร่วมในกิจกรรมแต่ละอย่างจะช่วยให้ นักเรียนพัฒนาความสนใจของตนเองและถ้านักเรียนมีความสามารถพิเศษทางด้านใดแล้ว กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางด้านนั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นบริการให้แก่โรงเรียน ในการใช้แรงงานปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย เป็นการให้ประโยชน์แก่โรงเรียนและปลูกฝังความรัก ความผูกพันต่อโรงเรียนให้แก่ นักเรียน
4. เพื่อเป็นบริการแก่สังคม เช่น การจัดกิจกรรมประเภทลูกเสือและอนุชาชาด
5. เพื่อส่งเสริมการเข้าสังคมและการพักผ่อน การที่นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกันทำกิจกรรมนั้น ทักษะในการเข้าสังคมย่อมได้รับการพัฒนาไปด้วยและเป็นการพักผ่อนถ้ากิจกรรมที่เข้าร่วมนั้นเป็นประเภทงานอดิเรก

6. เพื่อส่งเสริมการกีฬา กิจกรรมเสริมหลักสูตรมักจัดออกมาในรูปของการกีฬาด้วย ทั้งกีฬาในร่มและกีฬากลางแจ้ง

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อิมทรมพรรษ์ (2536 อ้างถึงใน วรรณิการ์ สงวนนวน ,2546) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น
2. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความสามารถหรือมีความสนใจทางภาษา ให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด
3. ควรจัดครูที่มีความสามารถ ความสนใจ ความเสียสละและมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นที่ปรึกษา
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจัดนอกเวลาเรียน
5. ควรจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ
6. การจัดกิจกรรม ควรจัดเพื่อสมาชิกเท่านั้น
7. ควรจัดกิจกรรมอย่างมีระเบียบระบบ มีการดำเนินการที่รัดกุม สมาชิกและโรงเรียนควรได้ทราบความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด
8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรสอดคล้องกับนโยบายและความมุ่งหมายของโรงเรียน ตลอดจนกฎหมายบ้านเมืองและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม
9. การจัดกิจกรรมควรถือหลักการประหยัดเป็นสำคัญ
10. การให้คำปรึกษากิจกรรม โรงเรียนควรถือเป็นภาระหน้าที่และครูควรถือเป็นงานส่วนหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบ
11. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆและความสะดวกสบายอื่นๆ
12. ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นระยะๆ
13. โรงเรียน ครูและนักเรียน ควรมีความคิดรวบยอดที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและให้การสนับสนุน

ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนและครู ควรศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และวิธีการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนา ทำให้ บรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้

การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนของผู้สอน และผู้เรียน เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ชัดเจนขึ้น การสอนที่ ใช้สื่อที่ดี จะทำให้ผู้เรียนเรียนได้เร็วกว่า ประหยัดเวลากว่า สื่อความหมายได้ดีกว่าและถูกต้อง แม่นยำ ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย ทำให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น(อุทิศ นวลเจริญ, 2529)

สื่อการเรียนการสอนหรือโสตทัศนศึกษา หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งที่ครูสร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้เป็นตัวกลางที่ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียน การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้เร็วและเข้าใจมากยิ่งขึ้น ช่วยในการลำดับความคิดและลำดับเรื่องราวต่างๆได้ดี ช่วยส่งเสริมให้เกิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และทำให้อยากรู้อยากเรียนมากยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนจะเร้าให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและอยาก ทำกิจกรรมด้วยตนเอง นอกจากนี้การที่นักเรียนได้เห็นของจริงหรือเห็นภาพยังช่วยประหยัดเวลา การอธิบายของครูได้มากและสำหรับการศึกษานี้อาจหาบางเรื่อง สื่อการเรียนการสอนบางชนิด เช่น ภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ยังช่วยขจัดปัญหาเกี่ยวกับเวลา ระยะทางหรือความเร็วได้ด้วย(วัชรวิ บูรณสิงห์, 2544)

เป็รื่อง กุมุท (2521 อ้างถึงใน อรุณ ตั้งยูวเรื่อง ,2534) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนมี ขอบเขตครอบคลุมถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. บุคคล หมายถึง ใครก็ได้้นอกจากครูและคนอื่นๆที่โรงเรียนมีอยู่แล้ว เช่น ในรูปของ วิทยากร เป็นต้น
2. วัสดุ หมายถึง อุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนมีอยู่ เช่น ของจริง รูปภาพ หุ่นจำลอง หนังสือ ตารางแผนภูมิ กระดานดำ

3. อุปกรณ์และเครื่องมือ ได้แก่ เครื่องฉาย เครื่องฉายชนิดต่างๆ รวมทั้งห้องปฏิบัติการทดลองและห้องปฏิบัติการทางภาษา รวมทั้งเครื่องมือและวัสดุฝึกต่างๆ

4. สถานที่ หมายถึง อาคาร โรงฝึกงาน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ชุมชนและแหล่งวิทยากรอื่นๆ ภายนอกโรงเรียน

5. กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน เช่น การสาธิตทดลอง นาฏกรรมการแสดงนิทรรศการ การทัศนศึกษา ฯลฯ

ประนอม โอทกานนท์ และสมคิด รักษาสัตย์ (2525 อ้างถึงใน อรุณ ตั้งยูวเรือง , 2534) ได้แบ่งสื่อการสอน สำหรับฝึกทักษะการปฏิบัติงาน ในศึกผู้ป่วยออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. สื่อการสอนที่มีอยู่แล้วในศึกผู้ป่วย ได้แก่ ผู้ป่วย เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย ตัวอย่างชิ้นส่วน (Specimen) และเครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ในศึกผู้ป่วย

2. สื่อการสอนที่ผู้สอนจัดหาหรือสร้างขึ้น ได้แก่ รูปภาพ แผนผังหรือภาพเขียนบางประเภทและเครื่องมือทางเทคโนโลยีทางการศึกษา

ธีราร บัวศรี (2532) แบ่งสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทวัสดุ ได้แก่ ซอด้ก สี แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพถ่าย สไลด์ เทปบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพและเสียง ฯลฯ

2. ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพยนตร์ วิทยุ-โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

3. ประเภทระบบ กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ กระบวนการสอนแบบโปรแกรม การสอนเป็นคณะ การสอนแบบจุลภาค ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนว่า ครูจะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ปรัชญา จุดหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรอย่างละเอียด เพื่อจะได้มองเห็นทิศทางของหลักสูตรแม่บทอย่างชัดเจนก่อน จึงจะสามารถกำหนดสื่อการเรียนการสอนได้ ซึ่งมีองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกใช้สื่อดังนี้

1. ลักษณะเนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ความแตกต่างจะอยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ว่าจะเน้นด้านใด เช่น คนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษาเน้นกระบวนการฝึกหัด ส่วนเนื้อหาสังคมศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจะเน้นกระบวนการความรู้ ความเข้าใจ ครูจะต้องวิเคราะห์ให้ได้เพื่อจะได้กำหนดสื่อให้ตรงตามลักษณะการเรียนรู้

2. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ ครูต้องศึกษาว่าเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละครั้งนั้น มีจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร ต้องการให้เกิดอะไรกับผู้เรียน เพื่อจะได้กำหนดสื่อให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ตัวผู้เรียน ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงวัยและจำนวนผู้เรียน จะได้จัดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและบรรลุจุดประสงค์ของการเรียน

4. สภาพท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นตัวกำหนดสื่อการเรียนการสอนที่ครูเลือกใช้ว่าจะสามารถจัดหาและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวถึง การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการสอนมีมากมาย เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะวิชาที่สอนว่าเป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติการ ใช้สื่อชนิดใดจึงจะทำให้ให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น และคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ การเลือกให้เหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญา ระดับชั้น จำนวนนักเรียน เวลาเรียนและลักษณะของห้องเรียนหรือถ้านักเรียนในชั้นมีบทบาทในการเรียนการสอนมาก สามารถรับประสบการณ์ใหม่ๆได้ด้วยตนเอง ครูสามารถใช้สื่อในลักษณะประสมโดยอาศัยหลักการจัดระบบนำเอาสื่อการสอนหลายๆอย่างมาสัมพันธ์กันและเป็นสื่อที่มีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อเร้าความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาและอีกอย่างอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอน เพราะทำให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียน นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น เกิดการเรียนรู้ที่ลงทน ดังนั้นการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ

ในการเลือกใช้และพัฒนาสื่อได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและกิจกรรม ตามความสามารถ และวัยของผู้เรียน หาและใช้ได้ง่าย สะดวก ประหยัด ปลอดภัยและต้องใช้ให้คุ้มค่าที่สุด

การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม

การสอนซ่อมและสอนเสริม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกรณีพิเศษ นอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนโดยปกติ บนพื้นฐานความเชื่อว่าคนเรามีความแตกต่าง ระหว่างบุคคล การสอนซ่อมและสอนเสริมจึงเป็นการให้โอกาสแก่นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , 2534)

กิติมา ปรีดีดิลก (2532) แบ่งการจัดสอนซ่อมและการสอนเสริมออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การจัดสอนซ่อมเสริมเด็กที่เรียนอ่อน ครูควรศึกษาสาเหตุของการเรียนอ่อนของเด็กแต่ละคน รวมทั้งวิชาที่เรียนอ่อน เพื่อหาทางแก้ไขได้ถูกต้อง ในการแก้ปัญหาหรือหาสาเหตุของการเรียนอ่อนนั้น ครูควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการสอนซ่อมเสริมเพื่อจะให้ได้ผลนั้น ครูควรจัดสอนซ่อมเสริมทีละวิชา ใช้เวลาสั้นๆ แบบฝึกหัดที่จะให้เด็กทำต้องมีความยากง่าย พอเหมาะกับความสามารถของเด็กแต่ละคน เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการเรียนและมีกำลังใจในการเรียนต่อไป หลังจากการเรียนซ่อมเสริมแล้ว ครูจะต้องติดตามผลการเรียนอย่างใกล้ชิด

2. การจัดสอนซ่อมและสอนเสริมเด็กที่เรียนดีให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ครูควรใช้สื่อการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้มากที่สุด เช่น บัตรงาน หนังสืออ่านประกอบ เป็นต้น โดยไม่ควรกำหนดเนื้อหาที่จะสอนและระยะเวลาการสอนตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่เด็กสนใจ และมีความถนัด

วัชร บวรณสิงห์ (2544) กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมและขั้นตอนในการจัดการสอนซ่อมและสอนเสริมไว้ดังนี้

วิธีการสอนซ่อมอาจจัดได้หลายวิธี เช่น วิธีการสอนแบบตัวต่อตัว สอนเป็นกลุ่มย่อย ให้นักเรียนสอนกันเอง (เพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง) ใช้บทเรียนสำเร็จรูปหรือเครื่องช่วยสอน หรือ

ใช้วิธีการให้งานเพิ่มเติมและครูคอยช่วยให้คำแนะนำและอธิบายเพิ่มเติม สำหรับการสอนเสริมนี้ ก็อาจจัดกิจกรรมได้หลายอย่างเช่นเดียวกัน เช่น แนะนำแหล่งความรู้ให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติม ให้นักเรียนทำโครงการต่างๆ ใช้บทเรียนสำเร็จรูปหรือเครื่องช่วยสอน ให้ศึกษาจากเครือข่ายการเรียนรู้อื่นๆ เป็นต้น ในการจัดการสอนซ่อมและสอนเสริมมีขั้นตอนดังนี้

1. โรงเรียนกำหนดให้ผู้สอนได้สำรวจความสามารถของนักเรียนก่อนเปิดภาคเรียนหรือก่อนสอบและหลังจากการสอบกลางภาค โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบมาตรฐานที่โรงเรียนได้จัดหามาหรือที่ครูได้จัดทำขึ้น จัดทำระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน โดยสำรวจจากผลการสอบกลางภาคหรือปลายภาคเรียนและอาจใช้การสังเกตในเวลาที่คุณสอนตามปกติ

2. แยกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆและนักเรียนที่เรียนอ่อนตามรายวิชาต่างๆ ครูรับผิดชอบสอนซ่อมในเวลาว่างหรือนอกเวลาเรียน สำหรับนักเรียนที่เรียนเก่ง อาจไม่จำเป็นต้องจัดกลุ่มเรียนพิเศษ แต่อาจให้คำแนะนำในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเองหรือจัดชมรมตามกลุ่มความสนใจ

3. ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดช่วยประสานและอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ เช่น กำหนดห้องเรียน เวลาเรียน ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน การประสานงานกับผู้ปกครอง ฯลฯ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การสอนซ่อมและสอนเสริม เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพในตัวของผู้เรียนให้ได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูจึงควรให้ความสนใจนักเรียนเป็นรายบุคคลและวางแผนการสอนซ่อมและสอนเสริมอย่างเป็นระบบ อีกทั้งคอยประเมินผลการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

การสอนภาคปฏิบัติถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้นำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์จริง เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยมีอาจารย์เป็นผู้สอน แนะนำ ช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนประสบปัญหาในการฝึกปฏิบัติงาน ช่วยลดความวิตกกังวลและสร้างความเชื่อมั่นในการ

ฝึกปฏิบัติงานแก่ผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาจะมีคุณภาพและประสบความสำเร็จเพียงใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลเป็นสำคัญ

การนิเทศที่ดีต้องมีแผนการนิเทศทั้งระยะยาวและระยะสั้น นิเทศเป็นกลุ่มและรายบุคคล แผนการนิเทศจะช่วยเตรียมการสำหรับการปฏิบัติการ ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีระเบียบ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนิเทศ แผนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และมีระยะเวลา

แผนการนิเทศ

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2525) กล่าวว่าแผนการนิเทศคือ แผนงานซึ่งบอกโดยสังเขปว่า ครูจะให้การนิเทศแก่นักศึกษาผู้ใด เวลาใด ในเรื่องอะไรและครูจะมีวิธีประเมินผลนักศึกษาขณะทำการนิเทศอย่างไร เป็นแนวทางที่ครูใช้ในการนิเทศในหอผู้ป่วยเป็นรายบุคคล

แผนการนิเทศ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แผนการนิเทศระยะยาว เป็นแผนการนิเทศตลอดระยะเวลาที่นักศึกษากลุ่มนี้อยู่ในมารับผิดชอบของครูประจำตึกนั้น ถือเป็นขั้นตอนสำคัญอันหนึ่งในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในหอผู้ป่วยของครูประจำตึกแต่ละคน

กิจกรรมที่ควรกระทำก่อนการจัดทำแผนนิเทศระยะยาว

1. ศึกษา rotation plan ของวิทยาลัยและแผนกวิชา
2. สสำรวจชื่อ จำนวนและระยะเวลา
3. กำหนดจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้
4. กำหนดประสบการณ์ในหอผู้ป่วยที่ต้องการให้ทราบ

2. แผนการนิเทศระยะสั้น คือ แผนการนิเทศประจำวัน โดยยึดแผนระยะยาวเป็นหลัก แผนการนิเทศประจำวันจะช่วยกำหนดว่าในวันหนึ่งๆ ครูจะนิเทศนักศึกษาคนไหน สถานที่ใด และเรื่องอะไร

กิจกรรมที่ควรทำก่อนการสร้างแผนนิเทศระยะสั้น

1. ศึกษาแผนระยะยาว

2. ศึกษาประสบการณ์เดิมของนักศึกษา
3. ศึกษาผู้ป่วยและกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักศึกษาได้ทำ วางแผนการพยาบาลคร่าวๆ
4. สร้างแผน ระบุวัตถุประสงค์และกิจกรรม

หน้าที่รับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลในการนิเทศนักศึกษาในคลินิก

สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์ (2525 อ้างถึงใน อรุณ ตั้งยูวเรือง , 2534) ได้กล่าวถึงหน้าที่รับผิดชอบของครูประจำหอผู้ป่วยไว้ดังนี้

1. หน้าที่รับผิดชอบที่มีต่อผู้เรียน คือ ทำทุกวิถีทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ตามความต้องการของสถาบันและของผู้เรียนอย่างเต็มที่ ขณะฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย ช่วยและ / หรือจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้อง ได้นำความรู้ที่ได้ศึกษามาไปใช้ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อผู้ป่วย ได้เรียนรู้แนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ผิดหรือบกพร่องและช่วยให้ได้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆนอกเหนือไปจากที่ได้เรียนในห้องเรียน กิจกรรมที่สำคัญของครูประจำหอผู้ป่วยมีดังต่อไปนี้ คือ

1.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ได้แก่ การมอบหมายงาน มอบหมายผู้ป่วยให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของผู้เรียน (Assignment)

1.2 การนิเทศการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย ภายหลังที่ได้จัดประสบการณ์และมอบหมายงานให้ผู้เรียนแล้ว ครูจะติดตามให้คำแนะนำหรือชี้แนวทางต่างๆอันจะเสริมให้การเรียนรู้ดำเนินไปได้และให้ผู้เรียนเกิดทักษะทั้งในด้านการปฏิบัติและการใช้ความคิดได้อย่างเต็มที่

1.3 การประเมินผลการปฏิบัติงาน จะช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูและผู้เรียนร่วมกัน ครูและผู้เรียนอาจทำการประเมินผลร่วมกัน โดยยึดเป้าหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และอาจจะต้องใช้วิธีประเมินหลายๆวิธี

1.4 การจัดการสอนในหอผู้ป่วย เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยเสริมและขยายขอบข่ายการเรียนรู้ ตลอดจนประสบการณ์ในขอบข่ายที่ต้องการ เป็นกิจกรรมที่จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

2. หน้าที่รับผิดชอบในฐานะครูประจำหอผู้ป่วย

2.1 ในกรณีทีครุประจำหอผู้ป่วยและครูที่ทำการสอนในห้องเรียนไม่ใช่ครูคนเดียวกัน ก็จำเป็นจะต้องทำงานเกี่ยวข้องกัน วางแผนร่วมกันเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในหอผู้ป่วยมีความสอดคล้องหรือเสริมการสอนในห้องเรียน

2.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ ร่วมหรือช่วยกันแก้ปัญหาหรือหาแนวทางปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับของทั้งทางฝ่ายบริการพยาบาลและฝ่ายการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ได้พัฒนานิสัยการปฏิบัติงานที่ดี และมีความยุ่งยากสับสนในด้านการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.3 สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้เรียน ครูควรสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น มีความเข้าใจ และเห็นใจผู้เรียน ละเว้นการกระทำที่ทำให้เกิดความเครียดหรือความกังวลเกินกว่าจำเป็น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

2.4 สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้ป่วยและญาติ เพราะผู้ป่วยนั้นเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนในหอผู้ป่วย การเรียนการสอนจะไม่ได้รับผลเท่าที่ควร ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือและความสนใจจากผู้ป่วยและญาติ

2.5 มีการติดต่อสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับแพทย์ผู้ซึ่งรับผิดชอบในการรักษาผู้ป่วยโดยตรง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆของผู้ป่วย ตลอดจนข้อคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

จะเห็นได้ว่า อาจารย์พยาบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศนักศึกษาในคลินิก จะต้องจัดเตรียม วางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาคปฏิบัติที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาพยาบาลและต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมืออันจะช่วยให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร เป็นข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ว่า บรรลุตาม

จุดประสงค์ของการเรียนรู้และตามความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ นอกจากนี้ยังทำให้ครูทราบว่าการสอนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไร มีจุดบกพร่องจุดใดบ้างที่ควรปรับปรุงแก้ไข

พนัส หันนาคินทร์ (2513) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการประเมินผลการเรียนว่ามี 2 ลักษณะคือ

1. ประเมินผลความก้าวหน้า (formative evaluation) เพื่อตรวจสอบดูว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร มากน้อยเพียงใด ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแก้ไขตอนใด
2. ประเมินผลรวม (summative evaluation) เพื่อดูว่า เมื่อสิ้นสุดการศึกษาไปภาคหนึ่งๆแล้ว ผู้เรียนประสบความสำเร็จอยู่ในระดับใด

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2527) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและการประเมินผลว่า

การวัดผลคือ การกำหนดตัวเลขแทนคุณลักษณะที่ต้องการวัดด้วยระเบียบวิธีที่เชื่อถือได้ ในการวัดนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. คุณลักษณะที่ต้องการวัด
2. ระเบียบวิธีการวัด
3. ผลการวัด

-คุณลักษณะที่ต้องการวัดได้แก่ ทักษะในการเรียนรู้ต่างๆ

-ระเบียบวิธีการวัดได้แก่ การทดสอบ การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ หรือข้อมูลจากการจดบันทึกด้วยวิธีอื่น

-ผลการวัด คือ ตัวเลขซึ่งเรียกว่า “คะแนน”

การประเมินผลคือ การใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลขและ/ หรือที่ไม่เป็นตัวเลข สำหรับตัดสินเกี่ยวกับระดับความสามารถของผู้เรียนหรือค้นหาปัญหาต่างๆ ด้านการเรียนการสอน

การวัดผลการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้น ครูจะต้องให้ความสนใจต่อความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนอยู่ตลอดเวลาและควรจัดให้มีการทดสอบความรู้ของผู้เรียนเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการเรียนรู้อยู่เสมอ โดยการถามความรู้ของผู้เรียน การสังเกต การมอบหมายงานให้ทำและในปลายภาคเรียนก็จัดให้มีการสอบ เพื่อทดสอบความรู้ของผู้เรียนโดยตรงอีกด้วย ส่วนผลที่ได้จะเก็บบันทึกไว้เพื่อรายงานความก้าวหน้าในการเรียนให้ผู้ปกครอง

ทราบต่อไป ผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลนั้น จะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ครูได้กำหนดไว้และกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วย่อมต้องมีพฤติกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งมีความสามารถตามที่ได้กำหนดไว้ด้วยและเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องออกแบบทดสอบรวมทั้งประเมินผลของคะแนนที่ได้มาด้วย

กาญจนา คุณารักษ์ (2527) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้ผู้สอนและโรงเรียน รู้ถึงผลผลิตของหลักสูตรว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการประเมินนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การประเมินผลจะทำให้ผู้เรียนได้รับความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการปรับปรุงตนเองได้สำหรับผู้ที่เรียนอ่อนและเป็นกำลังใจที่จะส่งเสริมให้มานะพยายามต่อไป สำหรับผู้เรียนเก่ง โรงเรียนควรจะสนับสนุน ดูแลให้ครูทุกคนมีทักษะการวัดและประเมินผลและให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางด้านนี้ไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมด้านอื่นๆ นอกจากนี้โรงเรียนควรจะวางแผนการประเมินผลในทุกๆด้าน เพื่อนำผลไปปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ปรีชา เศรษฐีธร (2527 อ้างถึงใน อรุณ ตั้งขวัญเรื่อง ,2534) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลในการศึกษาพยาบาลว่า แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. การประเมินผลภาคทฤษฎี ประกอบด้วย การประเมินผลระหว่างภาคเรียนและการประเมินผลปลายภาคเรียน โดยวิธีการสอบข้อเขียน
2. การประเมินผลภาคปฏิบัติงาน จะใช้วิธีการประเมินผลหลายๆวิธี เช่น การสังเกต การสอบถาม การให้ทดลองทำ การบันทึกพฤติกรรม การบันทึกสังคมมิติ การตรวจสอบสิ่งที่ปฏิบัติ ฯลฯ

วัชร บุณณสิงห์ (2544) ได้กล่าวถึงการวัดและการประเมินผลการเรียนว่าเป็นงานหนึ่งของงานการบริหารหลักสูตรที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติและควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนดังนี้

1. การประเมินผลการเรียน โรงเรียนจะต้องทำเป็น 2 ลักษณะคือ ประเมินผลเพื่อเป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งจะต้องทำทั้งก่อนการเรียน เพื่อทราบพื้นฐานความรู้ของนักเรียนเพื่อการปรับพื้นฐานความรู้และการจัดกลุ่มนักเรียน และการประเมินระหว่างเรียน เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนและการสอนซ่อมเสริม และประเมินหลังเรียนเพื่อตัดสินผลการเรียน

2. การประเมินผลการเรียน ต้องประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาที่โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้กำหนด หากนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของจุดประสงค์ข้อใด โรงเรียนต้องจัดสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการสอบแก้ตัว การประเมินนี้ประเมินเป็นรายวิชาและเป็นภาคเรียน

3. โรงเรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนของตนเอง โดยยึดถือแนวปฏิบัติที่กระทรวงศึกษาธิการได้วางแนวทางไว้และถ้าทุกอย่างเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นสามารถตัดสินและอนุมัติผลการเรียนและการจบการศึกษาได้

สรุปได้ว่าการประเมินผลการเรียนการสอน คือ กระบวนการของการใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน ผลที่ได้จากการประเมินทำให้ (1) ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน (2) ใช้ในการจัดสอนซ่อมเสริม (3) ใช้ตัดสินผลการเรียน (4) เพื่อรายงานให้ผู้ปกครองทราบ (5) ใช้แนะแนวนักเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับทักษะของแต่ละคนและ (6) เพื่อวางแผนจัดการศึกษา (กาญจนา คุณารักษ์, 2527)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กันตยา เพิ่มผล (2529) ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู พบว่าการใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ นั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมด้านสถานที่อันได้แก่ ห้องฝึกปฏิบัติการ อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน แต่ได้รับเชิญมาเป็นวิทยากรพิเศษให้นักศึกษาฟัง นักศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมในการเรียนและมีความสนใจในการเรียนวิชานี้ ส่วนในเรื่องการปฏิบัติการใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้มีการจัดทำแผนการสอนและใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย อาจารย์ผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติและยังได้มีการนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาด้านวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนอยู่เสมอและได้มีการวัดและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในด้านความพร้อมของห้องฝึกปฏิบัติงาน ปัญหาในด้านการเตรียมบุคลากรทางการสอน ปัญหาในด้านการจัดทำแผนการสอนและปัญหาในด้านเครื่องมือสำหรับฝึกงานของนักศึกษา

ยงยุทธ เกษสาคร (2529) ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรธุรกิจการท่องเที่ยว ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู พบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดในการจัดทำแผนการสอนแนวการสอน เอกสารประกอบหลักสูตรและคู่มือครู คือ ขาดเอกสารตำราเพื่อการศึกษาค้นคว้าและในด้านการเตรียมอาจารย์ผู้สอนเพื่อการใช้หลักสูตร ไม่มีโอกาสเตรียมตัวล่วงหน้าว่าจะได้สอนในวิชาใด เนื่องจากขาดแผนระยะยาวที่จะกำหนดตัวผู้สอนรายวิชาต่างๆ ด้านการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนคือ หลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการประเมินผลและเอกสารประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ด้านการใช้แหล่งวิทยากร คือ งบประมาณที่จะนำมาช่วยส่งเสริมการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาในแหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระมีไม่เพียงพอ ปัญหาการใช้หลักสูตรธุรกิจการท่องเที่ยวของอาจารย์ผู้สอน คือ ไม่มีเวลาเตรียมการสอนได้เต็มที่เท่าที่ควร ด้านการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน คือ งบประมาณ

ไม่เพียงพอ ด้านเทคนิคและวิธีสอนรวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียน คือ ขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสอนแผนใหม่และระเบียบวิธีวัดและประเมินผล

นางเยาว์ ฤทธิเรืองเดช (2532) ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู พบว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่กำหนดนโยบายการใช้หลักสูตรโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอน แผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน สำรวจความพร้อมของบุคลากรก่อนการใช้หลักสูตร มีการเชิญวิทยากรมาสอน พิจารณาอาจารย์เข้าสอนโดยใช้วุฒิทางการศึกษา จัดแผนการเรียนการสอนและตารางสอนตามความพร้อมของบุคลากร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ สภาพวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือทันสมัยแต่มีไม่เพียงพอ เลือกแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการสำหรับส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงาน โดยให้มีลักษณะงานตรงกับวิชาที่สอน อาจารย์ผู้สอนเตรียมการสอนทุกครั้ง มีการชี้แจงแผนการเรียน แผนปฏิบัติงาน จุดมุ่งหมายในการเรียนแต่ละวิชาและการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้นักศึกษาทราบ มีกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน วิธีสอนที่ใช้กันมากที่สุดคือ การบรรยาย มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า วิธีวัดผลที่ใช้มากที่สุดคือ แบบทดสอบ ส่วนปัญหาในการใช้หลักสูตรได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ การขาดเอกสารตำราสำหรับค้นคว้าและเอกสารประกอบการหลักสูตรและการสอนมีไม่เพียงพอ จำนวนบุคลากรที่มีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชาและอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้มีไม่เพียงพอ ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์ แหล่งวิทยาการสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระมีจำนวนไม่พอในท้องถิ่น ช่วงเวลาฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาน้อยเกินไป ยังไม่มีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถวัดและประเมินผลได้อย่างสม่ำเสมอ

อรุณ ตั้งยูวเรือง (2534) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พบว่า วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตร จัดทำแผนแม่บท แผนการสอนและแผนการนิเทศ กำหนดให้อาจารย์จัดทำเอกสาร

ประกอบการสอน มีการเตรียมบุคลากร สำนวความพร้อมของอาจารย์ สำนวสื่อนการเรียนการสอน สำนวหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติมในห้องสมุด ติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก ล่วงหน้า ลักษณะการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน คือ อาจารย์ นิเทศดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด อาจารย์ส่วนใหญ่เตรียมการสอนทุกครั้ง วิธีที่ใช้สอนภาคทฤษฎีมากที่สุด คือ การบรรยาย วิธีที่ใช้สอนภาคปฏิบัติมากที่สุด คือ การสาธิตและการประชุมปรึกษาการพยาบาล อาจารย์ชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า วิธีที่ใช้วัดผลภาคทฤษฎีมากที่สุด คือ การทดสอบและวิธีที่ใช้วัดผลภาคปฏิบัติมากที่สุด คือ การใช้แบบฟอร์มการประเมิน ส่วนปัญหาการใช้หลักสูตร ได้แก่ อาจารย์ไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน เพราะมีงานต้องรับผิดชอบมาก อาจารย์ในแต่ละแผนกวิชามีไม่เพียงพอ สัดส่วนระหว่างอาจารย์-นิเทศก์ต่อจำนวนนักศึกษาไม่เหมาะสม สื่อนการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ขาดเอกสารตำราสำหรับค้นคว้า ห้องเรียนไม่เพียงพอและมีขนาดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ไม่สามารถให้บริการขนพาหนะได้ทุกครั้ง อาจารย์ขาดทักษะการสอนแบบเน้นชุมชนและไม่มีเกณฑ์มาตรฐานในการวัดและประเมินผลร่วมกัน

ลัดดาศรี อุสมสารเสวี (2535) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ พบว่าโครงสร้างหลักสูตรมีลักษณะเฉพาะ คือ มีการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี มีการสำวความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนก่อนรับนักศึกษา ผู้บริหารทั้งสองสหวิทยาลัยสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนาตามสาขาวิชาที่สอน สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน จัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการด้านหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่ถนัดและสนใจในการเรียนการสอน กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูมากที่สุด อาจารย์ผู้สอนใช้เครื่องฉายข้ามศีรษะ ประกอบคำบรรยายมากที่สุด การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์ในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ มีการเน้นที่ความรู้ ความเข้าใจ ส่วนในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เน้นวิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนในการทำงาน ส่วนปัญหาในการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาด้านโครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่ชัดเจน เนื้อหาในบางรายวิชาซ้ำซ้อนกัน ขาดวิทยากรและบุคลากรที่มีคุณภาพ ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาเดียวกัน

วิธีการที่วิทยาลัยจัดเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียนให้นักศึกษาไม่เหมาะสม อาจารย์ผู้สอนไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากมีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบมาก ทั้งในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือและสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ขาดเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาชีพครู อาจารย์ผู้สอนขาดความชำนาญในการวัดผลและประเมินผล วิทยาลัยขาดการติดตามผลการประเมินและเกณฑ์การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำแนกความสามารถของผู้เรียนได้ไม่ชัดเจน

อัจฉรา นิยามภา (2538) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษตามโครงการทดลองสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการโดยมีการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการประชุมและแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการเตรียมบุคลากร โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนปกติในการสอนภาษาอังกฤษและมีห้องปฏิบัติการทางภาษา ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและใช้วิธีสอนแบบที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งประกอบด้วยวิธีสอนแบบฟัง-พูด การฝึกลีลามือโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะที่โรงเรียนจัดทำขึ้น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังได้จัดทำวัสดุหลักสูตรเพิ่มเติม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดสอนซ่อมเสริม ประเมินผลโดยการตรวจผลงานนักเรียน มีการนิเทศติดตามผลโดยการสอบถามและสังเกตการสอนในชั้นเรียน ปัญหาการดำเนินงานพบว่า มีปัญหาในด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน เนื่องจากนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ไม่ชัดเจน มีปัญหาในการเตรียมบุคลากรเนื่องจากครูผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่ได้จบการศึกษาทางด้านการสอนภาษาอังกฤษโดยตรง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนมีงานรับผิดชอบหลายด้านและพื้นฐานความรู้ของนักเรียนต่างกันมาก รวมทั้งมีเวลาจำกัด สำหรับปัญหาการจัดทำและใช้วัสดุหลักสูตร พบว่าขาดเอกสารที่ใช้ประกอบในการจัดทำ

นันทนา ประกอบนนท์ (2540) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏ พบว่า ด้านการจัดทำเอกสารและคู่มือการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่จัดทำ

เอกสารประกอบการสอนโดยจัดทำด้วยตนเอง ด้านการเตรียมบุคลากรส่วนใหญ่จัดทำคู่มือให้ศึกษาด้วยตนเอง ด้านการบริหารและบริการหลักสูตร ส่วนใหญ่จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้อาจารย์และนักศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่พบว่า เนื้อหาวิชามีความซ้ำซ้อนกัน การเตรียมการสอนส่วนใหญ่เตรียมการสอนทุกครั้งที่กำหนดสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ให้นักศึกษาค้นคว้าทำรายงาน การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนส่วนใหญ่ให้นักศึกษาผลิตสื่อการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนส่วนใหญ่ประเมินด้านความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติงาน ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรส่วนใหญ่ใช้วิธีสอบถามอาจารย์ผู้สอน

วิไลพร เรือนศรี (2544) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ (1) มีการวางแผนการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กและมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้พัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง (2) มีการเตรียมบุคลากรโดยผู้บริหารโรงเรียนได้พิจารณาจัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอนและได้ส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มีการเตรียมผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้วยการปฐมนิเทศผู้ปกครอง (3) เอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร ที่จัดให้กับครูได้แก่ หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการและคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี) ของกรมวิชาการ (4) มีการจัดบริการสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์โดยผู้บริหารโรงเรียนให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สำรวจ แล้วรายงานผลต่อผู้บริหาร โรงเรียนและใช้หลักการเลือกสื่อ เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ ด้วยการพิจารณาความสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก (5) การจัดอาคารสถานที่และการใช้แหล่งวิทยาการในท้องถิ่น มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้และมีการนำแหล่งวิทยาการจากภายนอกท้องถิ่นมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรม (6) มีการดำเนินการนิเทศและติดตามผล (7) มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบในเรื่องแนวทางและวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่วนด้านการดำเนินงานการจัด

กิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ (1) ผู้บริหารโรงเรียนจัดหาเอกสารหลักสูตรมาให้ครูศึกษา แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดกิจกรรม (2) มีการวางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก (3) ครูทุกคนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางกิจกรรมประจำวันเพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน (4) มีการเลือกใช้สื่อ เครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ครูใช้สื่อของจริง สื่อธรรมชาติและ (5) มีการประเมินพัฒนาการเด็กโดยการใช้วิธีสังเกตและจดบันทึก

ศักรินทร์ สุ่มบุญ (2544) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาการใช้หลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการเรียนการสอน พบว่า (1) ด้านการบริหารหลักสูตร สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากรโดยประชุมทำแผนแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตร จัดอาจารย์เข้าสอนตามความสามารถ ความถนัด ประสบการณ์ของอาจารย์ จัดตารางสอนคำนึงถึงความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชาที่แตกต่างกัน จัดแผนการเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปให้เรียนภายใน 4 ภาคเรียนแรก จัดบริการวัสดุหลักสูตร ให้การสนับสนุนอาจารย์ใช้และผลิตสื่อการสอน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งค้นคว้า IT จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆแก่ผู้ใช้หลักสูตร มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยจัดประชุมอบรมสัมมนา เรื่องการจัดการเรียนการสอน ประชาสัมพันธ์หลักสูตรใน Web Site ของสถาบันอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร ด้านปัญหา พบว่า สถาบันมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดห้องเรียนเฉพาะ ขาดการนิเทศติดตามผลหลักสูตรที่ต่อเนื่อง ขาดการวางแผนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการเฉพาะในบางสถาบันและขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการพัฒนาหลักสูตร (2) ด้านการเรียนการสอน ได้วางแผนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน อาจารย์ได้รับการสนับสนุนให้จัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน อาจารย์แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักศึกษาทราบเสมอ ไม่มีการจัดสอนเสริม อาจารย์ใช้วิธีวัดและประเมินผลการเรียนรู้หลายวิธีประกอบกัน ด้านปัญหา พบว่า ขาดคู่มืออาจารย์และหนังสือเรียน นักศึกษามีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันมาก อาจารย์ผู้สอนขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและอาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจรายวิชาการศึกษาทั่วไปที่เป็นลักษณะบูรณาการน้อย

จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการนำหลักสูตรไปใช้นั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ นับตั้งแต่การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนซึ่งได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การจัดทำแผนการสอนและการจัดแผนการเรียน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตรได้แก่ การบริหารและการบริการหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางเรียน การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร การจัดงบประมาณ อาคารสถานที่และแหล่งฝึก สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนได้แก่ การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร การใช้เอกสารหลักสูตร การเตรียมการสอนและจัดทำกำหนดการสอน เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน แผนการนิเทศ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและต้องรู้บทบาทหน้าที่ในการใช้หลักสูตรและการแปลงหลักสูตรไปสู่แนวปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 และเป็นวิทยาลัยพยาบาลนำร่องในโครงการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของสถาบันการศึกษาในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 5 แห่ง คือ

1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท
2. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์
3. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี
4. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์
5. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี

ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามรายละเอียด ดังนี้
ผู้บริหาร ได้แก่

1. ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล	จำนวน	5	คน
2. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล	จำนวน	20	คน
	รวม	25	คน
อาจารย์ผู้สอน	จำนวน	134	คน

การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มประชากรทั้งหมด รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 159 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีทั้งหมด 2 แบบ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview)และแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามปลายเปิด ซึ่งรายละเอียดของเครื่องมือแต่ละประเภทมีดังต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล เรื่อง การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร 3 ด้าน คือ (1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน (2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร (3) การจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งบริหาร อายุราชการ หน้าที่รับผิดชอบในการสอน / นิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็นคือ (1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การวางแผน การใช้หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การจัดแผนการเรียน (2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดทำตารางเรียน การจัดบริการสื่อ การเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การจัดงบประมาณ (3) การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน แผนการนิเทศ การวัดและประเมินผล การเรียนการสอน ตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็นคือ (1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การวางแผน การใช้หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การจัดแผนการเรียน (2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดทำตารางเรียน การจัดบริการสื่อ

การเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การจัดงบประมาณ (3) การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน แผนการนิเทศ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน เรื่อง การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตร 3 ด้านคือ (1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน (2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร (3) การจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน หน้าที่รับผิดชอบในการสอน / นิเทศ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 โดยผู้วิจัยสอบถามใน 3 ประเด็น คือ (1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน (2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน (3) การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร การใช้เอกสารหลักสูตร การเตรียมการสอนและการจัดทำกำหนดการสอน เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน แผนการนิเทศ การวัดและประเมินผล การเรียนการสอน

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 โดยผู้วิจัยสอบถามใน 3 ประเด็น คือ (1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน (2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน (3) การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร การใช้เอกสารหลักสูตร การเตรียมการสอนและการจัดทำกำหนดการสอน เทคนิควิธีสอนและการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน แผนการนิเทศ การวัดและประเมินผล การเรียนการสอน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า ตำรา วารสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด
2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของสถาบันพระบรมราชชนก
3. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญตามกรอบแนวคิดที่วางไว้
4. นำเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแก้ไขปรับปรุง
6. นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาแล้ว ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และพร้อมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 5 แห่ง
2. ผู้วิจัยประสานงานวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 5 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ รวมทั้งการนัดหมายวันและเวลาในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยเดินทางไปยังวิทยาลัยพยาบาล ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ตามวัน – เวลาที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทั้งหมด แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ผลตามระเบียบวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (ฉบับที่ 1) ซึ่งมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ฉบับที่ 2) ซึ่งมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การคำนวณหาค่าสถิติ ใช้สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ ดังนี้ (ประกอบ กรรมสูตร, 2529)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ให้ข้อมูลในรายการนั้น}}{\text{จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และรองผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และใช้แบบสอบถามลักษณะแบบสำรวจรายการและคำถามปลายเปิด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับในการนำเสนอ ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ในรูปของการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

(1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและ

เอกสารประกอบหลักสูตร

1.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร

1.3 การจัดทำแผนการสอน

1.4 การจัดแผนการเรียน

(2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

2.1 การเตรียมบุคลากร

- 2.2 การจัดครูเข้าสอน
- 2.3 การจัดตารางเรียน
- 2.4 การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร
- 2.5 การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก
- 2.6 สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน
- 2.7 การจัดงบประมาณ
- (3) การจัดการเรียนการสอน
  - 3.1 เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.2 การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน
  - 3.3 แผนการนิเทศ
  - 3.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยายตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

- (1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
  - 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
  - 1.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร
  - 1.3 การจัดทำแผนการสอน
  - 1.4 การจัดแผนการเรียน
- (2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร
  - 2.1 การเตรียมบุคลากร
  - 2.2 การจัดครูเข้าสอน
  - 2.3 การจัดตารางเรียน
  - 2.4 การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร
  - 2.5 การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก
  - 2.6 สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน
  - 2.7 การจัดงบประมาณ

(3) การจัดการเรียนการสอน

- 3.1 เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.2 การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน
- 3.3 แผนการนิเทศ
- 3.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ข้อมูลจากแบบสอบถามมี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล ในรูปของการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ในรูปของการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

(1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

- 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
- 1.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร
- 1.3 การจัดทำแผนการสอน

(2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

- 2.1 การเตรียมบุคลากร
- 2.2 การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก
- 2.3 สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

(3) การจัดการเรียนการสอน

- 3.1 การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร
- 3.2 การใช้เอกสารหลักสูตร
- 3.3 การเตรียมการสอนและการจัดทำกำหนดการสอน
- 3.4 เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.5 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 3.6 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

- 3.7 การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม
- 3.8 การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน
- 3.9 แผนการนิเทศ
- 3.10 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ในรูปของการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

(1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

- 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
- 1.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร
- 1.3 การจัดทำแผนการสอน

(2) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

- 2.1 การเตรียมบุคลากร
- 2.2 การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก
- 2.3 สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

(3) การจัดการเรียนการสอน

- 3.1 การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร
- 3.2 การใช้เอกสารหลักสูตร
- 3.3 การเตรียมการสอนและการจัดทำกำหนดการสอน
- 3.4 เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.5 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 3.6 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน
- 3.7 การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม
- 3.8 การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน
- 3.9 แผนการนิเทศ
- 3.10 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล

สถานภาพ	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	2	8.00
- หญิง	23	92.00
2. อายุ		
- 21-25 ปี	-	-
- 26-30 ปี	-	-
- 31-35 ปี	1	4.00
- 36-40 ปี	3	12.00
- 41-45 ปี	8	32.00
- มากกว่า 45 ปี	13	52.00
3. วุฒิสถูคทางการศึกษา		
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	-	-
- ปริญญาโท	21	84.00
- ปริญญาเอก	4	16.00
- อื่นๆ	-	-
4. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ผู้อำนวยการ	5	20.00
- รองผู้อำนวยการ	20	80.00
- อื่นๆ	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร		
- ต่ำกว่า 5 ปี	20	80.00
- 5 – 10 ปี	4	16.00
- 11 – 15 ปี	1	4.00
- 16 - 20 ปี	-	-
- มากกว่า 20 ปี	-	-
6. อายุราชการ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	7	28.00
- 20 – 25 ปี	9	36.00
- 26 – 30 ปี	6	24.00
- มากกว่า 30 ปี	3	12.00
7. หน้าที่รับผิดชอบในการสอน / นิเทศการฝึกปฏิบัติงาน		
- สอนภาคทฤษฎี	6	24.00
- นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ	-	-
- สอนภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ	19	76.00

จากตารางที่ 1 แสดงสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 25 คน
ปรากฏผลดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 92.00 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ
8.00

เมื่อพิจารณาด้านอายุ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ

52.00 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41 - 45 ปีและ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.00 และ 12.00 ตามลำดับ

ด้านวุฒิสูงสุดทางการศึกษา พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 84.00 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 16.00

ตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 80.00 และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 20.00 สำหรับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ทั้งตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ ดำรงตำแหน่งระหว่าง 5 - 10 ปีและ 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.00 และ 4.00 ตามลำดับ

ส่วนอายุราชการนั้น พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 20 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมามีอายุราชการต่ำกว่า 20 ปีและมีอายุราชการระหว่าง 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.00 และ 24.00 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในด้านหน้าที่รับผิดชอบในการสอนและนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่สอนทั้งภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 76.00 และสอนภาคทฤษฎี คิดเป็นร้อยละ 24.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของผู้บริหาร
ในวิทยาลัยพยาบาล

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของการปฏิบัติของผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้าน
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
<u>การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร</u>		
<u>และเอกสารประกอบหลักสูตร</u>		
1. เอกสารที่ใช้ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ คือ (N = 25)		
- หลักสูตรแม่บท	24	96.00
- คู่มือการใช้หลักสูตร	18	72.00
- แผนการสอน	9	36.00
- คู่มือครู	6	24.00
- ระเบียบการวัดผล	12	48.00
- หนังสือเรียน	6	24.00
<u>การวางแผนการใช้หลักสูตร</u>		
2. แนวทางในการใช้หลักสูตรของวิทยาลัย คือ (N = 25)		
- แนวทางตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข	16	64.00
- แนวทางตามนโยบายของสถาบันพระบรม		
ราชชนก	24	96.00
- แนวทางตามนโยบายของวิทยาลัยพยาบาล	22	88.00
- จุดหมาย หลักการ โครงการและเกณฑ์การใช้		
หลักสูตร	14	56.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
- คู่มือการใช้หลักสูตร	10	40.00
3. วิธีดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตร คือ (N = 25)		
- ผู้อำนวยการวางแผนร่วมกับหัวหน้ากลุ่มวิชา	19	76.00
- ตั้งคณะกรรมการเพื่อการวางแผนโดยเฉพาะ	19	76.00
- ประชุมอาจารย์ในวิทยาลัยเพื่อร่วมกันวางแผน	23	92.00
4. การเตรียมการก่อนการใช้หลักสูตร ได้แก่ (N = 25)		
- เตรียมด้านบุคลากร	25	100.00
- เตรียมตำรา เอกสารและอุปกรณ์	25	100.00
- เตรียมงบประมาณ	24	96.00
- เตรียมครุภัณฑ์ในห้องเรียนและห้องฝึกปฏิบัติการ	23	92.00
- เตรียมแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ	24	96.00
<u>การจัดทำแผนการสอน</u>		
5. วิธีการสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน คือ (N = 25)		
- จัดสรรงบประมาณสนับสนุน	14	56.00
- ให้บริการด้านเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า	20	80.00
- ให้บริการวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำ	17	68.00
- จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อทำแผนการสอน	21	84.00
<u>การจัดแผนการเรียน</u>		
6. เกณฑ์ในการพิจารณาการจัดแผนการเรียน คือ (N = 25)		
- ยึดโครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลัก	25	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
- จัดให้สอดคล้องกับจุดหมายและหลักการของหลักสูตร	24	96.00
- คำนึงถึงความพร้อมและทรัพยากรของโรงเรียนที่มีอยู่ในขณะนั้น	11	44.00
- ความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครองและความสามารถของผู้เรียน	14	56.00
- สภาพทางกายภาพ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน	15	60.00
- ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลและระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	12	48.00
- เงื่อนไขหรือความต้องการของสถาบันชั้นสูง	5	20.00
7. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดแผนการเรียน ได้แก่ (N = 25)		
- ผู้บริหาร / รองวิชาการ	25	100.00
- อาจารย์	20	80.00
- ผู้ทรงคุณวุฒิ	8	32.00
- นักศึกษา	10	40.00

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำนวน 25 คน ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ปรากฏผลดังนี้

ด้านการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า เอกสารที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจส่วนใหญ่คือ หลักสูตรแม่บท คิดเป็นร้อยละ 96.00 รองลงมาคือ คู่มือการใช้หลักสูตรและระเบียบการวัดผล คิดเป็นร้อยละ 72.00 และ 48.00 ตามลำดับ

ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร พบว่า แนวทางในการใช้หลักสูตรของวิทยาลัยนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช้แนวทางตามนโยบายของสถาบันพระบรมราชชนก คิดเป็นร้อยละ 96.00 รองลงมาคือ แนวทางตามนโยบายของวิทยาลัยพยาบาลและแนวทางตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 88.00 และ 64.00 ตามลำดับ

สำหรับการดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรของวิทยาลัย พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการประชุมอาจารย์ในวิทยาลัยเพื่อร่วมกันวางแผน คิดเป็นร้อยละ 92.00 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการวางแผนร่วมกับหัวหน้ากลุ่มวิชา รวมทั้งตั้งคณะกรรมการเพื่อการวางแผนโดยเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 76.00 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาถึงการเตรียมการก่อนการใช้หลักสูตรของวิทยาลัย พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการเตรียมด้านบุคลากร รวมทั้งเตรียมตำรา เอกสารและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือ การเตรียมงบประมาณ รวมทั้งเตรียมแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 96.00 เท่ากัน

ด้านการจัดทำแผนการสอน พบว่า วิธีการสนับสนุนการจัดทำแผนการสอนที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้คือ จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 84.00 รองลงมาคือ ให้บริการด้านเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้าและให้บริการวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำ คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 68.00 ตามลำดับ

ด้านการจัดแผนการเรียน พบว่า เกณฑ์ในการพิจารณาการจัดแผนการเรียนที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้คือ ยึดโครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ จัดให้สอดคล้องกับจุดหมายและหลักการของหลักสูตรและสภาพทางกายภาพ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 96.00 และ 60.00 ตามลำดับ

สำหรับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดแผนการเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าส่วนใหญ่คือ
ผู้บริหาร / รองวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ อาจารย์และนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ
80.00 และ 40.00 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของการปฏิบัติของผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
<u>การเตรียมบุคลากร</u>		
1. การเตรียมบุคลากรก่อนนำหลักสูตรไปใช้		
- ไม่ได้เตรียม	-	-
- เตรียม	25	100.00
1.1 วิธีการเตรียม คือ (N = 25)		
- ประชุมทำแผนและแนวปฏิบัติเพื่อชี้แจงแก่ อาจารย์ผู้สอน	18	72.00
- จัดประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่	25	100.00
- จัดอบรม / สัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ หลักสูตร	25	100.00
- จัดประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตร	20	80.00
- จัดศึกษาดูงานในสถาบันการศึกษาแห่งอื่น	5	20.00
- แจกเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอน ได้ศึกษา	25	100.00
- ส่งเสริมให้อาจารย์ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยจัด บริการเอกสาร คู่มือหลักสูตรและวัสดุอุปกรณ์	15	60.00
- สสำรวจ ประเมินความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน ก่อนการใช้หลักสูตรทุกภาคเรียน	6	24.00
- เชิญวิทยากรให้ความรู้แก่อาจารย์ผู้สอน	15	60.00
- ส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนลาศึกษาต่อ	6	24.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
2. วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนในการใช้หลักสูตรนี้ คือ (N = 25)		
- สนับสนุนให้เข้าอบรมหรือดูงานระยะสั้น	21	84.00
- สนับสนุนให้ลาศึกษาต่อ	18	72.00
- จัดประชุมปฏิบัติการทางวิชาการ	21	84.00
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	19	76.00
- จัดบริการสื่อที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	14	56.00
- จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้	10	40.00
3. วิธีการในการรักษาบุคลากรให้คงอยู่กับหน่วยงาน คือ (N = 25)		
- มอบหมายงานตามความชอบและความสามารถของอาจารย์แต่ละคน	22	88.00
- แสดงความยอมรับและชื่นชมในผลงาน	24	96.00
- เปิดโอกาสที่จะก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานตามความสามารถ	24	96.00
- กระทำตนเป็นที่พึ่งหรือที่ปรึกษาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา	22	88.00
- จัดสถานที่ในการทำงานให้เหมาะสมพร้อมเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน	21	84.00
- ให้เกียรติและความเป็นกันเอง	23	92.00
- เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ	25	100.00
- เลือกใช้สื่อหรือเครื่องมือในการบริหารได้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล	16	64.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
- ใช้อำนาจหน้าที่อย่างถูกต้อง ยุติธรรมและเสมอภาคกัน	22	88.00
- พิจารณาให้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับงานที่ทำ	9	36.00
- ปูนบำเหน็จความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ	9	36.00
- จัดสวัสดิการให้ตามสมควร	15	60.00
การจัดครูเข้าสอน		
4. การมีส่วนร่วมในการจัดอาจารย์เข้าสอน		
- ไม่มีส่วนร่วม	1	4.00
- มีส่วนร่วม	24	96.00
4.1 ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ (N = 24)		
- ร่วมพิจารณาคูณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนในเรื่องคุณวุฒิ	21	87.5
- ร่วมพิจารณาความรู้ ความสามารถของอาจารย์ผู้สอน	23	95.83
- ร่วมพิจารณาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ผู้สอน	19	79.17
- พิจารณาความสนใจของอาจารย์ผู้สอน	14	58.33
4.2 หลักเกณฑ์ในการจัดอาจารย์เข้าสอน คือ (N = 24)		
- จัดตรงตามความสามารถ ความถนัด ประสิทธิภาพของอาจารย์	23	95.83
- จัดตามวุฒิและวิชาเอก	24	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
- จัดตามความสมัครใจและความสนใจของ อาจารย์	21	87.50
- จัดโดยคำนึงถึงภาระงานสอนที่วิทยาลัย มอบหมาย	14	58.33
- จัดโดยเฉลี่ยปริมาณคาบเวลาสอนของอาจารย์ ให้ใกล้เคียงกัน	8	33.33
<u>การจัดตารางเรียน (ตารางสอน)</u>		
5. การมีส่วนร่วมในการจัดตารางเรียน		
- ไม่มีส่วนร่วม	5	20.00
- มีส่วนร่วม	20	80.00
5.1 หลักเกณฑ์ในการจัดตารางเรียน คือ (N = 20)		
- บรรจุวิชาและเวลาเรียนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ ในหลักสูตร	17	85.00
- วิชาที่มีความสำคัญมากจัดจำนวนเวลาเรียนให้ มากกว่าบางวิชา	4	20.00
- กำหนดเวลาเรียนโดยคำนึงถึงลักษณะวิชา ความ ยากง่าย ลักษณะและธรรมชาติของวิชาและ จิตวิทยาการเรียนรู้	14	70.00
- วิชาที่มีเนื้อหายากไม่จัดหลายคาบในวันเดียวกัน	9	45.00
- วิชาที่มีการปฏิบัติมากจัดเป็นคาบต่อเนื่องกัน	7	35.00
- วิชาที่มีการฝึกปฏิบัติหรือทดลอง ไม่จัดวันเรียน ติดกัน	6	30.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N =25)	ร้อยละ
- จัดจำนวนคาบหรือเวลาเรียนในช่วงเช้ามากกว่าช่วงบ่าย	4	20.00
- จัดเวลาโดยคำนึงถึงผู้สอนทั้งจำนวนคาบที่สอนและความต่อเนื่องของคาบสอน	12	60.00
- จัดวิชาที่มีเงื่อนไขลงก่อน	14	70.00
- คำนึงถึงวัยและชั้นปีของผู้เรียน	11	55.00
- มีความยืดหยุ่นในการกำหนดเวลาเรียน	11	55.00
- ลักษณะการจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชาที่แตกต่างกัน	13	65.00
- จำนวนบุคลากรที่มี	14	70.00
- สัมพันธ์กับความต้องการและเวลาว่างของอาจารย์ผู้สอน	12	60.00
- จัดคาบเวลาเรียนในแต่ละวันในสัปดาห์ให้เฉลี่ยวิชาไม่มากนักเกินไป	6	30.00
- สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	11	55.00
การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร		
6. การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรแก่บุคลากร		
- ไม่จัด	-	-
- จัด	25	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N =25)	ร้อยละ
6.1 ลักษณะการให้บริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุ		
หลักสูตร คือ (N = 25)		
- จัดหาเอกสารหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอน	23	92.00
- จัดหาคำราและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องให้อาจารย์ผู้สอน	23	92.00
- มีศูนย์และห้องบริการสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ	20	80.00
- จัดทำทะเบียนและบัญชีสื่อเพื่อความสะดวกในการสืบค้น	19	76.00
- จัดทำคู่มือ เอกสาร แนะนำการใช้สื่อการเรียนการสอน	6	24.00
- จัดให้มีการแนะนำสื่อและสาธิตการใช้สื่อ	3	12.00
6.2 สื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่จัดได้แก่ (N = 25)		
- วิกิทัศน์และสื่อสารสนเทศ	23	92.00
- โสตทัศนอุปกรณ์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	23	92.00
- คำราภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	25	100.00
- หนังสือและวารสารต่างๆ	25	100.00
- คู่มือต่างๆ เช่น การจัดการศึกษา การใช้หลักสูตร	24	96.00
- ประมวลผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชา	23	92.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
6.3 การได้รับการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและ วัสดุหลักสูตรจากหน่วยงานภายนอก		
- ไม่ได้รับ	13	52.00
- ได้รับ	12	48.00
6.3.1 หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน คือ (N = 12)		
- ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย	2	16.67
- สถาบันพระบรมราชชนก	10	83.33
- วิทยาลัยเครือข่ายของแต่ละภาค	4	33.33
- กรมการแพทย์และกรมสุขภาพจิต	6	50.00
6.3.2 สื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่ได้ รับการสนับสนุน ได้แก่ (N = 12)		
- หุ่นจำลอง	10	83.33
- คู่มือและรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ	10	83.33
- เทปเสียง	4	33.33
- แผ่น CD และ VDO เทป	6	50.00
7. การสำรวจสภาพสื่อการเรียนการสอน		
- ไม่มีการสำรวจ	-	-
- มีการสำรวจ	25	100.00
7.1 รายละเอียดของการสำรวจ ได้แก่ (N = 25)		
- ปริมาณ	24	96.00
- คุณภาพ	20	80.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
- ความทันสมัย	24	96.00
- ความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	15	60.00
8. วิธีการสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนด้านสื่อ		
การเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร คือ (N = 25)		
- จัดงบประมาณในการจัดทำ จัดซื้อ ซ่อมบำรุง		
สื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร	20	80.00
- จัดตั้งหน่วยบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุ		
หลักสูตร	17	68.00
- จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิต / ไขและ		
บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	12	48.00
- จัดเจ้าหน้าที่คอยให้บริการและอำนวยความสะดวก	18	72.00
- สนับสนุนให้มีสื่อการเรียนการสอนและวัสดุ		
หลักสูตรที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	16	64.00
- ให้อาจารย์ผลิตสื่อการเรียนการสอนและวัสดุ		
หลักสูตร	13	52.00
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และสาธิตการใช้สื่อ	10	40.00
- จัดให้อาจารย์เยี่ยมชมและศึกษาดูงานสถาบันอื่น	5	20.00
- จัดให้มีการประกวดสื่อการเรียนการสอนทุกปี	2	8.00
- ติดตามผลการใช้สื่อการเรียนการสอนและวัสดุ		
หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	6	24.00
- การใช้เทคโนโลยีและการใช้แหล่งค้นคว้า IT	20	80.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N =25)	ร้อยละ
<u>การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก</u>		
9. ความเพียงพอของสถานที่ใช้สอนและฝึกภาคปฏิบัติ		
(N = 25)		
9.1 อาคารเรียน		
- เพียงพอ	24	96.00
- ไม่เพียงพอ	1	4.00
9.2 ห้องเรียน		
- เพียงพอ	24	96.00
- ไม่เพียงพอ	1	4.00
9.3 ห้องปฏิบัติการ		
- เพียงพอ	18	72.00
- ไม่เพียงพอ	7	28.00
9.4 แหล่งฝึกภาคปฏิบัติ		
- เพียงพอ	21	84.00
- ไม่เพียงพอ	4	16.00
9.4.1 หลักเกณฑ์ในการเลือกแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ		
คือ (N = 25)		
- ความพร้อมของแหล่งฝึกปฏิบัติงาน	25	100.00
- ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในแหล่งฝึก	25	100.00
- ความเพียงพอของแผนก / ประเภท / ปริมาณ ของผู้ป่วยสำหรับฝึกปฏิบัติงาน	25	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
- ความหลากหลายของสภาพชุมชน	18	72.00
- ความปลอดภัยและความเพียงพอของที่พักรักษาตัว	18	72.00
- ระยะทางและการคมนาคมสะดวก	19	76.00
9.4.2 การติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก		
- ไม่มีการติดต่อ	-	-
- มีการติดต่อ	25	100.00
9.4.2.1 วิธีการที่ใช้ในการติดต่อ คือ (N = 25)		
- ติดต่อทางโทรศัพท์	23	92.00
- ติดต่อด้วยตนเอง	25	100.00
- ส่งหนังสือราชการ	19	76.00
- เชิญประชุมปรึกษาหารือ	19	76.00
9.4.3 แหล่งฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา คือ(N = 25)		
- โรงพยาบาลในสังกัดมหาวิทยาลัย	3	12.00
- โรงพยาบาลศูนย์ / โรงพยาบาลประจำจังหวัด	25	100.00
- โรงพยาบาลอำเภอ	24	96.00
- สถานีอนามัย	25	100.00
- แหล่งชุมชน	22	88.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
9.4.4 ความเพียงพอของยานพาหนะที่จัดพานักศึกษา		
ไปคูงานหรือฝึกปฏิบัติงาน		
- เพียงพอ	13	52.00
- ไม่เพียงพอ	12	48.00
9.4.4.1 วิธีแก้ไขในกรณียานพาหนะไม่		
เพียงพอ คือ (N = 12)		
- ปรับจำนวนแหล่งฝึก	5	41.67
- ปรับแผนแหล่งฝึก	8	66.67
- ปรับวิธีการฝึก	3	25.00
- เช่ารถ	7	58.33
- ให้นักศึกษาเดินทางเอง	9	75.00
- ให้นักศึกษาย่ำค่าพาหนะเอง	7	58.33
9.5 ความเพียงพอของหนังสือเรียน หนังสืออ่าน		
เพิ่มเติม หนังสืออ้างอิง วารสาร ฯลฯ ในห้องสมุด		
- เพียงพอ	17	68.00
- ไม่เพียงพอ	8	32.00
9.5.1 วิธีดำเนินการแก้ไขในกรณีมีหนังสือไม่		
เพียงพอ คือ (N = 8)		
- สํารวจหนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม		
วารสาร ฯลฯ เป็นระยะๆสม่ำเสมอ	8	100.00
- รายละเอียดในการสำรวจ คือ (N = 8)		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
- คุณภาพ	8	100.00
- ความทันสมัย	8	100.00
- ความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	6	75.00
- ปริมาณของตำราภาษาไทยและภาษา ต่างประเทศ	7	87.50
- อื่นๆ	-	-
- จัดงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อ หนังสือเข้าห้องสมุด	4	50.00
10. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดอาคารสถานที่เรียน และแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ คือ (N = 25)		
- ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนทั้งภาคทฤษฎี / ภาค ปฏิบัติ	25	100.00
- คณะกรรมการสถานที่และสิ่งแวดลอม	23	92.00
- นักศึกษา	15	60.00
<u>สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน</u>		
11. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน		
- ไม่จัด	-	-
- จัด	25	100.00
11.1 ลักษณะการจัด คือ (N=25)		
- สอดแทรกความรู้ไว้ตามที่ต่างๆ	10	40.00
- บริการเสียงตามสายในช่วงเวลาพัก	15	60.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
- จัดทุกส่วนภายในบริเวณวิทยาลัยเท่าที่จะทำได้ ให้เป็นมุมแห่งความรู้	12	48.00
- จัดบอร์ดหรือนิทรรศการตามบริเวณที่ นักศึกษาเดินผ่านบ่อยๆ	14	56.00
- จัดมุมเสวนาหรืออภิปรายปัญหาในชีวิต ประจำวัน	6	24.00
- ตรวจสอบสภาพอาคารเรียนอยู่เสมอ	15	60.00
- จัดจำนวนนักศึกษาให้เหมาะสมกับขนาดของ ห้องเรียน	16	64.00
- จัดผังวิทยาลัยโดยคำนึงถึงหลักสูตร กิจกรรม แผนชั้นเรียน	7	28.00
- จัดบริเวณวิทยาลัยให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น โดยการปลูกต้นไม้ ฯลฯ	17	68.00
- จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และบริเวณวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ	18	72.00
12. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ (N = 25)		
- ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ	25	100.00
- หัวหน้างานวิทยบริการ	8	32.00
- คณะกรรมการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	12	48.00
- นักศึกษา	8	32.00
- ฝ่ายบริหารงานพัสดุ	4	16.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
<u>การจัดงบประมาณ</u>		
13. วิธีการจัดสรรงบประมาณ คือ (N = 25)		
- จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำและพิจารณางบประมาณ	22	88.00
- ตั้งงบประมาณ โดยการแยกค่าใช้จ่ายเป็นหมวดต่างๆอย่างชัดเจน	23	92.00
- จัดสรรงบประมาณของทั้งสองภาคเรียนให้สมดุลกันและควบคุมการใช้จ่ายด้วย	4	16.00
- ควบคุม ดูแลและติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่เสนอ	24	96.00
- มีการติดตามประเมินผลงานอย่างเป็นรูปธรรม	19	76.00
14. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ คือ (N = 25)		
- พิจารณาตามความเร่งด่วนของโครงการ	8	32.00
- พิจารณาตามนโยบายของหน่วยงานที่เหนือกว่า	9	36.00
- พิจารณาตามนโยบายของวิทยาลัย	21	60.00
- โครงการต่อเนื่องจะได้รับการพิจารณาก่อนโครงการอิสระ	11	44.00
- จัดสรรงบประมาณตามประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	17	68.00
- เป็นโครงการตามความต้องการของวิทยาลัยและของท้องถิ่นอย่างแท้จริง	15	60.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
- พิจารณาจากความจำเป็นและประโยชน์จาก โครงการที่กำหนด	24	96.00
- พิจารณาตามลักษณะงานและโครงการของ แต่ละกลุ่มวิชาและหน่วยงาน	16	64.00

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำนวน 25 คน ในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร ปรากฏผลดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับวิธีการเตรียมบุคลากรที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้คือ จัดประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่และจัดอบรม / สัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร รวมทั้งแจกเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือ จัดประชุมปฏิบัติการทางด้านหลักสูตรและประชุมทำแผนและแนวปฏิบัติเพื่อชี้แจงแก่อาจารย์ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 72.00 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนในการใช้หลักสูตรนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า วิธีการที่ใช้คือ สนับสนุนให้เข้าอบรมหรือดูงานระยะสั้น รวมทั้งจัดประชุมปฏิบัติการทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 84.00 เท่ากัน รองลงมาคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และสนับสนุนให้ลาศึกษาต่อ คิดเป็นร้อยละ 76.00 และ 72.00 ตามลำดับ

สำหรับวิธีการในการรักษาบุคลากรให้คงอยู่กับหน่วยงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่าวิธีที่ใช้คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ แสดงความยอมรับและชื่นชมในผลงาน รวมทั้งเปิดโอกาสที่จะก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานตามความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 96.00 เท่ากัน

ด้านการจัดครูเข้าสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีส่วนร่วมในการจัดอาจารย์เข้าสอน คิดเป็นร้อยละ 96.00 สำหรับการมีส่วนร่วมที่ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ ร่วมพิจารณาความรู้ ความสามารถของอาจารย์ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 95.83 รองลงมาคือ ร่วมพิจารณาคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนในเรื่องคุณวุฒิและร่วมพิจารณาประสบการณ์การสอนของอาจารย์ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 87.50 และ 79.17 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการจัดอาจารย์เข้าสอน พบว่า หลักเกณฑ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้คือ จัดตามวุฒิและวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ จัดตรงตามความสามารถ ความถนัด ประสบการณ์ของอาจารย์และจัดตามความสมัครใจและความสนใจของอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 95.83 และ 87.50 ตามลำดับ

ด้านการจัดตารางเรียน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีส่วนร่วมในการจัดตารางเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.00 สำหรับหลักเกณฑ์ในการจัดตารางเรียนที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้คือ บรรจุวิชาและเวลาเรียนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมาคือ กำหนดเวลาเรียนโดยคำนึงถึงลักษณะวิชา ความยากง่าย ลักษณะและธรรมชาติของวิชาและจิตวิทยาการเรียนรู้และพิจารณาจัดวิชาที่มีเงื่อนไขลงก่อน รวมทั้งจำนวนบุคลากรที่มี คิดเป็นร้อยละ 70.00 เท่ากัน

ด้านการจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรแก่บุคลากร คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับลักษณะการจัดที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ จัดหาเอกสารหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอน รวมทั้งจัดหาตำราและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องให้อาจารย์ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 92.00 เท่ากัน รองลงมาคือ จัดให้มีศูนย์และห้องบริการสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะและจัดทำทะเบียนและบัญชีสื่อเพื่อความสะดวกในการสืบค้น คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 76.00 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่จัดนั้น พบว่า สื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จัดคือ ตำราภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหนังสือและวารสารต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือ คู่มือต่างๆและวีดิทัศน์ สื่อสารสนเทศ โสตทัศนอุปกรณ์ ประมวลการจัดการเรียนการสอนรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 96.00 และ 92.00 ตามลำดับ

สำหรับการได้รับการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรจากหน่วยงานภายนอกนั้น พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ได้รับการสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และได้รับการสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 48.00

เมื่อพิจารณาถึงหน่วยงานภายนอกที่ให้การสนับสนุน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกคือ สถาบันพระบรมราชชนก คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ กรมการแพทย์และกรมสุขภาพจิตและวิทยาลัยเครือข่ายของแต่ละภาค คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ 33.33 ตามลำดับ

สำหรับสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนนั้น พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ได้รับ หุ่นจำลอง รวมทั้งคู่มือและรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 83.33 เท่ากัน รองลงมาคือ แผ่น CD ,VDO เทปและเทปเสียง คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ 33.33 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงการสำรวจสภาพสื่อการเรียนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการสำรวจสภาพสื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับรายละเอียดของการสำรวจ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มุ่งเน้นการสำรวจในด้านปริมาณและความทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 96.00 เท่ากัน รองลงมาคือ ด้านคุณภาพและความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 60.00 ตามลำดับ

สำหรับการสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนด้านสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า จัดงบประมาณในการจัดทำ จัดซื้อ ซ่อมบำรุงสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและการใช้แหล่งค้นคว้า IT คิดเป็นร้อยละ 80.00 เท่ากัน รองลงมาคือ จัดเจ้าหน้าที่คอยให้บริการและอำนวยความสะดวกและจัดตั้งหน่วยบริการด้านสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 72.00 และ 68.00 ตามลำดับ

ด้านการจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า จัดเตรียมอาคารเรียนและห้องเรียนได้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 96.00 เท่ากัน รองลงมาคือ จัดเตรียมแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและจัดเตรียมห้องปฏิบัติการได้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 84.00 และ 72.00 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า พิจารณาความพร้อมของแหล่งฝึกปฏิบัติงานและความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในแหล่งฝึก รวมทั้งความเพียงพอของแผนก / ประเภท / ปริมาณของผู้ป่วยสำหรับฝึกปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือ ระยะเวลาและการคมนาคมสะดวก คิดเป็นร้อยละ 76.00 และพิจารณาความหลากหลายของสภาพชุมชน รวมทั้งความปลอดภัยและความเพียงพอของที่พักรักษาตัว คิดเป็นร้อยละ 72.00 เท่ากัน

สำหรับการติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการติดต่อประสานงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิธีการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้ในการติดต่อคือ ติดต่อ

ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ติดต่อทางโทรศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 92.00 และส่งหนังสือราชการ รวมทั้งเชิญประชุมปรึกษาหารือ คิดเป็นร้อยละ 76.00 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาถึงแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ พบว่า สถานที่ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้เป็นแหล่งในการฝึกปฏิบัติงานคือ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลประจำจังหวัด รวมทั้งสถานีนามัย คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือ โรงพยาบาลอำเภอและแหล่งชุมชน คิดเป็นร้อยละ 96.00 และ 88.00 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงความเพียงพอของยานพาหนะที่จัดพานักศึกษาไปปฏิบัติงานหรือฝึกปฏิบัติงานตามแหล่งฝึก ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 52.00 และไม่มีเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 48.00 สำหรับการดำเนินการแก้ไขกรณีที่ยานพาหนะไม่เพียงพอ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ดำเนินการแก้ไขโดย ให้นักศึกษาดินทางเอง คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ ปรับแผนแหล่งฝึก คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเช่ารถ รวมทั้งให้นักศึกษาจ่ายค่าพาหนะเอง คิดเป็นร้อยละ 58.33 เท่ากัน

สำหรับห้องสมุด พบว่า มีหนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสืออ้างอิง วารสารฯลฯ เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 68.00 และมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 32.00 สำหรับการดำเนินการแก้ไขกรณีที่มีหนังสือไม่เพียงพอ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ดำเนินการแก้ไขโดย ตำรวจหนังสือเป็นระยะๆสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งรายละเอียดในการสำรวจพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการสำรวจในด้านคุณภาพและความทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือ ปริมาณของตำราภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา คิดเป็นร้อยละ 87.50 และ 75.00 ตามลำดับ สำหรับวิธีการดำเนินการแก้ไขรองลงมาคือ จัดงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดหนังสือเข้าห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 50.00

เมื่อพิจารณาถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดอาคารสถานที่เรียนและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องคือ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ คณะกรรมการสถานที่และสิ่งแวดล้อมนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 92.00 และ 60.00 ตามลำดับ

ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับลักษณะการจัดพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอาคาร สิ่งปลูกสร้างและบริเวณวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 72.00 รองลงมาคือ จัดบริเวณวิทยาลัยให้สะอาดสวยงาม ร่มรื่น โดยการปลูกต้นไม้ ฯลฯ และจัดจำนวนนักศึกษาให้เหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 68.00 และ 64.00 ตามลำดับ

สำหรับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าส่วนใหญ่คือ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ คณะกรรมการอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม คิดเป็นร้อยละ 48.00 และหัวหน้างานวิทยบริการ รวมทั้งนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.00 เท่ากัน

ด้านการจัดงบประมาณ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีวิธีการจัดสรรงบประมาณคือ ควบคุม ดูแลและติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่เสนอ คิดเป็นร้อยละ 96.00 รองลงมาคือ ตั้งงบประมาณ โดยการแยกค่าใช้จ่ายเป็นหมวดต่างๆอย่างชัดเจนและจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำและพิจารณางบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 92.00 และ 88.00 ตามลำดับ

สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า พิจารณาจากความจำเป็นและประโยชน์จากโครงการที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 96.00 รองลงมาคือ จัดสรรงบประมาณตามประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและพิจารณาตามลักษณะงานและโครงการของแต่ละกลุ่มวิชาและหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 68.00 และ 64.00 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของการปฏิบัติของผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
<u>เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>		
1. วิธีให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคและวิธีสอน คือ (N = 25)		
- สนับสนุนให้เข้าอบรมด้านเทคนิคและวิธีสอน แผนใหม่	25	100.00
- ให้บริการด้านเอกสาร ตำรา สื่อและเทคนิคที่ เกี่ยวกับวิธีสอน	24	96.00
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านเทคนิคและวิธีสอน	24	96.00
- จัดศึกษาดูงานด้านเทคนิคและวิธีสอน	9	36.00
<u>การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน</u>		
2. จัดให้มีการสนับสนุนการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของ อาจารย์นิเทศก์		
- ไม่ได้จัด	-	-
- จัด	25	100.00
2.1 กิจกรรมในการสนับสนุน คือ (N = 25)		
- ขอความร่วมมือจากฝ่ายบริการพยาบาล	23	92.00
- สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างฝ่ายการศึกษาและ ฝ่ายบริการพยาบาล	25	100.00
- เชิญฝ่ายบริการพยาบาลให้มีส่วนร่วมในการจัด การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	23	92.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
- สนับสนุนในด้านงบประมาณและอำนวยความสะดวกในการเดินทาง	19	76.00
<u>แผนการนิเทศ</u>		
3. การกำหนดให้จัดทำแผนการนิเทศ		
- ไม่มีการกำหนดให้จัดทำ	-	-
- มีการกำหนดให้จัดทำ	25	100.00
3.1 ลักษณะแผนการนิเทศที่จัดทำ คือ (N = 25)		
- แผนการนิเทศประจำวัน	16	64.00
- แผนการนิเทศประจำสัปดาห์หรือประจำเดือน	12	48.00
- แผนการนิเทศระยะยาวแต่ละรายวิชาตลอดภาคการศึกษา	10	40.00
- เอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงานหรือคู่มือการฝึกปฏิบัติงาน	14	56.00
<u>การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน</u>		
4. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน คือ (N = 25)		
- มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลแก่นักศึกษา	23	92.00
- มีการกำหนดสัดส่วนคะแนนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างชัดเจน	22	88.00
- มีการกำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลเป็นระบบเดียวกันทุกกลุ่มวิชา	18	72.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
- ให้อาจารย์ผู้สอนกำหนดคะแนนเองตามความเหมาะสม	5	20.00
- มีการวิเคราะห์ข้อสอบแต่ละรายวิชา	20	80.00
- จัดทำคลังข้อสอบ	23	92.00
5. เกณฑ์การเลือกวิธีวัดและประเมินผลการเรียนการสอน		
คือ (N = 25)		
- ตอบสนองจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร	25	100.00
- ความตรงและความครอบคลุมกรอบเนื้อหาของหลักสูตร	23	92.00
- ความเหมาะสมของวิธีการวัดและประเมินผล	22	88.00
- ความแน่นอนและความชัดเจน	16	64.00
- มีค่าความเที่ยงตรงดี	9	36.00

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำนวน 25 คน ในด้านการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

ด้านเทคนิควิธีสอนและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีวิธีให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคและวิธีการสอนคือ สนับสนุนให้เข้าอบรมด้านเทคนิคและวิธีสอนแผนใหม่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ให้บริการด้านเอกสาร ตำรา สื่อและเทคนิคที่เกี่ยวกับวิธีสอน รวมทั้งเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านเทคนิคและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 96.00 เท่ากัน

ด้านการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า จัดให้มีการสนับสนุนการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งกิจกรรมที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้ในการสนับสนุนคือ สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ขอความร่วมมือจากฝ่ายบริการพยาบาล รวมทั้งเชิญฝ่ายบริการพยาบาลให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 92.00 เท่ากัน

ด้านแผนการนิเทศ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการกำหนดให้จัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งแผนการนิเทศที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กำหนดให้จัดทำคือ แผนการนิเทศประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมาคือ เอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงาน หรือคู่มือการฝึกปฏิบัติงานและแผนการนิเทศประจำสัปดาห์หรือประจำเดือน คิดเป็นร้อยละ 56.00 และ 48.00 ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า มีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนคือ มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลแก่นักศึกษา รวมทั้งจัดทำคลังข้อสอบ คิดเป็นร้อยละ 92.00 เท่ากัน รองลงมาคือ มีการกำหนดสัดส่วนคะแนนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างชัดเจนและมีการวิเคราะห์ข้อสอบแต่ละรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 88.00 และ 80.00 ตามลำดับ

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกวิธีวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช้เกณฑ์ที่ตอบสนองจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ความตรงและความครอบคลุมรอบเนื้อหาของหลักสูตรและความเหมาะสมของวิธีการวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 92.00 และ 88.00 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3   ปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของผู้บริหาร
ในวิทยาลัยพยาบาล

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ตารางที่ 5   จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาของผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านการ
แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
<u>การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร</u>		
<u>และเอกสารประกอบหลักสูตร</u>		
1. ปัญหาในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	20	80.00
- ประสบปัญหา	5	20.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 5)		
- เนื้อหาในเอกสารหลักสูตรซ้ำซ้อน ยากแก่การ เข้าใจ	5	100.00
- ผู้ที่รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรบูรณาการมา ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้	4	80.00
- ไม่เข้าใจหลักสูตรบูรณาการทั้งเนื้อหาและวิธีสอน	5	100.00
- เอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอแก่การศึกษา	4	80.00
<u>การวางแผนการใช้หลักสูตร</u>		
2. ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการใช้หลักสูตร (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	19	76.00
- ประสบปัญหา	6	24.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 6)		
- นโยบายหน่วยเหนือไม่ชัดเจนทำให้วางแผนยาก	2	33.33
- บุคลากรในวิทยาลัยไม่ให้ความร่วมมือ	2	33.33
- เอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ	6	100.00
- ขาดงบประมาณสนับสนุน	3	50.00
<u>การจัดทำแผนการสอน</u>		
3. ปัญหาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	21	84.00
- ประสบปัญหา	4	16.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 4)		
- อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญของแผนการสอน	1	25.00
- อาจารย์ขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำแผนการสอน	3	75.00
- ขาดเอกสารประกอบการจัดทำแผนการสอน	2	50.00
- ขาดงบประมาณสนับสนุน	1	25.00
4. ปัญหาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	20	80.00
- ประสบปัญหา	5	20.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 5)		
- อาจารย์ขาดความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่สอน	2	40.00
- อาจารย์ขาดความสนใจและไม่เห็นความสำคัญของเอกสารประกอบการสอน	2	40.00
- ขาดเอกสาร ตำรา เพื่อการศึกษาค้นคว้า	3	60.00
- ขาดงบประมาณสนับสนุน	4	80.00
<u>การจัดแผนการเรียน</u>		
5. ปัญหาในการจัดแผนการเรียน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	20	80.00
- ประสบปัญหา	5	20.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 5)		
- ทรัพยากรที่ทางวิทยาลัยมีอยู่ไม่เพียงพอ	2	40.00
- อาจารย์ไม่ได้ศึกษาแผนการเรียนแต่ละแผนให้เข้าใจ	1	20.00
- อาจารย์ไม่ได้ศึกษาความรู้ ความสามารถและความสนใจของนักศึกษาเป็นรายบุคคล	3	60.00
- ไม่ได้ให้คำชี้แจงและแนะนำแก่นักศึกษาและผู้ปกครองในการเลือกแผนการเรียน	1	20.00
- แผนการเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการปรับตัวของนักศึกษา	2	40.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
- แผนการเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเลือกเรียนตามความต้องการ	4	80.00
- ด้านเนื้อหาที่มีความหลากหลายมากเกินไป	4	80.00

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำนวน 25 คน เกี่ยวกับปัญหาด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ปรากฏผลดังนี้

ด้านการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาและประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.00 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ เนื้อหาในเอกสารหลักสูตรซ้ำซ้อน ยากแก่การเข้าใจ รวมทั้งไม่เข้าใจหลักสูตรบูรณาการทั้งการบูรณาการเนื้อหาและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือ ผู้ที่รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรบูรณาการมาแล้วไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้ รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรมีไม่เพียงพอแก่การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 80.00 เท่ากัน

ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 76.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 24.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ เอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ขาดงบประมาณสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และนโยบายหน่วยเหนือไม่ชัดเจน ทำให้วางแผนยาก รวมทั้งบุคลากรในวิทยาลัยไม่ให้ความร่วมมือ คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

ด้านการจัดทำแผนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนในการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 84.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 16.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ อาจารย์ขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ ขาดเอกสารประกอบการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และอาจารย์ไม่เห็นความสำคัญของแผนการสอน รวมทั้งขาดงบประมาณสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 25.00 เท่ากัน

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 20.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ ขาดงบประมาณสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ ขาดเอกสาร ตำรา เพื่อการศึกษา ค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 60.00 และอาจารย์ขาดความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่สอน รวมทั้งอาจารย์ขาดความสนใจและไม่เห็นความสำคัญของเอกสารประกอบการสอน คิดเป็นร้อยละ 40.00 เท่ากัน

ด้านการจัดแผนการเรียน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 20.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ แผนการเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเลือกเรียนตามความต้องการและด้านเนื้อหาที่มีความหลากหลายมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 80.00 เท่ากัน รองลงมาคือ อาจารย์ไม่ได้ศึกษาความรู้ ความสามารถและความสนใจของนักศึกษาเป็นรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 60.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาของผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
<u>การเตรียมบุคลากร</u>		
1. ปัญหาในการเตรียมบุคลากรเพื่อใช้หลักสูตร (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	52.00
- ประสบปัญหา	12	48.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 12)		
- ขาดงบประมาณในการดำเนินการ	1	8.33
- อาจารย์มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร	9	75.00
- อาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง	8	66.67
- นโยบายหรือแผนการเตรียมไม่ชัดเจน	5	41.67
- ขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4	33.33
- ขาดงบประมาณสนับสนุนการศึกษาดูงานและการเข้าร่วมฝึกอบรม / สัมมนา	2	16.67
- ผู้รับการอบรมเรื่องหลักสูตรใหม่มาแล้วไม่ดำเนินการต่อ	8	66.67
- ขาดการประชุมอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม	7	58.33
- ระยะเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอและต่อเนื่อง	8	66.67
- ขาดเอกสารหรือวัสดุอุปกรณ์ประกอบ ในการเตรียมความพร้อม	2	16.67
- ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร	4	33.33

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
- ขาดแคลนบุคลากร ทำให้ไม่มีโอกาสเลือก บุคลากรที่เหมาะสมตรงตามความต้องการ	5	41.67
<u>การจัดครูเข้าสอน</u>		
2. ปัญหาในการจัดอาจารย์เข้าสอน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	17	68.00
- ประสบปัญหา	8	32.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 8)		
- ไม่สามารถจัดให้ตรงกับความสามารถ ความถนัด และประสบการณ์ของอาจารย์	4	50.00
- ไม่สามารถจัดให้ตรงตามวุฒิและวิชาเอก	5	62.50
- ไม่สามารถจัดให้ตรงกับความสมัครใจของ อาจารย์ผู้สอน	6	75.00
- จัดโดยไม่ได้คำนึงถึงงานสอนและความ รับผิดชอบอื่นของอาจารย์ผู้สอน	3	37.50
- จัดโดยไม่ได้เฉลี่ยคาบสอนให้ใกล้เคียงกัน	5	62.50
- ขาดแคลนบุคลากร	2	25.00
- ต้องใช้บุคลากรหลายฝ่ายในการสอน 1 รายวิชา	7	87.50
<u>การจัดตารางเรียน (ตารางสอน)</u>		
3. ปัญหาในการจัดตารางเรียน (ตารางสอน) (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	16	64.00
- ประสบปัญหา	9	36.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 9)		
- ไม่สามารถจัดให้ลงตัวได้เพราะขาดบุคลากร	3	33.33
- ห้องเรียนมีน้อย ทำให้จัดตารางสอนยาก	2	22.22
- ผู้เรียนมีจำนวนมาก	3	33.33
- อาจารย์ต้องทำหน้าที่สอนหลายอย่างทำให้ยุ่งยากในการลงคาบเวลาสอน	9	100.00
- จัดให้เอื้อต่อความต้องการของนักศึกษาส่วนใหญ่ได้ยาก	2	22.22
การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร		
4. ปัญหาในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านสื่อการเรียนการสอน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	15	60.00
- ประสบปัญหา	10	40.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 10)		
- ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ	2	20.00
- ตำรา เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีไม่พอ	3	30.00
- วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือมีไม่เพียงพอ	4	40.00
- ไม่มีหน่วยบริการด้านโสตทัศนูปกรณ์	4	40.00
- ไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์	2	20.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
5. ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	22	88.00
- ประสบปัญหา	3	12.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 3)		
- วิทยาลัยได้รับเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรล่าช้า	3	100.00
- วิทยาลัยได้รับเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรไม่ครบ	3	100.00
- เอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรมีจำนวนไม่เพียงพอกับอาจารย์	2	66.67
- อาจารย์นำเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรไปใช้แล้วไม่นำมาคืน	3	100.00
การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก		
6. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาคารสถานที่ (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	15	60.00
- ประสบปัญหา	10	40.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 10)		
- จำนวนห้องที่ใช้สอนภาคทฤษฎีไม่เพียงพอ	2	20.00
- จำนวนห้องฝึกปฏิบัติการมีไม่ครบทุกสาขาวิชา	6	60.00
- ขาดงบประมาณในการขยายปรับปรุง	3	30.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
7. ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือความพร้อมของแหล่งฝึก (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	15	60.00
- ประสบปัญหา	10	40.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 10)		
- มีจำนวนไม่เพียงพอ	6	60.00
- ยังไม่มีคุณภาพหรือมาตรฐานเพียงพอ	2	20.00
- ประเภทของผู้ป่วยที่มารับบริการไม่หลากหลาย	8	80.00
- ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก	8	80.00
8. ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านยานพาหนะ (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	14	56.00
- ประสบปัญหา	11	44.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 11)		
- ไม่เพียงพอ ไม่สามารถให้บริการได้ทุกครั้ง	9	81.82
- สภาพเก่า ทรุดโทรม	8	72.73
- ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ / ซ่อมบำรุง	5	45.45
- ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการให้บริการ	7	63.64
9. ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านห้องสมุด (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	18	72.00
- ประสบปัญหา	7	28.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 7)		
- ขาดผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์	-	-
- หนังสือที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับจำนวนอาจารย์และนักศึกษา	4	57.14
- ขาดงบประมาณในการจัดหาหนังสือใหม่ๆ	2	28.57
- อาจารย์ไม่ค่อยคืนหนังสือ / คืนล่าช้า	4	57.14
- ไม่สามารถเปิดให้บริการนอกเวลาราชการ	-	-
สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน		
10. ปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	21	84.00
- ประสบปัญหา	4	16.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 4)		
- พื้นที่ตั้งวิทยาลัยมีขนาดจำกัดและคับแคบ	3	75.00
- อากาศในห้องเรียนร้อน	4	100.00
- เสี่ยงรบกวนจากยานพาหนะในท้องถนน	3	75.00
การจัดงบประมาณ		
11. ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณ (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	24	96.00
- ประสบปัญหา	1	4.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 1)		
- ไม่มีการบันทึก unit cost ของแต่ละชั้นปี ทำให้ไม่สามารถรู้รายรับรายจ่ายอย่างละเอียดได้	1	4.00

จากตารางที่ 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำนวน 25 คน เกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร ปรากฏผลดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 52.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 48.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ อาจารย์มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ อาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเองและผู้รับการอบรมเรื่องหลักสูตรใหม่มาแล้วไม่ดำเนินการต่อ รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอและต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากันและขาดการประชุมอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม คิดเป็นร้อยละ 58.33

ด้านการจัดครูเข้าสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 32.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ ต้องใช้บุคลากรหลายฝ่ายในการสอน 1 รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมาคือ ไม่สามารถจัดให้ตรงกับความต้องการของอาจารย์ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และไม่สามารถจัดให้ตรงตามวุฒิและวิชาเอก รวมทั้งจัดโดยไม่ได้เฉลี่ยคาบสอนให้ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 62.50 เท่ากัน

ด้านการจัดตารางเรียน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 64.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 36.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ อาจารย์ต้องทำหน้าที่สอนหลายอย่าง ทำให้ยุ่งยากในการลงคาบเวลาสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ไม่สามารถจัดให้ลงตัวได้เพราะขาดบุคลากร รวมทั้งผู้เรียนมีจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านสื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 40.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือมีไม่เพียงพอ รวมทั้งไม่มีหน่วยบริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 40.00 เท่ากัน รองลงมาคือ ตำรา เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 30.00

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 88.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 12.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ วิทยาลัยได้รับเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรล่าช้าและไม่ครบ รวมทั้งอาจารย์นำเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรไปใช้แล้ว ไม่นำมาคืน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาคือ เอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรมีจำนวนไม่เพียงพอกับอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 66.67

ด้านการจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 60.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 40.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ จำนวนห้องฝึกปฏิบัติการมีไม่ครบทุกสาขาวิชา คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ ขาดงบประมาณในการขยายปรับปรุงและจำนวนห้องที่ใช้สอนภาคทฤษฎีมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ 20.00 ตามลำดับ

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือความพร้อมของแหล่งฝึก พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 60.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 40.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ ประเภทของผู้ป่วยที่มารับบริการไม่หลากหลาย รวมทั้งห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ 80.00 เท่ากัน รองลงมาคือ มีจำนวนไม่เพียงพอและยังไม่มีคุณภาพหรือมาตรฐานเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 60.00 และ 20.00 ตามลำดับ

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านยานพาหนะ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 56.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 44.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา คือ ยานพาหนะไม่เพียงพอ ไม่สามารถให้บริการได้ทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.82 รองลงมา คือ สภาพเก่า ทрудโทรมและไม่ได้รับความสะดวกในการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 72.73 และ 63.64 ตามลำดับ

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านห้องสมุด พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 72.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 28.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ หนังสือที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับจำนวนอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งอาจารย์ไม่ค่อยคืนหนังสือหรือคืนล่าช้า คิดเป็นร้อยละ 57.14 เท่ากัน รองลงมาคือ ขาดงบประมาณในการจัดหาหนังสือใหม่ๆ คิดเป็นร้อยละ 28.57

ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 84.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 16.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ อากาศในห้องเรียนร้อน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ พื้นที่ตั้งวิทยาลัย มีขนาดจำกัดและคับแคบ รวมทั้งมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะในท้องถนน คิดเป็นร้อยละ 75.00 เท่ากัน

ด้านการจัดงบประมาณ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 96.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 4.00 เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ ไม่มีการบันทึก unit cost ของแต่ละชั้นปี ทำให้ไม่สามารถรู้รายรับรายจ่ายอย่างละเอียด เพื่อการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ

การจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาของผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
<u>เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>		
1. ปัญหาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ		
อาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคและวิธีสอน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	44.00
- ประสบปัญหา	14	56.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 14)		
- ขาดงบประมาณในการส่งอาจารย์ไปศึกษา/ ดูงาน	3	21.43
- ขาดความพร้อมในเรื่องเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่	3	21.43
- ขาดวิทยากรที่จะเพิ่มพูนความรู้แก่อาจารย์	7	50.00
- อาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาเทคนิคและวิธีสอน	9	64.28
<u>การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน</u>		
2. ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	44.00
- ประสบปัญหา	14	56.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 14)		
- อาจารย์ขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่ทำการนิเทศ	1	7.14

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
- สัดส่วนระหว่างอาจารย์นิเทศก์ : นักศึกษาไม่เหมาะสม	9	64.28
- ขาดการวางแผนการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน	2	14.28
- ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างวิทยาลัยกับแหล่งฝึก	4	28.57
<u>แผนการนิเทศ</u>		
3. ปัญหาในการกำหนดให้จัดทำแผนการนิเทศ (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	19	76.00
- ประสบปัญหา	6	24.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 6)		
- จัดทำ แต่ติดภารกิจทำให้ไม่เป็นไปตามแผนนิเทศ	5	83.33
- อาจารย์ไม่ค่อยทำแผนการนิเทศ	2	33.33
<u>การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน</u>		
4. ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน (N = 25)		
- ไม่ประสบปัญหา	19	76.00
- ประสบปัญหา	6	24.00
ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ (N = 6)		
- วิทยาลัยไม่ได้กำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติอย่างชัดเจน	1	16.67

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 25)	ร้อยละ
- อาจารย์ขาดความรู้และความชำนาญในการวัดและประเมินผล	4	66.67
- อาจารย์ไม่ยึดหลักวิชาการประเมินในการให้คะแนนหรือตัดเกรด	4	66.67
- นักศึกษาร้องเรียนว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในการประเมินผล	1	16.67
- อาจารย์ไม่นำผลจากการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน	4	66.67

จากตารางที่ 7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำนวน 25 คน เกี่ยวกับปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

ด้านเทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 56.00 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 44.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ อาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาเทคนิคและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 64.28 รองลงมาคือ ขาดวิทยากรที่จะเพิ่มพูนความรู้แก่อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และขาดงบประมาณในการส่งอาจารย์ไปศึกษาหรือดูงาน รวมทั้งขาดความพร้อมในเรื่องเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 21.43 เท่ากัน

ด้านการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 56.00 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 44.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ สัดส่วนระหว่างอาจารย์นิเทศก์ต่อนักศึกษาไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 64.28 รองลงมาคือขาด การประสานงานที่ดีระหว่างวิทยาลัยกับแหล่งฝึกและขาดการวางแผนการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน คิด เป็นร้อยละ 28.57 และ 14.28 ตามลำดับ

ด้านแผนการนิเทศ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาในการ กำหนดให้จัดทำแผนการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 76.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 24.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ จัดทำแผนการนิเทศ แต่ติดภารกิจ ทำให้ไม่เป็นไปตามแผน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ อาจารย์ไม่ค่อยทำแผนการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 33.33

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 76.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 24.00

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาคือ อาจารย์ขาดความรู้และความชำนาญในการวัดและประเมินผลและอาจารย์ไม่ยึดหลักวิชาการประเมิน ในการให้คะแนนหรือตัดเกรด รวมทั้งอาจารย์ไม่นำผลจากการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียน การสอน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน รองลงมาคือ วิทยาลัยไม่ได้กำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติอย่าง ชัดเจน รวมทั้งนักศึกษาร้องเรียนว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 16.67 เท่ากัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 8 สถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล

สถานภาพ	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	11	8.20
- หญิง	123	91.80
2. อายุ		
- 21- 25 ปี	4	3.00
- 26 -30 ปี	17	12.70
- 31 - 35 ปี	47	35.10
- 36 - 40 ปี	29	21.60
- 41- 45 ปี	21	15.70
- มากกว่า 45 ปี	16	11.90
3. วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	20	14.90
- ปริญญาโท	112	83.60
- ปริญญาเอก	2	1.50
4. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- หัวหน้ากลุ่มวิชา	6	4.50
- อาจารย์ประจำกลุ่มวิชา	118	88.10
- อื่นๆ	-	-

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในการสอน		
- 1 – 5 ปี	12	9.00
- 6 – 10 ปี	46	34.30
- 11 – 15 ปี	30	22.40
- มากกว่า 15 ปี	46	34.30
6. หน้าที่รับผิดชอบในการสอน/นิเทศ		
- สอนภาคทฤษฎี	2	1.50
- นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ	2	1.50
- สอนภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ	130	97.00

จากตารางที่ 8 แสดงสถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 134 คน ปรากฏผล ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.80 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 8.20

เมื่อพิจารณาด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ในระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.10 รองลงมาได้แก่ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.60 และ 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.70 ตามลำดับ วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 83.60 ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำแผนกวิชา คิดเป็นร้อยละ 88.10 มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี และมากกว่า 15 ปี จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 34.30 และทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนทั้งภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 97.00

ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของอาจารย์ผู้สอน ในวิทยาลัยพยาบาล

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของการปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร</u>		
<u>และเอกสารประกอบหลักสูตร</u>		
1. การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่		
- ไม่ปฏิบัติ	1	0.70
- ปฏิบัติ	133	99.30
1.1 วิธีการศึกษา (N = 133)		
- ศึกษาหลักสูตรทั้งหมดอย่างละเอียด	54	40.30
- ศึกษาปรัชญา วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของหลักสูตร	89	66.40
- ศึกษาเฉพาะในรายวิชาที่ต้องสอนเท่านั้น	68	50.70
- ศึกษาเฉพาะเนื้อหาสาระของหลักสูตร	31	23.10
1.2 เอกสารที่ใช้ศึกษา (N = 133)		
- หลักสูตรแม่บท	76	56.70
- คู่มือการใช้หลักสูตร	121	90.30
- แผนการสอน	65	48.50
- คู่มือครู	50	37.30
- ระเบียบการวัดผล	67	50.00
- หนังสือเรียน	43	32.10

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน(N = 134)	ร้อยละ
<u>การวางแผนการใช้หลักสูตร</u>		
2. กิจกรรมในการวางแผน (N = 134)		
- ศึกษาหลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและรายละเอียด	109	81.30
- วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรเป็นแนวทางในการ จัดทำแผนการสอน	101	75.40
- จัดทำแผนการสอน	113	84.30
- พัฒนาแผนการสอน	74	55.20
- มีการเตรียมการสอน ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหา	109	81.30
- วางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลการเรียน	95	70.90
- ทำความเข้าใจเทคนิคและวิธีสอน	82	61.20
- จัดการเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ เนื้อหา	113	84.30
- การประชุมร่วมกับอาจารย์ผู้สอนท่านอื่น	99	73.90
- การปรึกษาหารือในกลุ่มวิชา	73	54.50
<u>การจัดทำแผนการสอน</u>		
3. การจัดทำแผนการสอน (lesson plan)		
- ไม่ได้จัดทำ	-	-
- จัดทำ	134	100.00
3.1 วิธีการในการจัดทำ (N = 134)		
- อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจัดทำด้วยตนเอง	87	64.90
- อาจารย์ที่สอนวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ	60	44.80

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
- อาจารย์ในกลุ่มวิชาเดียวกันช่วยกันจัดทำ	25	18.70
- อาจารย์ทุกคนร่วมกันจัดทำ	3	2.20
4. การได้รับการสนับสนุนในการจัดทำแผนการสอน		
- ไม่ได้รับการสนับสนุน	11	8.20
- ได้รับการสนับสนุน	123	91.80
4.1 ได้รับการสนับสนุน (N = 123)		
- ได้รับการอบรมประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการจัดทำแผนการสอน	89	66.40
- ได้รับบริการด้านเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า	80	59.70
- ได้รับงบประมาณและบริการในด้านวัสดุอุปกรณ์	46	34.30
- ให้ระยะเวลาในการดำเนินการอย่างเพียงพอ	21	15.70
- ได้รับคำแนะนำ คำปรึกษาและการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้บริหารในการจัดทำ	40	29.90
- ได้รับความสะดวกในการจัดพิมพ์และเผยแพร่	40	29.90
5. การจัดทำเอกสารประกอบการสอน		
- ไม่ได้จัดทำ	9	6.70
- จัดทำ	125	93.30
5.1 วิธีการในการจัดทำ (N = 125)		
- อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจัดทำด้วยตนเอง	103	76.90
- อาจารย์ผู้สอนวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ	32	23.90
- อาจารย์ผู้สอนจัดทำร่วมกับหัวหน้ากลุ่มวิชา	1	0.70
- อาจารย์ในกลุ่มวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ	10	7.50

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
6. การได้รับการสนับสนุนในการทำเอกสารประกอบการสอน		
สอน		
- ไม่ได้รับการสนับสนุน	23	17.20
- ได้รับการสนับสนุน	111	82.80
6.1 ได้รับการสนับสนุน (N = 111)		
- ได้รับการอบรมประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการจัดทำเอกสารประกอบการสอน	53	39.60
- ได้รับบริการด้านเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า	71	53.00
- ได้รับงบประมาณและบริการในด้านวัสดุอุปกรณ์	38	28.40
- ให้ระยะเวลาในการดำเนินการอย่างเพียงพอ	21	15.70
- ได้รับคำแนะนำ คำปรึกษาและการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้บริหารในการจัดทำ	22	16.40
- ได้รับความสะดวกในการจัดพิมพ์และเผยแพร่	45	33.60

จากตารางที่ 9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์ผู้สอน จำนวน 134 คน ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ปรากฏผลดังนี้

ด้านการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ ร้อยละ 99.30 โดยศึกษาปรัชญา วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของหลักสูตรมากที่สุด ร้อยละ 66.40 รองลงมาได้แก่ ศึกษาเฉพาะในรายวิชาที่ต้องสอน ร้อยละ 50.70 และ ร้อยละ 40.3 ศึกษาหลักสูตรทั้งหมดอย่างละเอียด สำหรับเอกสารที่ใช้ศึกษาส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนใช้คู่มือการใช้หลักสูตรมากที่สุด ร้อยละ 90.30 รองลงมาใช้หลักสูตรแม่บท ร้อยละ 56.70 และ ร้อยละ 50.00 ใช้ระเบียบการวัดผล

ด้านกิจกรรมในการวางแผนการใช้หลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหามากที่สุด ร้อยละ 84.30 และร้อยละ 81.30 มีการเตรียมการสอน ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาและศึกษาหลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและรายละเอียด ตามลำดับ

ด้านการจัดทำแผนการสอน อาจารย์ผู้สอนทุกคนตอบว่า จัดทำแผนการสอน ร้อยละ 100.00 โดยมีวิธีการจัดทำด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ 64.90 รองลงมาได้แก่ อาจารย์ที่สอนในวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ ร้อยละ 44.80 และร้อยละ 18.70 อาจารย์ในกลุ่มวิชาเดียวกันช่วยกันจัดทำ

สำหรับการได้รับการสนับสนุนในการจัดทำแผนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้รับการสนับสนุน ร้อยละ 91.80 โดยได้รับการสนับสนุนในเรื่องการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการจัดทำแผนการสอน ร้อยละ 66.40 รองลงมาได้แก่ การรับบริการด้านเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า ร้อยละ 59.70 และร้อยละ 34.30 ได้รับงบประมาณและบริการในด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึง การจัดทำเอกสารประกอบการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า จัดทำเอกสารประกอบการสอน ร้อยละ 93.30 โดยเป็นผู้จัดทำด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ 76.90 รองลงมาได้แก่ ร่วมกันจัดทำกับอาจารย์ผู้สอนในวิชาเดียวกัน ร้อยละ 23.90 และร้อยละ 7.50 อาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ ตามลำดับ

สำหรับการได้รับการสนับสนุนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้รับการสนับสนุน ร้อยละ 82.80 โดยได้รับบริการด้านเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า ร้อยละ 53.00 รองลงมาได้แก่ การอบรมประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการจัดทำเอกสารประกอบการสอน ร้อยละ 39.60 และ ร้อยละ 33.60 ได้รับความสะดวกในการจัดพิมพ์และเผยแพร่ ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของการปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
การเตรียมบุคลากร		
1. การเตรียมตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร		
- ไม่ได้เตรียม	5	3.70
- เตรียม	129	96.30
1.1 วิธีการในการเตรียมตนเอง (N = 129)		
- ศึกษาด้วยตนเองจากเอกสาร	111	82.80
- ปรึกษาอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาเดียวกัน	82	61.20
- ขอคำแนะนำจากผู้บริหารวิทยาลัย	28	20.90
2. สิ่งที่ต้องใช้ในการเตรียมตัว (N = 134)		
- นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่	114	85.10
- รูปแบบและวิธีการจัดทำแผนการสอน	100	74.60
- เทคนิคและวิธีสอน	85	63.40
- การผลิต/ใช้และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	44	32.80
- การทดสอบ วัดและประเมินผล	80	59.70

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
3. ความเพียงพอของบุคลากรในแต่ละกลุ่มวิชา		
- เพียงพอ	59	44.00
- ไม่เพียงพอ	75	56.00
3.1 วิธีการแก้ปัญหากรณีบุคลากรไม่เพียงพอ (N = 75)		
- รายงานผู้บริหารทราบ เพื่อจัดอาจารย์เข้ารับการอบรม / ศึกษาต่อในสาขาที่ขาดแคลน	23	17.20
- ใช้วิธีสอนเป็นคณะ	39	29.10
- ขอความร่วมมือจากอาจารย์แผนกอื่นมาช่วยสอน	42	31.30
- เชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอน	46	34.30
- ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าช่วยในการจัดการเรียนการสอน	19	14.20
การเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก		
4. การบริการที่ห้องสมุดจัดให้สำหรับการใช้หลักสูตรใหม่ (N = 134)		
- จัดบริการหนังสือ เอกสาร ตำราและวารสาร	131	97.80
- จัดนิทรรศการทางวิชาการ	22	16.40
- ให้ความรู้ในการค้นหาหนังสือและการใช้บริการห้องสมุด	71	53.00
- เปิดบริการนอกเวลาราชการ	115	85.80
- ให้บริการถ่ายเอกสาร	45	33.60

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน(N=134)	ร้อยละ
5. การบริการด้านยานพาหนะเพื่อจัดพานักศึกษาไปดูงานหรือฝึกปฏิบัติงาน		
- เพียงพอ	12	9.00
- ไม่เพียงพอ	122	91.00
5.1 วิธีการแก้ไขกรณียานพาหนะไม่เพียงพอ (N = 122)		
- ใช้บริการรถประจำทาง	62	46.30
- จ้างเหมารถโดยสารหรือยานพาหนะอื่น	104	77.60
6. สภาพและบริการด้านยานพาหนะ (N = 134)		
- ใช้การได้ดี	65	48.50
- เก่า สภาพเสื่อม	36	26.90
- ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ	52	38.80
สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน		
7. สภาพของห้องเรียน / ห้องฝึกปฏิบัติการ (N = 134)		
7.1 แสงสว่าง		
- เพียงพอ	128	95.50
- ไม่เพียงพอ	6	4.50
7.2 เสียงรบกวน		
- มี	51	38.10
- ไม่มี	83	61.90

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
7.3 การถ่ายเทอากาศ		
- ดี	116	86.60
- ไม่ดี	18	13.40

จากตารางที่ 10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์ผู้สอน จำนวน 134 คน ในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร ปรากฏผล ดังนี้

1. ด้านการเตรียมบุคลากร

1.1 การเตรียมตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการเตรียมตนเอง ร้อยละ 96.30 โดยการศึกษาจากเอกสาร ร้อยละ 82.80 รองลงมาได้แก่ ปรึกษาอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาเดียวกัน ร้อยละ 61.20 และ ร้อยละ 20.90 ขอคำแนะนำจากผู้บริหารวิทยาลัยตามลำดับ

1.2 สิ่งที่ต้องใช้ในการเตรียมตัว ได้แก่ นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ ร้อยละ 85.10 รองลงมาได้แก่ รูปแบบและวิธีการจัดทำแผนการสอน ร้อยละ 74.60 และ ร้อยละ 63.40 ได้แก่ เทคนิคและวิธีสอน ตามลำดับ

1.3 ความเพียงพอของบุคลากรในแต่ละกลุ่มวิชา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่าบุคลากรในแต่ละกลุ่มวิชามีไม่เพียงพอ ร้อยละ 56.00 สำหรับวิธีการในการแก้ปัญหากรณีบุคลากรไม่เพียงพอคือ เชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอน ร้อยละ 34.30 รองลงมาได้แก่ ขอความร่วมมือจากอาจารย์แผนกอื่นมาช่วยสอน ร้อยละ 31.30 และร้อยละ 29.10 ใช้วิธีการสอนเป็นคณะ ตามลำดับ

2. การเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

2.1 การบริการที่ห้องสมุดจัดให้สำหรับการใช้หลักสูตรใหม่ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการจัดบริการหนังสือ เอกสาร ตำรา และวารสาร ร้อยละ 97.80 รองลงมาได้แก่

การเปิดบริการนอกเวลาราชการ ร้อยละ 85.80 และ ร้อยละ 53.00 ให้ความรู้ในการค้นหาหนังสือ และการใช้บริการห้องสมุด ตามลำดับ

2.2 การบริการด้านยานพาหนะเพื่อจัดพานักศึกษาไปปฏิบัติงานหรือฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีจำนวนไม่เพียงพอ ร้อยละ 91.00 โดยมีวิธีการแก้ไขกรณียานพาหนะไม่เพียงพอ คือ จ้างเหมารถโดยสารหรือยานพาหนะอื่น ร้อยละ 77.60 รองลงมาได้แก่ ใช้รถประจำทาง ร้อยละ 46.30 ตามลำดับ

2.3 สภาพและบริการด้านยานพาหนะ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช้งานได้ดี ร้อยละ 48.50 รองลงมาได้แก่ ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ ร้อยละ 38.80 และ ร้อยละ 26.90 พบว่ายานพาหนะเก่าและมีสภาพเสื่อมตามลำดับ

3. สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า สภาพแวดล้อมของ ห้องเรียนและห้องฝึกปฏิบัติการ มีแสงสว่างเพียงพอ ร้อยละ 95.50 ไม่มีเสียงรบกวน ร้อยละ 61.90 และร้อยละ 86.60 มีอากาศถ่ายเทดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของการปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร</u>		
1. การทำความเข้าใจในหลักสูตร		
- ไม่ได้ปฏิบัติ	-	-
- ปฏิบัติ	134	100.00
1.1 วิธีการปฏิบัติ (N = 134)		
- ศึกษา ตีความหมายของ ความมุ่งหมายของ หลักสูตรออกมาเป็นภาคปฏิบัติ	72	53.70
- ทำความเข้าใจองค์ประกอบของหลักสูตรทุกส่วน	54	40.30
- ศึกษาวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์ รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา	126	94.00
- วิเคราะห์จุดหมายและหลักการของหลักสูตร	80	59.70
- ศึกษาทบทวนการวิเคราะห์จุดหมายและหลักการ ของหลักสูตรและแนวปฏิบัติที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเนื้อหา	75	56.00
- เข้าร่วมประชุม	94	70.10
- ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ	40	29.90
2. การปรับหลักสูตร		
- ไม่ได้ปรับ	45	33.60
- ปรับ	89	66.40

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
2.1 ลักษณะของการปรับหลักสูตร (N = 89)		
- ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม	83	61.90
- ปรับรายละเอียดของเนื้อหา	41	30.60
- ปรับปรุงและ / หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	43	32.10
- จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่	24	17.90
- จัดทำคำอธิบาย / รายวิชาเพิ่มเติมชิ้นใหม่	16	11.90
<u>การใช้เอกสารหลักสูตร</u>		
3. วิธีที่ได้รับเอกสารหลักสูตร (N = 134)		
- วิทยาลัยจัดหามาให้	115	85.80
- สถาบันพระบรมราชชนกจัดส่งมาให้โดยตรง	39	29.10
- ดำเนินการจัดหาเอง	6	4.50
4. การปฏิบัติเมื่อได้รับเอกสารหลักสูตร (N = 134)		
- ศึกษาให้เข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบ		
การจัดกิจกรรม	111	82.80
- จัดเก็บเอกสารให้เรียบร้อย เมื่อต้องการใช้จึงนำ		
ออกมาศึกษา	53	39.60
- เก็บใส่ตู้ไว้ โดยไม่สนใจที่จะนำออกมาศึกษา	1	0.70

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน(N = 134)	ร้อยละ
<u>การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำ</u>		
<u>กำหนดการสอน</u>		
5. การเตรียมการสอน		
- เตรียมทุกครั้ง	124	92.50
- เตรียมเป็นบางครั้ง	10	7.50
- ไม่ได้เตรียม	-	-
5.1 สาเหตุที่เตรียมเป็นบางครั้งหรือไม่ได้เตรียม(N=10)		
- เคยสอนมานานและเชื่อว่ามีความรู้และทักษะในการสอนดี	5	3.70
- มีเอกสารคำสอนละเอียดและพร้อมจะใช้งานได้	4	3.00
- มีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาเตรียม	7	5.20
6. สิ่ง que ปฏิบัติในการเตรียมการสอนประกอบด้วย(N = 134)		
- การกำหนดจุดประสงค์	117	87.30
- การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์	123	91.80
- การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน / สื่อการสอน / เทคนิคและวิธีสอน	131	97.80
- การกำหนดวิธีทดสอบ วัดและประเมินผล	121	90.30
- การกำหนดสถานที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรม	88	65.70

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>		
7. หลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
(N = 134)		
- เตรียมนักศึกษาก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	72	53.70
- บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเสมอ	112	83.60
- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด	110	82.10
- การแนะแนวทางในการนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันให้นักศึกษา	81	60.40
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของนักศึกษา และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	87	64.90
- จัดกิจกรรมที่ใช้สื่อการเรียนการสอนกระตุ้นให้ นักศึกษาเกิดความสนใจและตั้งใจเรียน	104	77.60
8. วิธีการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี		
(N = 134)		
- การบรรยาย	131	97.80
- การสาธิต	73	54.50
- การอภิปรายร่วมกัน	122	91.00
- การสัมมนา	27	20.10
- การศึกษาค้นคว้ารายบุคคล / กลุ่ม	123	91.80

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน(N = 134)	ร้อยละ
9. เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกเทคนิคและวิธีสอน (N = 134)		
- ตรงกับวัตถุประสงค์รายวิชา	100	74.60
- สอดคล้องกับเนื้อหา	119	88.80
- ตรงกับความถนัดและความสามารถของผู้สอน	65	48.50
- เหมาะกับกลุ่มผู้เรียน	108	80.60
- ตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน	78	58.20
- เลือกเทคนิคที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน	94	70.10
<u>การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>		
10. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
- ไม่จัด	59	44.00
- จัด	75	56.00
10.1 หลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (N = 75)		
- สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจและความต้องการของนักศึกษา	39	29.10
- สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน	41	30.60
- จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักศึกษา	35	26.10
- จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	33	24.60

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน</u>		
11. การจัดทำสื่อการเรียนการสอน		
- ไม่จัดทำ	12	9.00
- จัดทำ	122	91.00
11.1 ลักษณะการจัดทำ (N = 122)		
- จัดทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตร	60	44.80
- จัดทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตร	114	85.10
- จัดทำสื่อการสอนร่วมกับนักศึกษาที่เรียน	18	13.40
- จัดทำสื่อการสอนตามที่ได้รับการอบรมและดำเนินงานในการผลิต	18	13.40
12. การได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านสื่อการเรียนการสอน (N = 134)		
- หน่วยบริการด้านสื่อการเรียนการสอน	53	39.60
- ความสะดวกในการเบิกยืมสื่อการเรียนการสอน	78	58.20
- การอบรมการผลิต / ใช้และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	24	17.90
- งบประมาณสนับสนุนในการผลิต / ซื้อสื่อการเรียนการสอน	41	30.60

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
13. สภาพของวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน (N = 134)		
- ทันสมัย ใช้การได้ดี มีเพียงพอ	27	20.10
- ทันสมัย ใช้การได้ดี แต่ไม่เพียงพอ	72	53.70
- ไม่ทันสมัย มีสภาพชำรุด แต่มีเพียงพอ	15	11.20
- ไม่ทันสมัย มีสภาพชำรุด และไม่เพียงพอ	22	16.40
14. การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน (N = 134)		
- นานๆครั้งจะใช้	5	3.70
- ใช้สื่อเท่าที่หน่วยงานจัดไว้ให้ใช้บริการ	22	16.40
- ใช้ในบางเรื่องซึ่งคิดว่านักศึกษาอยากที่จะเข้าใจ	40	29.90
- ใช้เป็นประจำทุกบทเรียน	78	58.20
15. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน (N = 134)		
- ของจริง	74	55.20
- หุ่นจำลอง	76	56.70
- สไลด์	51	38.10
- วิดีโอเทปและโทรทัศน์	65	48.50
- ภาพยนตร์	12	9.00
- เครื่องฉายข้ามศีรษะและแผ่นโปร่งใส	125	93.30

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม</u>		
16. การดำเนินการจัดสอนเสริม		
- ไม่ได้จัด	51	38.10
- จัด	83	61.90
16.1 ลักษณะการปฏิบัติ (N = 83)		
- วิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อนำมาวางแผนการสอนเสริม	67	50.00
- ชี้แจงให้นักศึกษาที่เรียนทราบความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของการสอนเสริม	33	24.60
- จัดกิจกรรมสอนเสริมโดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารวิทยาลัย อาจารย์ นักศึกษาและผู้ปกครอง	21	15.70
- จัดสอนเสริมเพื่อช่วยนักศึกษาที่เรียนช้าโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	10	7.50
- แสดงความรัก เมตตาและเข้าใจนักศึกษา นำหลักจิตวิทยาวัยรุ่นมาใช้แก้ไขในการสอนเสริม	22	16.40
- กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียน	44	32.80
<u>การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน</u>		
17. ผู้มีส่วนในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน (N = 134)		
- อาจารย์นิเทศก์	131	97.80
- หัวหน้าตึก	89	66.40
- พยาบาลประจำการ	102	76.10

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
18. ลักษณะการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน (N = 134)		
- อาจารย์นิเทศก์ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด	124	92.50
- อาจารย์ให้การปฐมนิเทศแล้วมอบให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานเอง	27	20.10
- อาจารย์ให้นักศึกษาปฏิบัติงานเองและปรึกษาเมื่อมีปัญหา	28	20.90
- พยาบาลประจำการ / อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้นิเทศและดูแลนักศึกษา	79	59.00
- นักศึกษารุ่นพี่ดูแลนักศึกษารุ่นน้อง	19	14.20
19. กิจกรรมที่ใช้ให้ความรู้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ (N = 134)		
- การสาธิต	116	86.60
- การอภิปราย	83	61.90
- การสัมมนา	20	14.90
- การประชุมปรึกษาการพยาบาล	125	93.30
- วิเคราะห์กรณีอุบัติการณ์เฉพาะกรณี	59	44.00
- การศึกษาพยาบาลเฉพาะราย	98	73.10
- การศึกษาผู้ป่วยเฉพาะราย	106	79.10
- การสอนข้างเตียง	109	81.30

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
20. กิจกรรมที่ใช้ควบคุมคุณภาพในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน		
งาน (N = 134)		
- ติดตามดูแลนักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงาน	130	97.00
- ตรวจสอบผลงานตามที่ได้รับมอบหมาย	125	93.30
- ปฏิบัติงานพร้อมกันกับนักศึกษา	109	81.30
- แก้ไขในสิ่งที่นักศึกษาปฏิบัติการพยาบาล ผิดพลาด	100	74.60
- ชี้แจงวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการฝึก ปฏิบัติงานแก่อาจารย์พี่เลี้ยงในแหล่งฝึก	108	80.60
21. วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาในการฝึก ปฏิบัติงาน (N = 134)		
- ให้ความเป็นกันเอง	127	94.80
- ชมเชยเมื่อปฏิบัติงานถูกต้อง	128	95.50
- พิจารณาลงโทษเมื่อนักศึกษาทำผิดระเบียบอย่าง ยุติธรรม	90	67.20
- รับฟังและให้โอกาสนักศึกษาชี้แจงเมื่อปฏิบัติ งานผิดพลาด	124	92.50
- ตรวจสอบให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาอย่าง ใกล้ชิดและสม่ำเสมอ	122	91.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>แผนการนิเทศ</u>		
22. การจัดทำแผนการนิเทศ		
- ไม่มีการจัดทำ	17	12.70
- มีการจัดทำ	117	87.30
22.1 ลักษณะแผนการนิเทศที่จัดทำ (N= 117)		
- แผนการนิเทศประจำวัน	81	60.40
- แผนการนิเทศประจำสัปดาห์หรือประจำเดือน	52	38.80
- แผนการนิเทศระยะยาวแต่ละรายวิชาตลอดภาคการศึกษา	29	21.60
- เอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงานหรือคู่มือการฝึกปฏิบัติงาน	69	51.50
<u>การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน</u>		
23. การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ (N = 134)		
- ชี้แจงให้ทราบล่วงหน้า	133	99.30
- ไม่ได้ชี้แจง	1	0.70
24. การประเมินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษาเน้นในเรื่อง (N = 134)		
- ความรู้ ความเข้าใจ	113	84.30
- วิธีการ กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน	102	76.10
- เจตคติและลักษณะนิสัยในการทำงาน	110	82.10
- แนวคิดสร้างสรรค์ในการนำความรู้ไปใช้	85	63.40

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
- ประเมินตามวัตถุประสงค์รายวิชา	120	89.60
- ผลสำเร็จของงาน	95	70.90
25. วิธีที่ใช้ในการวัดและประเมินผลภาคทฤษฎี (N = 134)		
- การทดสอบ	129	96.30
- การสังเกตพฤติกรรม	104	77.60
- การรายงานเป็นกลุ่มย่อย	119	88.80
- การเขียนรายงานจากการค้นคว้า	113	84.30
- การตรวจผลงานการปฏิบัติการเรียนแต่ละครั้ง	82	61.20
- การสัมภาษณ์หรือสอบปากเปล่า	30	22.40
26. การชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาทราบหลังจากการ ประเมินผลการเรียน (N = 134)		
- ชี้แจงผลการประเมินทุกครั้ง	74	55.20
- ชี้แจงผลการประเมินเป็นบางครั้ง	57	42.50
- ไม่มีการชี้แจง	3	2.20
27. วิธีที่ใช้ในการประเมินผลการศึกษภาคปฏิบัติ (N = 134)		
- การทดสอบ โดยอาจารย์นิเทศก์เป็นผู้ออก ข้อสอบเอง	94	70.10
- ใช้แบบฟอร์มในการประเมิน	121	90.30

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
- รายงานการวางแผนการพยาบาล (nursing care plan) ที่นักศึกษาจัดทำ	116	86.60
- รายงานการศึกษาค้นคว้าผู้ป่วย (case study)	110	82.10
28. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในแหล่งฝึก (N = 134)		
- อาจารย์นิเทศก์	128	95.50
- หัวหน้าฝึก	86	64.20
- พยาบาลประจำการ	95	70.90

จากตารางที่ 11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์ผู้สอน จำนวน 134 คน ในด้านการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

1. การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร

1.1 การทำความเข้าใจในหลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนทุกคนตอบว่า มีการทำความเข้าใจในหลักสูตร ร้อยละ 100.00 โดยมีวิธีทำความเข้าใจในหลักสูตร คือ ศึกษาวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา ร้อยละ 94.00 รองลงมาได้แก่ เข้าร่วมประชุม ร้อยละ 70.10 และวิเคราะห์จุดหมายและหลักการของหลักสูตร ร้อยละ 59.70

1.2 การปรับหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปรับหลักสูตร ร้อยละ 66.40 โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม ร้อยละ 61.90 รองลงมาได้แก่ ปรับปรุงและ / หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 32.10 และปรับรายละเอียดของเนื้อหา ร้อยละ 30.60

2. การใช้เอกสารหลักสูตร

2.1 การได้รับเอกสารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า วิทยาลัยจัดมาให้ ร้อยละ 85.80 รองลงมาได้แก่ สถาบันพระบรมราชชนกจัดส่งมาให้ ร้อยละ 29.10

2.2 การปฏิบัติเมื่อได้รับเอกสารหลักสูตร คือ ศึกษาให้เข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทาง ประกอบการจัดกิจกรรม ร้อยละ 82.80 รองลงมาได้แก่ จัดเก็บเอกสารให้เรียบร้อย เมื่อต้องการใช้จึง นำออกมาศึกษา ร้อยละ 39.60

3. การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน

3.1 การเตรียมการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง ร้อยละ 92.50 และเตรียมเป็นบางครั้ง ร้อยละ 7.50 สาเหตุที่เตรียมเป็นบางครั้งหรือไม่ได้เตรียมการสอนเพราะ มีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ร้อยละ 5.20 เคยสอนมานาน และเชื่อว่ามีความรู้และทักษะในการสอนดี ร้อยละ 3.70 และมีเอกสารคำสอนละเอียดและพร้อมจะ ใช้การได้ ร้อยละ 3.00

3.2 สิ่ง que ปฏิบัติในการเตรียมการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการกำหนด กิจกรรมการเรียนการสอน / สื่อการสอน / เทคนิคและวิธีสอน ร้อยละ 97.80 การกำหนดเนื้อหาและ ประสิทธิภาพ ร้อยละ 91.80 และการกำหนดวิธีทดสอบ วัดและประเมินผล ร้อยละ 90.30

4. เทคนิควิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 หลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบ ว่า บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเสมอ ร้อยละ 83.60 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียน สำคัญที่สุด ร้อยละ 82.10 และจัดกิจกรรมที่ใช้สื่อการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความ สนใจและตั้งใจเรียน ร้อยละ 77.60

4.2 วิธีการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช้ การบรรยาย ร้อยละ 97.80 การศึกษาค้นคว้ารายบุคคล / กลุ่ม ร้อยละ 91.80 และการ อภิปรายร่วมกัน ร้อยละ 91.00

4.3 เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกเทคนิคและวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า สอดคล้องกับเนื้อหา ร้อยละ 88.80 เหมาะกับกลุ่มผู้เรียน ร้อยละ 80.60 และตรงกับวัตถุประสงค์ รายวิชา ร้อยละ 74.60

5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า จัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร ร้อยละ 56.00 และไม่จัดกิจกรรม ร้อยละ 44.00 โดยมีหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมเสริม

หลักสูตรคือ สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ร้อยละ 30.60 สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจและความต้องการของนักศึกษา ร้อยละ 29.10 และจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักศึกษา ร้อยละ 26.10

6. การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

6.1 การจัดทำสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 91.00 โดยมีลักษณะการจัดทำคือ จัดทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตร ร้อยละ 85.10 และจัดทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตร ร้อยละ 44.80

6.2 การได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ความสะดวกในการเก็บยืมสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 58.20 หน่วยบริการด้านสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 39.60 และงบประมาณสนับสนุนในการผลิต / ซื้อสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 30.60

6.3 สภาพของวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ทันสมัย ใช้การได้ดี แต่ไม่เพียงพอ ร้อยละ 53.70 ทันสมัย ใช้การได้ดี มีเพียงพอ ร้อยละ 20.10 และ ไม่ทันสมัย มีสภาพชำรุดและไม่เพียงพอ ร้อยละ 16.40

6.4 การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการใช้สื่อเป็นประจำทุกบทเรียน ร้อยละ 58.20 ใช้ในบางเรื่องซึ่งคิดว่านักศึกษาอยากที่จะเข้าใจ ร้อยละ 29.90 และใช้สื่อเท่าที่หน่วยงานจัดไว้ให้ใช้บริการ ร้อยละ 16.40

6.5 อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้แก่ เครื่องฉายข้ามศีรษะและแผ่นโปรเจกเตอร์ ร้อยละ 92.90 หุ่นจำลอง ร้อยละ 56.70 และใช้ของจริง ร้อยละ 55.20

7. การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ดำเนินการจัดสอนซ่อมและสอนเสริม ร้อยละ 61.90 และร้อยละ 38.10 ไม่ได้จัดสอนเสริม โดยมีลักษณะการปฏิบัติคือ วิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อนำมาวางแผนการสอนเสริม ร้อยละ 50.00 กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียน ร้อยละ 32.80 และ ชี้แจงให้นักศึกษาที่เรียนทราบความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของการสอนเสริม ร้อยละ 24.60

8. การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

8.1 ผู้มีส่วนในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ ร้อยละ 97.80 พยาบาลประจำการ ร้อยละ 76.10 และหัวหน้าตึก ร้อยละ 66.40

8.2 ลักษณะการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า อาจารย์นิเทศก์ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ร้อยละ 92.50 พยายามประจำการ / อาจารย์ที่เลี้ยงเป็นผู้นิเทศและดูแลนักศึกษา ร้อยละ 59.00 และร้อยละ 20.90 อาจารย์ให้นักศึกษาปฏิบัติงานเองและปรึกษาเมื่อมีปัญหา

8.3 กิจกรรมที่ใช้ให้ความรู้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้แก่ การประชุมปรึกษาการพยาบาล ร้อยละ 93.30 การสาธิต ร้อยละ 86.60 และการสอนข้างเตียง ร้อยละ 81.30

8.4 กิจกรรมที่ใช้ควบคุมคุณภาพในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้แก่ ติดตามดูแลนักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงาน ร้อยละ 97.00 ตรวจสอบงานตามที่ได้รับมอบหมาย ร้อยละ 93.30 และปฏิบัติงานพร้อมกันกับนักศึกษา ร้อยละ 81.30

8.5 วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาในการฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้แก่ ชมเชยเมื่อปฏิบัติงานถูกต้อง ร้อยละ 95.50 ให้ความเป็นกันเอง ร้อยละ 94.80 และรับฟังและให้โอกาสนักศึกษาชี้แจงเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด ร้อยละ 92.50

9. การจัดทำแผนการนิเทศ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่ามีการจัดทำแผนการนิเทศ ร้อยละ 87.30 โดยมีลักษณะจัดทำเป็นแผนการนิเทศประจำวัน ร้อยละ 60.40 เอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงานหรือคู่มือการฝึกปฏิบัติงาน ร้อยละ 51.50 และแผนการนิเทศประจำสัปดาห์หรือประจำเดือน ร้อยละ 38.80

10. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

10.1 การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลให้นักศึกษาทราบ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลให้นักศึกษาทราบ ร้อยละ 99.30

10.2 การประเมินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า เน้นในเรื่องการประเมินตามวัตถุประสงค์รายวิชา ร้อยละ 89.60 ความรู้ความเข้าใจ ร้อยละ 84.30 และ เจตคติและลักษณะนิสัยในการทำงาน ร้อยละ 82.10

10.3 วิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลภาคทฤษฎี อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า การทดสอบ ร้อยละ 96.30 การรายงานเป็นกลุ่มย่อย ร้อยละ 88.80 และการเขียนรายงานจากการค้นคว้า ร้อยละ 84.30

10.4 การชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาทราบหลังจากการประเมินผลการเรียน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการชี้แจงผลการประเมินทุกครั้ง ร้อยละ 55.20 และชี้แจงผลการประเมินเป็นบางครั้ง ร้อยละ 42.50

10.5 วิธีที่ใช้ในการประเมินผลการศึกษากาปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช้แบบฟอร์มในการประเมิน ร้อยละ 90.30 รายงานการวางแผนการพยาบาล (nursing care plan) ที่นักศึกษาจัดทำ ร้อยละ 86.60 และรายงานการศึกษาค้นคว้าผู้ป่วย (case study) ร้อยละ 82.10

10.6 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในแหล่งฝึก อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ ร้อยละ 95.50 พยาบาลประจำการ ร้อยละ 70.90 และ หัวหน้าตึก ร้อยละ 64.20

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3   ปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ของอาจารย์
ผู้สอน ในวิทยาลัยพยาบาล

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ตารางที่ 12   จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาของอาจารย์ผู้สอน   เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้าน
การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร</u>		
<u>และเอกสารประกอบหลักสูตร</u>		
1. ปัญหาการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร		
- ไม่ประสบปัญหา	65	48.50
- ประสบปัญหา	69	51.50
ปัญหาที่ประสบ (N = 69)		
- ขาดเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร	29	21.60
- ภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษา	47	35.10
<u>การวางแผนการใช้หลักสูตร</u>		
2. ปัญหาในการวางแผนการนำหลักสูตรไปสู่การสอน		
- ไม่ประสบปัญหา	57	42.50
- ประสบปัญหา	77	57.50

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N = 77)		
- ไม่มีเวลาเตรียมการสอน	26	19.40
- ขาดคู่มืออาจารย์และหนังสือเรียน	34	25.40
- ขาดการทำความเข้าใจเทคนิคและวิธีสอน	31	23.10
- การจัดการเรียนทำได้ไม่สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหา	22	16.40
- ไม่มีเวลาเตรียมสื่อ	24	17.90
- การวางแผนการวัดและประเมินผลไม่สอดคล้อง กับจุดประสงค์และเนื้อหา	22	16.40
- ไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดทำแผนการสอน	29	21.60
<u>การจัดทำแผนการสอน</u>		
3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน		
- ไม่ประสบปัญหา	58	43.30
- ประสบปัญหา	76	56.70
ปัญหาที่ประสบ (N = 76)		
- อาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ	18	13.40
- ขาดเอกสาร ตำรา ประกอบการจัดทำ	27	20.10
- ช่วงเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ	44	32.80
- อาจารย์มีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่นๆมาก	51	38.10
- ขาดการสนับสนุนและแนะนำจากผู้บริหารใน การจัดทำ	7	5.20
- คำอธิบายรายวิชาไม่ชัดเจน	21	15.70

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
4. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบการสอน		
- ไม่ประสบปัญหา	58	43.30
- ประสบปัญหา	76	56.70
ปัญหาที่ประสบ (N = 76)		
- ขาดเอกสาร ตำรา ประกอบการค้นคว้าเพื่อการ จัดทำ	33	24.60
- ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนใน การจัดทำ	29	21.60
- ไม่มีเวลาจัดทำเพราะมีงานอื่นต้องรับผิดชอบ มาก	51	38.10
- ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการจัดทำ	8	6.00
- ไม่ได้ได้รับความสะดวกในด้านการพิมพ์และ เผยแพร่	32	23.90
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ	12	9.00

จากตารางที่ 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับปัญหาด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ปรากฏผลดังนี้

1. ปัญหาการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่าประสบปัญหา ร้อยละ 51.50 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 48.50 โดยปัญหาที่ประสบคือ ภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษา ร้อยละ 35.10 ขาดเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร ร้อยละ 21.60

2. ปัญหาในการวางแผนการใช้หลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ร้อยละ 57.50 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 42.50 โดยปัญหาที่ประสบคือ ขาดคู่มืออาจารย์และหนังสือเรียน ร้อยละ 25.40 ขาดการทำความเข้าใจเทคนิคและวิธีสอน ร้อยละ 23.10 และไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดทำแผนการสอน ร้อยละ 21.60

3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ร้อยละ 56.70 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 43.30 โดยปัญหาที่ประสบคือ อาจารย์มีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ มาก ร้อยละ 38.10 ช่วงเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ ร้อยละ 32.80 และขาดเอกสาร ตำรา ประกอบการจัดทำ ร้อยละ 20.10

4. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ร้อยละ 56.70 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 43.30 โดยปัญหาที่ประสบคือ ไม่มีเวลาจัดทำเพราะมีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก ร้อยละ 38.10 ขาดเอกสาร ตำรา ประกอบการค้นคว้าเพื่อการจัดทำ ร้อยละ 24.60 และไม่ได้รับความสะดวกในด้านการพิมพ์และเผยแพร่ ร้อยละ 23.90

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>การเตรียมบุคลากร</u>		
1. ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อการใช้หลักสูตร		
- ไม่ประสบปัญหา	84	62.70
- ประสบปัญหา	50	37.30
ปัญหาที่ประสบ (N = 50)		
- ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ความรู้หรือการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่	18	13.40
- ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆล่าช้า	25	18.70
- ขาดเอกสารหลักสูตรและตำราอ้างอิง สำหรับศึกษาค้นคว้า	18	13.40
- ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่สามารถตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับหลักสูตรได้	8	6.00
- ผู้บริหารไม่ได้วางแผนล่วงหน้าในการเตรียมผู้สอน เพื่อใช้หลักสูตรใหม่	14	10.40

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก</u>		
2. ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติการ		
- ไม่ประสบปัญหา	74	55.20
- ประสบปัญหา	60	44.80
ปัญหาที่ประสบ (N = 60)		
- ขนาดของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	17	12.70
- ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์	36	26.90
- จำนวนห้องเรียนและห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ	31	23.10
- สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	14	10.40
3. ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา		
- ไม่ประสบปัญหา	73	54.50
- ประสบปัญหา	61	45.50
ปัญหาที่ประสบ (N = 61)		
- มีจำนวนไม่เพียงพอ	39	29.10
- ประเภทของผู้ป่วยที่มารับบริการไม่หลากหลาย	37	27.60
- ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก	21	15.70
- ที่พักสำหรับนักศึกษาไม่ปลอดภัย	11	8.20

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
4. ปัญหาเกี่ยวกับการบริการที่ห้องสมุดจัดให้		
- ไม่ประสบปัญหา	92	68.70
- ประสบปัญหา	42	31.30
ปัญหาที่ประสบ (N = 42)		
- บรรยากาศไม่เอื้อต่อการใช้บริการ	7	5.20
- ไม่ได้รับความสะดวกในการยืม	3	2.20
- การจัดหนังสือในห้องสมุดไม่มีระบบ ทำให้ยากแก่การค้นหา	8	6.00
- มีหนังสือไม่เพียงพอสำหรับให้อาจารย์ศึกษาค้นคว้า	34	25.40
- หนังสือและตำราที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ทันสมัย	28	20.90
- ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ	2	1.50
- ไม่เปิดบริการนอกเวลา	2	1.50
สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน		
5. สภาพของห้องเรียน / ห้องฝึกปฏิบัติการ (N = 134)		
5.1 แสงสว่าง		
- ไม่ประสบปัญหา	8	6.00
- ประสบปัญหา	126	94.0
5.2 เสียงรบกวน		
- ไม่ประสบปัญหา	22	16.40
- ประสบปัญหา	112	83.60

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
5.3 การถ่ายเทอากาศ		
- ไม่ประสบปัญหา	22	16.40
- ประสบปัญหา	112	83.60

จากตารางที่ 13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์ผู้สอน จำนวน 134 คน เกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร ปรากฏผลดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 62.70 และประสบปัญหา ร้อยละ 37.30 โดยปัญหาที่ประสบคือ ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ล่าช้า ร้อยละ 18.70 ขาดเอกสารหลักสูตรและตำราอ้างอิง สำหรับศึกษาค้นคว้าและไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ความรู้หรือการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ ร้อยละ 13.40 เท่ากัน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

2.1 ปัญหาด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 55.20 และประสบปัญหา ร้อยละ 44.80 โดยปัญหาที่ประสบคือ ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ร้อยละ 26.90 จำนวนห้องเรียนและห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ ร้อยละ 23.10 และขนาดของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ร้อยละ 12.70

2.2 ปัญหาด้านแหล่งฝึกปฏิบัติของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 54.50 และประสบปัญหา ร้อยละ 45.50 โดยปัญหาที่ประสบคือ มีจำนวนไม่เพียงพอ ร้อยละ 29.10 ประเภทของผู้ป่วยที่มารับบริการไม่หลากหลาย ร้อยละ 27.60 และห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ร้อยละ 15.70

2.3 ปัญหาด้านการบริการที่ห้องสมุด อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 68.70 และประสบปัญหา ร้อยละ 31.30 โดยปัญหาที่ประสบคือ มีหนังสือไม่เพียงพอสำหรับให้อาจารย์ศึกษาค้นคว้า ร้อยละ 25.40 และหนังสือและตำราที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ทันสมัย ร้อยละ 20.90

3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

3.1 ปัญหาด้านแสงสว่าง อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ร้อยละ 94.00 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 6.00

3.2 ปัญหาด้านเสียงรบกวน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ร้อยละ 83.60 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 16.40

3.3 ปัญหาด้านการถ่ายเทอากาศ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ร้อยละ 83.60 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 16.40

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร</u>		
1. ปัญหาในการทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร		
- ไม่ประสบปัญหา	67	50.00
- ประสบปัญหา	67	50.00
ปัญหาที่ประสบ (N = 67)		
- เนื้อหาหลักสูตรซับซ้อน ยากแก่การเข้าใจ	39	29.10
- ภาระงานมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง	26	19.40
- ขาดผู้มีประสบการณ์ความรู้ด้านหลักสูตร เมื่อมีข้อสงสัยไม่สามารถรับคำแนะนำจากผู้รู้ได้	42	31.30
<u>การใช้เอกสารหลักสูตร</u>		
2. ปัญหาในการใช้เอกสารหลักสูตร		
- ไม่ประสบปัญหา	109	81.30
- ประสบปัญหา	25	18.70

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N = 25)		
- การจัดเอกสารหลักสูตรไม่เป็นระบบ ยกแก่การหยิบใช้	8	6.00
- เอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ	20	14.90
- สถานที่เก็บเอกสารหลักสูตร ไม่สะดวกแก่การเข้าไปใช้	6	4.50
<u>การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน</u>		
3. ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอน		
- ไม่ประสบปัญหา	61	45.50
- ประสบปัญหา	73	54.50
ปัญหาที่ประสบ (N = 73)		
- ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	28	20.90
- อาจารย์ขาดทักษะในการเลือกเนื้อหา / กิจกรรม / เทคนิควิธีสอน / การวัดและประเมินผล	32	23.90
- อาจารย์ต้องสอนหลายวิชา ทำให้ไม่สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่	37	27.60
- อาจารย์ต้องสอนในวิชาที่ตนไม่ถนัด	27	20.10

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>		
4. ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
- ไม่ประสบปัญหา	63	47.00
- ประสบปัญหา	71	53.00
ปัญหาที่ประสบ (N = 71)		
- นักศึกษาไม่มีความรู้พื้นฐาน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่าช้า	29	21.60
- นักศึกษามีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันมาก เกิดความยุ่งยากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	26	19.40
- นักศึกษาขาดความสนใจในการเรียน	30	22.40
- นักศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการเรียน	26	19.40
- ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	25	18.70
- ขาดการประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้สอน	17	12.70
- ขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน	22	16.40
- เนื้อหาวิชามากเกินไป	33	24.60
5. ปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนที่ใช้สอนในรายวิชาต่างๆ		
- ไม่ประสบปัญหา	78	58.20
- ประสบปัญหา	56	41.80

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N = 56)		
- ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน	11	8.20
- อาจารย์ขาดทักษะในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสม	25	18.70
- อาจารย์ขาดทักษะการสอนในเทคนิควิธีสอนบางประเภท	37	27.60
- อาจารย์ขาดทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนบางชนิด	22	16.40
- ไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนใหม่ๆ	17	12.70
<u>การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>		
6. ปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
- ไม่ประสบปัญหา	70	52.20
- ประสบปัญหา	64	47.80
ปัญหาที่ประสบ (N = 64)		
- ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	29	21.60
- ขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมจากคณาจารย์	24	17.90
- ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	23	17.20
- มีภาระหน้าที่พิเศษมาก ไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	36	26.90
- นักศึกษาขาดความพร้อมและความสนใจในการร่วมกิจกรรม	20	14.90

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
- ขาดการนิเทศและสนับสนุนในการจัดกิจกรรม		
เสริมหลักสูตรจากผู้บริหาร	6	4.50
- ขาดความร่วมมือจากวิทยากรทั้งภายในและภายนอกสถาบัน	7	5.20
- มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรม	38	28.40
- ขาดการประชาสัมพันธ์	7	5.20
<u>การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน</u>		
7. ปัญหาในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน		
- ไม่ประสบปัญหา	62	46.30
- ประสบปัญหา	72	53.70
ปัญหาที่ประสบ (N = 72)		
- ขาดความรู้ในการใช้สื่ออุปกรณ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่	48	35.80
- งบประมาณในการจัดซื้อไม่เพียงพอ	29	21.60
- ขาดหน่วยงานสนับสนุน	9	6.70
- วัสดุที่ใช้จัดทำสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ	20	14.90
- วัสดุที่ใช้จัดทำสื่อมีสภาพชำรุดและไม่เหมาะสมที่จะนำมาจัดทำ	23	17.20
8. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละวิชา		
- ไม่ประสบปัญหา	66	49.30
- ประสบปัญหา	68	50.70

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N = 68)		
- เอกสารประกอบหลักสูตรและการสอนมีไม่เพียงพอ	6	4.50
- วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้มีจำนวนไม่เพียงพอ	37	27.60
- วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมืออยู่ในสภาพชำรุด / ล้าสมัย	22	16.40
- อาจารย์ขาดความรู้และทักษะในการผลิต / ใช้สื่อการเรียนการสอน	37	27.60
- ไม่ได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ	13	9.70
<u>การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม</u>		
9. ปัญหาในการจัดสอนเสริม		
- ไม่ประสบปัญหา	73	54.50
- ประสบปัญหา	61	45.50
ปัญหาที่ประสบ (N = 61)		
- ไม่มีเวลาในการเตรียมจัดสอนเสริม	20	14.90
- นักศึกษาไม่ให้ความสนใจติดตามที่จะเรียนเสริมที่จัดให้	26	19.40
- วิทยาลัยมีกิจกรรมอย่างอื่นมาก ไม่มีเวลาในการจัดสอนเสริม	25	18.70
- ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและบุคลากรในวิทยาลัย	4	3.00

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
- มีปัญหาในการจัดเวลาเสริม เนื่องด้วยนักศึกษา ต้องเรียนเสริมหลายวิชา	35	26.10
- ขาดสื่อในการสอนเสริม	5	3.70
<u>กรณีเทศกาลฝึกปฏิบัติงาน</u>		
10. ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงาน		
- ไม่ประสบปัญหา	75	56.00
- ประสบปัญหา	59	44.00
ปัญหาที่ประสบ (N = 59)		
- อาจารย์นิเทศขาดความรู้และประสบการณ์ใน เรื่องที่นิเทศ	14	10.40
- ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายการศึกษา กับฝ่ายบริการ พยาบาล	17	12.70
- ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ต่างๆ ในแหล่งฝึก	21	15.70
- การสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ นิเทศก์ กับนักศึกษา	14	10.40
- ความคาดหวังของแหล่งฝึกต่อการ ปฏิบัติงานของ นักศึกษา	51	38.10

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N = 134)	ร้อยละ
<u>แผนการนิเทศ</u>		
11. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการนิเทศ		
- ไม่ประสบปัญหา	95	70.90
- ประสบปัญหา	39	29.10
ปัญหาที่ประสบ (N = 39)		
- อาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ	4	3.00
- ไม่มีเวลาในการจัดทำ	28	20.90
- อาจารย์มีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่นๆมาก	28	20.90
<u>การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน</u>		
12. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน		
- ไม่ประสบปัญหา	80	59.70
- ประสบปัญหา	54	40.30
ปัญหาที่ประสบ (N = 54)		
- อาจารย์ขาดความรู้ ความชำนาญในการดำเนินงานทดสอบการวัดและประเมินผล	20	14.90
- ความไม่ชัดเจนของเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบการวัดและประเมินผล	24	17.90
- ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานในการทดสอบการวัดและประเมินผลร่วมกัน	22	16.40
- ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ	28	20.90

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N=134)	ร้อยละ
- ไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ วัดผล	8	6.00
- ไม่สามารถวัดและประเมินผลให้บรรลุตาม จุดมุ่งหมายที่วางไว้	8	6.00
- ไม่มีเวลาสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่มีคุณภาพ	16	11.90
- ไม่สามารถประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	13	9.70

จากตารางที่ 14 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์ผู้สอน จำนวน 134 คน เกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

1. ปัญหาในการทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาและไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 50.00 มีจำนวนเท่ากัน โดยปัญหาที่ประสบคือ ขาดผู้มีประสบการณ์ความรู้ด้านหลักสูตร เมื่อมีข้อสงสัยไม่สามารถรับคำแนะนำจากผู้รู้ได้ ร้อยละ 31.30 เนื้อหาหลักสูตรซับซ้อน ยากแก่การเข้าใจ ร้อยละ 29.10 และภาระงานมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ร้อยละ 19.40

2. ปัญหาในการใช้เอกสารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 81.30 และประสบปัญหา ร้อยละ 18.70 โดยปัญหาที่ประสบคือ เอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ ร้อยละ 14.90 การจัดเอกสารหลักสูตรไม่เป็นระบบ ยากแก่การหยิบใช้ ร้อยละ 6.00 และสถานที่เก็บเอกสารหลักสูตร ไม่สะดวกแก่การเข้าไปใช้ ร้อยละ 4.50

3. ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ร้อยละ 54.50 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 45.50 โดยปัญหาที่ประสบคือ อาจารย์ต้องสอนหลายวิชา ทำให้ไม่สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่ ร้อยละ 27.60 อาจารย์ขาดทักษะ ในการเลือกเนื้อหา/กิจกรรม/เทคนิควิธีสอน/การวัดและประเมินผล ร้อยละ 23.90 และ ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 20.90

4. ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบ ปัญหา ร้อยละ 53.00 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 47.00 โดยปัญหาที่ประสบคือ เนื้อหาวิชามากเกินไป ร้อยละ 24.60 นักศึกษาขาดความสนใจในการเรียน ร้อยละ 22.40 และนักศึกษาไม่มีความรู้พื้นฐาน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่าช้า ร้อยละ 21.60

5. ปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนที่ใช้สอนในรายวิชาต่างๆ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 58.20 และประสบปัญหา ร้อยละ 41.80 โดยปัญหาที่ประสบคือ อาจารย์ขาดทักษะการสอนในเทคนิควิธีสอนบางประเภท ร้อยละ 27.60 อาจารย์ขาดทักษะในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสม ร้อยละ 18.70 และอาจารย์ขาดทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนบางชนิด ร้อยละ 16.40

6. ปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบ ปัญหา ร้อยละ 52.20 และประสบปัญหา ร้อยละ 47.80 โดยปัญหาที่ประสบคือ มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรม ร้อยละ 28.40 มีภาระหน้าที่พิเศษมาก ไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ร้อยละ 26.90 และขาดทักษะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ร้อยละ 21.60

7. ปัญหาในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบ ปัญหา ร้อยละ 53.70 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 46.30 โดยปัญหาที่ประสบคือ ขาดความรู้ในการใช้สื่ออุปกรณ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ร้อยละ 35.80 งบประมาณในการจัดซื้อไม่เพียงพอ ร้อยละ 21.60 และวัสดุที่ใช้จัดทำสื่อมีสภาพชำรุดและไม่เหมาะสมที่จะนำมาจัดทำ ร้อยละ 17.20

8. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่าประสบปัญหา ร้อยละ 50.70 และไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 49.30 โดยปัญหาที่ประสบคือ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้มีจำนวนไม่เพียงพอ และอาจารย์ขาดความรู้และทักษะในการผลิต / ใช้สื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 27.60 เท่ากัน

9. ปัญหาในการจัดสอนเสริม อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 54.50 และประสบปัญหา ร้อยละ 45.50 โดยปัญหาที่ประสบคือ มีปัญหาในการจัดเวลาเสริม เนื่องด้วยนักศึกษาต้องเรียนเสริมหลายวิชา ร้อยละ 26.10 นักศึกษาไม่ให้ความสนใจติดตามที่จะเรียนเสริมที่จัดให้ ร้อยละ 19.40 และวิทยาลัยมีกิจกรรมอย่างอื่นมาก ไม่มีเวลาในการจัดสอนเสริม ร้อยละ 18.70

10. ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 56.00 และประสบปัญหา ร้อยละ 44.00 โดยปัญหาที่ประสบคือ ความคาดหวังของแหล่งฝึกต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา ร้อยละ 38.10 ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ต่างๆในแหล่งฝึก ร้อยละ 15.70 และความขัดแย้งระหว่างฝ่ายการศึกษา กับฝ่ายบริการพยาบาล ร้อยละ 12.70

11. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการนิเทศ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 70.90 และประสบปัญหา ร้อยละ 29.10 โดยปัญหาที่ประสบคือ ไม่มีเวลาในการจัดทำและอาจารย์มีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่นๆมาก ร้อยละ 20.90 เท่ากัน

12. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ร้อยละ 59.70 และประสบปัญหา ร้อยละ 40.30 โดยปัญหาที่ประสบคือ ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ ร้อยละ 20.90 ความไม่ชัดเจนของเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบการวัดและประเมินผล ร้อยละ 17.90 และไม่มีเกณฑ์มาตรฐานในการทดสอบการวัดและประเมินผลร่วมกัน ร้อยละ 16.40

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรการพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 25 คนและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 134 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 159 คน

ขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษารอบคลุมถึงกิจกรรมในการใช้หลักสูตรในด้านต่างๆ ได้แก่ การแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 แบบ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลและแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และคำถามปลายเปิด สำหรับอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามจากประชากรทั้งหมดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) แจกแจงความถี่ (frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 45 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท ดำรงตำแหน่งผู้บริหารมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี และมีอายุราชการอยู่ระหว่าง 20-25 ปี ปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-35 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำกลุ่มวิชา โดยมีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี และมากกว่า 15 ปี ปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบการสอนทั้งภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545

ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

1. การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

สภาพการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรพบว่า เอกสารที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ คือ หลักสูตรแม่บท ส่วนอาจารย์ผู้สอน ใช้คู่มือการใช้หลักสูตรในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ โดยศึกษาปรัชญา วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของหลักสูตร

2. การวางแผนการใช้หลักสูตร

สภาพการวางแผนการใช้หลักสูตร พบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีแนวทางการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยยึดแนวปฏิบัติตามนโยบายของสถาบันพระบรมราชชนกเป็นหลักและแนวปฏิบัติตามนโยบายของวิทยาลัยพยาบาลเป็นแนวทางรอง มีการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยมีการประชุมอาจารย์ในวิทยาลัยเพื่อร่วมกันวางแผนและมีการเตรียมการก่อนการใช้หลักสูตร เรื่องสำคัญในการเตรียม ได้แก่ การเตรียมบุคลากรและเตรียมตำรา เอกสารและอุปกรณ์ นอกจากนี้ยังมีการเตรียมงบประมาณและเตรียมแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ

สำหรับกิจกรรมในการวางแผนการใช้หลักสูตรของอาจารย์ผู้สอน คือ การจัดทำแผนการสอน และจัดการเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

3. การจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน

สภาพการจัดทำแผนการสอน พบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการจัดทำแผนการสอน ซึ่งผู้บริหารให้การสนับสนุน โดยการจัดอบรมประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการจัดทำแผนการสอน สำหรับวิธีจัดทำนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจัดทำด้วยตนเอง

การจัดทำเอกสารประกอบการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดทำเอกสารประกอบการสอนโดยอาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจัดทำด้วยตนเอง ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในด้านการบริการเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า

4. การจัดแผนการเรียน

สภาพการจัดแผนการเรียน พบว่า บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดแผนการเรียนคือผู้บริหาร หรือรองผู้อำนวยการด้านวิชาการ ซึ่งในการจัดแผนการเรียนนั้น จัดโดยยึดโครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลัก

ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

1. การเตรียมบุคลากร

สภาพการเตรียมบุคลากร พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการเตรียมบุคลากรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ด้วยวิธีการจัดประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ รวมทั้งแจกเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาและมีการจัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียมตนเองเพื่อการใช้หลักสูตรด้วยการศึกษาจากเอกสารเรื่องสำคัญที่อาจารย์ผู้สอนต้องการได้รับการเตรียมตัวมากที่สุดคือ เรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ ในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนในการใช้หลักสูตรใหม่นี้ ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ใช้วิธีการสนับสนุนโดยให้เข้าอบรมหรือดูงานระยะสั้นและจัดประชุมปฏิบัติการทางวิชาการ สำหรับ

วิธีการในการรักษาบุคลากรให้คงอยู่กับหน่วยงานที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้คือ เปิดโอกาสให้บุคลากร ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ด้านความเพียงพอของบุคลากรในแต่ละกลุ่ม วิชา พบว่า ส่วนใหญ่มีบุคลากรไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนดำเนินการแก้ไขโดยวิธีการเชิญ วิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอน

2. การจัดครูเข้าสอน

สภาพการจัดครูเข้าสอน พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัด อาจารย์เข้าสอน โดยการร่วมพิจารณาความรู้ ความสามารถของอาจารย์ผู้สอน สำหรับเกณฑ์หรือ วิธีการจัดอาจารย์เข้าสอนนั้น พิจารณาจัดตามวุฒิและวิชาเอก และพิจารณาจัดตรงตามความสามารถ ความถนัด ประสบการณ์ของอาจารย์ รวมทั้งจัดตามความสมัครใจและความสนใจของอาจารย์ ตามลำดับ

3. การจัดตารางเรียน (ตารางสอน)

สภาพการจัดตารางเรียน พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการจัด ตารางเรียน โดยการพิจารณาบรรจุวิชาและเวลาเรียนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและ กำหนดเวลาเรียน โดยคำนึงถึงลักษณะวิชา ความยากง่าย ลักษณะและธรรมชาติของวิชาและจิตวิทยา การเรียนรู้ รวมทั้งจัดวิชาที่มีเงื่อนไขลงก่อนและจัดตามจำนวนบุคลากรที่มี

4. การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร

สภาพการจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร พบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมี การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรให้แก่บุคลากร โดยจัดหาเอกสารหลักสูตร ตำรา และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องให้อาจารย์ผู้สอนรวมทั้งมีศูนย์และห้องบริการสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะ มีการสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนด้านสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร โดยการจัดงบประมาณในการจัดทำ จัดซื้อ ซ่อมบำรุงสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรและ สนับสนุนช่วยเหลือในการใช้เทคโนโลยี และการใช้แหล่งค้นคว้า IT พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยบริการสื่อ การเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรและจัดเจ้าหน้าที่คอยให้บริการและอำนวยความสะดวก สำหรับ สื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่จัดได้แก่ ตำราภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หนังสือและ

วารสารต่างๆ คู่มือต่างๆ เช่น คู่มือการจัดการศึกษา คู่มือการใช้หลักสูตร ฯลฯ รวมทั้งประมวลการจัดการเรียนการสอนรายวิชา วิทยุทัศน์และสื่อสารสนเทศ โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ในด้านการได้รับการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรจากหน่วยงานภายนอกนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสนับสนุน แต่ก็ยังมีวิทยาลัยบางแห่ง ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอยู่บ้าง ซึ่งหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนคือ สถาบันพระบรมราชชนก กรมการแพทย์และกรมสุขภาพจิตและวิทยาลัยเครือข่ายของแต่ละภาค ทั้งนี้สื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนได้แก่ หุ่นจำลอง คู่มือและการรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งแผ่น CD และ VDO เทป ในการสำรวจสภาพสื่อการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งจัดให้มีการสำรวจสภาพสื่อการเรียนการสอน ซึ่งรายละเอียดในการสำรวจ ได้แก่ สำรวจด้านปริมาณ และความทันสมัย รวมทั้งด้านคุณภาพ

5. การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

สภาพการจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก พบว่า วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติเพียงพอ สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ จะพิจารณาจากความพร้อมของแหล่งฝึก ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในแหล่งฝึก ความเพียงพอของแผนก ประเภทหรือปริมาณของผู้ป่วยสำหรับฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งแหล่งฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลประจำจังหวัด สถานือนามัย โรงพยาบาลอำเภอและแหล่งชุมชน ในด้านการติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก พบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึกโดยผู้บริหารใช้วิธีติดต่อด้วยตนเอง ติดต่อทางโทรศัพท์และส่งหนังสือราชการเชิญประชุมปรึกษาหารือ ในด้านยานพาหนะที่จัดพานักศึกษาไปปฏิบัติงานหรือฝึกปฏิบัติงานส่วนใหญ่ มีไม่เพียงพอแต่สภาพใช้การได้ดี ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ สำหรับวิธีแก้ไขกรณียานพาหนะไม่เพียงพอคือ ให้นักศึกษาเดินทางและจ่ายค่าพาหนะเอง โดยการจ้างเหมารถโดยสารหรือยานพาหนะอื่นๆ ใช้บริการรถประจำทาง และผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลใช้วิธีปรับแผนแหล่งฝึก ทั้งนี้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเตรียมอาคารสถานที่เรียนและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติคือ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

สำหรับบริการที่ห้องสมุดจัดให้เพื่อการใช้หลักสูตรใหม่คือ จัดบริการหนังสือ เอกสาร ตำราและวารสาร มีการเปิดให้บริการนอกเวลาและมีการให้ความรู้ในการค้นหาหนังสือและการใช้บริการห้องสมุด หนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุดส่วนใหญ่มีเพียงพอ แต่ในกรณีที่มีหนังสือไม่เพียงพอก็จะมีการแก้ไขโดยการสำรวจหนังสือเป็นระยะ ๆ สม่าเสมอ และจัดงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด สำหรับรายละเอียดในการสำรวจหนังสือนั้น ส่วนใหญ่สำรวจด้านคุณภาพและความทันสมัย รวมทั้งดูปริมาณของตำราภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

6. สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน พบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน โดยการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอาคาร สิ่งปลูกสร้าง บริเวณวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ จัดบริเวณวิทยาลัยให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น โดยการปลูกต้นไม้ ฯลฯ จัดจำนวนนักศึกษาให้เหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน ตรวจสอบสภาพอาคารเรียนอยู่เสมอ รวมทั้งมีบริการเสียงตามสายในช่วงเวลาพัก สำหรับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อมได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ

ในด้านสภาพของห้องเรียนและห้องฝึกปฏิบัติการส่วนใหญ่ มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน การถ่ายเทอากาศดี

7. การจัดงบประมาณ

สภาพการจัดงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ มีวิธีการจัดสรรงบประมาณโดยมีการควบคุม ดูแลและติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่เสนอและตั้งงบประมาณโดยการแยกค่าใช้จ่ายเป็นหมวดต่าง ๆ อย่างชัดเจน รวมทั้งมีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำและพิจารณางบประมาณ ซึ่งในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณนั้นใช้หลักเกณฑ์พิจารณาจากความจำเป็นและประโยชน์จากโครงการที่กำหนดและจัดสรรงบประมาณตามประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมทั้งพิจารณาตามลักษณะงานและโครงการของแต่ละกลุ่มวิชาและหน่วยงาน

ด้านการจัดการเรียนการสอน

1. การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร

สภาพการทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนทุกคนมีการทำความเข้าใจในหลักสูตร โดยการศึกษาวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา มีการเข้าร่วมประชุมศึกษาทบทวน วิเคราะห์จุดหมายและหลักการของหลักสูตร และแนวปฏิบัติที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเนื้อหา รวมทั้งศึกษาตีความหมายของความมุ่งหมายของหลักสูตรออกมาเป็นภาคปฏิบัติ

ในด้านการปรับหลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการปรับหลักสูตร ซึ่งลักษณะของการปรับหลักสูตร เป็นการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม ปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งปรับรายละเอียดของเนื้อหา

2. การใช้เอกสารหลักสูตร

สภาพการใช้เอกสารหลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้รับเอกสารหลักสูตร โดยทางวิทยาลัยจัดหามาให้และสถาบันพระบรมราชชนกจัดส่งมาให้โดยตรง เมื่ออาจารย์ผู้สอนได้รับเอกสารหลักสูตรแล้ว จะนำมาศึกษาให้เข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดกิจกรรม

3. การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน

สภาพการเตรียมการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง เรื่องที่เตรียมการได้แก่ การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน เทคนิคและวิธีสอน เนื้อหา และประสบการณ์ วิธีทดสอบ วัดและประเมินผล สำหรับสาเหตุที่อาจารย์ผู้สอนบางท่าน เตรียมการสอนเป็นบางครั้ง เนื่องจากมีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน

4. เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิควิธีสอน พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิควิธีสอน โดยการให้เข้าอบรมด้านเทคนิคและวิธีสอนแผนใหม่ หรือเชิญวิทยากร มาให้ความรู้ด้านเทคนิคและวิธีสอน รวมทั้ง

ให้บริการด้านเอกสาร ตำรา สื่อและเทคนิคที่เกี่ยวกับวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ บอจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเสมอและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด รวมทั้งจัดกิจกรรมที่ใช้สื่อการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจและตั้งใจเรียน สำหรับวิธีการสอนที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี คือ การบรรยาย รองลงมาได้แก่ การศึกษาค้นคว้ารายบุคคลหรือกลุ่มและการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ พิจารณาเลือกเทคนิควิธีสอนตามความสอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนและตรงกับวัตถุประสงค์รายวิชา

5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สภาพการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยมีหลักในการจัดคือ พิจารณาความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของนักศึกษา รวมทั้งเป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของนักศึกษา

6. การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

สภาพการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำนั้น มีลักษณะที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ในหลักสูตร สำหรับการได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนได้รับความสะดวกในการเบิกยืมสื่อการเรียนการสอน จากหน่วยบริการด้านสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งยังได้รับงบประมาณสนับสนุน ในการผลิตหรือซื้อสื่อการเรียนการสอน สำหรับสภาพของวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ทันสมัยใช้การได้ดี แต่มีไม่เพียงพอ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน เป็นประจำทุกบทเรียน ซึ่งอุปกรณ์ส่วนใหญ่ที่ใช้คือ เครื่องฉายข้ามศีรษะและแผ่นโปรงใส หุ่นจำลองและของจริง

7. การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม

สภาพการจัดสอนซ่อมและสอนเสริม พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดสอนเสริม โดยมีการวิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อนำมาวางแผนการสอนเสริม นอกจากนี้ยังมีการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียนและชี้แจงให้นักศึกษาที่เรียนทราบดี ความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของการสอนเสริม

8. การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

สภาพการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งให้การสนับสนุน การนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ ด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างฝ่ายการศึกษา และฝ่ายบริการพยาบาล และขอความร่วมมือจากฝ่ายบริการพยาบาล ด้วยการเชิญให้มีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ รวมทั้งสนับสนุนในด้านงบประมาณและอำนวยความสะดวกในการ เดินทาง ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ พยาบาล ประจำการและหัวหน้าตึก ลักษณะการนิเทศที่ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่คือ อาจารย์นิเทศก์ดูแลนักศึกษา อย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีพยาบาลประจำการหรืออาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้นิเทศและดูแลนักศึกษา การให้ ความรู้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่อาจารย์นิเทศก์ใช้คือ การประชุมปรึกษาการพยาบาล รองลงมาคือ การสาธิต การสอนข้างเตียงและการศึกษาผู้ป่วยเฉพาะราย ตามลำดับ มีการควบคุม คุณภาพในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน โดยการติดตามดูแลนักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงานและตรวจ ผลงานตามที่ได้รับมอบหมาย สร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาในการฝึกปฏิบัติงานด้วยการชมเชย เมื่อปฏิบัติงานถูกต้อง ให้ความเป็นกันเอง รับฟังและให้โอกาสนักศึกษาชี้แจงเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด

9. แผนการนิเทศ

สภาพของแผนการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการกำหนดให้อาจารย์ จัดทำแผนการนิเทศด้วยการจัดทำในลักษณะแผนการนิเทศประจำวันและเอกสารประกอบการฝึก ปฏิบัติงานหรือคู่มือการฝึกปฏิบัติงาน สำหรับอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการนิเทศด้วย การจัดทำในลักษณะแผนการนิเทศประจำวันและเอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงานหรือคู่มือการฝึก ปฏิบัติงานเช่นเดียวกัน

10. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

สภาพการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลแก่นักศึกษาและจัดทำคลังข้อสอบ มีการกำหนดสัดส่วนคะแนนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการวิเคราะห์ข้อสอบแต่ละรายวิชา ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกวิธีวัดและประเมินผลคือ ตอบสนองจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ชี้แจงหลักเกณฑ์วิธีวัดประเมินผลให้นักศึกษาทราบและชี้แจงผลการประเมินให้ทราบหลังการประเมินผลแล้วทุกครั้ง การประเมินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นการประเมินตามวัตถุประสงค์รายวิชา ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและลักษณะนิสัยในการทำงาน รวมทั้งวิธีการกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีที่อาจารย์ผู้สอนใช้มากที่สุดในการประเมินผลภาคทฤษฎีคือ การทดสอบ ส่วนวิธีที่ใช้มากที่สุดในการประเมินผลภาคปฏิบัติ คือ การใช้แบบฟอร์มในการประเมิน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ วิทยาลัยพยาบาลประจำการและหัวหน้าตึก

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545

ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

1. การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

ปัญหาในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ เนื้อหาในเอกสารหลักสูตรซ้ำซ้อน ยกแก่การเข้าใจ รวมทั้งไม่เข้าใจในหลักสูตรบูรณาการ ทั้งการบูรณาการเนื้อหาและวิธีสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่าประสบปัญหา ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ อาจารย์มีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษา

2. การวางแผนการใช้หลักสูตร

ปัญหาในการวางแผนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่า ปัญหาสำคัญที่ประสบคือ เอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอและขาดงบประมาณสนับสนุน สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ ขาดคู่มืออาจารย์และหนังสือเรียน รวมทั้งขาดการทำความเข้าใจเทคนิคและวิธีสอน

3. การจัดทำแผนการสอน

ปัญหาในการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาในการสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ อาจารย์ขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำแผนการสอนและขาดเอกสารประกอบการจัดทำแผนการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาในการจัดทำแผนการสอน ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ อาจารย์มีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ มากและช่วงเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ ปัญหาในการสนับสนุนการจัดทำเอกสารประกอบการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนและขาดเอกสาร ตำราเพื่อการศึกษาค้นคว้า สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ ไม่มีเวลาจัดทำ เพราะมีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก ขาดเอกสาร ตำรา ประกอบการค้นคว้าเพื่อการจัดทำและไม่ได้รับความสะดวกในด้านการพิมพ์และเผยแพร่

4. การจัดแผนการเรียน

ปัญหาในการจัดแผนการเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ แผนการเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเลือกเรียนตามความต้องการและด้านเนื้อหาที่มีความหลากหลายมากเกินไป

ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

1. การเตรียมบุคลากร

ปัญหาในการเตรียมบุคลากรเพื่อใช้หลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ อาจารย์มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและอาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง ผู้รับการอบรมเรื่องหลักสูตรใหม่มาแล้วไม่ดำเนินการต่อ รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอและต่อเนื่อง อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ ได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ถ้าซ้ำขาดเอกสารหลักสูตรและตำราอ้างอิงสำหรับศึกษาค้นคว้า รวมทั้งไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ความรู้หรือการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

2. การจัดครูเข้าสอน

ปัญหาในการจัดอาจารย์เข้าสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ ต้องใช้บุคลากรหลายฝ่ายในการสอน 1 รายวิชาและไม่สามารถจัดให้ตรงกับความสมัครใจของอาจารย์ผู้สอน ไม่สามารถจัดให้ตรงตามวุฒิและวิชาเอก รวมทั้งจัดโดยไม่ได้เฉลี่ยคาบสอนให้ใกล้เคียงกัน

3. การจัดตารางเรียน (ตารางสอน)

ปัญหาในการจัดตารางเรียน (ตารางสอน) ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาสำคัญที่ประสบคือ อาจารย์ต้องทำหน้าที่สอนหลายอย่าง ทำให้ยุ่งยากในการลงคาบเวลาสอน

4. การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร

ปัญหาในการสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือมีไม่เพียงพอ ไม่มีหน่วยบริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ สำหรับปัญหาการให้บริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหาร

ที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาสำคัญที่ประสบคือ วิทยาลัยได้รับเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรล่าช้าและได้รับไม่ครบ รวมทั้งอาจารย์นำเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรไปใช้แล้วไม่นำมาคืน

5. การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

ปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ จำนวนห้องฝึกปฏิบัติการมีไม่ครบทุกสาขาวิชา และขาดงบประมาณในการขยายปรับปรุง สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติการ อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้ไอศทัตศนุปรกรณ์และจำนวนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ มีไม่เพียงพอ ด้านการให้บริการห้องสมุด ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ หนังสือที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับจำนวนอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งอาจารย์ไม่ค่อยคืนหนังสือหรือคืนล่าช้า อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ มีหนังสือไม่เพียงพอสำหรับให้อาจารย์ศึกษาค้นคว้าและหนังสือ ตำรา ที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ทันสมัย ด้านคุณสมบัติหรือความพร้อมของแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ ประเภทของผู้ป่วยที่มารับบริการไม่หลากหลาย แหล่งฝึกห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวกและมีจำนวนไม่เพียงพอ ด้านการให้บริการยานพาหนะ ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ ยานพาหนะไม่เพียงพอ ไม่สามารถให้บริการได้ทุกครั้ง สภาพเก่า ทรุดโทรมและไม่ได้รับความสะดวกในการให้บริการ

6. สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ผู้บริหารที่ตอบว่า ประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ อากาศในห้องเรียนร้อน มีเสียงรบกวนจากยานพาหนะในท้องถนน และพื้นที่ตั้งวิทยาลัยมีขนาดจำกัดคับแคบ สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ประสบปัญหาเกี่ยวกับ

สภาพของห้องเรียนและห้องฝึกปฏิบัติการ ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ แสงสว่างไม่เพียงพอ มีเสียงรบกวนและการถ่ายเทอากาศไม่ดี

7. การจัดงบประมาณ

ปัญหาในการจัดงบประมาณ ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ ไม่มีการบันทึก Unit Cost ของแต่ละชั้นปีทำให้ไม่สามารถรู้รายรับ รายจ่ายอย่างละเอียดได้ เพื่อการวางแผนจัดสรรงบประมาณปีต่อไป

ด้านการจัดการเรียนการสอน

1. การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร

ปัญหาในการทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนตอบว่า ประสบปัญหาและไม่ประสบปัญหา เท่ากัน อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาสำคัญที่ประสบคือ ขาดผู้มีประสบการณ์ความรู้ด้านหลักสูตร เมื่อมีข้อสงสัยไม่สามารถรับคำแนะนำจากผู้รู้ได้และเนื้อหาหลักสูตรซับซ้อน ยากแก่การเข้าใจ

2. การใช้เอกสารหลักสูตร

ปัญหาในการใช้เอกสารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่า ประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ เอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ

3. การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน

ปัญหาในการเตรียมการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ อาจารย์ต้องสอนหลายวิชา ทำให้ไม่สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่และอาจารย์ขาดทักษะในการเลือกเนื้อหา กิจกรรม เทคนิควิธีสอน การวัดและประเมินผล

4. เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาในการสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคและวิธีสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ปัญหาสำคัญของผู้บริหารคือ อาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาเทคนิคและวิธีสอน ขาดวิทยากรที่จะเพิ่มพูนความรู้แก่อาจารย์ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้สอนในรายวิชาต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่า ปัญหาที่ประสบคือ อาจารย์ขาดทักษะการสอนในเทคนิควิธีสอนบางประเภทและขาดทักษะในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสม ด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ เนื้อหาวิชามากเกินไป นักศึกษาขาดความสนใจในการเรียนและไม่มีความรู้พื้นฐาน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่าช้า

5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่า ปัญหาที่ประสบคือ มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรม มีภาระหน้าที่พิเศษมาก ไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและขาดทักษะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

6. การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

ปัญหาในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ ขาดความรู้ในการใช้สื่ออุปกรณ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่และงบประมาณในการจัดซื้อไม่เพียงพอ ด้านปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละวิชา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหา ปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้มีจำนวนไม่เพียงพอ อาจารย์ขาดความรู้และทักษะในการผลิตหรือใช้สื่อการเรียนการสอน

7. การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม

ปัญหาในการจัดสอนเสริม อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่า ปัญหาที่ประสบคือ มีปัญหาในการจัดเวลาเสริม เนื่องด้วยนักศึกษาต้องเรียนเสริมหลายวิชาและนักศึกษาไม่ให้ความสนใจติดตามที่จะเรียนเสริมที่จัดให้

8. การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

ปัญหาในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่าประสบปัญหา ปัญหาสำคัญของผู้บริหารคือ สัดส่วนระหว่างอาจารย์นิเทศก์ต่อนักศึกษาไม่เหมาะสมและขาดการประสานงานที่ดีระหว่างวิทยาลัยกับแหล่งฝึก สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่า ปัญหาที่ประสบคือ ความคาดหวังของแหล่งฝึกต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาและขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในแหล่งฝึก

9. แผนการนิเทศ

ปัญหาในการกำหนดให้จัดทำแผนการนิเทศ ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่าปัญหาที่ประสบคือ มีการจัดทำแผนการนิเทศแต่ติดภารกิจทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนนิเทศ และอาจารย์ไม่ค่อยทำแผนการนิเทศ สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาในการจัดทำแผนการนิเทศ อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่า ปัญหาที่ประสบคือ ไม่มีเวลาในการจัดทำ อาจารย์มีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ มาก

10. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหา ผู้บริหารที่ตอบว่าประสบปัญหา ระบุว่า ปัญหาที่ประสบคือ อาจารย์ขาดความรู้และความชำนาญในการวัดและประเมินผล ไม่ยึดหลักวิชาการประเมินในการให้คะแนนหรือตัดเกรด รวมทั้งไม่นำผลจากการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ประสบปัญหาในการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่า ประสบปัญหา ระบุว่า ปัญหาที่ประสบคือ ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ ความไม่

ชัดเจนของเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบการวัดและประเมินผล รวมทั้งไม่มีเกณฑ์มาตรฐานในการทดสอบการวัดและประเมินผลร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

สถานการณ์ทั่วไปของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

เกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 45 ปี ดำรงตำแหน่งผู้บริหารมีระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี แต่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 20-25 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือระดับปริญญาเอก ซึ่งนับได้ว่าเป็นผู้ที่เหมาะสม ถึงแม้ว่าจะมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารในระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี ก็ตาม แต่วุฒิการศึกษานั้นผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า สาขาวิชาเอกคือ การบริหารการศึกษาและบริหารการพยาบาล นอกจากนี้ยังมีอายุราชการอยู่ระหว่าง 20-25 ปี ซึ่งนับว่ามีประสบการณ์ในการทำงานสาขาวิชาชีพการศึกษาพยาบาลมานานพอสมควร สำหรับอาจารย์ผู้สอนนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือระดับปริญญาตรีและปริญญาเอก มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี และมากกว่า 15 ปี ซึ่งนับได้ว่าเหมาะสมที่อาจารย์ผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี เมื่อเทียบสัดส่วนส่วนวุฒิอาจารย์ระดับปริญญาตรี : โท : เอก จะได้เท่ากับ 6.33 : 42.33 : 2 ก็จะพบว่าอยู่ในเกณฑ์ของสภาการพยาบาล โดยมีอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี : โท : เอก ไม่ต่ำกว่า 2.5 : 5.5 : 2

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า เอกสารที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจคือหลักสูตรแม่บทและพบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ใช้คู่มือการใช้หลักสูตรในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ โดยการศึกษาปรัชญา วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ บุญมี เณรยอด (2525) กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องศึกษาหลักสูตรแม่บทและหลักสูตรระดับท้องถิ่น แล้วนำมาจัดเป็นแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรอบรู้และความสามารถตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร และสอดคล้องกับแนวคิดของสมิทร คุณานุกร (2523) ที่ว่า เอกสารหลักสูตรจะถูกปรับขยายมาเรื่อยๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สุด เมื่อมาถึงในชั้นเรียนยังต้องถูกปรับอีก เพื่อให้สอดคล้องกับนักเรียนในแต่ละชั้น เอกสารหลักสูตรที่ได้จากการพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียนได้แก่ โครงการสอน ซึ่งจะมีการจัดทำในสองระดับคือ ระดับจังหวัดและระดับโรงเรียน ซึ่งในปัจจุบันคือ ตัวกำหนดตารางสอน ทั้งนี้โครงการสอนถือเป็นเอกสารหลักสูตรสำหรับครูและตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้แบ่งเอกสารหลักสูตรไว้เป็น 2 ประเภท คือ เอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับนักเรียนและเอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับครูนั้น เอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับครู เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นให้ครูผู้สอนได้ใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย แผนการสอน คู่มือครู คู่มือการสอน หนังสือเรียน คู่มือประเมินผล คู่มือการใช้หลักสูตร ฯลฯ เอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ นั้น มีความสำคัญต่อการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นเอกสารที่บอกแนวทางในการจัดการศึกษาและนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นผู้บริหารวิทยาลัยควรเตรียมให้พร้อมและเพียงพอต่อบุคลากรของวิทยาลัย ก่อนที่จะเริ่มมีการใช้หลักสูตรและโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ผู้สอนจะต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกับเอกสารประกอบหลักสูตรทุกประเภทให้ถ่องแท้ เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สัจด์ อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตรคือ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้อย่างชัดเจนนั่นเอง สำหรับปัญหานี้ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเนื้อหาในเอกสารหลักสูตร เนื่องจากเนื้อหาในเอกสารหลักสูตรซ้ำซ้อน รวมทั้งไม่เข้าใจใน

หลักสูตรบูรณาการ ทั้งการบูรณาการเนื้อหาและวิธีสอน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าทางสถาบันพระบรมราชชนก ควรจัดหางบประมาณในการอบรมผู้บริหารวิทยาลัยและดำเนินการวางแผนจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร การใช้หลักสูตร เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรบูรณาการ รวมทั้งวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิควิธีสอน โดยมีการวางแผนจัดอบรมก่อนเปิดภาคเรียน ทุกภาคการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากจัดอบรมให้แก่ผู้บริหารวิทยาลัยแล้ว ควรจัดอบรมให้แก่อาจารย์ผู้สอนทุกคนด้วย เพราะอาจารย์ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) ที่ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตร ไปใช้จะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเตรียม ครูผู้สอน โดยการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์หลักสูตรและการปฏิบัติการและการวางแผนการสอน

เกี่ยวกับการวางแผนการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีแนวทางการดำเนินการใช้หลักสูตร ด้วยการยึดแนวปฏิบัติตามนโยบายของสถาบันพระบรมราชชนกเป็นหลัก และแนวปฏิบัติตามนโยบายของวิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่งเป็นแนวทางรอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเรื่อง ที่ถูกต้อง เพราะสถาบันพระบรมราชชนกจัดเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งทั่วประเทศที่รับผิดชอบผลิตพยาบาลระดับต่างๆ เพื่อสนองความต้องการด้านกำลังคนและนโยบายของ กระทรวงสาธารณสุข นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ในการนำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นหลักสูตรบูรณาการที่ใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ไปใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลนั้น วิทยาลัยพยาบาลควรยึดแนวทางการจัดหลักสูตร โดยการบูรณาการทุกรายวิชาเข้าด้วยกันและจัดให้นักศึกษาเรียนรู้จากปัญหาสุขภาพของคนในชุมชนโดยตรง นั่นคือมีการใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โดยการให้นักศึกษาได้ออกไปศึกษาปัญหาและเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเองภายในชุมชน เรียนรู้จากสถานการณ์จริงในชุมชน ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ดึงประสบการณ์หรือทฤษฎีที่ผู้เรียนได้เรียนมา นำมาเชื่อมโยงการเรียนรู้ ใช้กิจกรรมหรือคำถาม กระตุ้นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สามารถควบคุมและสรุปผลการเรียนรู้ด้วยตัวของผูเรียนเอง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีการสะท้อนประสบการณ์ เพื่อให้เกิดความคิดอย่างมีวิจรรณญาณ ทั้งนี้การจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตโดยใช้ชุมชนเป็นฐานก็เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการแก้ปัญหาสุขภาพของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นไปที่การป้องกันและ

ส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายสุขภาพของ องค์การอนามัยโลก (WHO) นอกจากนี้วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งได้มีการวางแผนการใช้หลักสูตร ในการวางแผนนั้น มีการประชุมอาจารย์ในวิทยาลัย เพื่อร่วมกันวางแผน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสม เพราะอาจารย์ในวิทยาลัยทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรด้วยกันทั้งสิ้น อาจารย์บางคน เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่มาแล้ว จึงมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและหลักสูตร ตลอดจน สภาพปัญหาและความต้องการของวิทยาลัยเป็นอย่างดี สมควรที่จะได้ช่วยกันวางแผนการใช้หลักสูตร และเพื่อให้การใช้หลักสูตรประสบผลสำเร็จ ก่อนการใช้หลักสูตรจึงควรจัดเตรียมการในด้านต่าง ๆ เช่น การเตรียมบุคลากร สื่อการเรียนการสอน เอกสารหลักสูตร อาคารสถานที่และแหล่งฝึก ปฏิบัติการ งบประมาณ ฯลฯ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่เตรียมการได้ ครอบคลุมเกือบทุกด้าน สำหรับการวางแผนการใช้หลักสูตรของอาจารย์ผู้สอนก็คือ การจัดทำ แผนการสอน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสม ดังที่วัชร บวรณสิงห์ (2544) กล่าวว่า การแปลงหลักสูตรไปสู่ แนวปฏิบัติที่เป็นงานในหน้าที่ของครูโดยตรงคือ การจัดทำแผนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นการวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างหนึ่งของครู สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการใช้หลักสูตร พบว่า วิทยาลัย พยาบาลส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในเรื่องนี้ ส่วนปัญหาที่วิทยาลัยบางแห่งประสบคือ เอกสาร หลักสูตรมีไม่เพียงพอและขาดงบประมาณสนับสนุน สำหรับปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ ขาด คู่มืออาจารย์และหนังสือเรียน รวมทั้งขาดการทำความเข้าใจเทคนิคและวิธีสอนซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหา ดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารวิทยาลัยน่าที่จะต้องรีบแก้ไขปัญหาลี้ภัยแต่เนิ่นๆ ด้วยการติดต่อสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อให้ช่วยแก้ไขปัญหาด่วน มิฉะนั้นแล้ว จะมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน

เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัย พยาบาลทุกแห่งมีการจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน ซึ่งผู้บริหารให้การสนับสนุน โดยการจัดอบรม ประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการจัดทำแผนการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการ นำไปใช้จัดการเรียนการสอนต่อไป และให้การสนับสนุนในด้านการบริการเอกสาร ตำรา สำหรับ ค้นคว้า ในการทำเอกสารประกอบการสอน ทั้งนี้การจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการ สอน อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่าวิทยาลัยให้เสรีภาพแก่อาจารย์ผู้สอนในการ จัดทำ เพื่อเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้แสดงความสามารถเชิงวิชาการได้อย่างอิสระเต็มที่และสะดวกต่อ

การปฏิบัติ ผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า อาจารย์ผู้สอนควรมีการจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนร่วมกับอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาเดียวกันและกลุ่มวิชาอื่นด้วย เป็นการระดมความคิดร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวิชาและลดความซ้ำซ้อน ซึ่งจะทำได้แผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนที่มีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้การร่วมมือกันในการจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน ยังเป็นการจัดปัญหาอาจารย์แต่ละคนไม่มีเวลาในการจัดทำ เนื่องจากมีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ มาก รวมทั้งปัญหาการขาดเอกสาร ตำราประกอบการค้นคว้า อันเป็นปัญหาสำคัญที่วิทยาลัยพยาบาลประสบอยู่ ซึ่งในสภาพการปฏิบัติงานจริง ผู้วิจัยเห็นด้วยว่า อาจารย์ผู้สอนไม่มีเวลา เพราะนอกจากงานสอนแล้วยังต้องมีการะงานด้านฝึกอบรม งานวิจัย งานบริหารวิชาการ งานทำนุบำรุงและที่สำคัญคือ ทำหน้าที่นิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ควรจัดหาเวลาว่างให้อาจารย์ว่างพร้อมกันให้มากที่สุด ซึ่งอาจให้จัดทำในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน

เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการจัดแผนการเรียน ซึ่งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดแผนการเรียนก็คือ ผู้บริหารหรือรองผู้อำนวยการงานวิชาการ จัดโดยยึดโครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลัก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสม ดังที่ วัชรวิ บูรณสิงห์ (2544) กล่าวไว้ว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดการแผนการเรียนนั้น ผู้จัดจะต้องยึดโครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและต้องจัดให้สอดคล้องกับจุดหมายและหลักการของหลักสูตร เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนไปศึกษาต่อ ประกอบอาชีพหรือเพื่อสำรวจความถนัดของผู้เรียน สำหรับปัญหาในการจัดแผนการเรียนนั้น พบว่า วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในเรื่องนี้ ส่วนปัญหาที่วิทยาลัยบางแห่งประสบคือ แผนการเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเลือกเรียนตามความต้องการและด้านเนื้อหา มีความหลากหลายมากเกินไป ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะ ตามโครงสร้างหลักสูตรแล้ว มีวิชาเลือกเสรีอยู่ แต่เป็นการบังคับเลือก เนื่องจากวิทยาลัยไม่มีการแบ่งเป็นคณะหรือแยกเป็นหลายสาขาวิชา อีกทั้งอาจารย์มีจำนวนจำกัด

การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการเตรียมบุคลากรก่อนการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ รวมทั้งแจกเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษา จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร วิธีต่างๆ ดังกล่าว สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในด้านการจัดเตรียมบุคลากรที่ กองงานวิทยาลัยพยาบาลได้กำหนดไว้ในคู่มือการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2528 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติตามหลักการของการเตรียมการก่อนใช้หลักสูตรที่ว่า ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ควรให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรได้เข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นเสียก่อน การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น วิธีการประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่เอกสารและสื่อมวลชนชนิดต่างๆ (สงัด อุทรานันท์, 2532) นอกจากนี้ หลักการดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมตนเองของอาจารย์ผู้สอนเพื่อการใช้หลักสูตรคือ อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมตนเองโดยการศึกษาจากเอกสาร โดยเฉพาะเรื่องที่ว่าอาจารย์ต้องการได้รับการเตรียมตัวมากที่สุดคือเรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ สำหรับการส่งเสริมและการสนับสนุนการพัฒนาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ใช้วิธีการสนับสนุนให้เข้าอบรมหรือดูงานระยะสั้นและจัดประชุมปฏิบัติการทางวิชาการ ผู้วิจัยเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนควรได้รับการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์อยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องของการอบรม ผู้วิจัยเห็นด้วยกับ ภิญญู สาทร (2526) ที่กล่าวว่า ครูหรือบุคลากรของโรงเรียนแม้จะมีความสามารถดีแค่ไหนก็ตาม ถ้าเวลาผ่านไปนานๆ บรรดาความรู้ ความชำนาญ ย่อมอ่อนลงไปเป็นธรรมดา การให้ครูหรือบุคลากรเข้ารับการอบรมเป็นสิ่งจำเป็น น่าสนับสนุนทุกวิถีทาง เพื่อพัฒนาครูให้เข้มแข็งทันสมัยและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนวิธีการในการรักษาบุคลากรให้คงอยู่กับหน่วยงานที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรินุรณสิงห์ (2544) ที่กล่าวว่า การงานและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจะดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูและผู้บริหารต่าง ๆ ในโรงเรียน การบริหารจัดการครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการล่วงหน้าเพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ ความสามารถและมีจำนวนเพียงพอ ซึ่ง

การที่จะให้ครูมีจำนวนเพียงพอตลอด สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องทำคือ การรักษานุเคราะห์ให้คงอยู่กับหน่วยงานและทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการที่ผู้บริหารให้เกียรติและให้ความสำคัญเปิดโอกาสให้นุเคราะห์ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ก็เป็นวิธีหนึ่งในการรักษานุเคราะห์ให้คงอยู่กับหน่วยงาน และทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนการแก้ปัญหาบุคลากรในแต่ละกลุ่มวิชาที่ไม่เพียงพอ วิทยาลัยใช้วิธีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ วิชัย ราษฎร์ศิริ (2522) ที่ว่า พยายามใช้แหล่งวิทยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่าการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอน นอกจากจะช่วยลดปัญหานุเคราะห์ในการสอนมิใช่เพียงพอแล้ว ยังเป็นการรู้จักใช้ทรัพยากรท้องถิ่นร่วมกัน ได้ผู้เชี่ยวชาญจริงๆ มาช่วยสอน ทำให้นักศึกษาเกิดความคิดกว้างไกล มีความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ และเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ทั้งยังก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับสถาบันหรือหน่วยงานอื่น ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรคือ อาจารย์มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง ผู้รับการอบรมเรื่องหลักสูตรใหม่มาแล้วไม่ดำเนินการต่อ รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอและต่อเนื่อง ปัญหาทั้งหมดนี้ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งแรกที่ต้องทำเพื่อการแก้ไขปัญหาคือ การสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นในอาจารย์ผู้สอน ดังที่ ชำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ที่รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะในการใช้หลักสูตรและเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ดังนั้นเมื่อใดก็ตามที่อาจารย์ผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรก็ย่อมจะทำให้อาจารย์เกิดการพัฒนาตนเองตามมา กรณีที่ผู้รับการอบรมมาแล้วไม่ดำเนินการต่อ รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอและต่อเนื่องนั้น ผู้บริหารควรจัดโครงการอบรม โดยจัดแบ่งหรือกำหนดระยะเวลาในการจัดอบรมให้เหมาะสมและต่อเนื่อง แล้วเชิญผู้ที่ได้รับการอบรมมาแล้ว เป็นผู้นำทีมในการจัดอบรมให้แก่อาจารย์ในวิทยาลัย สำหรับปัญหาที่สำคัญของอาจารย์ผู้สอนคือ ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ลำช้า ขาดเอกสารหลักสูตรและตำราอ้างอิงสำหรับศึกษาค้นคว้า นั้น อาจเป็นเพราะว่าเอกสารหลักสูตรที่ได้มามีไม่เพียงพอสำหรับแจกแก่อาจารย์ทุกคน ผู้บริหารจึงนำไปจัดบริการในห้องสมุดและอาจจะไม่ได้แจ้งให้อาจารย์ทราบอย่างทั่วถึง จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า ยังขาดเอกสารหลักสูตรอยู่หรือได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ลำช้า

เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดอาจารย์เข้าสอน ด้วยการร่วมพิจารณาความรู้ ความสามารถของอาจารย์ผู้สอน โดยยึดหลักเกณฑ์พิจารณาจัดตามวุฒิและวิชาเอก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือพิจารณาตามความสามารถ ความถนัด ประสบการณ์ของอาจารย์และจัดตามความสมัครใจและความสนใจของอาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสม สอดคล้องกับทัศนะของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541) เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนว่า ควรจัดตามความถนัดของครูผู้สอนคือ จัดตามวุฒิและวิชาเอกที่เรียนมา จัดตามรายวิชาที่ครูมีประสบการณ์และครูสนใจ ส่วนปัญหาสำคัญในการจัดครูเข้าสอนคือ ต้องใช้บุคลากรหลายฝ่ายในการสอน 1 รายวิชาและไม่สามารถจัดให้ตรงกับความสมัครใจของอาจารย์ผู้สอน วุฒิและวิชาเอกได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นด้วยว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นส่วนหนึ่งมาจากบุคลากร ซึ่งหมายถึงอาจารย์ผู้สอนมีไม่เพียงพอ ประกอบกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 เป็นหลักสูตรบูรณาการที่ใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ มีการจัดการสอนแบบเป็นทีมสำหรับรายวิชาทางการพยาบาล ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้อาจารย์ 1 คนต้องรับผิดชอบสอนทั้งภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติและใน 1 รายวิชาต้องใช้อาจารย์หลายฝ่ายในการสอน จึงทำให้วิทยาลัยบางแห่งไม่สามารถจัดอาจารย์เข้าสอนได้ตรงตามวุฒิ วิชาเอกและความสมัครใจของอาจารย์ผู้สอนได้

เกี่ยวกับการจัดตารางเรียน (ตารางสอน) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดตารางเรียน โดยพิจารณาบรรจุวิชาและเวลาเรียนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และกำหนดเวลาเรียนโดยคำนึงถึงลักษณะวิชา ความยากง่าย ลักษณะและธรรมชาติของวิชาและจิตวิทยาการเรียนรู้ จัดวิชาที่มีเงื่อนไขลงก่อนและจัดตามจำนวนบุคลากรที่มี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสม สอดคล้องกับ วัชรวิ บูรณสิงห์ (2544) ที่กล่าวว่า กิจกรรมต่างๆ ที่จัดลงในตารางเรียนนั้นต้องสอดคล้องกับหลักสูตร หลักการพัฒนาผู้เรียน ธรรมชาติและลักษณะของวิชาต่างๆ และจะต้องสัมพันธ์กับเวลาด้วย การจัดตารางเรียนจะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่างๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่า ๆ กัน ระดับความยากง่ายของการเรียนรู้ย่อมแตกต่างกัน ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน รวมถึงอัตราเวลาเรียนแต่ละภาคการศึกษาตลอดจนชั่วโมงสอนของครู สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการจัดตารางเรียนก็คือ อาจารย์ต้องทำหน้าที่สอนหลายอย่าง ทำให้ยุ่งยากในการลงคาบเวลาสอน ผู้บริหารจึงควรมีการประชุมปรึกษากับ

อาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนด้วย เพื่อขอความร่วมมือในการลงคาบเวลาสอน ซึ่งยังเป็น การสร้างความพอใจให้กับอาจารย์ผู้สอนด้วย

เกี่ยวกับการจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัย พยาบาลทุกแห่งมีการจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรให้แก่บุคลากร โดยจัดหา เอกสารหลักสูตร ตำราและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องให้อาจารย์ผู้สอน รวมทั้งมีศูนย์และห้อง บริการสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ พร้อมจัดเจ้าหน้าที่คอยให้บริการและอำนวยความสะดวก ผู้บริหารให้การสนับสนุนโดยการจัดงบประมาณในการจัดทำ จัดซื้อ ซ่อมบำรุงสื่อการเรียนการสอน และวัสดุหลักสูตร สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและการใช้แหล่งค้นคว้า IT สำหรับสื่อการเรียน การสอนและวัสดุหลักสูตรที่จัดได้แก่ ตำราต่างๆ หนังสือ วารสาร คู่มือ วิทยุทัศน์ สื่อสารสนเทศ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งผู้วิจัยเห็น ว่าเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา ยูนิพันธุ์ (2530) ที่กล่าวว่า อุปกรณ์การศึกษาที่ สำคัญมากสำหรับการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาคือ หนังสือ ตำราและวารสารที่มีอยู่ใน ห้องสมุด หนังสือ ตำรา วารสารเหล่านี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นคว้า ทั้งของนิสิตนักศึกษา และคณาจารย์ จึงต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เพียงพอและเหมาะสมกับรายวิชาที่เปิดสอน นอกจากนี้ บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร (2541) ได้กล่าวถึงแนวโน้มหลักสูตรสาขาพยาบาลศาสตร์ใน ทศวรรษหน้าว่า การจัดการเรียนการสอนจะมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการเรียน การสอนเพิ่มมากขึ้น การจัดตั้งระบบเครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ การนำระบบโทรคมนาคมสื่อสาร ผ่านดาวเทียมมาใช้ประโยชน์ด้านการสืบค้นข้อมูล การใช้สื่อประสม (Multimedia) เพื่อการ เรียนรู้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเอกสารเรื่องเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนา หลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับ การปฏิรูปการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งได้กล่าวถึงบทบาทของ สถาบันในการจัดการเรียนการสอนอุดมศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาว่า สถาบันอุดมศึกษาในยุค แห่งการปฏิรูป ควรให้การสนับสนุนทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาอย่างสูงสุด ไม่ว่าจะเป็ นการส่งเสริมด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ โดยมีนโยบายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับแนวทางการ ปฏิรูปการศึกษา ที่จะพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นสถาบันแห่งการพัฒนาปัญญา อีกทั้ง ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ของผู้สอนกับผู้เรียนกับต่างสถาบันหรือองค์กร

ต่างๆ รวมทั้งให้ความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่า วิทยาลัยบางแห่งได้รับการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรจากหน่วยงานภายนอก คือ สถาบันพระบรมราชชนก กรมการแพทย์และกรมสุขภาพจิต วิทยาลัยเครือข่ายของแต่ละภาค ซึ่งสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนได้แก่ หุ่นจำลอง คู่มือและรายงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ แผ่นCD และ VDO เทป สำหรับการสำรวจสภาพสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการสำรวจสภาพสื่อการเรียนการสอนในด้านปริมาณ ความทันสมัยและคุณภาพ ปัญหาที่วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ประสบอยู่คือ วัสดุ อุปกรณ์และ เครื่องมือมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณ ตั้งขวัญเรื่อง(2534) ที่พบว่า วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือมีไม่เพียงพอเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเนื่องจากปริมาณของนักศึกษาที่ มากเกินไป จึงทำให้เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ไม่พอเหมาะกับจำนวนนักศึกษา การ ที่สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ มีผลให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เพราะการใช้ สื่อประกอบการสอนจะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้เร็วขึ้น ไม่เบื่อหน่ายและประหยัดเวลาในการสอน

เกี่ยวกับการจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก ในด้านอาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการเพียงพอ แต่มีวิทยาลัยพยาบาลบาง แห่งมีจำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์ มีจำนวนห้องฝึก ปฏิบัติการไม่เพียงพอ ไม่ครบทุกสาขาวิชา สาเหตุเพราะมีนักศึกษาจำนวนมากและหลายหลักสูตร ทำให้เกิดข้อจำกัดในการใช้เทคนิควิธีสอน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ดังนั้น วิทยาลัยควรหาทางแก้ไข เป็นต้นว่า อาจจะของบประมาณเพิ่มหรือลดปริมาณการรับนักศึกษาลงและ อาจผ่อนคลายปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดการสอนภาคทฤษฎีสลับกับภาคปฏิบัติ จัดตารางการใช้ ห้องเรียนหรืออาจใช้สถานที่อื่นทำการสอนชั่วคราว ในด้านแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ วิทยาลัยพยาบาล ส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอและก่อนส่งนักศึกษาไปฝึกงาน ได้มีการติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก ล่วงหน้าด้วยการติดต่อด้วยตนเอง โดยการโทรศัพท์ติดต่อนัดหมาย ส่งหนังสือราชการเชิญประชุม ประึกษาหารือที่วิทยาลัยหรือลงไปติดต่อประชุมปรึกษาหารือที่แหล่งฝึกโดยตรง ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการ ปฏิบัติที่ดี เพราะการประสานงานจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือ สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะในผลการวิจัยของ สุวรรณ กิตติเนาวรัตน์ (2530) ที่ว่า องค์ประกอบที่สำคัญประการ หนึ่งที่จะทำให้การดำเนินการร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหารพยาบาลและฝ่ายการศึกษาพยาบาล เป็นไป

ได้ด้วยดี คือ จะต้องมีการติดต่อสื่อสารที่ดี นั่นคือจะต้องมีการติดต่อประสานงานล่วงหน้า เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งฝึกจะพิจารณาจากความพร้อมของแหล่งฝึก ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในแหล่งฝึก ความเพียงพอของแผนก ประเภทหรือปริมาณของผู้ป่วยสำหรับฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อนักศึกษาจะได้รับความรู้จากประสบการณ์จริงที่หลากหลาย การเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีสู่การแก้ปัญหาของผู้ป่วยในภาคปฏิบัติ รู้จักคิดวิเคราะห์และเกิดทักษะในวิชาชีพ ส่วนสถานที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัตินั้นพบว่า ครอบคลุมทั้งในสถานพยาบาลและในชุมชน ในด้านยานพาหนะ ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพใช้การได้ดี แต่มีไม่เพียงพอ และไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ ไม่สามารถให้บริการได้ทุกครั้ง ซึ่งเป็นปัญหาที่วิทยาลัยส่วนใหญ่ประสบอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยานพาหนะมีไม่เพียงพอ พนักงานขับรถมีจำนวนจำกัดและปัญหาค่าน้ำมันและค่าบำรุงรักษา นอกจากนี้ ในหลักสูตรที่ใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ จำเป็นต้องส่งนักศึกษาออกสำรวจ และปฏิบัติงานในชุมชน จึงทำให้ปริมาณความต้องการใช้รถมีเพิ่มมากขึ้น แต่ทั้งนี้ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลก็ได้ใช้วิธีแก้ไขโดยการให้นักศึกษาเดินทางและจ่ายค่าพาหนะเอง โดยทางวิทยาลัยพยาบาลช่วยติดต่อหารถและที่พักในกรณีที่เดินทางเป็นหมู่คณะหรือต้องค้างแรม นอกจากนี้ ผู้บริหารอาจใช้วิธีปรับแผนแหล่งฝึก แต่ยังคงยึดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งฝึกเช่นเดิม ในด้านห้องสมุด ยังพบว่าวิทยาลัยบางแห่งประสบปัญหาเรื่องหนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับศึกษาค้นคว้าและไม่ทันสมัย แต่ผลการวิจัยก็พบว่าวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีการสำรวจหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติมในห้องสมุด โดยมีการสำรวจในด้านคุณภาพ ความทันสมัย ปริมาณของตำราภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นการแก้ไขปัญหาและเป็นการปฏิบัติที่ดี และผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรจัดห้องสมุดให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากการศึกษาหลักสูตรนี้ เป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนจึงต้องศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน เพราะฉะนั้นห้องสมุดจึงเป็นหัวใจสำหรับเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของนักศึกษารวมทั้งอาจารย์ด้วย

เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ดี สอดคล้องกับ วัชร บวรณสิงห์ (2544) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาและปรับปรุงงานวิชาการอีกแนวหนึ่งที่โรงเรียนควรทำตลอดเวลาคือ การส่งเสริมการเรียนการสอน อันได้แก่ การส่งเสริมการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆรอบตัวเด็กภายในห้องเรียนที่เหมาะสมและกระตุ้น

การเรียนรู้ จะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาในด้านต่างๆ สูงขึ้น ทั้งนี้การจัดสภาพแวดล้อมเข้าช่วยเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการนั้น ทำได้ทุกที่ในบริเวณโรงเรียนและอาคารเรียนหรืออาคารประกอบต่างๆ สำหรับปัญหาบางประการที่วิทยาลัยบางแห่งประสบ เช่น อากาศในห้องเรียนร้อน มีเสียงรบกวนจากยานพาหนะในท้องถนน พื้นที่ตั้งวิทยาลัยคับแคบ แสงสว่างในห้องเรียนไม่เพียงพอและการถ่ายเทอากาศไม่ดี เหล่านี้ ผู้บริหารวิทยาลัยคงต้องดูแลและหาทางแก้ไขปรับเปลี่ยนในสิ่งที่สามารถทำได้เป็นส่วน ๆ ไป

เกี่ยวกับการจัดงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีวิธีการจัดสรรงบประมาณ โดยมีการควบคุม ดูแลและติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่เสนอและตั้งงบประมาณ โดยการแยกค่าใช้จ่ายเป็นหมวดต่างๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำและพิจารณางบประมาณ ซึ่งในการพิจารณางบประมาณนั้นพิจารณาจากความจำเป็นและประโยชน์จากโครงการที่กำหนดและจัดสรรงบประมาณตามประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณได้สอดคล้องกับ วัชร บุณสิงห์ (2544) ที่กล่าวว่า เพื่อให้การจัดทำงบประมาณของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามกฎระเบียบต่างๆ และการใช้เงินและวัสดุที่มีอยู่อย่างจำกัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด ผู้บริหารควรมีคณะกรรมการจัดทำและพิจารณางบประมาณ ควบคุม ดูแลและติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามโครงการที่เสนอ การควบคุมยอดรายจ่ายควรให้ดำเนินการทั้งสองทาง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายธุรการที่ทำหน้าที่เบิกจ่าย มีการติดตามและประเมินผลงานอย่างเป็นรูปธรรมและแจ้งให้ทราบเพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณและการทำโครงการในปีต่อไป ทั้งนี้การจัดสรรงบประมาณควรพิจารณาจากความจำเป็นและประโยชน์จากโครงการที่กำหนด การตั้งงบประมาณควรแยกค่าใช้จ่ายเป็นหมวดต่างๆ ให้ชัดเจน ไม่ควรตั้งรวมๆ สำหรับปัญหาของวิทยาลัยพยาบาลบางแห่งคือ ไม่มีการบันทึก unit cost ของแต่ละชั้นปี ปัญหานี้ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าควรมีการบันทึก เพราะการบันทึกถือว่าเป็นการช่วยติดตามและประเมินผลงานอย่างเป็นรูปธรรมอย่างหนึ่ง เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณและการทำโครงการในปีต่อไป

การจัดการเรียนการสอน

เกี่ยวกับการทำความเข้าใจในหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนทุกคนมีการทำความเข้าใจในหลักสูตร โดยการศึกษาวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา มีการเข้าร่วมประชุมศึกษาทบทวนการวิเคราะห์จุดหมายและหลักการของหลักสูตรและแนวปฏิบัติที่ได้ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเนื้อหา ศึกษาตีความหมายของความมุ่งหมายของหลักสูตรออกมาเป็นภาคปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นบทบาทที่สำคัญของครูผู้สอนที่จะละเอียดเสียมิได้ ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวไว้ว่า หัวใจของการนำเอาหลักสูตรไปใช้คือการสอนและบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือครูและเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลสูงสุด ครูผู้สอนจึงต้องทำความเข้าใจในหลักสูตรให้ถ่องแท้ ซึ่งสอดคล้องกับ สัจด์ อุทรานันท์ (2528) ที่กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการใช้หลักสูตรว่า ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง มีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ โดยการทำการศึกษหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อย่างชัดเจน

เกี่ยวกับการปรับหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการปรับหลักสูตร โดยการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม ปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งปรับรายละเอียดของเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การปรับหลักสูตรนี้ สามารถปรับได้ตลอดเวลาให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของนักศึกษา เมื่อพบข้อปัญหาจากการทำความเข้าใจในหลักสูตรหรือหลังจากการสอนแล้วก็ตาม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างสูงสุด ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวไว้ว่า การปรับเอกสารหลักสูตรตั้งแต่หลักสูตรระดับชาติ ประมวลการสอน โครงการสอนแล้วกลายเป็นบันทึกการสอนนั้น ในระดับสุดท้ายได้เน้นความสอดคล้องกับนักเรียนแต่ละคน เพราะหลักสูตรเกิดจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียนนั่นเอง

สำหรับปัญหาในการทำความเข้าใจหลักสูตรและปรับหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ขาดผู้มีประสบการณ์ความรู้ด้านหลักสูตร เมื่อมีข้อสงสัยไม่สามารถรับคำแนะนำจากผู้รู้ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรส่งอาจารย์เข้ารับการอบรมเรื่องหลักสูตรหรือถ้ามีอาจารย์เข้า

รับการอบรมหลักสูตรมาแล้ว ก็ควรจัดให้เป็นแกนนำในการจัดประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจในหลักสูตรและผู้บริหารสามารถใช้ช่วงเวลาการประชุมนี้ คอยให้คำแนะนำหรือคอยช่วยเหลืออาจารย์ที่ประสบปัญหา จากการศึกษาทำความเข้าใจในหลักสูตร ซึ่งเป็นกรณีพิเศษ ติดตามผลการใช้หลักสูตร ได้อย่างทั่วถึงถึงอีกวิธีหนึ่ง

เกี่ยวกับการใช้เอกสารหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้รับเอกสารหลักสูตรโดยทางวิทยาลัยจัดหามาให้และสถาบันพระบรมราชชนกจัดส่งมาให้โดยตรง เมื่ออาจารย์ได้รับเอกสารแล้วก็จะนำมาศึกษาให้เข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการเหมาะสม สอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2531) ที่กล่าวไว้ว่า โรงเรียนควรมีเอกสารหลักสูตรไว้ให้ครู ผู้บริหารโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาทำความเข้าใจและนำไปใช้ได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ สิ่งที่สำคัญที่ครูทุกคนต้องร่วมมือกันทำก็คือ การศึกษา การอ่าน การทำความเข้าใจให้ถ่องแท้กับเอกสารหลักสูตรทุกประเภท เพื่อเป็นตัวกลางในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จ สำหรับปัญหาในการใช้เอกสารหลักสูตรนั้น ผลการวิจัยพบว่า เอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารอาจทำสำเนาเพิ่มเติมหรือเก็บไว้ในห้องสมุด แล้วแจ้งให้อาจารย์ทุกคนทราบ เพื่อจะได้ไปหยิบยืมมาศึกษา

เกี่ยวกับการเตรียมการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง โดยมีการเตรียมสื่อการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอน เนื้อหาและประสบการณ์ วิธีทดสอบ วัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเตรียมการสอนเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูละเลยไม่ได้ เพราะจะทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการสอน สามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนการที่เตรียมไว้ได้อย่างราบรื่น ซึ่งส่งผลให้การนำหลักสูตรไปสู่การสอนประสบผลสำเร็จสูงสุด ดังที่ วราภรณ์ สุนาลัย (2535) กล่าวไว้ว่า การเตรียมการสอนหรือการวางแผนการสอน คือ การที่ผู้สอนเตรียมตัวผู้สอนเอง โดยเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรเพื่อทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนของผู้เรียน ศึกษาเนื้อหาสาระบทเรียน การเลือกใช้วิธีสอนให้ตรงกับเนื้อหา เตรียมขั้นตอนในการสอน จัดทำกิจกรรมต่างๆ ล่วงหน้า จะทำให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น สำหรับปัญหาในการเตรียมการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องสอนหลายวิชา ทำให้ไม่สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าอาจารย์ควรจัดสรรเวลาอย่างเพียงพอ

สำหรับเตรียมการสอน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจารย์อาจขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ในกลุ่มวิชาเดียวกัน ช่วยกันเตรียมการสอน ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่งสำหรับอาจารย์ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมการสอน

เกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่สนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิควิธีสอนด้วยการให้เข้าอบรมด้านเทคนิคและวิธีสอนแผนใหม่ หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ รวมทั้งให้บริการด้านเอกสารตำรา สื่อและเทคนิคที่เกี่ยวกับวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเสมอและจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด วิธีที่อาจารย์ผู้สอนใช้มากที่สุดในการสอนภาคทฤษฎีคือ การบรรยาย รองลงมาได้แก่ การศึกษาค้นคว้ารายบุคคลหรือกลุ่ม และการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนพิจารณาเลือกเทคนิควิธีสอนตามความสอดคล้องกับเนื้อหาวัตถุประสงค์รายวิชาและเหมาะกับกลุ่มผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่า แม้อาจารย์ผู้สอนจะมีข้อจำกัดหลายประการที่ไม่เอื้อต่อการใช้วิธีสอนแบบอื่นนอกเหนือจากการบรรยาย เช่น จำนวนนักศึกษาที่มีมาก ห้องเรียนที่คับแคบ เวลาสอนที่จำกัดขณะที่เนื้อหาแต่ละวิชามีมาก ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ แต่จากข้อมูลที่ได้รับจากอาจารย์ผู้สอน แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสอนที่หลากหลายพอสมควร อันเป็นวิธปฏิบัติที่ถูกต้อง เพราะในการสอนแต่ละครั้งย่อมประกอบด้วยจุดมุ่งหมายหลายประการ ซึ่งจุดมุ่งหมายแต่ละประการจะบรรลุผลได้นั้น ผู้สอนจะต้องมีเทคนิคในการสอน ตลอดจนเลือกวิธีสอนหลายๆ วิธีผสมผสานให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา สภาพการเรียนการสอนและการวัดผล ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุมิตร ภูมานุกร (2523) ที่กล่าวว่า การสอนที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายในการสอนที่กำหนดไว้นั้น ครูควรใช้วิธีสอนหลายๆแบบ สิ่งที่ผู้วิจัยอยากเพิ่มเติมคือ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 เป็นหลักสูตรแบบบูรณาการ ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้เนื้อหาสาระได้ลึกซึ้งชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้จากกิจกรรม เป็นการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาได้มากกว่าการเรียนแบบบรรยายโดยอาจารย์เป็นผู้สอน ดังเช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลง

บทบาทจากการเป็นผู้ชี้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน ปัญหาสำคัญของผู้บริหารคือ อาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาเทคนิควิธีสอน ขาดวิทยากรที่จะเพิ่มพูนความรู้แก่อาจารย์ จะเห็นได้จากปัญหาที่ผู้บริหารประสบนี้ สอดคล้องกับปัญหาของอาจารย์ผู้สอนคือ อาจารย์ผู้สอนขาดทักษะการสอนในเทคนิควิธีสอนบางประเภทและขาดทักษะในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมและปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ เนื้อหาวิชามากเกินไป ทั้งนี้การที่อาจารย์ผู้สอนประสบปัญหาทั้งการขาดทักษะในเทคนิควิธีสอนและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเป็นการประสบปัญหาในหลักสูตรบูรณาการทั้งสิ้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมทักษะการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการแก่อาจารย์ผู้สอน โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันพระบรมราชชนกมาเป็นวิทยากร

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยพิจารณาความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ความสามารถ ความสนใจและความต้องการของนักศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของนักศึกษา แต่อาจารย์ผู้สอนบางคนก็ประสบปัญหาในการจัด เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา มีภาระหน้าที่พิเศษมาก ไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้าอาจารย์วางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาจากปฏิทินวิทยาลัย ก็จะทำให้อาจารย์เลือกจัดกิจกรรมในช่วงที่กิจกรรมของวิทยาลัยมีไม่มาก ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์มีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั่นเอง

เกี่ยวกับการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยสื่อที่จัดทำนั้นมีลักษณะที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ในหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นประจำทุกบทเรียนซึ่งอุปกรณ์ส่วนใหญ่ที่ใช้คือ เครื่องฉายข้ามศีรษะและแผ่นโปร่งใส หุ่นจำลองและของจริง ดังที่ ชำรง บัวศรี (2531) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่ง

สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ที่กล่าวถึงการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการสอนมีมากมาย เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะวิชาที่สอนว่าเป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติการ ใช้สื่อชนิดใดจึงจะทำให้ให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้นและคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาพยาบาล เป็นวิชาชีพที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิต ซึ่งเป็นความละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะบางครั้งการถ่ายทอดความรู้โดยตรงของอาจารย์ผู้สอนเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ยาก ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนจึงเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้นเอง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านสื่อการเรียนการสอน โดยให้ความสะดวกในการเบิกยืมสื่อการเรียนการสอนจากหน่วยบริการด้านสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการผลิตหรือซื้อสื่อการเรียนการสอน สำหรับสภาพของวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น ส่วนใหญ่ทันสมัย ใช้การได้ดี แต่มีไม่เพียงพอและปัญหาในการจัดทำสื่อคือ อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการผลิตหรือใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนบางชนิดที่อาจจะทำได้เองในวิทยาลัย ผู้บริหารควรสนับสนุนให้อาจารย์ทำ โดยให้ความรู้แก่อาจารย์ในการจัดทำด้วยการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการผลิตและใช้สื่อ

เกี่ยวกับการจัดสอนเสริม ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดสอนเสริม โดยมีการวิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อนำมาวางแผนการสอนเสริม ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กล่าวว่า การสอนซ่อมและสอนเสริมเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกรณีพิเศษ นอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนโดยปกติ บนพื้นฐานความเชื่อว่า คนเรามีความแตกต่างระหว่างบุคคล การสอนซ่อมและสอนเสริมจึงเป็นการให้โอกาสแก่นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน และดั่งที่ กิติมา ปรีดีดิติก (2532) กล่าวว่า การจัดสอนซ่อมและสอนเสริมนั้นครูควรศึกษาสาเหตุของการเรียนอ่อนของเด็กแต่ละคน รวมทั้งวิชาที่เรียนอ่อน เพื่อหาทางแก้ไขได้ถูกต้อง สำหรับปัญหาในการจัดสอนเสริม ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในการจัดเวลาเสริม เนื่องด้วยนักศึกษาต้องเรียนเสริมหลายวิชา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า

ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะขาดการวางแผนจัดการที่ดี อาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารควรร่วมกันกำหนดแผนการสอนเสริมอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันการทำกิจกรรมซ้ำซ้อนในเวลาเดียวกันและกำหนดวัน-เวลา-สถานที่ ในการจัดสอนเสริมอย่างเป็นทางการของแต่ละกลุ่มวิชา ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้

เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งให้การสนับสนุนการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ ด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการพยาบาล ขอความร่วมมือจากฝ่ายบริการพยาบาลด้วยการเชิญให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ สนับสนุนด้านงบประมาณและอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ผู้ที่มีส่วนในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ พยาบาลประจำการและหัวหน้าตึก ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การนิเทศจะดำเนินไปได้ด้วยดีต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในฝ่ายบริการพยาบาล เพราะอาจารย์ต้องยอมรับความจริงที่ว่าในหลายๆกรณี ที่อาจารย์ไม่สามารถช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ ช่วยนิเทศนักศึกษาส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะในเวรป่วยและเวรดึก หากอาจารย์นิเทศก์ประจำตึกและพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานไม่เข้าใจกัน ไม่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันแล้ว การขอความร่วมมือดังกล่าวจะไม่ได้ผล สำหรับลักษณะการนิเทศของอาจารย์พบว่า อาจารย์นิเทศก์ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะการฝึกปฏิบัติงานของศึกษานั้น เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ จะเกิดข้อผิดพลาดไม่ได้ การศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อได้รับการนิเทศที่ดี ได้รับการแนะนำตรวจรายงานจากอาจารย์อย่างใกล้ชิดและจำเป็นต้องมีการควบคุมคุณภาพการให้การพยาบาลด้วย พบว่าการควบคุมคุณภาพของอาจารย์ขณะที่นิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา อาจารย์จะติดตามดูแลนักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงาน ตรวจผลงาน สร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาในการฝึกปฏิบัติงานด้วยการชมเชยเมื่อปฏิบัติงานถูกต้อง ให้ความเป็นกันเอง รับฟังและให้โอกาสนักศึกษาชี้แจงเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด สำหรับวิธีการสอนภาคปฏิบัติที่อาจารย์นิเทศก์ใช้ก็คือ การประชุมปรึกษาการพยาบาล การสาธิต การสอนข้างเตียงและการศึกษาผู้ป่วยเฉพาะราย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญบา สมร่าง (2529) ที่พบว่า อาจารย์พยาบาลให้ความรู้ก่อน ระหว่างและหลังการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาโดยการประชุมปรึกษาการพยาบาล การสาธิต การศึกษาพยาบาลรายบุคคลและการสอนข้างเตียง ผู้วิจัยเห็นว่า การที่นักศึกษาจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการฝึกภาคปฏิบัติได้นั้น อาจารย์ควรต้องใช้

วิธีสอนหลายๆ วิธี ดังที่ สมคิด รัชกาลสัตย์ และ ประพนอม โอทกานนท์ (2525) กล่าวว่า การเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นการเรียนรู้จากสภาพและเหตุการณ์ที่เป็นจริง ช่วยให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงด้วยการใช้วิธีการสอนหลายๆ แบบผสมผสานกัน ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานคือ ปัญหาสัดส่วนระหว่างอาจารย์นิเทศก์ต่อนักศึกษาไม่เหมาะสม ซึ่งจากการสัมมนาพยาบาลศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ที่ประชุมมีมติเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพยาบาล โดยกำหนดสัดส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียนควรให้เป็นไปตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยด้วยสัดส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียนควรเป็น 1 : 8 ถึง 1 : 4 สาเหตุที่อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนักศึกษาไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานอาจเนื่องจากแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ให้เร่งรัดการผลิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ วิทยาลัยต่างๆ จึงจำเป็นต้องรับนักศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้ไม่สอดคล้องกับการเพิ่มของจำนวนอาจารย์ ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาความคาดหวังของแหล่งฝึกต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา ซึ่งเห็นว่านักศึกษาควรจะต้องปฏิบัติงานด้านการพยาบาลได้ระดับหนึ่ง แต่นักศึกษาซึ่งเรียนหลักสูตรปัจจุบันจะเริ่มเรียนหมวดวิชาชีพในชั้นปีที่ 2 จึงยังไม่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการพยาบาลในชั้นปีที่ 1 เช่นนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรเดิม ผู้วิจัยเห็นว่า วิทยาลัยควรเผยแพร่ข้อความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นหลักสูตรบูรณาการที่ใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ให้แก่เจ้าหน้าที่ในแหล่งฝึกทราบรวมทั้งแจ้งให้ทราบถึงขอบเขตความสามารถหรือสมรรถนะรายชั้นปีของนักศึกษาที่ส่งไปฝึกในแต่ละครั้ง ส่วนปัญหาขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในแหล่งฝึก อาจเนื่องจากขาดการประสานงานที่ดีระหว่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การร่วมมือประสานงานกับเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การพยาบาลเป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุด

เกี่ยวกับแผนการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการกำหนดให้อาจารย์จัดทำแผนการนิเทศ ด้วยการจัดทำในลักษณะแผนการนิเทศประจำวัน ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่อาจารย์นิเทศก์ประจำฝึกแต่ละคนควรจัดทำ เพื่อวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักศึกษาในฝึกหรือหอผู้ป่วยของตน ดังที่ พวงรัตน์ บุญญาณรงค์ (2525) กล่าวว่า การนิเทศที่ดีจะต้องมีแผนการนิเทศทั้งระยะยาว ระยะสั้น นิเทศเป็นกลุ่มและรายบุคคล

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง มีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยมีภาระชี้แจงหลักเกณฑ์และ กำหนดวิธีการวัดผลแก่นักศึกษา สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีวัด ประเมินผลให้นักศึกษาทราบและชี้แจงผลการประเมินให้ทราบหลังการประเมินผลแล้วทุกครั้ง ซึ่ง ผู้วิจัยเห็นว่า ควรได้มีการปฏิบัติทุกครั้ง เพราะการให้ข้อมูลย้อนกลับ จะช่วยให้นักศึกษาทราบ พัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตน ทราบจุดบกพร่องที่ควรแก้ไข ช่วยให้ผู้สามารถ ปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น วิทยาลัยมีการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกวิธีวัดและประเมินผลคือ ตอบสนองจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร การประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเน้นการ ประเมินตามวัตถุประสงค์รายวิชา ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและลักษณะนิสัยในการทำงาน รวมทั้ง วิธีการ กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วย เพราะสอดคล้องกับลักษณะการ จัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประสงค์ของการประเมิน ผู้สอนต้องจัดหาวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้ มากขึ้น ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ปัญหาและเชื่อมโยงไปสู่การแก้ปัญหาและควรส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สำหรับวิธีที่อาจารย์ผู้สอนใช้มากที่สุดในการประเมินผลภาคทฤษฎีคือ การทดสอบ ส่วนวิธีที่ใช้มากที่สุดในการประเมินผลภาคปฏิบัติคือ การใช้แบบฟอร์มในการประเมิน ผู้วิจัยเห็นว่า ในการใช้แบบฟอร์มการประเมินนั้น ส่วนใหญ่จะใช้เทคนิคการสังเกต ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชา เศรษฐีธร (2527) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลในการศึกษาพยาบาลว่า มี 2 ประเภทคือ การ ประเมินผลภาคทฤษฎี โดยวิธีการสอบข้อเขียน การประเมินผลการปฏิบัติงาน จะใช้วิธีการประเมิน หลายๆ วิธี เช่น การสังเกต การสอบถาม การให้ทดลองทำ การบันทึกพฤติกรรม การบันทึก สังคมมิติ การตรวจสอบสิ่งที่ปฏิบัติ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประเมินโดยใช้แบบฟอร์มการประเมิน ทั้งสิ้น สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ พยาบาลประจำการและหัวหน้าตึก ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผู้ที่เหมาะสม เพราะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการ นิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้วย ปัญหาสำคัญของผู้บริหารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลคือ อาจารย์ขาดความรู้และความ ชำนาญในการวัดและประเมินผล ไม่ยึดหลักวิชาการประเมินในการให้คะแนนหรือตัดเกรด รวมทั้ง ไม่นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน สำหรับปัญหาของอาจารย์ผู้สอน สอดคล้องกับ ผู้บริหารคือ ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานใน

การทดสอบ การวัดและประเมินผลร่วมกัน เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ วัดและประเมินผลไม่ชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาต่างๆ เกิดจากการที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นพยาบาล ซึ่งไม่เคยผ่านการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลมาก่อน จึงขาดความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผล ฉะนั้นควรจัดให้มีการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีวัดผลแก่อาจารย์ทุกปีและควรสนับสนุนให้อาจารย์ไปศึกษาคูงานหรือเรียนต่อในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ด้านการวัดและประเมินผลหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์มีความมั่นใจ และเข้าใจถึงลักษณะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถจัดเกณฑ์และเครื่องมือวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถวัดและประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริงของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันพระบรมราชชนก

1. เนื่องจากผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า สัดส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาไม่เหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยระบุไว้ สถาบันพระบรมราชชนกควรพิจารณาเพิ่มจำนวนอัตราตำแหน่งอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลให้เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่มี หากอัตราบุคลากรไม่ได้รับเพิ่มขึ้น
2. สถาบันพระบรมราชชนกควรสนับสนุนให้มีการนิเทศจากสถาบันพระบรมราชชนก และการนิเทศภายในวิทยาลัยพยาบาล เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแก่อาจารย์ในวิทยาลัยและควรจัดทำเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง
3. สถาบันพระบรมราชชนก ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและเทคนิควิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการและใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในวิทยาลัย ก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4. สถาบันพระบรมราชชนก ควรผลิตตำราและสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับหลักสูตรบูรณาการ เทคนิคและวิธีสอนแบบบูรณาการและการใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ให้มากขึ้น แล้วเผยแพร่แก่วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยพยาบาล

1. วิทยาลัยพยาบาลควรติดต่อประสานงานกับวิทยาลัยพยาบาลกลุ่มนำร่อง ที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นหลักสูตรบูรณาการ ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ เพื่อติดตามศึกษาการใช้หลักสูตร รวมทั้งร่วมมือและช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตร
2. วิทยาลัยพยาบาลควรร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการด้านข้อมูลข่าวสารทางวิชาการและสื่อการเรียนการสอน ระหว่างวิทยาลัยที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน
3. วิทยาลัยพยาบาลควรจัดให้อาจารย์ประชุมอบรมและปฏิบัติการร่วมกันในการจัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน รวมทั้งหาวิธีการที่จะใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
4. วิทยาลัยพยาบาลควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบบูรณาการที่ใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้โดยเน้นในแต่ละรายวิชา เพื่อให้อาจารย์เกิดทักษะและความมั่นใจในการสอนเพิ่มขึ้น
5. วิทยาลัยพยาบาลควรจัดศึกษาดูงานในสถาบันการศึกษาพยาบาลแห่งอื่น อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง เพื่อศึกษาจุดเด่นและจุดด้อยของสถาบันอื่น ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรแบบบูรณาการที่เน้นการใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ ในสถาบันการศึกษาพยาบาลสังกัดอื่น
2. ควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการใช้หลักสูตร ซึ่งมีประสิทธิภาพต่อการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรแบบบูรณาการที่เน้นการใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระแส ชนะวงศ์. ปฏิรูปการศึกษาไทยก้าวหน้าสู่ปีที่ 3 : พลังที่มุ่งมั่นและจริงใจของประชาชน.

รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย 3 (2544) : 2.

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล. รายงานผลการสัมมนา โครงการย่อยที่ 2 เรื่อง หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์ศึกษา. การสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1, 35 - 44. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2531.

กันตยา เพิ่มผล. การใช้หลักสูตรวารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.

โกสินทร์ รังสิยานนท์. ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร. สารพัฒนาหลักสูตร 21 (มิถุนายน 2526) : 37 - 39.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. บทสรุปยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : องค์การคำครุสภา, 2543.

งานวิทยาลัยพยาบาล, กอง. รายงานการติดตามและประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรที่เน้นชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิต ปีการศึกษา 2531. กรุงเทพมหานคร : กองงานวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข, 2532.

งานวิทยาลัยพยาบาล, กอง. หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2522.

จินตนา ยูนิพันธ์. การเรียนการสอนทางการพยาบาล. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

งานวิทยาลัยพยาบาล, กอง. การพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

งานวิทยาลัยพยาบาล, กอง. หลักสูตรและการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในอนาคต. เอกสารประกอบการประชุมพยาบาลศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 3 ณ โรงแรมดิ เอเมอรัลด์ กรุงเทพมหานคร,

23 - 25 กรกฎาคม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544. (อัดสำเนา)

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : อลินเพรส, 2539.
- ชัยขงค์ พรหมวงศ์. การวางแผนการสอนและการเขียนแผนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. เอกสารการสอนชุดวิชา วิทยาการสอน หน่วยที่ 8 - 15. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.
- ทองสุข คำชน. การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก : นวัตกรรมการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. วารสารวิทยาลัยพยาบาลราชบุรี (2538) : 1, 27 - 40.
- พัฒนา บุญทอง. การปฏิรูประบบสุขภาพ : ประชาชนไทยต้องการอะไร. จดหมายข่าวสภาการพยาบาล , กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2542.
- ทิตนา เขมมณี. การประเมินผลหลักสูตร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ธีรารัง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เอร่าวันการพิมพ์, 2531.
- ธีรารัง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2532.
- นงเยาว์ ฤทธิเรืองเดช. การใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไประดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- นันทนา ประกอบนนท์. การศึกษาการใช้หลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- นิพนธ์ พัวพงศกร. การศึกษาพยาบาลในทศวรรษหน้า. การสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1, 181 - 240. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองธรรม, 2531.
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. แนวโน้มหลักสูตรสาขาพยาบาลศาสตร์ในทศวรรษหน้า. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 (มกราคม – ธันวาคม 2541) : 4 – 12.
- บุญมี เณรยอด. หลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ม.ป.ป.
- บุษบา สมร่าง. การศึกษาสภาพการนิเทศการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ปรีชา ดีสวัสดิ์. การสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2527.

- ปรีชา เศรษฐจิตร. **หลักการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาโทภาคปฏิบัติ**. กำแพงเพชร : ภาควิชา
 พื้นฐานการศึกษา วิทยาลัยครูกำแพงเพชร, 2527.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต, 2535.
- ปานจิต เครื่องกำแหง. **การวางแผนการสอน. รายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การ
 ดำเนินการศึกษาพยาบาลที่เน้นชุมชน**, กรุงเทพมหานคร: กองงานวิทยาลัยพยาบาล
 กระทรวงสาธารณสุข, 2530.
- เป็รื่อง กุมุท. **ข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับสื่อการเรียน. ประมวลบทความวิชาการงาน
 นิทรรศการสื่อการเรียนการสอน**, 17 - 19. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บพิชการพิมพ์,
 2521.
- ผกา เศรษฐจันทร์ , กุลยา ตันติผลาชีวะ และ เฟื่องฟ้า นรพัลลภ. **ประวัติการพยาบาลในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทหารผ่านศึก, 2529.
- พนัส หันนาคินทร์. **หลักการบริหารโรงเรียน**. พระนคร : วัฒนาพานิช, 2513.
- พนัส หันนาคินทร์. **การมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์, 2524.
- พวงรัตน์ บุญญานุกัษ์. **การนิเทศและการสอนการพยาบาลในคลินิก**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
 พยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตัน. **การอุดมศึกษา : ความรู้และหลักปฏิบัติเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : คณะครุ-
 ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. (อัดสำเนา)
- ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตัน. **หลักการและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา
 พานิช, 2526.
- เฟื่องฟ้า นรพัลลภ และ อำไพรัตน์ กลิ่นขจร. **การประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาล
 ศาสตร์(ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2537**. นนทบุรี : ส่วนพัฒนาการศึกษา, 2545. (อัดสำเนา)
- ภิญโญ สาร. **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- มหาวิทยาลัยมหิดล , คณะพยาบาลศาสตร์. **การพัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร
 บัณฑิตเพื่อสนองตอบการปฏิรูประบบสุขภาพไทย.การสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษา
 แห่งชาติ ครั้งที่ 3** , กรุงเทพมหานคร : งานเจริญเปเปอร์แอนด์พริ้นท์ , 2544.
- ขงยุทธ เกษสาคร. **การใช้หลักสูตรธุรกิจการท่องเที่ยว ระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2528 ใน
 วิทยาลัยครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.
- ยุวราณี สุขวิญญาน์. **การปฏิรูปการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ : วิฤตหรือโอกาส**. วารสาร
การศึกษาพยาบาล 14 (กันยายน – ธันวาคม 2546) : 14 - 19.

- รัตนา ทองสวัสดิ์. **วิชาชีพการพยาบาล : ประเด็นและแนวโน้ม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่ : ชนบรรณการพิมพ์, 2537.
- ลออ หุตางกูร. **จรรยาสำหรับพยาบาล**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จัดสรรสมัย, 2521.
- ลัดดาศรี อุสุมสารเสวี. **การศึกษาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยอีสาน – เนื้อและสหวิทยาลัยอีสาน - ใต้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- วรรณวิไล จันทราภา. **การพัฒนากำลังคนทางการพยาบาล**. เอกสารการสอนชุดวิชาประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาล หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : บริษัทรุ่งศาสตร์การพิมพ์, 2530.
- วราภรณ์ สุณาลัย. **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2535.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ**. นครปฐม : โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- วิชัย ราษฎร์ศิริ. **หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2525.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- วิชากร , กรม. **คู่มือการอบรมครูเรื่อง การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมทหารราบ, 2521.
- วิชากร , กรม. **คู่มือการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- วิไลพร เรือนศรี. **การศึกษาการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ศักรินทร์ สุ่มบุญ. **การศึกษาการใช้หลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ศึกษาธิการ , กระทรวง. **เอกสารเสริมความรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.

ส. ศิวรักษ์. **ปรัชญาการศึกษา : ศาสตร์และศิลป์แห่งการปฏิรูปการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, 2545.

สังัด อุทรานันท์. **พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : วงเดือนการพิมพ์, 2527.

สังัด อุทรานันท์. **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2532.

สวัสดิ์ จงกล. ก่อนที่หลักสูตร พ.ศ. 2521 จะเข้าสู่ห้องเรียน. **วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ** (กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2521) : 20.

สันต์ ธรรมบำรุง. **หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นรสิงห์, 2525.

สันต์ ธรรมบำรุง. **หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2527.

สาธิตสุข , กระจ่าง. **แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสาขาพยาบาลศาสตร์**.

เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2530.

สาธิตสุข , กระจ่าง . สถาบันพระบรมราชชนก. **อดีต ปัจจุบันและอนาคต การจัดการศึกษา และพัฒนากำลังคนของกระทรวงสาธารณสุข**. เอกสารวิชาการกึ่งศตวรรษการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของกระทรวงสาธารณสุข . หน้า 1 – 42 , บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร , 21 – 23 พฤษภาคม 2540. (อัดสำเนา)

สาธิตสุข , กระจ่าง . สถาบันพระบรมราชชนก. **หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545**. นนทบุรี : สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2545.

สายหยุด นิยมวิภาต. **แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพดีถ้วนหน้าและการสาธารณสุขมูลฐานที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการศึกษาพยาบาล**. รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติเรื่อง **Curriculum Reorientation for Key teaching Staff**. กรุงเทพมหานคร : กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข, 2526.

ตำลี รักสุทธิ. **เทคนิควิธีการเขียนหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, 2544.

สุจริต เพียรชอบ. **หลักสูตรและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

สุจริต เพียรชอบ. **หลักสูตร ลักษณะ แนวโน้มและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

สุมิตร คุณานุกร. **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2518.

- สุจริต เพียรชอบ. **หลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์ , 2523.
- สุรางค์ สาคร. **พฤติกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต : วิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2537.
- สุรีย์ ธรรมิกบวร. การวางรากฐานการสร้างสุขภาพในนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. **วารสารการศึกษาพยาบาล 14** (กันยายน – ธันวาคม 2546) : 35, 37.
- สุวรรณ กิตติเนาวรัตน์. **การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เสริมศรี ไชยสร. **ระบบหลักสูตร – การสอน**. เชียงใหม่ : พระสิงห์การพิมพ์, 2526.
- อนงค์ศิริ วิชาลัย. ผู้บริหารกับการนำหลักสูตรไปใช้. **สารพัฒนาหลักสูตร 69** (ธันวาคม 2530) : 16 - 18.
- อมร นนทสุด. พยายามกับการพัฒนาสาธารณสุข. **ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 5**. กรุงเทพมหานคร : ไทยเกษม, 2519.
- อรุณ ตั้งยูวเรือง. **การศึกษาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- อังคณาพร สอนง่าย. การใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ ในการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความสามารถในการวินิจฉัยชุมชน ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร พิษณุโลก. **วารสารการศึกษาพยาบาล 14** (พฤษภาคม - สิงหาคม 2546) : 18.
- อัจฉรา นิยมภา. **การศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษตามโครงการทดลองสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- อำพล จินดาวัฒน์. **สร้างคน สร้างปัญญา**. นนทบุรี : ยุทธรินทร์การพิมพ์ , 2539.
- อำพล จินดาวัฒน์. **ส่องกล้องมองวิทยาลัย**. นนทบุรี : ยุทธรินทร์การพิมพ์, 2541.
- อำพล จินดาวัฒน์. กระบวนทัศน์ใหม่ในการสร้างเสริมสุขภาพ. **วารสารการศึกษาพยาบาล 14** (กันยายน – ธันวาคม 2546) : 2 - 3.
- อุทัย บุญประเสริฐ. **การวางแผนและการจัดระบบแผนงานในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : เอส ดีเพรส , 2538.

- อุทิศ นวลเจริญ. การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- อุบล คุณากรณ์. การปฏิรูประบบสุขภาพ : วิสัยทัศน์ของพยาบาลไทยในยุค 2003. วารสาร
การศึกษาพยาบาล 14 (กันยายน – ธันวาคม 2546) : 20 -23.

ภาษาอังกฤษ

- Fox, Robert S'. The Sources of Curriculum Development. **Theory into Practice** Vol-No 1.
(October 1962) : P 204.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York : McGraw-Hill , 1973.
- Knowles. **The modern practice of adult education andragogy versus pedagogy**. New
York : Association Press, 1978.
- Robbit, Franklin. **The Curriculum**. New York : Holt Reinhart and Winston, 1974.
- Saylor, Galen J. and William M. Alexander. **Curriculum Planning of Modern School**. New
York : Holt Rinchart and Winston , 1971.
- Taba, Hilda. **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York : Harcourtr Brace
and World, 1962.
- Tyler, Ralph W. **Basic Principle of Curriculum and Instruction**. Chicaco : University of
Chicaco Press, 1970.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ	หัวหน้าภาควิชาและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา	อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและ พัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ดร. ไพลิน นุกุลกิจ	อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาใน หน่วยงานการศึกษาพยาบาล
อาจารย์ ดร. กมลรัตน์ เทอร์เนอร์	พยาบาลวิชาชีพ 7 วช. วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีกรุงเทพฯ
อาจารย์ ดร. จันทร์เพ็ญ สันตวาจา	พยาบาลวิชาชีพ 6 งานวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีกรุงเทพฯ
อาจารย์เฟื่องฟ้า นรพัลลภ	นักวิชาการศึกษา 8 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลัก- สูตรและการเรียนการสอน สถาบันพระบรม- ราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
อาจารย์อำไพรัตน์ กลิ่นขจร	นักวิชาการศึกษา 8 กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานหลักสูตรและการสอน (บัณฑิตศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82680

ที่ ศธ.0512.6(2770.0603)/2704

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรฤทธิ์ สุทธิจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานหลักสูตรและการสอน (บัณฑิตศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82680

ที่ ศธ.0512.6(2770.0603)/2705

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.เพ็ญเกียรติ ขมวัฒนา

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอพบพระคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านะหลักสูตรและการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2699

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ไพลิน นุกุลกิจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอพบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรุตม์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2706

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกทม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์และการพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ อาจารย์ ดร.กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และอาจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ สันตวาจา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ อาจารย์ ดร.กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และ อาจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ สันตวาจา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2700

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.กมลรัตน์ เทอร์เนอร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็น
ผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์และการพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
"การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
ต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2701

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ สันตวาจา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนามหาบัณฑิต อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรุตม์ สุทธิจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2702

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์เฟื่องฟ้า นรพัลลภ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรุตม์ สุทธิจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2703

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์อ่ำไพรัตน์ กลิ่นขจร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาคศึกษานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์และการพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิติสสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สุทธิจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2698

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

28 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์และการพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม กับผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2694

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีชนาท

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็น
ผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาเทคนิคการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
"การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม กับผู้บริหาร และ
อาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี ได้ทำการเก็บข้อมูล
วิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นงุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2695

งานหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม กับผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี สุทธิจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2696

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสู่ราษฎร์ธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม กับผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรุตม์ สุทธิจิตต์)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน
โทร. 0-2218-2680

ที่ ศธ.0512.6(2700.๐๐๖3)/2697

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศึกษาศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม กับผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

เรื่อง

การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด

ผู้วิจัย

นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี

สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อวิทยาลัย.....จังหวัด.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....ถึง.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....

วุฒิสูงสุดทางการศึกษา.....สาขา/วิชาเอก.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร.....อายุราชการ.....

หน้าที่รับผิดชอบในการสอน / นิเทศการฝึกปฏิบัติงาน.....

.....

ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัย พยาบาล

ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1. เอกสารที่ท่านใช้ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ ได้แก่.....

.....

.....

.....

การวางแผนการใช้หลักสูตร

2. วิทยาลัยของท่านมีแนวทางในการใช้หลักสูตรอย่างไร.....

.....

.....

3. ท่านมีการวางแผนการใช้หลักสูตรของวิทยาลัยอย่างไร.....

.....

4. ท่านเตรียมการก่อนการใช้หลักสูตรของวิทยาลัยอย่างไร.....

.....

.....

.....

การจัดทำแผนการสอน

5. ท่านสนับสนุนการจัดทำแผนการสอนโดยวิธีใดบ้าง.....

.....

.....

.....

การจัดแผนการเรียน

6. ท่านมีเกณฑ์ในการพิจารณาการจัดแผนการเรียนอย่างไร.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดแผนการเรียน ประกอบด้วยใครบ้าง

.....

.....

.....

ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

การเตรียมบุคลากร

1. ท่านมีการเตรียมบุคลากรก่อนนำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ไปใช้ในวิทยาลัยหรือไม่

( ) ไม่ได้เตรียม

( ) เตรียม

ถ้า **เตรียม** ท่านมีวิธีการเตรียมอย่างไร.....

.....
.....
.....

2. ท่านมีวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนในการใช้หลักสูตรนี้
อย่างไร.....

.....
.....
.....

3. ท่านมีวิธีการในการรักษาบุคลากรให้คงอยู่กับหน่วยงานของท่านอย่างไร.....

.....
.....
.....
.....

การจัดครูเข้าสอน

4. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดอาจารย์เข้าสอนหรือไม่

( ) ไม่มีส่วนร่วม

( ) มีส่วนร่วม

ถ้า **มีส่วนร่วม**

4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดอาจารย์เข้าสอนอย่างไร.....

.....
.....

4.2 ท่านมีหลักเกณฑ์ในการจัดอาจารย์เข้าสอนอย่างไร.....

.....

การจัดตารางเรียน(ตารางสอน)

5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตารางเรียนหรือไม่

( ) ไม่มีส่วนร่วม

( ) มีส่วนร่วม

ถ้า มีส่วนร่วม ท่านมีหลักเกณฑ์ในการจัดตารางเรียนอย่างไร.....

.....

.....

.....

การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร

6. วิทยาลัยของท่านจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรแก่บุคลากรหรือไม่

( ) ไม่จัด

( ) จัด

ถ้า จัด

6.1 วิทยาลัยของท่านจัดการให้บริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรอย่างไร.....

.....

.....

.....

6.2 สื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรที่จัดได้แก่อะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

6.3 วิทยาลัยของท่านได้รับการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรจากหน่วยงานภายนอกหรือไม่

( ) ไม่ได้รับ

( ) ได้รับ

ถ้า ได้รับ

6.3.1 วิทยาลัยของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใด.....

.....

.....

6.3.2 วิทยาลัยของท่านได้รับการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรอะไรบ้าง (คู่มือ, รูปภาพ, เทป, วิดีโอ, หุ่นจำลอง ฯลฯ).....

7. ในวิทยาลัยของท่านมีการสำรวจสภาพสื่อการเรียนการสอนหรือไม่

( ) ไม่มีการสำรวจ

( ) มีการสำรวจ

ถ้า **มีการสำรวจ** รายละเอียดของการสำรวจมุ่งเน้นในด้านใด.....

.....

8. ท่านสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนด้านสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตรอย่างไร.....

.....

.....

.....

.....

.....

การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

9. ความเพียงพอของสถานที่ใช้สอนและฝึกภาคปฏิบัติ

9.1 อาคารเรียน

( ) เพียงพอ

( ) ไม่เพียงพอ

9.2 ห้องเรียน

( ) เพียงพอ

( ) ไม่เพียงพอ

9.3 ห้องปฏิบัติการ

( ) เพียงพอ

( ) ไม่เพียงพอ

9.4 แหล่งฝึกภาคปฏิบัติ

( ) เพียงพอ

( ) ไม่เพียงพอ

9.4.1 ท่านใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกแหล่งฝึกภาคปฏิบัติอย่างไร.....

.....

.....

.....

9.4.2 ท่านมีการติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก เพื่อส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงานหรือไม่

( ) ไม่มีการติดต่อ

( ) มีการติดต่อ

ถ้า **มีการติดต่อ** วิธีการที่ท่านใช้ในการติดต่อได้แก่.....

.....

9.4.3 แหล่งฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาคือที่ใดบ้าง.....

.....

.....

9.4.4 ความเพียงพอของยานพาหนะที่จัดพานักศึกษาไปดูงานหรือฝึกปฏิบัติงานตามแหล่งฝึก

( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอ

ถ้า ไม่เพียงพอ ท่านดำเนินการแก้ไขโดย.....

.....

.....

9.5 ห้องสมุด มีหนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสืออ้างอิง วารสาร ฯลฯ เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าหรือไม่

( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอ

ถ้า ไม่เพียงพอ ท่านดำเนินการแก้ไขโดย.....

.....

.....

9.6 ทางวิทยาลัยของท่านมีการสำรวจหนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม ฯลฯ หรือไม่

( ) ไม่มีการสำรวจ ( ) มีการสำรวจ

ถ้า มีการสำรวจ รายละเอียดในการสำรวจ มุ่งเน้นในด้านใด.....

.....

.....

10. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดอาคารสถานที่เรียนภาคทฤษฎีและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติประกอบด้วยใครบ้าง.....

.....

.....

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

11. ท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนหรือไม่

( ) ไม่จัด ( ) จัด

ถ้า จัด ท่านจัดอย่างไร.....

.....

.....

12. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยใครบ้าง.....

.....

.....

การจัดงบประมาณ

13. ท่านมีวิธีการจัดสรรงบประมาณอย่างไรบ้าง.....

.....

.....

14. ท่านมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างไร.....

.....

.....

.....

ด้านการจัดการเรียนการสอน

เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ท่านมีวิธีให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคและวิธีสอนอย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

2. ท่านจัดให้มีการสนับสนุนการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์หรือไม่

( ) ไม่ได้จัด

( ) จัด

ถ้า มีการจัด ท่านใช้กิจกรรมอะไรในการสนับสนุน.....

.....

.....

แผนการนิเทศ

3. ท่านมีการกำหนดให้จัดทำแผนการนิเทศหรือไม่

ไม่มีการกำหนดให้จัดทำ

มีการกำหนดให้จัดทำ

ถ้า มีการกำหนดให้จัดทำ แผนการนิเทศที่จัดทำมีลักษณะอย่างไร.....

.....
.....

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

4. ท่านมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างไร.....

.....
.....
.....

5. ท่านใช้เกณฑ์ใดในการเลือกวิธีวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล

ปัญหาด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1. ท่านประสบปัญหาในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 และเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

การวางแผนการใช้หลักสูตร

2. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการใช้หลักสูตรหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

การจัดทำแผนการสอน

3. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนในการจัดทำแผนการสอนหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

4. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

การจัดแผนการเรียน

5. การจัดแผนการเรียนในวิทยาลัยของท่านประสบปัญหาหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

ปัญหาด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

การเตรียมบุคลากร

1. ในการเตรียมบุคลากรเพื่อใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยของท่านประสบปัญหาหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

การจัดครูเข้าสอน

2. ในการจัดอาจารย์เข้าสอนในวิทยาลัยของท่านประสบปัญหาหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

การจัดตารางเรียน (ตารางสอน)

3. การจัดตารางเรียน (ตารางสอน) ในวิทยาลัยของท่านประสบปัญหาหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร

4. ท่านประสบปัญหาในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านสื่อการเรียนการสอนหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

5. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

6. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาคารสถานที่หรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

7. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือความพร้อมของแหล่งฝึกหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

8. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านยานพาหนะหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

9. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านห้องสมุดหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

10. ท่านประสบปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

การจัดงบประมาณ

11. ท่านประสบปัญหาในการจัดสรรงบประมาณหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

.....

ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน

เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคและวิธีสอนหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....

.....

การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

2. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....
.....
.....

แผนการนิเทศ

3. ท่านประสบปัญหาในการกำหนดให้จัดทำแผนการนิเทศหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....
.....
.....

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

4. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่.....

.....
.....
.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*****

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน

เรื่อง

การใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด

ผู้วิจัย

นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี

สาขาวิชานิติเวชการศึกษและพัฒนาหลักสูตร

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) 21 – 25 ปี ( ) 26 – 30 ปี
 ( ) 31 – 35 ปี ( ) 36 – 40 ปี
 ( ) 41 – 45 ปี ( ) มากกว่า 45 ปี

3. วุฒิสุงสุดทางการศึกษา

( ) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 ( ) ปริญญาโท
 ( ) ปริญญาเอก
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ตำแหน่งปัจจุบัน

( ) หัวหน้ากลุ่มวิชา
 ( ) อาจารย์ประจำกลุ่มวิชา
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ประสบการณ์ในการสอน

( ) 1 – 5 ปี
 ( ) 6 – 10 ปี
 ( ) 11 – 15 ปี
 ( ) มากกว่า 15 ปี

6. หน้าที่รับผิดชอบในการสอน/นิเทศ

( ) สอนภาคทฤษฎี
 ( ) นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ ( ) สอนภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ใน
วิทยาลัยพยาบาล

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ( ) ที่อยู่ข้างหน้าแต่ละรายการตามความเป็นจริง
ในแต่ละข้อ ท่านสามารถทำได้มากกว่า 1 รายการ และหากมีรายการที่ปฏิบัติ
นอกเหนือจากที่กำหนด โปรดเติมข้อความเพิ่มเติมลงในช่องว่างที่เว้นไว้

ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1. ท่านมีการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่หรือไม่

( ) ไม่ปฏิบัติ ( ) ปฏิบัติ

ถ้า ปฏิบัติ

1.1 วิธีการศึกษา

- ( ) ศึกษาหลักสูตรทั้งหมดอย่างละเอียด
( ) ศึกษาปรัชญา วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของหลักสูตร
( ) ศึกษาเฉพาะในรายวิชาที่ต้องสอนเท่านั้น
( ) ศึกษาเฉพาะเนื้อหาสาระของหลักสูตร
( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.2 เอกสารที่ท่านใช้ในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ ได้แก่

- ( ) หลักสูตรแม่บท
( ) คู่มือการใช้หลักสูตร
( ) แผนการสอน
( ) คู่มือครู
( ) ระเบียบการวัดผล
( ) หนังสือเรียน
( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

การวางแผนการใช้หลักสูตร

2. ท่านใช้กิจกรรมใดในการวางแผนการนำหลักสูตรไปสู่การสอน

- ( ) ศึกษาหลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตร
- ( ) วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอน
- ( ) จัดทำแผนการสอน
- ( ) พัฒนาแผนการสอน
- ( ) มีการเตรียมการสอน ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหา
- ( ) วางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลการเรียน
- ( ) ทำความเข้าใจเทคนิคและวิธีสอน
- ( ) จัดการเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
- ( ) การประชุมร่วมกับอาจารย์ผู้สอนท่านอื่น
- ( ) การปรึกษาหารือในภาควิชา
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

การจัดทำแผนการสอน

3. ท่านจัดทำแผนการสอน (lesson plan) หรือไม่

- ( ) ไม่ได้จัดทำ
- ( ) จัดทำ

ถ้าท่าน จัดทำ วิธีการในการจัดทำ

- ( ) อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจัดทำด้วยตนเอง
- ( ) อาจารย์ที่สอนวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ
- ( ) อาจารย์ในภาควิชาเดียวกันช่วยกันจัดทำ
- ( ) อาจารย์ทุกคนร่วมกันจัดทำ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

4. ท่านได้รับการสนับสนุนในการจัดทำแผนการสอนหรือไม่

- ( ) ไม่ได้รับการสนับสนุน
- ( ) ได้รับการสนับสนุน

ถ้า ได้รับการสนับสนุน ท่านได้รับการสนับสนุนอย่างไร

- ( ) ได้รับการอบรมประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการจัดทำแผนการสอน
- ( ) ได้รับการบริการด้านเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า
- ( ) ได้รับงบประมาณและบริการในด้านวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดทำ

- ( ) ให้ระยะเวลาในการดำเนินการอย่างเพียงพอ
- ( ) ได้รับคำแนะนำ คำปรึกษาและการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้บริหารในการจัดทำ
- ( ) ได้รับความสะดวกในการจัดพิมพ์และเผยแพร่
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ท่านจัดทำเอกสารประกอบการสอนหรือไม่

- ( ) ไม่ได้จัดทำ ( ) จัดทำ

ถ้าท่าน จัดทำ วิธีการในการจัดทำ

- ( ) อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจัดทำด้วยตนเอง
- ( ) อาจารย์ผู้สอนวิชาเดียวกันร่วมกันจัดทำ
- ( ) อาจารย์ผู้สอนจัดทำร่วมกับหัวหน้าภาควิชา
- ( ) อาจารย์ในภาควิชาเดียวกันช่วยกันจัดทำ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

6. ท่านได้รับการสนับสนุนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนหรือไม่

- ( ) ไม่ได้รับการสนับสนุน ( ) ได้รับการสนับสนุน

ถ้า ได้รับการสนับสนุน ท่านได้รับการสนับสนุนอย่างไร

- ( ) ได้รับการอบรมประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีจัดทำเอกสารประกอบการสอน
- ( ) ได้รับบริการด้านเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า
- ( ) ได้รับงบประมาณและบริการในด้านวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดทำ
- ( ) ให้ระยะเวลาในการดำเนินการอย่างเพียงพอ
- ( ) ได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา การสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้บริหารในการจัดทำ
- ( ) ได้รับความสะดวกในการจัดพิมพ์และเผยแพร่
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

การเตรียมบุคลากร

1. ท่านมีการเตรียมตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหรือไม่

- ( ) ไม่ได้เตรียม ( ) เตรียม

ถ้า **มีการเตรียม** วิธีการที่ท่านใช้ในการเตรียมตนเองเพื่อการใช้หลักสูตร

- ( ) ศึกษาด้วยตนเองจากเอกสาร
 ( ) ปรึกษาอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาเดียวกัน
 ( ) ขอคำแนะนำจากผู้บริหารวิทยาลัย
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2. สิ่งที่ท่านต้องใช้ในการเตรียมตัว

- ( ) นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่
 ( ) รูปแบบและวิธีการจัดทำแผนการสอน
 ( ) เทคนิคและวิธีการสอน
 ( ) การผลิต / ใช้และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน
 ( ) การทดสอบวัดและประเมินผล
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ในวิทยาลัยของท่านมีบุคลากรในแต่ละภาควิชาเพียงพอหรือไม่

- ( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอ

ถ้า **ไม่เพียงพอ** วิธีการที่ท่านใช้ในการแก้ปัญหา ได้แก่

- ( ) รายงานผู้บริหาร เพื่อจัดอาจารย์เข้ารับการอบรม / ศึกษาต่อในสาขาที่ขาดแคลน
 ( ) ใช้วิธีสอนเป็นคณะ
 ( ) ขอความร่วมมือจากอาจารย์แผนกอื่นมาช่วยสอน
 ( ) เชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอน
 ( ) ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าช่วยในการจัดการเรียนการสอน
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

4. การบริการที่ห้องสมุดจัดให้สำหรับการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 นี้
 ได้แก่

- ( ) จัดบริการหนังสือ เอกสาร ตำรา และวารสาร
 ( ) จัดนิทรรศการทางวิชาการ
 ( ) ให้ความรู้ในการค้นหาหนังสือและการใช้บริการห้องสมุด

- ( ) เปิดบริการนอกเวลาราชการ
- ( ) ให้บริการถ่ายเอกสาร
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

5. ในวิทยาลัยของท่านมีบริการด้านยานพาหนะของวิทยาลัยเพื่อจัดพานักศึกษาไปดูงานหรือฝึกปฏิบัติ ตามแหล่งฝึก เพียงพอหรือไม่

- ( ) เพียงพอ
- ( ) ไม่เพียงพอ

ถ้า ไม่เพียงพอ วิธีการที่ท่านใช้ในการแก้ไข

- ( ) ใช้บริการรถประจำทาง
- ( ) จ้างเหมารถโดยสารหรือยานพาหนะอื่น
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

6. สภาพและบริการด้านยานพาหนะของวิทยาลัย

- ( ) ใช้การได้ดี
- ( ) เก่า สภาพเสื่อม
- ( ) ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

7. สภาพของห้องเรียน / ห้องฝึกปฏิบัติการ

- แสงสว่าง ( ) เพียงพอ
- ( ) ไม่เพียงพอ

- เสียงรบกวน ( ) มี
- ( ) ไม่มี

- การถ่ายเทอากาศ ( ) ดี
- ( ) ไม่ดี

ด้านการจัดการเรียนการสอน

การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร

1. ท่านได้ทำความเข้าใจในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 หรือไม่

- ( ) ไม่ได้ปฏิบัติ ( ) ปฏิบัติ

ถ้า **ปฏิบัติ** วิธีการใดที่ท่านใช้ปฏิบัติ

- ( ) ศึกษาตีความหมายของความมุ่งหมายของหลักสูตรออกมาเป็นภาคปฏิบัติ
 ( ) ทำความเข้าใจองค์ประกอบของหลักสูตรทุกส่วน
 ( ) ศึกษาวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา
 ( ) วิเคราะห์จุดหมายและหลักการของหลักสูตร
 ( ) ศึกษาทบทวนการวิเคราะห์จุดหมายและหลักการของหลักสูตรและแนวปฏิบัติที่ได้
 ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเนื้อหา
 ( ) เข้าร่วมประชุม
 ( ) ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านได้ปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 หรือไม่

- ( ) ไม่ได้ปรับ ( ) ปรับ

ถ้า **ปรับ** ลักษณะของการปรับหลักสูตรคือ

- ( ) ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม
 ( ) ปรับรายละเอียดของเนื้อหา
 ( ) ปรับปรุงและ / หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน
 ( ) จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่
 ( ) จัดทำคำอธิบาย / รายวิชาเพิ่มเติมขึ้นใหม่
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

การใช้เอกสารหลักสูตร

3. ท่านได้รับเอกสารหลักสูตรมาโดยวิธีใด

- ( ) วิทยาลัยจัดหามาให้
 ( ) สถาบันพระบรมราชชนกจัดส่งมาให้โดยตรง

- ( ) ดำเนินการจัดหาเอง
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. เมื่อได้รับเอกสารมาเรียบร้อยแล้ว ท่านปฏิบัติอย่างไร

- ( ) ศึกษาให้เข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดกิจกรรม
- ( ) จัดเก็บเอกสารให้เรียบร้อย เมื่อต้องการใช้จึงนำออกมาศึกษา
- ( ) เก็บใส่ตู้ไว้ โดยไม่สนใจที่จะนำออกมาศึกษา
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน

5. ท่านมีการเตรียมการสอนหรือไม่

- ( ) เตรียมทุกครั้ง
- ( ) เตรียมเป็นบางครั้ง
- ( ) ไม่ได้เตรียม

ถ้า เตรียมเป็นบางครั้งหรือไม่ได้เตรียม มีสาเหตุเนื่องจาก

- ( ) เคยสอนมานาน และเชื่อว่ามีความรู้และทักษะในการสอนดี
- ( ) มีเอกสารคำสอนละเอียดและพร้อมจะใช้งานได้
- ( ) มีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาเตรียม
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

6. สิ่งที่ท่านปฏิบัติในการเตรียมการสอน ประกอบด้วย

- ( ) การกำหนดจุดประสงค์
- ( ) การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์
- ( ) การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน / สื่อการสอน / เทคนิคและวิธีสอน
- ( ) การกำหนดวิธีทดสอบวัดและประเมินผล
- ( ) การกำหนดสถานที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรม
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

7. ท่านมีหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร

- ( ) เตรียมนักศึกษาก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

- ( ) บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเสมอ
- ( ) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด
- ( ) การแนะแนวทางในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันให้นักศึกษา
- ( ) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของนักศึกษาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- ( ) จัดกิจกรรมที่ใช้สื่อการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจและตั้งใจเรียน

8. วิธีการสอนที่ท่านใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี

- ( ) การบรรยาย
- ( ) การสาธิต
- ( ) การอภิปรายร่วมกัน
- ( ) การสัมมนา
- ( ) การศึกษาค้นคว้ารายบุคคล / กลุ่ม
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

9. ท่านมีเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกเทคนิคและวิธีการสอนอย่างไร

- ( ) ตรงกับวัตถุประสงค์รายวิชา
- ( ) สอดคล้องกับเนื้อหา
- ( ) ตรงกับความถนัด และความสามารถของผู้สอน
- ( ) เหมาะกับกลุ่มผู้เรียน
- ( ) ตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
- ( ) เลือกเทคนิคที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

10. ท่านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือไม่

- ( ) ไม่จัด
- ( ) จัด

ถ้า **จัด** ท่านมีหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างไร

- ( ) สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจและความต้องการของนักศึกษา
- ( ) สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน

- ( ) จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักศึกษา เช่น จัดชมรม จัดนิทรรศการ หรือจัดปายนิเทศ
- ( ) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

11. ท่านได้จัดทำสื่อการเรียนการสอนหรือไม่

- ( ) ไม่จัดทำ
- ( ) จัดทำ

ถ้า **จัดทำ** ท่านจัดทำสื่อการเรียนการสอนอย่างไร

- ( ) จัดทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตร
- ( ) จัดทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตร
- ( ) จัดทำสื่อการสอนร่วมกับนักศึกษาที่เรียน
- ( ) จัดทำสื่อการสอนตามที่ได้รับการอบรมและดูงานในการผลิต
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

12. ท่านได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านสื่อการเรียนการสอนอย่างไร

- ( ) หน่วยบริการด้านสื่อการเรียนการสอน
- ( ) ความสะดวกในการเบิกยืมสื่อการเรียนการสอน
- ( ) การอบรมการผลิต / ใช้และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน
- ( ) งบประมาณสนับสนุนในการผลิต / ซื้อสื่อการเรียนการสอน
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

13. สภาพของวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน

- ( ) ทันสมัย ใช้การได้ดี มีเพียงพอ
- ( ) ทันสมัย ใช้การได้ดี แต่ไม่เพียงพอ
- ( ) ไม่ทันสมัย มีสภาพชำรุด แต่มีเพียงพอ
- ( ) ไม่ทันสมัย มีสภาพชำรุด และไม่เพียงพอ
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

14. การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนของท่าน

- ( ) นานๆครั้งจะใช้

- ( ) ใช้สื่อเท่าที่หน่วยงานจัดไว้ให้ใช้บริการ
- ( ) ใช้ในบางเรื่องซึ่งคิดว่านักศึกษาอยากที่จะเข้าใจ
- ( ) ใช้เป็นประจำทุกบทเรียน
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

15. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน ได้แก่

- ( ) ของจริง
- ( ) หุ่นจำลอง
- ( ) สไลด์
- ( ) วิดีโอเทปและโทรทัศน์
- ( ) ภาพยนตร์
- ( ) เครื่องฉายข้ามศีรษะและแผ่นโปร่งใส
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม

16. ท่านได้ดำเนินการจัดสอนเสริมหรือไม่

- ( ) ไม่ได้จัด
- ( ) จัด

ถ้า **จัด** ท่านปฏิบัติอย่างไร

- ( ) วิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อนำมาวางแผนการสอนเสริม
- ( ) ชี้แจงให้นักศึกษาที่เรียนทราบความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของการสอนเสริม
- ( ) จัดกิจกรรมสอนเสริมโดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารวิทยาลัย อาจารย์ นักศึกษา และผู้ปกครอง
- ( ) จัดสอนเสริมเพื่อช่วยนักศึกษาที่เรียนช้าโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- ( ) แสดงความรัก เมตตาและเข้าใจนักศึกษา รู้จักนำหลักจิตวิทยาวัยรุ่นมาใช้แก้ไขในการสอนเสริม
- ( ) กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียน
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

กรณีเหตุการณ์ฝึกปฏิบัติงาน

ข้อ 17 – 21 เป็นคำถามเฉพาะอาจารย์ที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติเป็นผู้ตอบ

17. ผู้ที่มีส่วนในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ได้แก่
- ( ) อาจารย์นิเทศก์
  - ( ) หัวหน้าตึก
  - ( ) พยาบาลประจำการ
  - ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
18. ลักษณะการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน
- ( ) อาจารย์นิเทศก์ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด
  - ( ) อาจารย์ให้การปฐมนิเทศแล้วมอบให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานเอง
  - ( ) อาจารย์ให้นักศึกษาปฏิบัติงานเองและปรึกษาเมื่อมีปัญหา
  - ( ) พยาบาลประจำการ / อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้นิเทศและดูแลนักศึกษา
  - ( ) นักศึกษารุ่นพี่ดูแลนักศึกษารุ่นน้อง
  - ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
19. กิจกรรมที่ใช้ให้ความรู้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ
- ( ) การสาธิต
  - ( ) การอภิปราย
  - ( ) การสัมมนา
  - ( ) การประชุมปรึกษาการพยาบาล (nursing care conference)
  - ( ) วิเคราะห์กรณีอุบัติการณ์เฉพาะกรณี (case incident method)
  - ( ) การศึกษาพยาบาลเฉพาะราย (nursing care study)
  - ( ) การศึกษาผู้ป่วยเฉพาะราย (case study)
  - ( ) การสอนข้างเตียง (bed side teaching)
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
20. กิจกรรมที่ใช้ควบคุมคุณภาพในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน
- ( ) ติดตามดูแลนักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงาน
  - ( ) ตรวจสอบงานตามที่ได้มอบหมาย
  - ( ) ปฏิบัติงานพร้อมกันกับนักศึกษา
  - ( ) แก้ไขในสิ่งที่นักศึกษาศึกษาปฏิบัติการพยาบาลผิดพลาด

- ( ) ชี้แจงวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการฝึกปฏิบัติงานแก่อาจารย์พี่เลี้ยงใน
แหล่งฝึก
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

21. วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาในการฝึกปฏิบัติงาน

- ( ) ให้ความเป็นกันเอง
- ( ) ชมเชยเมื่อปฏิบัติงานถูกต้อง
- ( ) พิจารณาลงโทษเมื่อนักศึกษาทำผิดระเบียบอย่างยุติธรรม
- ( ) รับฟังและให้โอกาสนักศึกษาชี้แจงเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด
- ( ) ตรวจเยี่ยมให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

แผนการนิเทศ

22. ท่านมีการจัดทำแผนการนิเทศหรือไม่

- ( ) ไม่มีการจัดทำ ( ) มีการจัดทำ

ถ้า **มีการจัดทำ** แผนการนิเทศที่จัดทำมีลักษณะอย่างไร

- ( ) แผนการนิเทศประจำวัน
- ( ) แผนการนิเทศประจำสัปดาห์หรือประจำเดือน
- ( ) แผนการนิเทศระยะยาวแต่ละรายวิชาตลอดภาคการศึกษา
- ( ) เอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติงานหรือคู่มือการฝึกปฏิบัติงาน
- ( ) อื่นๆ.....

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

23. ท่านมีการชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบหรือไม่

- ( ) ชี้แจงให้ทราบล่วงหน้า
- ( ) ไม่ได้ชี้แจง เนื่องจาก (โปรดระบุ).....

24. การประเมินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษานั้นในเรื่องใด

- ( ) ความรู้ ความเข้าใจ
- ( ) วิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- ( ) เจตคติและลักษณะนิสัยในการทำงาน
- ( ) แนวคิดสร้างสรรค์ในการนำความรู้ไปใช้

- ( ) ประเมินตามวัตถุประสงค์รายวิชา
- ( ) ผลสำเร็จของงาน
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

25. วิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลภาคทฤษฎี

- ( ) การทดสอบ
- ( ) การสังเกตพฤติกรรม
- ( ) การรายงานเป็นกลุ่มย่อย
- ( ) การเขียนรายงานจากการค้นคว้า
- ( ) การตรวจผลงานการปฏิบัติการเรียนแต่ละครั้ง
- ( ) การสัมภาษณ์หรือสอบปากเปล่า

26. ท่านมีการชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาทราบหลังจากการประเมินผลการเรียนหรือไม่

- ( ) มีการชี้แจงผลการประเมินทุกครั้ง
- ( ) มีการชี้แจงผลการประเมินเป็นบางครั้ง
- ( ) ไม่มีการชี้แจงเนื่องจาก (โปรดระบุ) .....

ข้อ 27 – 28 เป็นคำถามเฉพาะอาจารย์ที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติเป็นผู้ตอบ

27. วิธีการใช้ในการประเมินผลการศึกษภาคปฏิบัติ

- ( ) การทดสอบโดยอาจารย์นิเทศก์เป็นผู้ออกข้อสอบเอง
- ( ) ใช้แบบฟอร์มในการประเมิน
- ( ) รายงานการวางแผนการพยาบาล (nursing care plan) ที่นักศึกษาจัดทำ
- ( ) รายงานการศึกษาค้นคว้าผู้ป่วย (case study)
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

28. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในแหล่งฝึก

- ( ) อาจารย์นิเทศก์
- ( ) หัวหน้าตึก
- ( ) พยาบาลประจำการ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ในวิทยาลัย

พยาบาล

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) และเติมข้อความอื่นๆ ลงในช่องว่างของข้อความแต่ละข้อความตามความเป็นจริง ในแต่ละข้อท่านสามารถทำได้มากกว่า 1 รายการ

ปัญหาด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1. ท่านประสบปัญหาในการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) ขาดเอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตร
 ( ) ภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษา
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การวางแผนการใช้หลักสูตร

2. ในการวางแผนในการนำหลักสูตรไปสู่การสอนของท่านประสบปัญหาหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) ไม่มีเวลาเตรียมการสอน
 ( ) ขาดคู่มืออาจารย์และหนังสือเรียน
 ( ) ขาดการทำความเข้าใจเทคนิคและวิธีสอน
 ( ) การจัดการเรียนทำได้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา
 ( ) ไม่มีเวลาเตรียมสื่อ
 ( ) การวางแผนการวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา
 ( ) ไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดทำแผนการสอน
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

การจัดทำแผนการสอน

3. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) อาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ
 ( ) ขาดเอกสาร ตำรา ประกอบการจัดทำ
 ( ) ช่วงเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ
 ( ) อาจารย์มีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ มาก
 ( ) ขาดการสนับสนุนและแนะนำจากผู้บริหารในการจัดทำ
 ( ) คำอธิบายรายวิชาไม่ชัดเจน
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

4. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบการสอนหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) ขาดเอกสาร ตำรา ประกอบการค้นคว้าเพื่อการจัดทำ
 ( ) ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนในการจัดทำ
 ( ) ไม่มีเวลาจัดทำเพราะมีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก
 ( ) ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการจัดทำ
 ( ) ไม่ได้ได้รับความสะดวกในด้านการพิมพ์และเผยแพร่
 ( ) ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ปัญหาด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร

การเตรียมบุคลากร

1. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อการใช้หลักสูตรหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ความรู้หรือการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

- ( ) ได้รับความข้อมูลข่าวสารต่างๆ ต่ำช้า
- ( ) ขาดเอกสารหลักสูตรและตำราอ้างอิง สำหรับศึกษาค้นคว้า
- ( ) ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่สามารถตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับหลักสูตรได้
- ( ) ผู้บริหารไม่ได้วางแผนล่วงหน้าในการเตรียมผู้สอนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การจัดเตรียมอาคารสถานที่และแหล่งฝึก

2. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติการหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) ขนาดของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
- ( ) ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์
- ( ) จำนวนห้องเรียนและห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ
- ( ) สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ข้อ 3 เป็นคำถามเฉพาะอาจารย์ที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติเป็นผู้ตอบ

3. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) มีจำนวนไม่เพียงพอ
- ( ) ประเภทของผู้ป่วยที่มารับบริการไม่หลากหลาย
- ( ) ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก
- ( ) ที่พักสำหรับนักศึกษาไม่ปลอดภัย
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

4. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริการที่ห้องสมุดจัดให้หรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) บรรณารักษ์ไม่เอื้อต่อการให้บริการ

- ( ) ไม่ได้รับความสะดวกในการยืม
- ( ) การจัดหนังสือในห้องสมุดไม่มีระบบ ทำให้ยากแก่การค้นหา
- ( ) มีหนังสือไม่เพียงพอสำหรับให้อาจารย์ศึกษาค้นคว้า
- ( ) หนังสือและตำราที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ทันสมัย
- ( ) ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ
- ( ) ไม่เปิดบริการนอกเวลา
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

5. สภาพของห้องเรียน / ห้องฝึกปฏิบัติการ

ท่านประสบปัญหาหรือไม่

5.1 แสงสว่าง ( ) ประสบปัญหา ได้แก่.....

( ) ไม่ประสบปัญหา

5.2 เสียงรบกวน ( ) ประสบปัญหา ได้แก่.....

( ) ไม่ประสบปัญหา

5.3 การถ่ายเทอากาศ ( ) ประสบปัญหา ได้แก่.....

( ) ไม่ประสบปัญหา

ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน

การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร

1. ท่านประสบปัญหาในการทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

( ) เนื้อหาหลักสูตรซับซ้อน ยากแก่การเข้าใจ

- ( ) ภาระงานมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง
- ( ) ขาดผู้มีประสบการณ์ ความรู้ด้านหลักสูตร เมื่อมีข้อสงสัย ไม่สามารถรับคำแนะนำจากผู้รู้ได้
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การใช้เอกสารหลักสูตร

2. ท่านประสบปัญหาในการใช้เอกสารหลักสูตรหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) การจัดเอกสารหลักสูตรไม่เป็นระบบ ยากแก่การหยิบใช้
- ( ) เอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ
- ( ) สถานที่เก็บเอกสารหลักสูตร ไม่สะดวกแก่การเข้าไปใช้
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การเตรียมการสอน (การวางแผนการสอน) และการจัดทำกำหนดการสอน

3. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอนหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
- ( ) อาจารย์ขาดทักษะในการเลือกเนื้อหา / กิจกรรม / เทคนิควิธีสอน / การวัดและประเมินผล
- ( ) อาจารย์ต้องสอนหลายวิชา ทำให้ไม่สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่
- ( ) อาจารย์ต้องสอนในวิชาที่ตนไม่ถนัด
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

เทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของท่านประสบปัญหาหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) นักเรียนไม่มีความรู้พื้นฐาน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่าช้า
- ( ) นักเรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันมาก เกิดความยุ่งยากในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน

- ( ) นักศึกษาขาดความสนใจในการเรียน
- ( ) นักศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการเรียน
- ( ) ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ( ) ขาดการประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้สอนด้วยกัน
- ( ) ขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน
- ( ) เนื้อหาวิชามากเกินไป
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

5. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนที่ใช้สอนในรายวิชาต่าง ๆ หรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่

- ( ) ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน
- ( ) อาจารย์ขาดทักษะในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสม
- ( ) อาจารย์ขาดทักษะการสอนในเทคนิควิธีสอนบางประเภท
- ( ) อาจารย์ขาดทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนบางชนิด
- ( ) ไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนใหม่ ๆ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

6. ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของท่านประสบปัญหาหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่

- ( ) ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ( ) ขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมจากคณะอาจารย์
- ( ) ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ( ) มีภาระหน้าที่พิเศษมาก ไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ( ) นักศึกษาขาดความพร้อมและความสนใจในการร่วมกิจกรรม
- ( ) ขาดการนิเทศและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจากผู้บริหาร
- ( ) ขาดความร่วมมือจากวิทยากรทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
- ( ) มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรม

- ( ) ขาดการประชาสัมพันธ์
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

7. ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของท่านประสบปัญหาหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่

- ( ) ขาดความรู้ในการใช้สื่ออุปกรณ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่
 ( ) งบประมาณในการจัดซื้อไม่เพียงพอ
 ( ) ขาดหน่วยงานสนับสนุน
 ( ) วัสดุที่ใช้จัดทำสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ
 ( ) วัสดุที่ใช้จัดทำสื่อมีสภาพชำรุดและไม่เหมาะสมที่จะนำมาจัดทำ
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

8. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละวิชาหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่

- ( ) เอกสารประกอบหลักสูตรและการสอนมีไม่เพียงพอ
 ( ) วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้มีจำนวนไม่เพียงพอ
 ( ) วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมืออยู่ในสภาพชำรุด / ล้าสมัย
 ( ) อาจารย์ขาดความรู้และทักษะในการผลิต / ใช้สื่อการเรียนการสอน
 ( ) ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การจัดสอนซ่อมและสอนเสริม

9. ในการจัดสอนเสริมในวิทยาลัยของท่านประสบปัญหาหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา ( ) ประสบปัญหา

ถ้า **ประสบปัญหา** ปัญหาได้แก่

- ( ) ไม่มีเวลาในการเตรียมจัดสอนเสริม
 ( ) นักศึกษาไม่ให้ความสนใจติดตามที่จะเรียนเสริมที่จัดให้

- ( ) วิทยาลัยมีกิจกรรมอย่างอื่นมาก ไม่มีเวลาในการจัดสอนเสริม
- ( ) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและบุคลากรในวิทยาลัย
- ( ) มีปัญหาในการจัดเวลาเสริม เนื่องจากนักศึกษาต้องเรียนเสริมหลายวิชา
- ( ) ขาดสื่อในการสอนเสริม
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

ข้อ 10 เป็นคำถามเฉพาะอาจารย์ที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติเป็นผู้ตอบ

10. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) อาจารย์นิเทศก์ขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่นิเทศ
- ( ) ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายการศึกษากับฝ่ายบริการพยาบาล
- ( ) ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในแหล่งฝึก
- ( ) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษา
- ( ) ความคาดหวังของแหล่งฝึกต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

แผนการนิเทศ

11. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการนิเทศหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบปัญหา
- ( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) อาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ
- ( ) ไม่มีเวลาในการจัดทำ
- ( ) อาจารย์มีภาระต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ มาก
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

12. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนหรือไม่

( ) ไม่ประสบปัญหา

( ) ประสบปัญหา

ถ้า ประสบปัญหา ปัญหาได้แก่

- ( ) อาจารย์ขาดความรู้ ความชำนาญในการดำเนินงานทดสอบการวัดและประเมินผล
- ( ) ความไม่ชัดเจนของเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบการวัดและประเมินผล
- ( ) ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานในการทดสอบการวัดและประเมินผลร่วมกัน
- ( ) ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ
- ( ) ไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการวัดผล
- ( ) ไม่สามารถวัดและประเมินผลให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
- ( ) ไม่มีเวลาสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ
- ( ) ไม่สามารถประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุรีย์ แสงรุ่งศรี เกิดเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2507 จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ จากวิทยาลัยพยาบาลสวนปรุง เชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2527 และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปีการศึกษา 2531 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2546 ปัจจุบันรับราชการ ดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 7 วช. โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย